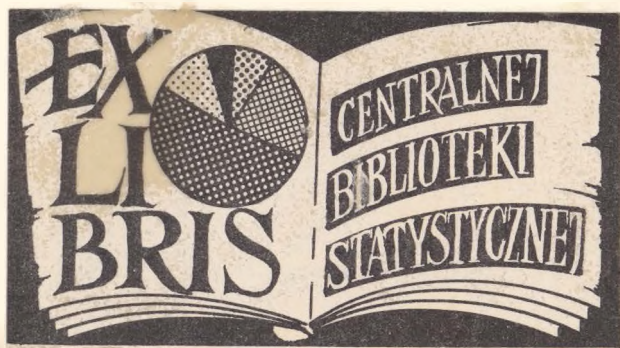

**GŁÓWNY URZĄD
STATYSTYCZNY**

WARSZAWA 1977

**STATYSTYCZNA
CHARAKTERYSTYKA
MIAST
FUNKCJE DOMINUJĄCE**

2021012

**STATYSTYCZNA
CHARAKTERYSTYKA
MIAST
FUNKCJE DOMINUJĄCE**

KOMITET REDAKCYJNY
GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

PRZEWODNICZĄCY
doc. dr Eugenia Krzeczowska

CZŁONKOWIE:
mgr inż. Lech Gradowski
mgr Andrzej Junak
mgr Maciej Król
mgr Stanisław Paradysz
inż. Jerzy Radecki

SEKRETARZ
Regina Czyżowa

Prace redakcyjne
mgr Irena Dudek

Redakcja techniczna
Krzysztof Koziczyński

Okladkę projektował
art. plastyk Stefan Jackowski

Rysunki wykonała
mgr Barbara Cwalina

98139

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła

Zarząd Wydawnictw Statystycznych i Drukarni, 00-425 Warszawa, ul. Niepodległości 208. Nakład 1900 egz., ark. druk. 7.375. + 1 wkładka. Papier kl. IV. 70 g. 70 - 100. Oddano do składania w maju 1976 r. Podpisano do druku i druk ukończono w lutym 1977 r. Cena zł 44.—
Druk. ZWSiD. Warszawa. Skład Monofoto 600. Zam. 295. St-2.
Informacje w sprawach zbytu publikacji — tel. 25-48-86.

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja poświęcona jest charakterystyce miast z punktu widzenia ich funkcji w sieci jednostek osiedleńczych kraju. Zawiera ona obszerny materiał statystyczno-analityczny oraz metodologiczny, stanowiący przyczynek do wiedzy o rozwoju miast w Polsce.

Badaniem objęto zbiorowość 814 jednostek, które zgodnie z podziałem administracyjnym kraju w dniu 1 VI 1975 r. posiadały status prawny miasta.

Część analityczna, poświęcona charakterystyce procesów urbanizacji i problemom funkcji miast, zawiera również obszerną ilustrację graficzną. Część statystyczna prezentuje wybrane dane dla miast w grupowaniu według województw.

Publikacja powstała w wyniku ścisłej współpracy Głównego Urzędu Statystycznego z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk. Część analityczną opracowali prof. dr Kazimierz Dziewoński i dr Marek Jerczyński. Otwiera ona cykl opracowań Głównego Urzędu Statystycznego poświęcony problematyce urbanizacji i rozwoju miast w Polsce.

Całością prac związanych z przygotowaniem niniejszej publikacji kierowała Irena Kokotkiewicz wicedyrektor Departamentu Terenowych Organów Statystyki, przy udziale naczelnika wydziału mgr Ireny Dudek.

Główny Urząd Statystyczny zwraca się z prośbą o zgłaszanie propozycji i uwag dotyczących zakresu tematycznego oraz układu publikacji.

Prof. dr hab. Stanisław Kuziński
Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

Warszawa, maj 1976 r.

SPIS RZECZY

	str.
Przedmowa	3
Wprowadzenie	5
Współczesne procesy urbanizacji w Polsce	7
Uwagi wprowadzające	7
Rys historyczny urbanizacji w Polsce	8
Procesy uprzemysłowienia i ich wpływ na rozwój urbanizacji	11
Miasta w podziale administracyjnym kraju	12
Czynniki wzrostu liczby ludności miejskiej	14
Struktura przestrzenna procesów urbanizacji	17
Funkcje i typy funkcjonalne polskich miast (zagadnienia dominacji funkcjonalnej)	20
Charakterystyka głównych kierunków badawczych funkcji miast	20
Cel opracowania, ocena materiałów, założenia i metody analizy	24
Liczba, struktura wielkości i rozmieszczenie miast	30
Miasta jako ośrodki koncentracji ludności oraz działalności społecznej i gospodarczej	33
Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej oraz stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	36
Objaśnienia symboli	54
Skorowidz alfabetyczny miast (Typy funkcjonalne)	55
Tablica. Wybrane dane dla miast w 1973 r.	74
Literatura	116
WKLADKA	
Rys. 1. Rozmieszczenie miast w Polsce	
Rys. 2. Makroregiony planowania	
Rys. 3. Miasta według proporcji zatrudnienia w sektorach ekonomicznych w makroregionach planowania (północny, północno-wschodni, południowo-zachodni, środkowo-zachodni)	
Rys. 4. Miasta według proporcji zatrudnienia w sektorach ekonomicznych w makroregionach planowania (środkowy, środkowo-wschodni, południowy, południowo-wschodni)	
Rys. 5. Miasta według proporcji zatrudnienia w sektorach ekonomicznych	
Rys. 6. Typy funkcjonalne miast	

WPROWADZENIE

W niniejszej publikacji charakteryzującej pełną zbiorowość 814 jednostek, które zgodnie z podziałem administracyjnym kraju z 1 VI 1975 r. posiadały status prawny miasta, zaprezentowano wyniki pierwszego etapu badania funkcji miast. W opracowaniu skoncentrowano się głównie na zagadnieniach dominacji funkcjonalnej należących do najprostszych sposobów badawczych złożonej problematyki funkcji miast. W drugim etapie prac przewiduje się pogłębienie problematyki funkcji miast o zagadnienia specjalizacji funkcjonalnej.

Badanie funkcji miast podjęto w końcu 1974 r. na podstawie danych o stanie zatrudnienia w dniu 31 XII 1973 r. zarejestrowanego według miejsca pracy oraz informacji Narodowego Spisu Powszechnego 1970 r. o liczbie czynnych zawodowo według miejsca zamieszkania. W momencie rozpoczęcia prac obie informacje opracowane były według podziału administracyjnego z dnia 1 I 1973 r.

W pierwszej kolejności przeprowadzono analizę uzupełniającą, której celem było ustalenie, w jakim stopniu badane miasta stanowią organizmy względnie samodzielne tzn. są miejscem pracy, a w jakim stanowią miejsce zamieszkania dla ludności migrującej codziennie do pracy do innych ośrodków.

Dla każdego indywidualnego miasta obliczono wskaźnik wynikający ze stosunku liczby zatrudnionych zarejestrowanych według miejsca pracy do liczby czynnych zawodowo według miejsca zamieszkania. Według wartości uzyskanych wskaźników pełną zbiorowość miast sklasyfikowano w 5 ogólnych grup określających, w jakim stopniu spełniają one funkcje ośrodków pracy lub ośrodków zamieszkania.

Do określenia charakteru dominacji funkcjonalnej posłużono się informacjami o zatrudnieniu według miejsca pracy. Dla każdego miasta dokonano agregacji danych o zatrudnieniu w działach gospodarki narodowej do 3 podstawowych sektorów ekonomicznych (sektor I — rolnictwo i leśnictwo, sektor II — przemysł i budownictwo, sektor III — usługi, grupujący pozostałe działy gospodarki narodowej), a następnie obliczono ich udział w zatrudnieniu ogółem. Według proporcji zatrudnienia w 3 sektorach ekonomicznych miasta sklasyfikowano w 10 grup określających charakter dominacji funkcjonalnej.

Z powyższego wynika, że wyznaczenie funkcji miast według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych oraz charakteru dominacji funkcjonalnej wymagało wykonania wielu złożonych i czasochłonnych prac obliczeniowych. Cykl opracowania wydłużył się ponadto na skutek zmian w podziale administracyjnym kraju wprowadzonych z dniem

1 VI 1975 r. Spowodowało to konieczność przeliczenia danych do aktualnych granic miast i województw.

Prezentowane w niniejszej publikacji wyniki badania funkcji miast, mimo że opracowane na podstawie informacji statystycznych za 1973 r. mogą być aktualne i przydatne przez dłuższy okres czasu. Dotyczą one bowiem miast w ich aktualnych granicach, a ponadto zmiany w strukturze sektorowej i działowej zatrudnienia, nawet w najbardziej dynamicznie rozwijających się ośrodkach miejskich, zachodzą znacznie wolniej w porównaniu do bezwzględnych rozmiarów zatrudnienia.

WSPÓŁCZESNE PROCESY URBANIZACJI W POLSCE

Uwagi wprowadzające

W rozwoju każdego społeczeństwa, kształtowanego pod wpływem wielu złożonych i współzależnych procesów, szczególne znaczenie zajmuje zjawisko określane powszechnie pojęciem urbanizacji. Zjawisko to ma charakter uniwersalny, obejmując swym zasięgiem wszystkie kraje i kontynenty, jakkolwiek osiąga w nich różny stopień nasilenia i przybiera odmienne formy.

Definicja pojęcia urbanizacji napotyka na poważne trudności. Wynikają one nie tylko z faktu wysoce złożonej i wielopłaszczyznowej istoty samego zjawiska, lecz przede wszystkim, z jego zmienności i dynamicznego charakteru w czasie i przestrzeni. Zmienność powyższą odzwierciedlają m. in. dwie koncepcje urbanizacji odpowiadające niższej i wyższej formie rozwoju społeczeństwa. Pierwsza z nich tradycyjna, określa urbanizację jako proces wzrostu liczby i wielkości miast, przyrostu ludności miejskiej i jej koncentracji przestrzennej oraz wszelkich towarzyszących tym zmianom atrybutów. Koncepcja druga, chronologicznie późniejsza i odpowiadająca bardziej dojrzałej formie urbanizacji, ujmuje tę ostatnią w kategoriach rozprzestrzeniania się miejskiego stylu życia, przemian w postawach i zachowaniach jednostek, zmian w stosunkach i więziach społecznych. Każde z tych dwóch ujęć uwzględnia różny zakres analizowanych problemów i każde z nich stwarza sobie właściwe trudności w definiowaniu i pomiarze odpowiednich zjawisk. Z tego punktu widzenia pierwsza z wymienionych koncepcji, określana również mianem urbanizacji „poziomej” w daleko większym stopniu jest podatna analizie ilościowej (aspekty demograficzne, ekonomiczne, przestrzenne). O wiele bardziej złożone i mniej wymierne są aspekty jakościowe, które w większym zakresie charakterystyczne są dla koncepcji drugiej, określanej też mianem urbanizacji „pionowej”. Dotyczą one bowiem nie tyle zmniejszania się i przemian ludności wiejskiej, co strukturalnych przemian całej ludności kraju, w tym również ludności miejskiej.

Urbanizacja traktowana jako stan i proces rozwoju cywilizacji i kultury miejskiej, w szczególności zaś jako proces wzrostu i rozprzestrzeniania się różnego rodzaju postaw i form życia „typu miejskiego” stanowi w pierwszym rzędzie zjawisko o charakterze społecznym. Początki procesu urbanizacji wiążą się z wykształceniem dwóch podstawowych form organizacji przestrzennej życia społecznego i gospodarczego — miasta i wsi. Przyjmuje się, iż pojawienie i rozwój miast było funkcją następujących czynników:

- 1) wzrostu zdolności wykorzystywania środowiska naturalnego (zasobów),
- 2) rozwoju technologicznego, umożliwiającego społeczny podział pracy,
- 3) rozwoju organizacji społecznej i gospodarczej (w tym społecznego, terytorialnego podziału pracy).

Czynniki te, przenikając się wzajemnie i występując z odmienną intensywnością w różnych okresach czasu, przyczyniały się do stałego wzrostu miast i związanych z nimi form życia miejskiego, stanowiącego podstawowy

element rozwoju społecznego i gospodarczego. Wyrazem owego związku jest powstanie pojęcia cywilizacji, etymologicznie wyprowadzone z łacińskiego terminu „civitas” (miasto).

Rys historyczny urbanizacji w Polsce

Współczesnym rysem procesu urbanizacji Polski jest współwystępowanie cech właściwych zarówno dla pierwszej, jak i dla drugiej fazy rozwoju urbanizacji. W rzeczywistości linia podziału między tymi stadiami ma charakter względny i jest trudna do jednoznacznego ustalenia.

Obecny poziom urbanizacji kraju jest kontynuacją procesu, który w drugiej połowie XIX wieku uległ gwałtownemu przyspieszeniu. U podstaw tego zjawiska, podobnie jak w całej ówczesnej Europie, stała eksplozja ludnościowa. Przyczyny jej związane były przede wszystkim z udoskonaleniami technicznymi w rolnictwie (wprowadzanie efektywniejszych płodozmianów, bardziej racjonalne nawożenie, ulepszone narzędzia uprawy i początki ich mechanizacji). W wyniku ich osiągnięto wyższą wydajność pracy, uzyskując tym samym wzrost produkcji rolniczej. Czynniki te wraz z rozszerzeniem upraw i rozwojem transportu (koleje) ułatwiały zaopatrzenie ludności w żywność łagodząc klęski nieurodzaju. Jednocześnie następował postęp w zakresie higieny komunalnej (np. inwestycje wodociągowe i kanalizacyjne) i w zwalczaniu chorób epidemicznych (m. in. przez upowszechnienie szczepień ospy) co powodowało poważne zmniejszenie wskaźników ogólnej umieralności, a w szczególności umieralności niemowląt, podniesienie przeciętnej długości życia ludzkiego oraz w rezultacie wzrost liczby ludności. Tworzące się tą drogą nadwyżki siły roboczej stały się powodem masowych migracji. Podstawą migracji było zniesienie pańszczyzny likwidujące ograniczenia ruchliwości przestrzennej ludności chłopskiej; kierowała się ona do rozwijającego się wtedy przemysłu i miast, zarówno w kraju jak i zagranicą (głównie w postaci emigracji zamorskiej).

Obszarami docelowymi migracji ludności w granicach ziem polskich były w głównej mierze skupiska miejskie i okręgi górnicze z żywiłowo rozwijającym się na ich obszarze przemysłem fabrycznym. Jednak aż do drugiej wojny światowej procesy uprzemysłowienia i urbanizacji oraz związane z nimi procesy przechodzenia ludzi z rolnictwa do przemysłu i ze wsi do miast w Polsce nie obejmowały nawet całego przyrostu naturalnego ludności. Elementem wstrzymującym rozwój procesów uprzemysłowienia i urbanizacji przed I wojną światową był brak zainteresowania mocarstw zaborczych terenami peryferyjnymi jakimi były dla nich ziemie polskie. Dla okresu tego charakterystyczne są dwie cechy: masowa emigracja stała i sezonowa oraz przeludnienie wsi. Emigracja zagraniczna osiągnęła swój szczyt w końcu XIX w. Rozmiary migracji do miast do roku 1914 kształtowały się przeciętnie na poziomie niższym od emigracji zagranicznej.

Miejska sieć osadnicza w okresie poprzedzającym gwałtowny rozwój procesów urbanizacji i uprzemysłowienia w XIX wieku cechowała się dużym rozdrobnieniem. Liczne ówczesne miasta były rozmieszczone dość równomiernie na obszarze całego kraju i słabo zróżnicowane pod względem wielkości. Istniejące w tym czasie różnicowania były związane przede wszystkim z odmiennymi warunkami środowiska przyrodniczego (głównie z występowaniem złóż surowców mineralnych oraz z jakością gleb). Pod względem

rozwoju gospodarczego poszczególne regiony nie różniły się silniej między sobą. Dominowały miasta małe do 2 tys. mieszkańców. Na początku XIX w. skupiały one niemal połowę ogólnej liczby ludności miejskiej (miasta poniżej 5 tys. stanowiły 97% ogólnej liczby jednostek miejskich, skupiając jednocześnie 75% ogółu ludności miejskiej). Liczne były miasta o wielkości 200—300 mieszkańców. Miast średniej wielkości było niewiele. W grupie osiedli o liczbie 10—50 tys. mieszkańców znajdowało się tylko 6 miast, a powyżej 50 tys. mieszkańców miały jedynie: Wrocław i Warszawa (odpowiednio: 68117 i 77727 w 1816 r.).

Odległości pomiędzy miastami były niewielkie (10—30 km). W warunkach słabo rozwiniętej sieci komunikacyjnej i ograniczonych możliwości ówczesnych środków transportu obszar oddziaływania miasta względem zaplecza był nieduży, a poszczególne jednostki miejskie były izolowane między sobą. Dopiero w okresie późniejszym, wobec zarysowujących się różnic w drogach rozwoju społeczno-gospodarczego i politycznych poszczególnych państw zaborczych, ogólnego wzrostu liczby ludności oraz procesów urbanizacji, a w szczególności uprzemysłowienia — miejska sieć osadnicza uległa daleko idącym przemianom (zarówno w rozmieszczeniu, jak i w wielkości składających się nań jednostek). Drugą połowę XIX w. cechuje wyodrębnianie się dużych miast oraz tworzenie się w okręgach górniczych — zespołów osadniczych o złożonej strukturze przestrzennej. Lokalizacja tych zespołów była bowiem przede wszystkim związana z eksploatacją bogatych złóż surowców mineralnych niemal wyłącznie w południowej części kraju. Poza nimi znaczne koncentracje ludności i potencjału gospodarczego reprezentowały Warszawa i Łódź. Współczesna sieć osiedli miejskich stanowi więc rezultat nałożenia nieregularnej sieci dużych miast formacji kapitalistycznej na pierwotną — w znacznym stopniu regularną sieć osiedli miejskich ukształtowanych w okresie feudalnym, w obrębie której miasta spełniały w XIX wieku przede wszystkim funkcje ośrodków centralnych. W latach 1918—1939 urbanizację kształtowały procesy ekonomicznej, kulturalnej i politycznej integracji związanej z odbudową państwa polskiego. Urbanizacja związana z tworzeniem aparatu administracji państwowej wyprzedzała uprzemysłowienie. Przy równoczesnym zahamowaniu emigracji znacznie wzrosła liczba ludności wsi (około 2,5 mln w ciągu dwudziestu lat), co doprowadziło do silnego przeludnienia oraz powstania ukrytego bezrobocia rolnego, głównie w Polsce centralnej i południowo-wschodniej. Liczba nadwyżkowej ludności rolniczej przed wybuchem II wojny światowej była szacowana od 4,5 do około 8,0 mln osób. Przy ograniczonych możliwościach emigracji za granicę potoki migracyjne kierowały się do miast. Te jednak nie były w stanie zapewnić napływającej ludności dostatecznego zatrudnienia. Odpowiednikiem ukrytego bezrobocia na wsi było jawne bezrobocie w miastach.

Pewne przyspieszenie procesów uprzemysłowienia nastąpiło dopiero w końcu okresu międzywojennego w związku z budową nowego regionu przemysłowego położonego w centrum ówczesnego terytorium państwowego (Centralny Okręg Przemysłowy). Polskę tego okresu charakteryzują w dalszym ciągu niski stopień zurbanizowania oraz wysoki stopień ludności utrzymującej się z rolnictwa. W latach 1931/1933 rolnictwo stanowiło dla 60% ludności główne źródło utrzymania, natomiast ludność miejska, w ówczesnych granicach kraju, stanowiła ok. 27% ogółu ludności (ok. 36% w granicach obecnych).

Zasadniczych przeobrażeń w zarysowanym powyżej obrazie procesu urbanizacji dokonała II wojna światowa. Wysokie straty w ludności i poważ-

ne zniszczenia zasobów mieszkaniowych, szczególnie dotkliwe w miastach oraz zmiany w układzie granic państwowych stworzyły układ wyjściowy, od którego rozpoczęła się urbanizacja w pierwszych latach po zakończeniu wojny. Głównym rysem tych procesów były intensywne ruchy migracyjne ludności związane z zasiedleniem obszarów zachodnich i północnych. Ludność napływowa rekrutowała się z repatriantów ze wschodu i zachodu oraz z ludności ziem dawnych. Wśród tych ostatnich przeważała ludność przeludnionych województw południowo-wschodnich: krakowskiego, lubelskiego, kieleckiego i rzeszowskiego, a także województw warszawskiego i łódzkiego. Przesunięcia powyższe zmieniły nie tylko ogólny układ struktury przestrzennej ludności kraju, ale wpłynęły również na znaczny wzrost udziału ludności miejskiej, dla której — wraz ze zmianą miejsca zamieszkania — głównym źródłem utrzymania stała się praca poza rolnictwem. W konsekwencji tego procesu (mającego w dużej mierze charakter żywiołowy i jednorazowy), mimo ogromnych strat ludnościowych, udział ludności miejskiej już w roku 1950 był analogiczny, jak w latach przedwojennych co ilustruje tabl. 1.

Tabl. 1. Ludność

Lata	Ludność ^a			w miastach w % ogółem
	ogółem	miasta	wieś	
	w mln			
1810	9,0	2,0	7,0	22,2
1850	14,0	3,1	10,9	22,2
1870	17,5	4,1	13,4	23,2
1897/1900	23,7	6,3	17,4	26,6
1921/1925	26,6	8,7	17,9	32,8
1931/1933	29,8	10,6	19,2	35,5
1939	32,5	12,0	20,5	36,9
1946	23,6	8,0	15,6	34,0
1950	25,0	9,2	15,8	36,9
1955	27,6	12,1	15,5	43,8
1960	29,8	14,4	15,4	48,3
1965	31,6	15,7	15,9	49,7
1970	32,7	17,1	15,6	52,3
1971	32,9	17,4	15,5	52,8
1972	33,2	17,6	15,6	53,1
1973	33,5	18,1	15,4	54,2
1974	33,8	18,5	15,3	54,6
1975	34,2	19,0	15,2	55,7

a Dla lat 1810—1939 dane w granicach obecnych według szacunku K. Dziewońskiego i M. Jerczynskiego; dla pozostałych lat — szacunki GUS według stanu w dniu 31 XII w każdorazowym podziale administracyjnym.

Okres ten, którego zakończenie przyjmuje się na lata 1947—1948, a który jednak w rzeczywistości przeciągnął się na lata pięćdziesiąte, charakteryzował się bardzo wysokimi wskaźnikami przyrostu naturalnego. Przyniosły one w połowie lat sześćdziesiątych duży przyrost rezerw siły roboczej, wywołując jednocześnie zwiększone potrzeby odnośnie nowych miejsc pracy i mieszkań.

Procesy uprzemysłowienia i ich wpływ na rozwój urbanizacji

Program rozwoju gospodarczego Polski powojennej oparty został o intensywne uprzemysłowienie kraju i przeprowadzony był z jednej strony poprzez odbudowę i modernizację starych i zniszczonych kompleksów produkcyjnych, z drugiej strony przez rozwój nowych ośrodków i okręgów przemysłowych. Działalność przemysłowa stała się głównym czynnikiem miastotwórczym i stymulatorem rozwoju gospodarczego miast. Proces industrializacji uruchomił z kolei zespół złożonych mechanizmów, których efektem — mimo stosunkowo krótkiego okresu czasu — były istotne przeobrażenia strukturalne.

Ludność ogółem wzrosła z 23,6 mln w 1946 r. do 34,2 mln w 1975 r., a ludność miejska z 8,0 mln do 19,0 mln. Pomijając okres 1946—1950, ze względu na nietypowy charakter i biorąc za podstawę porównania lata 1950—1975 okazuje się, że przyrost ludności miejskiej był wyższy niż ludności ogółem (9,8 mln i 9,2 mln osób). Oznacza to, że miasta wchłonęły nie tylko cały przyrost ludności kraju, ale także część ludności wsi, w rezultacie czego ludność wiejska zmniejszyła się o 0,6 mln osób. Dynamika ludności miejskiej przewyższała prawie trzykrotnie dynamikę wzrostu ludności ogółem.

Tabl. 2. Przyrost ludności

Lata	Ogółem		Miasta	Wieś
	w tys.	na 1 km ²	w tysiącach	
1946—1975	+10546	+33	+10988	-442
1950—1975	+9151	+29	+9788	-637
1950—1960	+4760	+15	+5158	-398
1960—1970	+2863	+9	+2687	+176
1970—1975	+1528	+5	+1943	-415

Stopa wzrostu ludności miast wykazywała przy tym znaczne odchylenia w czasie, co stanowiło wyraz różnych etapów w jakich dokonywał się rozwój kraju oraz właściwej dla tych etapów, polityki państwa. W pierwszym okresie odbudowy kraju dominował element przesiedleń i związanych z tym masowych przepływów ludności. Odnaczał się on bardzo wysokim postępowaniem urbanizacji (uzyskanie obszarów, które mimo zniszczeń były zurbanizowane oraz napływ migracyjny do miast). Okres 1950—1956 charakteryzował się bardzo szybkim wzrostem przemysłu, zwłaszcza przemysłu ciężkiego, na obszarach mających już do wojny w miarę rozwinięty potencjał produkcyjny. Mimo, że dynamika urbanizacji była również i w tym okresie wysoka, tym niemniej dominowały procesy uprzemysłowienia. Bardziej zrównoważony postęp w uprzemysłowieniu i urbanizacji przynoszą lata po 1956 r.

Należy stwierdzić, że pierwszą dekadę (1950—1960) charakteryzowała przewaga procesów uprzemysłowienia nad urbanizacją, przy jednoczesnym dynamicznym rozwoju tej ostatniej (prawie trzykrotnie szybszy wzrost ludności miejskiej w stosunku do ludności ogółem). Względne zmniejszenie udziału nakładów inwestycyjnych na przemysł, zmiany w polityce rolnej oraz zwiększenie środków przeznaczonych na rozwój usług i poprawę gospodarki mieszkaniowej przyniosły w następnym dziesięcioleciu (1960—1970) przewagę procesom urbanizacyjnym, jakkolwiek dynamika wzrostu

ludności miejskiej, była trzykrotnie niższa (a ludności ogółem — dwukrotnie niższa) niż w okresie 1950—1960. Było to wynikiem wprowadzenia ograniczeń meldunkowych w stosunku do największych miast oraz polityki deglomeracyjnej przemysłu. Wreszcie ostatni okres, lata 1970—1975, znamionuje ponowny szybki przyrost ludności miejskiej (między innymi zniesienie restrykcji meldunkowych).

Na tle szybkiego i nieprzerwanego wzrostu ludności miejskiej wysoce ustabilizowany poziom reprezentuje ludność wiejska. Liczba jej, począwszy od 1946 r. oscyluje między 15,6 a 15,9 mln. Maksymalną wartość zanotowano w 1966 r., w którym nota bene nastąpiło zrównanie z ludnością miejską, po czym liczba ta ulega stopniowemu obniżeniu do 15,2 mln w 1975 r. Wyrazem powyższych przemian był ciągły wzrost udziału ludności miejskiej, z 36,9% w 1950 r., do 52,3% w 1970 r. i 55,7% w 1975 r., a także wzrost ogólnej gęstości zaludnienia z 76 osób na 1 km² w 1946 r. do 109 osób na 1 km² w 1975 r.

Miasta w podziale administracyjnym kraju

Istotne zmiany dokonały się w liczebności miast polskich. Sieć miejska, na którą jeszcze w końcu XIX wieku składa się 1106 jednostek, zmniejszyła się do 706 miast w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej (tabl. 3).

Tabl. 3. Miasta według grup wielkości

Lata	Ogółem	Miasta o liczbie ludności										
		poniżej 1 tys.	1—2	2—5	5—10	10—20	20—50	50— —100	100— —200	200— —500	500— —1 mln	1 mln i więcej
Poł. XIX w.	1078	238	368	369	80	15	5	1	2	×	×	×
1867/1871 ^a	1103	156	321	446	125	39	11	3	×	2	×	×
1897/1900 ^a	1106	96	277	431	178	75	34	9	2	3	1	×
1910 ^a	1118	70	217	441	225	98	48	12	3	2	2	×
1921/1925	793	19	124	298	185	100	48	12	3	2	2	×
1931/1933	789	13	99	283	201	106	59	14	7	4	2	1
1950	706	15	115	263	159	76	50	12	11	3	2	×
1960 ^b	893	5	93	315	238	135	65	20	13	7	1	1
1965 ^b	891	3	76	290	245	151	78	25	13	7	2	1
1970 ^b	889	4	68	287	220	162	97	27	14	6	3	1
1973	836	1	58	243	201	170	108	30	13	8	3	1
1975	814	1	58	243	192	158	102	33	14	9	3	1

^a Na terenach ziem zaboru rosyjskiego uwzględniono w liczbie miast również osady. Na terenach ziem zaboru austriackiego uwzględniono w liczbie miast miasteczka (Marktflechen). ^b W liczbie miast uwzględniono również osiedla, tj. odrębną kategorię osiedli typu miejskiego, utworzoną prawnie w roku 1954, zniesioną 1 I 1973 r.

Źródło: do 1933 r. dane według A. Jelonka „Ludność miast i osiedli typu miejskiego na ziemiach Polski od 1810 do 1960”; dla pozostałych lat dane GUS w każdorazowym podziale administracyjnym.

Okres powojenny cechował się dużą zmiennością w liczbie miast, związaną zarówno z nowymi nadaniami, jak i z pozbawieniem praw miejskich

Poważne zmniejszenie liczebności miast miało miejsce do 1950 r., kiedy to zlikwidowano 72 małe miasta, w głównej mierze na obszarach zachodnich i północnych. W tym samym okresie prawa miejskie otrzymało 26 jednostek, głównie na obszarze konurbacji górnośląskiej i zespołu miejskiego

Tabl. 4. Zmiany w liczbie miast

Lata	Ogółem				Miasta					Osiedla					
	stan na początku okresu	zmiany w liczbie	przy- było	ubyło	stan na koniec okresu	stan na początku okresu	zmiany w liczbie	przy- było	ubyło	stan na koniec okresu	stan na początku okresu	zmiany w liczbie	przy- było	ubyło	stan na koniec okresu
1945—1975	751	+63	348	285	814	751	+63	186	123	814	—	—	162	162	—
1945—1950	751	-46	26	72	705	751	-46	26	72	705	—	—	—	—	—
1951—1955	705	+71	80	9	776	705	+24	33	9	729	—	+47	47	—	47
1956—1960	776	+117	133	16	893	729	+16	20	4	745	47	+101	113	12	148
1961—1965	893	-2	47	49	891	745	+44	45	1	789	148	-46	2	48	102
1966—1970	891	-2	46	48	889	789	+45	46	1	834	102	-47	—	47	55
1971—1973	889	-53	16	69	836	834	+2	16	14	836	55	-55	—	55	—
1973—1975	836	-22	—	22	814	836	-22	—	22	814	—	—	—	—	—

Warszawy. Począwszy od 1950 r. intensywne uprzemysłowienie kraju dostarczyło podstawy do nowych nadań miejskich. W 1954 r. utworzono odrębną kategorię jednostek pod nazwą osiedli miejskich. Jednostki te, w przeciwieństwie do miast, musiały odpowiadać ściśle określonym kryteriom (wielkość powyżej 1000 mieszkańców, wyraźna przewaga ludności o charakterze pozarolniczym oraz zabudowa typu miejskiego). W okresie 1954—1963 statut ten otrzymało 162 osiedla, z czego znaczna część uzyskała następnie prawa miejskie bądź też została włączona do sąsiednich miast. Maksymalna liczba nadań tego typu przypada na lata 1956—1960. Lokalizacja nowo kreowanych jednostek miejskich wykazywała przy tym silny związek z obszarami dynamicznie rozwijających się okręgów przemysłowych i aglomeracji miejsko-przemysłowych.

Począwszy od lat sześćdziesiątych liczba osiedli miejskich ulega ciągłej redukcji. Ubytek ten jest jednak kompensowany poprzez dużą liczbę nowo utworzonych miast w wyniku czego ogólna liczba jednostek miejskich pozostaje aż do 1970 r. na nie zmienionym poziomie. Duże zmiany przynosi natomiast reforma podziału administracyjnego kraju z dnia 1 I 1973 r., kiedy to liczba jednostek miejskich ulega znacznemu zmniejszeniu. Jednocześnie zlikwidowany został ostatecznie statut prawny osiedli miejskich. Z 53 jednostek tego typu, 8 włączono do innych miast, 16 uzyskało prawa miejskie, a pozostałe włączono do gmin. Likwidacji uległo również kilkanaście najmniejszych miast. W ten sposób z istniejących w 1972 r. 886 miast i osiedli miejskich w 1973 r. pozostało 836 miast. Dalsze zmiany nastąpiły w maju 1975 r., kiedy to w ramach prac przygotowawczych do wprowadzenia dwustopniowego podziału administracyjnego państwa, 22 małe ośrodki połączono z sąsiadującymi miastami.

W rezultacie cały okres powojenny 1945—1975 przyniósł wzrost o 63 miasta. Znaczące zmiany, jakie miały miejsce w tym zakresie wskazują na utrzymujący się nadal dynamiczny charakter rozwoju oraz ciągły proces adaptacji struktury sieci miast do nowych warunków w jakich znalazła się Polska po zakończeniu wojny.

Zmiany w liczbie miast powodują również pewne reperkusje w strukturze według wielkości. W większym jednak stopniu struktura według wielkości zależy od ogólnego wzrostu liczby mieszkańców miast (ludności miejskiej) oraz od przebiegu procesów koncentracji — zjawiska oddziałującego zresztą na samą liczbę miast.

W analizie podziału miast na grupy wielkościowe można prześledzić procesy zmian strukturalnych — natomiast nie należy wyciągać wniosków dotyczących rozwoju lub stagnacji określonej grupy miast. W klasyfikacji

zbioru miast według wielkości, do każdej klasy w określonym przekroju czasu zaliczane są inne miasta w rezultacie czego dane nie są w pełni porównywalne. Z danych zamieszczonych w tablicy 1 i 3 wynika, że przeciętna wielkość miasta ciągle wzrasta od ok. 13,1 tys. w 1950 r. do prawie 23,4 tys. mieszkańców w 1975 r. Warto dodać, że wielkość ta w połowie XIX wieku wynosiła poniżej 3 tys., z początkiem obecnego stulecia ok. 5,5 tys., a w okresie międzywojennym wahała się od 10 tys. w 1918 r. do ok. 16 tys. mieszkańców w 1939 r. Jeśli weźmie się pod uwagę ten ciąg danych, to musi zadziwiać nie tyle zanik miast poniżej 1 tys. mieszkańców, co fakt istnienia kilku miast tej wielkości jeszcze w 1970 r. Biorąc pod uwagę okres powojenny jest rzeczą charakterystyczną, że liczba miast do 5 tys. mieszkańców osiągnęła maksimum w 1960 r., po czym zaczęła spadać. Maksimum liczby miast klasy 5—10 tys. mieszkańców zostało osiągnięte w 1965 r., zaś liczba miast przynależnych do wyższych klas ciągle jeszcze rośnie.

Inaczej sprawy przedstawiają się, jeśli idzie o liczbę i strukturę ludności według klas wielkości miast. W klasie najniższej (do 5 tys.) liczba mieszkańców zwiększała się do 1960 r., lecz udział jej w całej zbiorowości ludności miast stale spadał; w klasie następnej (od 5—10 tys.) liczba mieszkańców rosła do 1965 r., lecz udział do 1960 r. utrzymuje się na tym samym poziomie, dopiero od 1965 r. wykazuje tendencję spadkową; w klasach następnych liczby mieszkańców stale wzrastają, natomiast udziały wykazują pewne wahania przy ogólnej tendencji rosnącej. Najciekawszy jest fakt, że udział ludności miast klasy najwyższej (powyżej 100 tys.) uległ w latach 1950—1975 tylko niewielkiemu powiększeniu, a w ostatnim 15-leciu pozostał praktycznie na nie zmienionym poziomie. Dane te dowodzą, że mimo postępującej ogólnej koncentracji ludności w miastach powyżej 10 tys. mieszkańców, koncentracja w miastach największych uległa pewnemu zahamowaniu.

Czynniki wzrostu liczby ludności miejskiej

Na przyrost ludności miejskiej składają się trzy składniki: przyrost naturalny, przyrost wędrownkowy oraz przyrost związany ze zmianami o charakterze administracyjnym (nadania praw miejskich, powiększenie obszaru administracyjnego miasta). Waga tych składników w rozwoju ludności była odmienna w różnych przekrojach czasowych co ilustruje tabl. 5.

Tabl 5. Bilans ludności miejskiej

L a t a	Stan na początku okresu ^a	Przyrost rzeczywisty			Saldo zmian administracyjnych	Stan na koniec okresu
		razem	przyrost naturalny	saldo migracji ^b		
w tysiącach						
1951—1975	9243	7161	4099	3062	2627	19031
1951—1955	9243	1678	1050	628	1146	12067
1956—1960	12067	1393	1055	338	941	14401
1961—1965	14401	1144	704	440	136	15681
1966—1970	15681	1192	559	633	215	17088
1971—1975	17088	1754	731	1023 ^a	189	19031

^a Dane szacunkowe. ^b Wewnętrznych i zagranicznych. Saldo migracji wewnętrznych wynika z ruchu osób meldujących się na pobyt stały; dla 1973 r. z ruchu osób meldujących się na pobyt stały oraz czasowy powyżej 2 miesięcy.

W pierwszym okresie, po zakończeniu etapu wielkich migracji bardzo wysokie wskaźniki urodzeń dawały przewagę przyrostowi naturalnemu. Z końcem lat sześćdziesiątych wzrost ludności miast w coraz większym stopniu staje się zależny od czynników zewnętrznych (migracje ludności). Począwszy od 1967 r. składnik ten zyskuje przewagę nad przyrostem naturalnym.

W latach 1971—1975 przyrost migracyjny stanowił już 58%, a przyrost naturalny 42% rzeczywistego przyrostu ludności. Istnieje pod tym względem wyraźna zależność związana z wielkością miasta. W latach 1966—1972 na miasta powyżej 100 tys. mieszkańców przypadało ponad 42% przyrostu migracyjnego ludności miast ogółem. W miastach tej wielkości przyrost wędrowniczy był około dwa razy większy od przyrostu naturalnego. Malejące tempo wskaźników urodzeń, przy utrzymujących się na ustabilizowanym poziomie współczynnikach zgonów, a co za tym idzie spadek przyrostu naturalnego z jednej strony i rosnąca waga elementów napływu migracyjnego z drugiej strony, są jedną z charakterystycznych cech właściwych zaawansowanemu procesom urbanizacji.

Jak już stwierdzono wśród elementów wzrostu ludności miast przyrost naturalny odgrywał początkowo największą rolę. Było to związane z faktem dużego przyrostu naturalnego po wojnie w całym kraju o charakterze kompensacyjnym. W tym okresie zanikły różnice pomiędzy przyrostem na wsi i w miastach. W województwach zachodnich i północnych przyrost w miastach był niejednokrotnie wyższy niż na wsi. Na wysokość przyrostu składały się, zarówno wysoka liczba urodzeń jak i niska liczba zgonów, wywołane zdziesiątkowaniem starszych roczników w czasie wojny. Zjawisko przyrostu kompensacyjnego zaczęło wygasać z końcem lat pięćdziesiątych. Od tego czasu obserwujemy spadek przyrostu, związany głównie ze zmniejszeniem się liczby urodzeń, przy czym spadek ten był znacznie szybszy w miastach niż na wsi. Najniższe wskaźniki urodzeń zanotowano, zależnie od części kraju, w latach od 1965 do 1969. Od tego czasu notuje się ponowny wzrost liczby urodzeń, związany ze zwiększeniem się liczebności osób w wieku produkcyjnym na skutek dojrzewania osób wchodzących w skład tzw. „wyżu demograficznego”. Zróżnicowanie we wskaźnikach przyrostu naturalnego pomiędzy miastem i wsią nadal się jednak utrzymuje. Jest to zjawisko znane i występuje powszechnie. Wynika ono z odmiennej struktury rodziny i warunków życia w miastach. Bliższa analiza wskazuje, że wskaźniki przyrostu naturalnego w małych miastach są zbliżone do wskaźników wsi, w miastach średnich są znacznie niższe, a w miastach największych spadają poniżej poziomu prostej reprodukcji ludności. Występują również zróżnicowania regionalne oraz pomiędzy miastami silnie inwestowanymi, do których w ostatnich latach napływała większa liczba migrantów ze wsi. Tak np. Kraków dzięki budowie huty im. Lenina ma wyższe wskaźniki przyrostu naturalnego od innych wielkich miast. Najniższe wskaźniki zanotowano w Łodzi, Warszawie oraz w większości miast wchodzących w skład konurbacji górnośląskiej.

W każdym bądź razie przyrost naturalny przestaje odgrywać rolę czynnika istotnego dla wzrostu większych miast. Jego miejsce zajmuje przyrost wędrowniczy, który w największych miastach będzie w niedalekiej przyszłości musiał nawet uzupełniać luki wynikające z niemal nieuniknionego ujemnego przyrostu ludności.

Wzrost liczby ludności miejskiej na skutek zmian administracyjnych wynikał zarówno z nowych nadań miejskich, jak i z rozszerzenia granic administracyjnych miast już istniejących. Te ostatnie odgrywały większą rolę

wtedy, kiedy usuwano anomalie wynikające z rozwoju osadnictwa typu miejskiego na obszarach wiejskich. W szczególności dotyczyło to lat 1951—1955 i związane było z rozszerzeniem między innymi granic Warszawy (przyrost 154 tys. osób), a także z utworzeniem nowych miast i osiedli oraz przyłączeniem obszarów podmiejskich na terenie Śląska. Znaczący wpływ na rozwój ludności miejskiej miały także decyzje administracyjne w latach 1956—1960, kiedy to statut osiedla miejskiego nadano 113 jednostkom. W latach następnych waga składnika administracyjnego we wzroście ludności miejskiej zdecydowanie maleje. Obecnie zmiana granic administracyjnych z reguły wyprzedza rozbudowę miast, skutkiem czego liczby mieszkańców na terenach przyłączonych są niewielkie. I tak np. w latach 1971—1975 w wyniku zmian administracyjnych liczba ludności miast zwiększyła się o około 189 tys., podczas gdy w okresie 1956—1960 o 941 tys.

Problematyka ruchów migracyjnych jako wyraz procesów urbanizacyjnych jest wysoce złożona. Mieszcza się w niej zarówno zagadnienia urbanizacji rozumianej jako wzrost liczby ludności, jak i urbanizacji jako zjawiska dyfuzji miejskiego obyczaju i warunków życia. Wyrazem tego drugiego zjawiska są w szczególności dojazdy do pracy, podczas gdy wzrost liczby mieszkańców miast wiąże się z migracjami stałymi. Dynamikę, wielkość i kierunki migracji stałych ilustruje tabl. 6.

Tabl. 6. Migracje wewnętrzne ludności według podstawowych kierunków

L a t a	Ogółem		Kierunki migracji			
			z miast do miast	ze wsi do miast	z miast na wieś	ze wsi na wieś
	w tys.		średnio roczne w tys.			
1951—1975	27248,3	1089,9	263,7	299,2	173,1	353,9
1951—1955	6904,7	1380,9	390,1	368,5	250,0	372,3
1956—1960	6717,7	1343,5	311,6	322,1	238,1	471,7
1961—1965	5030,7	1006,2	225,7	260,8	160,2	359,5
1966—1970	4324,3	864,9	189,4	253,1	113,6	308,8
1971—1975	4270,9	854,2	201,9	291,1	103,5	257,7

Należy podkreślić iż duża część migracji stałych w układzie ze wsi na wieś jest związana z procesami urbanizacyjnymi. Są to przesiedlenia na obszary dookoła wielkich miast względnie bardzo dużych skupisk zakładów przemysłowych, z których to obszarów możliwe są codzienne dojazdy do pracy.

Bliższa analiza ruchów migracyjnych do miast wskazuje na istnienie trzech odrębnych typów. Pierwszy — do małych miast (ośrodków centralnych) ma charakter odpływu nadwyżek młodzieży do szkół oraz do zawodów pozarolniczych. Zasięg migracji tego typu ma charakter lokalny. Drugi — do średnich miast, ma już charakter etapowy, a w szczególności w miarę rozwoju budownictwa mieszkaniowego dojeżdżający do pracy przenoszą się na stałe do miast, natomiast do osiedli położonych dokoła miasta napływają ludzie ze strefy zewnętrznej, z której dojazdy do pracy są bądź niemożliwe, bądź bardzo uciążliwe. Jest rzeczą ciekawą, że zasięg stałych migracji jest tu najczęściej mniejszy niż w przypadku miast małych, choć liczba migrantów jest znacznie wyższa. Całkowity zasięg migracji ma tu charakter ponadlokalny, często regionalny. Trzeci rodzaj migracji występuje niemal wyłącznie w wypadku miast największych oraz aglomeracji z nimi związanych. Migracje mają w tym wypadku charakter międzyregionalny, przy czym

zależność pomiędzy ilością migrantów a odległością całkowicie zanika. Te migracje mają również charakter etapowy, w których migracje stałe i dojazdy do pracy są między sobą wyraźnie powiązane.

Struktura przestrzenna procesów urbanizacji

Analiza układu przestrzennego urbanizacji zaczyna się zwykle od charakterystyki sieci miast oraz jej stosunku do terenów wiejskich. Prostymi wskaźnikami w tej dziedzinie są np.: liczba miast na 10 tys. km², średnia liczba ludności wiejskiej przypadająca na 1 miasto itp.

Jak już wspomniano, podstawą sieci miast w Polsce jest sieć rozwinięta w okresie feudalizmu, w głównym swoim zrębie jeszcze w wiekach średnich. Była ona bardzo gęsta i w znacznym stopniu równomierna. Charakterystycznymi wskaźnikami była tu liczba 35 miast na 10 tys. km². Występowały tu jednak pewne odchylenia. Na terenach o zachowanych dużych kompleksach leśnych i na pojezierzach wskaźnik ten spadał do 15—20 miast na 10 tys. km², zaś na terenach górniczych (głównie górskich i podgórskich) oraz intensywnego rozwoju rzemieślniczej produkcji przemysłowej (Wielkopolska) wzrastał do ok. 50 miast na 10 tys. km². Tę stosunkowo prostą strukturę sieci zmodyfikowały bardzo poważnie różne drogi rozwoju kapitalizmu w trzech imperiach zaborczych.

W ciągu XIX wieku rozpoczął się z jednej strony rozwój osadnictwa przemysłowego i wielkoprzemysłowego, a z drugiej proces koncentracji ludności miejskiej w większych i największych miastach.

Struktura sieci średniowiecznej zachowała się bez dużych zmian na ziemiach zaboru pruskiego (niemieckiego), natomiast uległa bardzo silnemu przereźdzeniu w zaborach austriackim i rosyjskim (gdzie spadła do 10—20 miast na 10 tys. km²). Przemiany te zostały ostatecznie skryształizowane w okresie międzywojennym oraz w wyniku zniszczeń wojennych (spadek średniej liczby miast na 10 tys. km² do 23).

W latach powojennych procesy koncentracji ludności (w tym również ludności miejskiej) postępowały naprzód. Wskaźnik koncentracji ludności obliczony dla Polski przez B. Jokiela i B. Kostrubca (1972) wynosił w 1950 r. 0,32, w 1960 r. 0,46, zaś w 1970 r. 0,55. Procesy te jednak nie przebiegały równomiernie. W latach pięćdziesiątych dokonywała się silna koncentracja przede wszystkim w głównych skupiskach miejskich, natomiast w latach sześćdziesiątych koncentracja dokonywała się głównie w miastach średniej wielkości (o liczbie 50—100 tys. mieszkańców). Wzrost największych skupisk miejskich uległ — skutkiem polityki deglomeracji — zahamowaniu. Odpowiednikiem koncentracji ludności w średnich i wielkich miastach był proces odpływu ludności ze wsi — początkowo wyrażający się w stabilizacji ludności wsi, lecz obecnie coraz częściej i na coraz większych obszarach prowadzący do spadku ludności.

Postępy procesów urbanizacyjnych, przemiany sieci miast oraz procesy koncentracji ludności doprowadziły do wytwarzania się wyższych form funkcjonalnych i przestrzennych osadnictwa miejskiego w postaci tzw. aglomeracji miejskich. Nazwa „aglomeracje miejskie” została ostatecznie ustalona dopiero z początkiem 1973 r. Jest ona obecnie stosowana w dokumentach planistycznych. Poprzednio stosowane były terminy: „okręgi” lub „obszary metropolitalne”, „konurbacje” lub „zespoły miejskie”. Za aglomeracje miej-

skie uznaje się duże skupiska ludności miejskiej oraz przemysłu dokoła jednego lub kilku blisko siebie leżących wielkich miast. Aglomeracje z jednym miastem położonym w części centralnej nazywamy monocentrycznymi lub obszarami metropolitalnymi, natomiast z kilkoma takimi miastami — policentrycznymi lub konurbacjami. W planie przestrzennego zagospodarowania Polski wyróżniono aglomeracje ukształtowane, kształtujące się i krajowe ośrodki rozwoju. Formy te są wyraźnie związane z etapami rozwoju.

Wiele trudności nasuwa delimitacja aglomeracji. Różne instytucje i różni autorzy w odmienny sposób definiują kryteria delimitacji. Obecnie zaczyna się kształtować pogląd, że brak jednoznacznie wyznaczalnej granicy jest cechą charakterystyczną aglomeracji miejskiej. Plan zagospodarowania przestrzennego kraju zakłada dążenie do utrzymania i rozwinięcia obecnego układu przestrzennego i struktury sieci osadniczej, który można określić jako system policentryczny o umiarkowanej koncentracji. Zgodnie z tym podstawowym założeniem przewiduje się umiarkowany wzrost aglomeracji ukształtowanych, względnie silny wzrost aglomeracji kształtujących się, najsilniejszy dla ośrodków wzrostu o znaczeniu krajowym. Dla pozostałych miast zakłada się stosunkowo silną lub umiarkowaną dynamikę rozwoju.

Jeśli idzie o sieć osiedli wiejskich to przewiduje się zmniejszenie ich zaludnienia do 80% obecnego stanu przy pewnej koncentracji tego typu osadnictwa dokoła ośrodków gminnych. Tego rodzaju przemiany należy uznać za formę dalszej urbanizacji kraju — formę uwzględniającą dzisiejsze trendy zmian, a więc wysoce prawdopodobne.

W strukturze sieci osadniczej, w tym sieci miast — nawet przy przyjęciu opisanego powyżej modelu sieci jako odpowiadającego w skali całego kraju rzeczywistości — występują poważne różnicowania regionalne. Są one wyrazem odmiennych warunków środowiska geograficznego, a w szczególności warunków środowiska naturalnego oraz zmian stałych wprowadzonych historycznie przez działalność inwestycyjną człowieka. Różnicowania regionalne są względnie ustabilizowane. O tyle o ile łączą się ze środowiskiem naturalnym mogą być traktowane, w interesujących nas granicach kilkadziesiąt lat, jako niezmiennie.

Trwałe różnicowania, stworzone historycznie przez człowieka mogą być (oczywiście o ile są odwracalne) ponownie zmodyfikowane. Wprowadzenie takich modyfikacji ze względu na skalę i potrzebne środki nie może nastąpić w wyniku jednorazowego wysiłku, mogą być uzyskane jedynie drogą dłuższych i ciągłych wysiłków. Wystarczy dla przykładu wskazać, że zniszczenia w czasie wojny dzielnic centralnych Warszawy nie zmieniły zasadniczo struktury przestrzennej sieci osadniczej kraju, choć w układzie kilkunastu lat zakłóciły jej przemiany. Należy zatem stwierdzić iż różnicowania regionalne cechują się dużą trwałością. Krótką charakterystykę różnic regionalnych zaczniemy od względnie ustabilizowanych różnicowań strukturalnych. W Polsce wyróżniają się trzy typy obszarów: bardzo silnie zurbanizowanych oraz obszarów podlegających silniejszym i słabszym procesom urbanizacji. Pierwsze z nich to obszary aglomeracji miejskich różnicowane na trzy strefy: obszarów centralnych aglomeracji całkowicie ukształtowanych (choć ostatnio występuje tu zjawisko przebudowy śródmiejskich centrów), obszarów intensywnej rozbudowy aglomeracji (tzw. obszary deglomeracji bezpośredniej) oraz obszarów kształtujących się pod wpływem rozwoju aglomeracji (tzw. deglomeracji pośredniej). Pozostałe obszary dzielą się na obszary silniejszej i słabszej urbanizacji, w obrębie których można z kolei wyróżnić strefy o wyrównanej i różnicowanej strukturze sieci miast (miasta małe, średnie i wielkie są tu rozwinięte równomiernie), strefę cechującą się

silnym rozwojem średnich miast i brakiem wielkich miast oraz strefę zniekształconej struktury na której występuje silne zjawisko dominacji (prymatu) największego ośrodka miejskiego. Drugim zasadniczym faktem jest bardzo silny rozwój miejskich ośrodków wzrostu o znaczeniu krajowym, który powinien doprowadzić do pełnej krystalizacji regionalnych miejskich układów policentrycznych wykorzystujących w pełni walory umiarkowanej koncentracji.

Zgodnie z poprzednimi wywodami rozwój procesów urbanizacyjnych w przestrzeni można również interpretować jako zjawisko upowszechniania się form i warunków życia oraz wzorców życia miejskiego. Zasięg procesów urbanizacyjnych poważnie wykracza obecnie poza granice administracyjne miast. Wyrazem tak pojętej urbanizacji jest stałe zmniejszanie się różnic między miastem a wsią w warunkach technicznych mieszkań (wodociąg, gaz) oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania (lodówki, pralki, telewizory). Można stwierdzić, iż współczesne formy procesów urbanizacyjnych prowadzą do daleko idącego upodobniania się warunków i sposobu życia wszystkich obywateli bez względu na ich miejsce zamieszkania. Ten proces integracji i homogenizacji społeczeństwa wiąże się jednak z równoczesnym wielkim wzrostem jego złożoności zarówno w sensie współzależności i sprzężeń zwrotnych, jak i skomplikowania występujących struktur. Elementami wiodącymi i charakteryzującymi te struktury są zjawiska zróżnicowanej w skalach koncentracji, wykształcania się sieci określonych ośrodków centralnych oraz zwiększonej ruchliwości ludzi. Na jej podłożu rozwijają się charakterystyczne ruchy migracyjne, wahadłowe (codzienne, tygodniowe, sezonowe) względnie stałe. Występują w nich dojazdy do pracy, do usług (w tym do szkół) oraz dla wypoczynku. Wszystkie są wskaźnikiem nowoczesnej urbanizacji przenikającej coraz silniej do wszystkich zakątków kraju.

FUNKCJE I TYPY FUNKCJONALNE POLSKICH MIAST¹⁾

(Zagadnienia dominacji funkcjonalnej)

Powszechnie uznaje się, że miastom przysługuje szczególnie ważna rola w organizacji przestrzennej i rozwoju społeczno-gospodarczym kraju. U podstaw organizacji przestrzennej leży społeczny, geograficzny podział pracy, który właśnie w przypadku organizmów miejskich osiąga najbardziej zaawansowane stadium. Wyrazem tego zjawiska, kształtowanego przez różnorodny zespół czynników, są funkcje pełnione przez te jednostki w społeczeństwie i systemie gospodarki narodowej. Sieć osadnicza, a zwłaszcza sieć osiedli miejskich stanowi podstawowy element w koncepcjach przestrzennego zagospodarowania kraju. Rozpoznanie charakteru funkcjonalnego jednostek miejskich oraz ich roli w systemie gospodarki narodowej stanowi więc problem nader aktualny i uzasadniony, zarówno względami natury poznawczej jak i praktycznej.

Z tego punktu widzenia nie bez znaczenia pozostaje także fakt, iż jedyne opracowania uwzględniające problematykę funkcji wszystkich miast w kraju datują się z końca lat czterdziestych (K. Wejchert, 1947) i początku lat pięćdziesiątych (J. Kostrowicki, 1952). Niekompletny materiał statystyczny (dane z lat 1931/33 oraz 1949), jak również dynamiczny, zmieniający się charakter samych funkcji wpłynął na dezaktualizację tych wartościowych w owym okresie opracowań. W chwili obecnej istnieją co prawda dość liczne i metodycznie wysoko zaawansowane studia z tego zakresu, ale dotyczą one albo ograniczonej liczby jednostek miejskich (zazwyczaj danej klasy wielkości lub określonego typu), albo miast jednego, wybranego regionu.

Podjmując w niniejszym opracowaniu analizę funkcji wszystkich jednostek miejskich w kraju wydaje się wskazane, aby poprzedzić ją ogólną charakterystyką podstawowych kierunków badań.

Charakterystyka głównych kierunków badawczych funkcji miast

Wśród wielu kierunków badawczych funkcji miast wyróżnić można, najogólniej rzecz biorąc, dwa podstawowe nurty. Jednym z nich są studia dotyczące struktury zatrudnienia ludności lub — w formie metodycznie bardziej zaawansowanej — struktury funkcjonalnej miast nawiązującej do założeń i ustaleń tzw. koncepcji bazy ekonomicznej. Drugi nurt podejmuje kwestię funkcji miejskich w kontekście związków i relacji funkcjonalno-przestrzennych miasta z otoczeniem, przy czym najbardziej dojrzałymi konstrukcjami teoretycznymi w tym zakresie są: teoria osiedli centralnych i jej

1) Opracowanie niniejsze wykorzystuje ustalenia i wyniki badań przeprowadzonych w ramach problemu węzłowego 11. 2. 1.: „Podstawy Przestrzennego Zagospodarowania Kraju” nad tematem: „System Osadniczy Polski Ludowej”.

modyfikacje oraz koncepcje oparte o analize kompleksow terytorialno-produkcyjnych.

Podstawowym zagadnieniem, wokół którego ogniskują się badania związane z pierwszym kierunkiem jest danie odpowiedzi na pytanie: jaki jest rodzaj funkcji świadczonych przez miasta (struktura rodzajowa funkcji). Najbardziej powszechną jednostką miary, na podstawie której dokonuje się takich ustaleń, bywa zazwyczaj liczba ludności miejskiej związana z wykonywaniem danego zawodu lub też liczba pracowników zatrudnionych w ośrodku miejskim w danym dziale gospodarki narodowej (struktura zawodowa w pierwszym oraz struktura zatrudnienia w drugim przypadku). W oparciu o te same dane, ale w odmienny sposób interpretowane jest pojęcie funkcji w koncepcji bazy ekonomicznej miasta. W koncepcji tej zakłada się, że gospodarkę każdego ośrodka miejskiego tworzą dwie składowe. Jedna z nich obejmuje te działalności społeczne i gospodarcze, które są świadczone względem świata zewnętrznego, zarówno dla otaczającego regionu jak i dla innych regionów i miast w kraju i zagranicą. Przyjmuje się, że działalności tego rodzaju, zwane miastotwórczymi lub egzogenicznymi, stanowią istotę egzystencji miasta, jego podstawę gospodarczą, są dynamicznym czynnikiem generującym wzrost osiedli miejskich i ich regionów, określają odrębność miast oraz wyznaczają ich miejsce w geograficznym podziale pracy. Drugą składową gospodarki miasta tworzą z kolei te działalności, które świadczone są na rzecz rynku lokalnego, względem ludności danego miasta. Określa się je mianem działalności uzupełniających lub — ze względu na charakter relacji przestrzennych — działalności endogenicznych. Oba rodzaje funkcji wykazują dużą współzależność, chociaż ich wzajemny stosunek — wyrażony liczbą zatrudnionych osób — jest zróżnicowany przestrzennie i ulega określonym zmianom w czasie. Stosunek ten określa względny stopień otwarcia (domknięcia) gospodarki miejskiej.

Wielu autorów sądzi, że wielkości zatrudnienia o charakterze egzogenicznym dostarczają lepszej podstawy do klasyfikacji funkcjonalnej niż wielkości globalne, jakich dostarczają struktury zawodowe i zatrudnienia. Bez względu jednak na to, której ze struktur przyznajemy priorytet, dalsza ich analiza jest w zasadzie podobna. Ujmowana jest ona najczęściej z dwóch różnych punktów widzenia. W pierwszym wypadku znaczenie określonej działalności (np. działu gospodarki narodowej) porównywane jest ze znaczeniem jakie mają inne działalności w obrębie tego samego miasta. Próbuje się w ten sposób odpowiedzieć na pytanie: jaka lub jakie działalności mają dla miasta podstawowe znaczenie (skupiają największą liczbę zatrudnionych). Przyjęło się, iż działalność taką zwykło się określać nazwą funkcji dominującej. W drugim wypadku znaczenie określonej działalności w danym ośrodku porównywane jest ze znaczeniem, jakie osiąga analogiczna działalność w innych miastach. Jeżeli proporcje zatrudnienia dla niektórych miast są zdecydowanie wyższe niż w pozostałych ośrodkach, mówi się wówczas o takich działalnościach (funkcjach) jako o wyspecjalizowanych.

W klasyfikacjach opartych o funkcje dominujące, kryteria ilościowe oraz typy (wzorce) miast ustalane są najczęściej w sposób dedukcyjny. Mimo, że wszystkie ośrodki miejskie są najmniej lub bardziej polifunkcjonalne, przyjęcie za podstawę funkcji dominującej pozwala na zaliczenie każdego miasta tylko do jednej klasy. Ośrodek o braku jednoznacznej dominacji funkcjonalnej to takie miasto, w którym proporcje zatrudnionych w poszczególnych kategoriach działalności nie osiągają dedukcyjnie ustalonych wielkości krytycznych (ośrodek o różnorodnej strukturze funkcji). Stopień specjalizacji funkcjonalnej miast ustalany jest z kolei w sposób empiryczny, a często sto-

sowaną miarą tego zjawiska są np. miary dyspersji. W przeciwieństwie do klasyfikacji opartych o funkcje dominujące, klasyfikacje nawiązujące do funkcji wyspecjalizowanych mają charakter polifunkcjonalny. Oznacza to, że miasto może być jednocześnie wyspecjalizowane w kilku działaniach i to w różnym stopniu. W ujęciach tych całkowitą uwagę poświęca się wyłącznie zagadnieniu specjalizacji. Pojęcie ośrodka nie wyspecjalizowanego ograniczone jest jedynie do tych miast, w których żadna z analizowanych funkcji nie osiąga np. przeciętnych proporcji zatrudnienia charakterystycznych dla miast całego zbioru (regionu, kraju).

Niektórzy autorzy stosują zamiennie pojęcia funkcji dominującej i wyspecjalizowanej. Utożsamianie tych dwóch rodzajów funkcji nie wydaje się właściwe. Fakt, że ośrodek miejski skupia połowę swych pracowników w jednym dziale, jeżeli jest to sytuacja typowa dla wszystkich miast i nie stanowi dostatecznego uzasadnienia, aby funkcję tego rodzaju traktować jako wyspecjalizowaną w sieci miast danego regionu lub kraju. Wydaje się, że jeżeli mamy posługiwać się pojęciem specjalizacji funkcji w pierwszym i drugim ujęciu to wymaga to wyraźnego sprecyzowania, w jakiej skali przestrzennej ma ona miejsce, czy tylko lokalnej, a więc wyłącznie w obrębie danego miasta (zjawisko wewnętrznej specjalizacji funkcjonalnej), czy też w skali miast regionu i kraju (zjawisko zewnętrznej specjalizacji funkcjonalnej). Problem polega na tym, że pewne działalności w mieście koncentrują znacznie więcej pracowników niż inne, przy czym jedno z nich występuje powszechnie we wszystkich miastach, podczas gdy inne tylko w niektórych ośrodkach. Właściwości te są przyczyną dodatkowych modyfikacji wprowadzanych do analizy struktury rodzajowej funkcji osiedli miejskich, polegających m.in. na przypisywaniu różnych wag i różnych kryteriów różnym działaniom.

Innego spojrzenia dostarcza analiza funkcji miejskich rozpatrywana z punktu widzenia relacji przestrzennych z otoczeniem. Kluczowe zagadnienie w ramach tego podejścia związane jest z próbami dania odpowiedzi na pytanie: gdzie?, względem jakich obszarów świadczony są różnego rodzaju funkcje. W ten sposób postawiony problem prowadzi do rozpoznania roli miasta w strukturze powiązań funkcjonalno-przestrzennych oraz do identyfikacji zasięgu oddziaływania osiedli miejskich. Zasięg ten ustalany jest przy pomocy różnego rodzaju związków przestrzennych przyjmujących postać przepływów: ludności (np. dojazdy do pracy i szkół, do sfery usług, migracje stałe itp.), dóbr, kapitału, informacji. Elementem ograniczającym zakres i skalę tego typu opracowań jest bez wątpienia skąpy jeszcze charakter tego rodzaju informacji statystycznej. Istotną trudność dla ustaleń uogólniających sprawia również fakt, iż różne mierniki wyznaczają odmienne zasięgi przestrzenne. W rezultacie powyższego najbardziej liczną grupę prac stanowią pod tym względem opracowania poświęcone analizie indywidualnych jednostek miejskich lub miast wybranego regionu, uwzględniające zasadniczo jedynie sferę działalności usługowych. Działalności te, zwłaszcza zaś działalności o charakterze bardziej elementarnym — ze względu na powszechny model lokalizacji i małą ruchliwość sprawiają, że wyznaczone w oparciu o nie obszary oddziaływania miasta charakteryzują się większą zwartością i ciągłością przestrzenną. Generalnie rzecz biorąc, poza wyjątkowymi wypadkami, intensywność ich oddziaływania maleje w miarę wzrostu odległości od miejsca występowania. Funkcje tego rodzaju określa się nazwą funkcji centralnych, zaś osiedla miejskie, w których stanowią one dominującą część podstawy gospodarczej — osiedlami centralnymi.

Pojęcia: funkcji i osiedli centralnych, hierarchii i zasięgu przestrzen-

nego są podstawowymi składowymi teorii osiedli centralnych, starającej się ustalić prawidłowości pomiędzy liczbą, wielkością, rozkładem przestrzennym i funkcjami ośrodków miejskich.

Problematyce teorii osiedli centralnych poświęcono niezliczoną ilość prac. Najnowsze opracowania z tego zakresu, opierające się o bardziej realne założenia aniżeli założenia jakie nadał tej koncepcji jej twórca W. Christaller, daleko odbiegają od klasycznego podejścia. Tym niemniej analiza funkcji miast, tak jak to ujmuje ta teoria, nie wyczerpuje bynajmniej całości zagadnienia. W teorii osiedli centralnych funkcje rozważane są co prawda w aspekcie przestrzennym, ograniczonym jednak wyłącznie do powiązań pomiędzy miastem a obszarem jego zaplecza oraz do powiązań pomiędzy jednostkami różnych rzędów (również analizowanych w ramach funkcji centralnych różnego rzędu). W pracach tych pomijane są funkcje niecentralne, a więc funkcje wyspecjalizowane, których zasięg przestrzenny jest ponad- i pozaregionalny. Analiza działalności tego rodzaju pozwala wykazać wzajemne zależności regionów miejskich oraz określić ich stopień integracji międzyregionalnej, ewentualnie ich autonomiczności. Studia tego typu działalności, w skali poszczególnych regionów, związane są także z analizą kompleksów terytorialno-produkcyjnych, której podstawy w formie komplementarności tzw. cykli energetyczno-produkcyjnych sformułowane zostały przez N.N. Kołosowskiego. Problematyka dynamicznych funkcji produkcyjnych stanowi także składową koncepcji biegunów wzrostu, traktowanej jako teoria rozwoju regionalnego.

Pominięcie aspektów specjalizacji funkcjonalnej w teoriach osiedli centralnych oraz koncentracja uwagi właśnie na tych funkcjach w analizie kompleksów terytorialno-produkcyjnych oraz struktury funkcjonalnej miast zwróciła uwagę na potrzebę integracji tych odrębnych ujęć badawczych. Najbardziej obiecujące próby podejmowane w tym kierunku wiążą się z teoriami i metodami analizy systemowej.

Różnorodność aspektów funkcji, tak jak są one interpretowane w ramach różnych konstrukcji teoretycznych oraz ujmowane przy pomocy różnych mierników ilościowych, wymagają określonych metod grupowania miast w jednorodny typ funkcjonalny. Zagadnienie to stanowi niewątpliwie jeden z najbardziej istotnych elementów wszelkich klasyfikacji funkcjonalnych osiedli miejskich. Istnieje pod tym względem cały wachlarz metod, począwszy od prostych metod graficznych i statystycznych, poprzez różnorodne metody taksonomiczne i metodę analizy wieloczynnikowej. Niemniej ważne znaczenie ma również problem sformułowania celu, dla którego dokonujemy klasyfikacji miast w oparciu o ich funkcje. Wydaje się, że można w tym zakresie wyróżnić co najmniej dwa podstawowe cele badawcze. Pierwszym jest niewątpliwie potrzeba opisu określonego zespołu zjawisk w uporządkowany, systematyczny sposób. Pozwala to lepiej zorganizować naszą wiedzę o faktach, a tym samym lepiej zrozumieć relacje pomiędzy własnościami badanych obiektów. Celem jest więc w tym wypadku danie systematycznego opisu funkcji osiedli miejskich. Po wtóre, dzięki klasyfikacji uzyskujemy możliwość formułowania precyzyjnych, istotnie ważnych i uogólnionych sądów o grupach obiektów. Klasyfikacja ma w tym wypadku nie tylko wartość pedagogiczną, ale stanowi także ważne i pomocne narzędzie dla rozwiązywania problemów o charakterze teoretycznym i praktycznym.

Cel opracowania, ocena materiałów, założenia i metody analizy

Cel opracowania

Celem niniejszego opracowania jest rozpoznanie funkcji dominujących w gospodarce współczesnych miast oraz ustalenie w oparciu o nie podstawowych typów jednostek miejskich, a także ujawnienie zależności występujących pomiędzy typem dominacji funkcjonalnej a zespołem takich zmiennych, jak: wielkość osiedli miejskich, ich dynamika rozwojowa, układy lokalizacji przestrzennej oraz rola miast, jako miejsc pracy i miejsc zamieszkania.

Analizę dominacji funkcjonalnej, należąca do najprostszych sposobów podejścia do złożonej problematyki funkcjonalnej osiedli miejskich, należy traktować jako wstępny etap kompleksowego programu badań poświęconego zagadnieniom rozwoju i organizacji przestrzennej krajowego systemu osadniczego.

Przestrzenna jednostka odniesienia danych

Obiekt badania stanowił zbiór 814 jednostek, które w świetle reformy podziału administracyjnego kraju z dnia 1 VI 1975 r. posiadały statut prawny miasta (rys. 1; skorowidz). W porównaniu do okresu poprzedzającego wprowadzenie nowego systemu terytorialnej organizacji kraju jest to zbiór mniejszy o 22 miasta. Jednostki te weszły w skład 13 miast województwa katowickiego, w ramach którego 6 innych ośrodków miejskich powiększyło swój obszar o powierzchnię przyłączonych do nich gmin.

Posługiwanie się miastem ujętym w granicach administracyjnych, jako podstawową jednostką przestrzenną odniesienia danych, ogranicza do pewnego stopnia wartość przeprowadzonej analizy. Jak już bowiem wielokrotnie stwierdzano jednostka miejska w tym ujęciu odbiega w wielu przypadkach od rzeczywistości. Niezgodność formalnych i funkcjonalnych kryteriów miasta występuje przy tym ze szczególną ostrością w przypadku największych i najmniejszych ośrodków miejskich. W stosunku do tradycyjnego znaczenia przypisywanego pojęciu miasta, jednostki największe, reprezentujące w chwili obecnej złożone aglomeracje wielkomiejskie, stanowią formę jakościowo wyższą, jednostki zaś najmniejsze — formę jakościowo niższą.

Uwzględnienie tzw. funkcjonalnych jednostek miejskich, merytorycznie niewątpliwie bardziej poprawne w analizie funkcji miast, wymagałoby jednak ich identyfikacji i ścisłej delimitacji. Ze względu na zakres badania obejmującego wszystkie ośrodki miejskie w kraju, zadanie to — traktowane nawet jako całkowicie odrębny cel badawczy — jest wyjątkowo złożone i trudne do zrealizowania.

Okoliczności powyższe skłoniły do przeprowadzenia analizy uzupełniającej, w wyniku której ustalono w jakim stopniu badane miasta stanowią organizmy względnie samodzielne. Za takie przyjęto z kolei te jednostki miejskie, które posiadały rozwinięty rynek pracy.

Jednostka miary, ocena materiałów

Analizę funkcji miast przeprowadzono na podstawie danych o stanie zatrudnienia (według miejsca pracy) w dniu 31 XII 1973 r. w podziale według 14 działów gospodarki narodowej:

Przemysł	Oświata i wychowanie
Budownictwo	Kultura i sztuka
Rolnictwo	Ochrona zdrowia, opieka społeczna i kultura fizyczna
Leśnictwo	Finanse i ubezpieczenia
Transport i łączność	Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości
Handel	Pozostałe gałęzie gospodarki narodowej.
Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	
Nauka	

Dla pełnego zbioru 814 miast dysponowano pierwotnie tylko informacjami o zatrudnieniu w gospodarce uspołecznionej w podziale według 14 działów gospodarki narodowej zgodnie z Klasyfikacją Gospodarki Narodowej z dnia 1 I 1971 r., co nie mogło stanowić dostatecznej podstawy do ustalenia dominacji funkcjonalnej miast, jak również do innego rodzaju analiz funkcji ośrodków miejskich. Z tego względu dane o zatrudnieniu w gospodarce uspołecznionej uzupełniono dostępnymi informacjami z zakresu zatrudnienia w gospodarce nieuspołecznionej, a mianowicie:

- o liczbie czynnych zawodowo w rolnictwie nieuspołecznionym według wyników Narodowego Spisu Powszechnego z dnia 8 XII 1970 r.
- o zatrudnieniu w rzemiośle prywatnym według stanu w dniu 31 XII 1973 r. z wydzieleniem zatrudnionych w rzemiośle przemysłowym.

Pomimo tego, iż miasta skupiają w głównej mierze działalność o charakterze pozarolniczym, pominięcie pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych wydawało się nieuzasadnione, zwłaszcza w przypadku najmniejszych jednostek, położonych poza obszarem bezpośredniego oddziaływania aglomeracji miejskich. Dlatego też dane o zatrudnieniu w rolnictwie uspołecznionym uzupełniono liczbą czynnych zawodowo w rolnictwie nieuspołecznionym, chociaż te ostatnie nie są w pełni porównywalne z materiałem podstawowym. Wynika to z tego, iż dane powyższe, dla pełnego zbioru miast, zawierają jedynie Powszechne Spisy Ludności w związku z czym dotyczą one wcześniejszego przekroju czasu — 1970 r. Jakkolwiek stan zatrudnienia w rolnictwie indywidualnym w układzie globalnym całego kraju wykazywał w okresie ostatnich trzech lat tylko nieznaczny spadek, tym niemniej należy się liczyć z faktem, iż dotyczył on raczej osiedli miejskich niż wsi. Oznaczałoby to jednocześnie że dane te mogą w strukturze zatrudnienia miasta reprezentować wielkość nieco zawyżone.

Jeżeli chodzi o zatrudnionych w pozarolniczych działach gospodarki, to wprawdzie nie uzyskano informacji o pełnej liczbie zatrudnionych w gospodarce narodowej, niemniej jednak po uwzględnieniu pracujących w rzemiośle prywatnym, można szacunkowo ustalić iż materiał podstawowy obejmuje 98,8% tej liczby.

Nieliczna grupa zatrudnionych w gospodarce nieuspołecznionej, której nie ujęto w materiale podstawowym dotyczy: zatrudnionych w jednostkach prywatnego handlu i usług oraz w transporcie prywatnym, rybaków morskich, duchowieństwa pełniącego obowiązki duszpasterskie, pracowników najemnych w organizacjach wyznaniowych, pracowników zatrudnionych w gospodarstwach domowych (pomoc domowa) jak również przy obsłudze pry-

watnych budynków mieszkalnych. W końcu 1973 r. w całym kraju w tych dziedzinach zatrudnionych było 155,7 tys. osób, tj. 1,4% ogółu pracujących w gospodarce narodowej poza rolnictwem. Trudno dokładnie ocenić w jakim stopniu dane te dotyczą miast. Zakładając, zresztą dość dowolnie, iż 80% zatrudnionych w tych dziedzinach skupiają miasta, otrzymujemy wielkość rzędu 124,6 tys., co stanowi 1,2% całkowitej liczby zatrudnionych w ośrodkach miejskich.

Jak już wspomniano, dla rzemiosła prywatnego dysponowano tylko informacjami o zatrudnieniu ogółem z wydzieleniem pracujących w prywatnym rzemiośle przemysłowym, co uniemożliwiło zaliczenie zatrudnionych w rzemiośle nieprzemysłowym do odpowiednich działów gospodarki narodowej. Zatrudnionych w prywatnym rzemiośle przemysłowym zgodnie z Klasyfikacją Gospodarki Narodowej zaliczono do działu „przemysł”, natomiast pracujących w rzemiośle nieprzemysłowym umownie włączono do działu „pozostałe gałęzie gospodarki narodowej”, co z uwagi na przyjętą metodę grupowania danych według 3 sektorów ekonomicznych nie mogło mieć wpływu na ustalenie dominacji funkcjonalnej miast. Na podstawie struktury działowej zatrudnienia w rzemiośle prywatnym w kraju, można szacunkowo ustalić, iż liczba zatrudnionych w miastach w II sektorze ekonomicznym (przemysł i budownictwo) na skutek braku informacji o zatrudnieniu w rzemiośle budowlanym jest zaniżona o około 1,0%. W grupowaniu według 3 sektorów ekonomicznych zatrudnionych w dziale „pozostałe gałęzie gospodarki narodowej” (łącznie z 9 innymi działami poczynając od „transportu i łączności”) zaklasyfikowano do sektora III „Usługi”. Zaliczenie zatrudnionych w rzemiośle nieprzemysłowym do działu „pozostałe gałęzie gospodarki narodowej” powoduje, że w dalszym podziale sektora „Usługi” na sferę materialną i niematerialną, liczba zatrudnionych w tej ostatniej sferze jest nieco zawyżona. Jakkolwiek jest to błąd nieznaczny należy sobie zdawać sprawę, iż w przypadku najmniejszych jednostek miejskich, charakteryzujących się małą liczbą miejsc pracy, nieuwzględnienie nawet niewielkiej liczby pracowników może mieć wpływ na ostateczne określenie względnego znaczenia różnych działów w ich strukturze wewnętrznej.

Przyjęcie zatrudnienia jako jednostki miary funkcji miejskiej nie jest oczywiście pozbawione słabości (m. in. różnice w wydajności pracy, postęp w mechanizacji i automatyzacji procesu produkcji, zagadnienie dodatkowego miejsca pracy itp.). Tym niemniej ze względu na fakt, iż obejmuje ono całokształt działalności gospodarki narodowej (zarówno produkcyjnych jak i nieprodukcyjnych) oraz operuje czynnikiem ludzkim czynią z niego kluczową zmienną w badaniach dużych zbiorów jednostek społeczno-gospodarczych.

Założenia i metody analizy

Cel badania w powiązaniu z charakterem przestrzennych jednostek odniesienia oraz właściwościami danych podstawowych wyznaczyły określony sposób podejścia do analizy dominacji funkcjonalnej miast. Punkt wyjścia stanowiło założenie, iż warunkiem niezbędnym dla identyfikacji funkcji osiedli miejskich, rozumianych jako różnorodny zespół działalności społecznych i gospodarczych świadczonych w pierwszym rzędzie na rzecz społeczności pozalokalne, jest istnienie własnego, rozwiniętego rynku pracy. Ze względu na formalny charakter jednostek miejskich będących obiektem analizy przy-

jęcie takiego założenia oznacza, iż określenie rodzaju spełnianych przez nie funkcji wymaga uprzedniego rozpoznania, w jakim stopniu ośrodki te stanowią aktualny, rzeczywisty rynek dysponujący podażą miejsc pracy, a w jakim stopniu stanowią jedynie miejsce zamieszkania dla ludności pracującej i zaspokajającej swoje potrzeby w zakresie usług poprzez codzienne migracje do innych osiedli miejskich. Ścisłe ustalenie takiej relacji wymaga rozporządzenia danymi dotyczącymi czasowych migracji, a więc wyjazdami „z” i dojazdami „do” pracy dla całego zbioru miast. Brak tego rodzaju danych w momencie przeprowadzania analizy skłonił do wykorzystania materiałów Narodowego Spisu Powszechnego z 1970 r., dostarczających informacji o liczbie czynnych zawodowo w najmniejszych jednostkach podziału administracyjnego, rejestrowanych według miejsca zamieszkania. Wielkości te wraz z danymi podstawowymi dostarczyły podstawy do określenia charakteru funkcjonalnego miasta ze względu na stosunek zatrudnienia w miejscu pracy i miejscu zamieszkania. Stosunek ten, który można przedstawić w następującej formie:

$$k = \frac{Z_p}{Z_M} \times 100$$

gdzie Z_p — liczba zatrudnionych według miejsca pracy,
 Z_M — liczba zatrudnionych według miejsca zamieszkania.

obliczony został dla wszystkich ośrodków miejskich. Gdy obie wielkości zatrudnienia są jednakowe ($Z_p = Z_M$), wskaźnik równa się 100% i oznacza iż miasto takie ma względnie zrównoważony układ miejsc pracy i zamieszkania. Z sytuacją taką możemy mieć do czynienia w przypadku:

- a) miast o względnie odosobnionej lokalizacji przestrzennej, które cechuje zarówno brak wyjazdów jak i dojazdów do pracy, zatrudnienie w miastach rekrutuje się wówczas wyłącznie z ludności lokalnej,
- b) miast o bliskiej wzajemnej lokalizacji przestrzennej, dysponujących własnym rynkiem pracy oraz charakteryzujących się zarówno dojazdami jak i wyjazdami do pracy, z tym iż są one zbilansowane (komplementarność funkcjonalna).

Wskaźniki o wartości powyżej 100% oznaczają względną przewagę zatrudnionych w miejscu pracy. Zjawisko to związane jest z przewagą dojazdów do pracy nad wyjazdami i wskazuje na produkcyjne znaczenie ośrodków miejskich. Wartości wskaźników poniżej 100% oznaczają z kolei niedobór miejsc pracy w stosunku do liczby zatrudnionych zamieszkałych w mieście z czym związana jest dominacja wyjazdów do pracy poza dany ośrodek. Im niższa jest wartość wskaźnika tym silniej ujawnia się funkcja mieszkaniowa takich miast (satelity).

Uzyskane wartości wskaźników należy jednak traktować, w najlepszym razie, jako wysoce orientacyjne. Wynika to zarówno z rozbieżności w czasie pomiędzy porównywanymi kategoriami zatrudnienia jak również z nieco odmiennego zakresu ich rejestracji. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności obliczane wskaźniki celowo pogrupowane zostały w następujące ogólne klasy:

Wartość wskaźnika	Funkcja miasta według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	Symbol
Powyżej 150,0%	miasta o bardzo silnej funkcji miejsca pracy	P_2
150,0—115,1	miasta o silnej funkcji miejsca pracy	P_1
115,0—85,0	miasta o zrównoważonym udziale funkcji miejsca pracy i funkcji mieszkaniowej	MP
84,9—50,0	miasta o silnej funkcji mieszkaniowej	M_1
Poniżej 50,0%	miasta o bardzo silnej funkcji mieszkaniowej	M_2

W dalszej kolejności obliczono strukturę zatrudnienia ośrodków miejskich w oparciu o dane według miejsca pracy. Punktem wyjścia dla oceny rodzaju dominacji funkcjonalnej była agregacja 14 działów gospodarki narodowej do trzech podstawowych sektorów ekonomicznych:

- sektor I — Rolnictwo i leśnictwo
- sektor II — Przemysł i budownictwo
- sektor III — Usługi

Uzyskane proporcje zatrudnienia, powszechnie stosowane w porównawczych, makroekonomicznych badaniach o charakterze międzynarodowym jako miernik rozwoju społeczno-gospodarczego, dostarczają pierwszej, wysoce zgeneralizowanej informacji o względnym znaczeniu poszczególnych sektorów ekonomicznych w gospodarce indywidualnych ośrodków miejskich.

Zjawisko powyższe zilustrowano w sposób graficzny przy pomocy tzw. trójkąta Ossana. Każdy z boków, oznaczony w procentach od 0 do 100, reprezentuje poszczególne sektory ekonomiczne. Odsetki zatrudnionych w I, II i III sektorze wyznaczają pozycję określonego miasta w ramach trójkąta oraz jego miejsce względem innych ośrodków miejskich. Posługując się tą metodą wykonano serię takich diagramów, każdy dla odrębnego regionu kraju. Za podstawę porównawczej analizy międzyregionalnej zdecydowano się przyjąć makroregion planowania, chociaż należałoby w tym miejscu stwierdzić, iż z punktu widzenia struktury organizacyjnej i cech funkcjonalnych miast, tego rodzaju dezagregację przestrzenną znamionuje znaczna dowolność (rys. 2). Duża liczba nowych województw oraz fakt, iż niektóre z nich mają jedynie po kilka miast, przekreśliła możliwość uwzględnienia tych jednostek jako makroregionalnej podstawy do porównań. Proporcje zatrudnionych w trzech sektorach ekonomicznych przedstawiono zatem dla miast każdego z 8 makroregionów planowania (rys. 3 i 4). Przynależność danego miasta do określonego województwa oznaczono przy pomocy odpowiedniego koloru sygnatury. Całość, obejmującą wszystkie jednostki miejskie w kraju, przedstawiono na trójkącie zbiorczym (rys. 5). Odmiennie niż to miało miejsce w przypadku makroregionów, kolorem posłużono się tutaj w celu wyodrębnienia miast różnej klasy wielkości co umożliwiło równocześnie prześledzenie zależności pomiędzy tą zmienną a względnym znaczeniem poszczególnych sektorów ekonomicznych.

Diagram zbiorczy, ilustrujący wysoce zróżnicowany rozkład punktów rozmieszczonych z różnym natężeniem w obrębie powierzchni całego trójkąta, posłużył za podstawę do ustalenia typów ośrodków miejskich ze względu na podstawowe składowe gospodarki narodowej.

Wychodząc z trzech podstawowych sektorów ekonomicznych wyróżniono dziewięć typów miast o różnych kombinacjach proporcji zatrudnienia. Dodatkowo uwzględniono również jeden typ, w którym proporcje te są najbardziej wyrównane. Typy te oraz odpowiadające im proporcje zatrudnienia

Tabl. 1. Maksymalne i minimalne proporcje zatrudnienia w sektorach ekonomicznych odpowiadające poszczególnym typom funkcjonalnym miast

Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej	Sektor I (rolnictwo i leśnictwo)		Sektor II (przemysł i budownictwo)		Sektor III (usługi)	
	max.	min.	max.	min.	max.	min.
	w % zatrudnienia ogółem					
Rolnicze (R)	100,0	50,0	40,0	0,0	40,0	0,0
Rolniczo-przemysłowe (RP)	60,0	37,5	50,0	25,0	25,0	0,0
Rolniczo-usługowe (RU)	60,0	37,5	25,0	0,0	50,0	25,0
Przemysłowe (P)	40,0	0,0	100,0	50,0	40,0	0,0
Przemysłowo-rolnicze (PR)	50,0	25,0	60,0	37,5	25,0	0,0
Przemysłowo-usługowe (PU)	25,0	0,0	60,0	37,5	50,0	25,0
Usługowe (U)	40,0	0,0	40,0	0,0	100,0	50,0
Usługowo-rolnicze (UR)	50,0	25,0	25,0	0,0	60,0	37,5
Usługowo-przemysłowe (UP)	25,0	0,0	50,0	25,0	60,0	37,5
Brak funkcji dominującej (X)	50,0	25,0	50,0	25,0	50,0	25,0

przedstawiono w tabl. 1 oraz na rys. 6. Linie podziału pomiędzy poszczególnymi typami miast, dzielące powierzchnię trójkąta na 10 części, chociaż wyznaczone zostały w sposób dedukcyjny nawiązują do aktualnego rozkładu zatrudnienia w badanych ośrodkach miejskich, a częściowo także do kryteriów jakie można zazwyczaj spotkać w badaniach o charakterze międzynarodowym. Dotyczy to przede wszystkim 25% udziału zatrudnienia w rolnictwie jako kryterium identyfikacji ośrodków rolniczych i nierolniczych²⁾. Dla uzyskania jednolitej płaszczyzny porównawczej dla pełnego zbioru miast w skali całego kraju stosowano jednorodne kryteria ilościowe odnośnie poszczególnych typów funkcjonalnych bez względu na wielkość badanych ośrodków i ich lokalizację przestrzenną.

W rezultacie otrzymano następujące kategorie ośrodków:

Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej	Symbol
Rolnicze	R
Rolniczo-przemysłowe	RP
Rolniczo-usługowe	RU
Przemysłowe	P
Przemysłowo-rolnicze	PR
Przemysłowo-usługowe	PU
Usługowe	U
Usługowo-rolnicze	UR
Usługowo-przemysłowe	UP
Ośrodki wykazujące brak funkcji dominującej	X

Znaczna agregacją działalności leżąca u podstaw przeprowadzonej typologii skłoniła do dodatkowego wyróżnienia podtypów w obrębie każdego sektora ekonomicznego, odpowiadających dominacji określonego zespołu działów gospodarki narodowej. I tak wśród miast rolniczych (R) wyróżniono dodatkowo kategorię ośrodków w których zatrudnienie w leśnictwie, w ramach sektora I, przekroczyło $\frac{1}{3}$. Miasta te oznaczono symbolem R_L . Podobnie postąpiono w przypadku miast o dominacji przemysłu, wyodrębniając ośrod-

2) Kryterium powyższe stosowano wielokrotnie, m. in. przy opracowywaniu mapy ekonomicznej Europy (W. William-Olsson, 1975).

ki w których udział zatrudnionych w budownictwie przekraczał $\frac{1}{3}$ ogólnego zatrudnienia w sektorze II(P_B). Najbardziej zróżnicowano klasę ośrodków usługowych. W pierwszym rzędzie przeprowadzono podział sektora III na usługi o charakterze materialnym i niematerialnym. Ze względu na brak bardziej szczegółowego podziału działalności usługowych, niż podział na działy gospodarki, do usług materialnych zaliczono: transport i łączność, handel oraz gospodarkę komunalną i mieszkaniową. Do usług zaś niematerialnych pozostałe działy tego sektora.

Do ośrodków usługowych o charakterze materialnym (U_M) zaliczono te miasta, które w działalnościach tego rodzaju skupiały ponad 55% całkowitego zatrudnienia w usługach. Wśród miast tego rodzaju wyróżniono ponadto kategorię U_{M(T)}, gdy zatrudnienie w jednym dziale-transportcie, stanowiło ponad połowę wszystkich zatrudnionych w usługach materialnych oraz U_{M(H)} — gdy ponad połowę zatrudnionych w tej sferze koncentrował handel. Identycznego kryterium (55%) użyto dla identyfikacji ośrodków usługowych o charakterze niematerialnym. Także i w tym wypadku wyróżniono bardziej specyficzne kategorie, co miało miejsce wtedy, gdy takie działy gospodarki narodowej, jak: ochrona zdrowia, opieka społeczna i kultura fizyczna — U_{N(Z)}, oświata i wychowanie — U_{N(O)}, nauka — U_{N(N)}, skupiały — każdy z osobna — ponad połowę globalnego zatrudnienia w usługach niematerialnych. Miasta o zrównoważonych proporcjach zatrudnienia w usługach materialnych i niematerialnych (zatrudnienie zarówno w U_M, jak i w U_N stanowiło poniżej 55% ogólnego zatrudnienia w sektorze III) oznaczono symbolem — U.

Syntezę uzyskanych wyników prezentuje mapa typów funkcjonalnych miast (rys. 6). Zawarta w niej informacja dotyczy: lokalizacji przestrzennej miast, ich wielkości przedstawionej przy pomocy liczby ludności, funkcji ze względu na stosunek miejsc pracy do miejsc zamieszkania zatrudnionych oraz — zmiennej podstawowej — rodzaju dominacji funkcjonalnej. Jednocześnie ujęcie powyższych cech umożliwia ujawnienie istniejących pomiędzy nimi zależności, te zaś dostarczają podstawy do formułowania sądów i wypracowania wniosków o wyższym poziomie generalizacji.

Opracowanie wzbogaca alfabetyczny skorowidz miast, w którym ponadto zamieszczono informację o przynależności do województwa, liczbie ludności (w dniu 31 XII 1973 r.), funkcji miasta ze względu na stosunek miejsc pracy do miejsc zamieszkania oraz rodzaju dominacji funkcjonalnej. Będzie on szczególnie pomocny przy odczytywaniu oraz interpretacji opracowań kartograficznych.

Liczba, struktura wielkości i rozmieszczenie miast

Wielkość miast objętych analizą, jeżeli za miarę tą przyjmiemy liczbę ludności w granicach jednostek administracyjnych, charakteryzuje znaczna rozpiętość. Podczas, gdy największe miasto — Warszawa — osiągnęło z końcem 1973 r. 1388 tys. mieszkańców, najmniejszy ośrodek miejski — Wyśmierzyce (woj. radomskie) zamieszkiwały w tym samym czasie zaledwie 873 osoby. Przeważająca część całego zbioru miast to miasta małe. Jeżeli za kryterium takie przyjmiemy umownie wielkość poniżej 20 tys. mieszkańców okaże się, iż miasta te stanowią 80% całej zbiorowości. W grupie tej znajdowało się 302 ośrodki poniżej 5 tys., w tym 59 miast,

które miały mniej niż 2 tys. mieszkańców. Rozkład liczebności miast według klas wielkości przedstawia poniższe zestawienie:

Miasta o liczbie ludności	Liczba miast
Ogółem	814
Poniżej 2 tys.	59
2— 5	243
5— 10	192
10— 20	158
20— 50	102
50—100	33
100 tys. i więcej	27

Klasę 20 — 100 tys., powszechnie uznawaną za kategorię miast średnich, reprezentowało 135 ośrodków z tym, iż w głównej mierze były to miasta 20 — 50 tysięczne. W wyniku zmian administracyjnych z dniem 1 VI 1975 r. do zespołu miast największych, powyżej 100 tys. mieszkańców, awansowały Tychy i Rybnik, wzbogacając dzięki temu liczebność tej klasy do 27 ośrodków.

Rozmieszczenie miast wykazuje istotne dysproporcje regionalne. Odnosi się to zarówno do liczebności jak i gęstości sieci miejskiej, co w postaci odpowiednich wskaźników przedstawiono w tabl. 2.

Liczba miast w województwach o ich najwyższym nasileniu (kolejno: katowickie, poznańskie, wałbrzyskie, opolskie, szczecińskie, stołeczne warszawskie, bydgoskie) jest około sześciokrotnie (a w przypadku katowickiego nawet dziesięciokrotnie) wyższa niż w województwach, w których nasilenie to jest najniższe (chełmskie, zamojskie, białkopodlaskie). Bardziej poprawne pod tym względem — gdyż uwzględniające jednocześnie wielkość obszaru danego województwa — jest porównanie oparte o wskaźniki liczby miast na jednostkę powierzchni. Gęstość sieci miejskiej znacznie poniżej średniej ogólnopolskiej, wynoszącej w 1973 r. 26 miast na 10 tys. km², cechowała przede wszystkim województwa wschodnie. W części zachodniej kraju niższa gęstość sieci miejskiej występowała na obszarze województw śląskiego i koszalińskiego. Województwa o najwyższych wskaźnikach gęstości jednostek miejskich tworzyły rozległą strefę na południu kraju, począwszy od województwa miejskiego krakowskiego na wschodzie po jeleniogórskie na zachodzie. Poza tym obszarem wyraźnie wyodrębniały się wysokim nasyceniem miast województwa: stołeczne warszawskie oraz miejskie łódzkie, a także poznańskie i leszczyńskie.

Nieco odmiennie, lecz nie w sposób zupełnie zasadniczy, kształtuje się sytuacja, gdy weźmiemy pod uwagę miasta poniżej 20 tys. mieszkańców. Przy ogólnie zachowanym podziale kraju na część wschodnią i zachodnią, w obrębie tej pierwszej — poza wymienionymi już woj. woj. stołecznym warszawskim i miejskim łódzkim — silniejszym natężeniem gęstości miast wyróżnia się województwo rzeszowskie. Z kolei, poza województwami: śląskim, koszalińskim, gdańskim i legnickim wszystkie pozostałe województwa zachodniej części kraju reprezentują gęstości miast powyżej średniej, wynoszącej dla ośrodków tej wielkości 21 jednostek na 10 tys. km².

W sposób istotny zmienia się natomiast obraz gęstości sieci miast, gdy weźmiemy pod uwagę ośrodki powyżej 20 tys. mieszkańców. O ile w przypadku miast najmniejszych natężenie ich wykazuje zróżnicowanie przestrzenne pomiędzy wschodnim i zachodnim obszarem kraju, o tyle dla miast powyżej 20 tys. zróżnicowanie to występuje pomiędzy południem i północą. W dziewięciu województwach południowych liczba miast więk-

Tabl. 2. Liczba miast, gęstość sieci miejskiej, przeciętna powierzchnia przypadająca na 1 miasto w 1973 r.

Stan w dniu 31 XII

Województwa	Powierzchnia w km ²	Miasta						Przeciętna powierzchnia przypadająca na 1 miasto w km ²			
		ogółem	o liczbie ludności			na 10000 km ²			ogółem	o liczbie ludności	
			poniżej 20 tys.	20 tys. i więcej	ogółem	poniżej 20 tys.	20 tys. i więcej	ogółem		poniżej 20 tys.	20 tys. i więcej
Polska	312677	814	652	162	26,0	20,8	5,2	384,1	479,6	1930,1	
Stołeczne warszawskie	3794	28	20	8	73,8	52,7	21,1	135,5	189,7	474,2	
Białkopodlaskie	5353	6	5	1	11,2	9,3	1,9	892,2	1070,6	5353,0	
Białostockie	10053	17	16	1	16,9	15,9	1,0	591,4	628,3	10053,0	
Bielskie	3703	18	14	4	48,6	37,8	10,8	205,7	264,5	925,7	
Bydgoskie	10352	27	24	3	26,1	23,2	2,9	383,4	431,3	3450,7	
Chełmskie	3867	4	3	1	10,3	7,8	2,6	966,8	1289,0	3867,0	
Ciechanowskie	6362	9	7	2	14,1	11,0	3,1	706,9	908,8	3181,0	
Częstochowskie	6189	17	14	3	27,5	22,6	4,8	364,1	442,1	2063,0	
Elbląskie	6103	15	12	3	24,6	19,7	4,9	406,9	508,6	2034,3	
Gdańskie	7388	19	12	7	25,7	16,2	9,5	388,8	615,7	1055,4	
Gorzowskie	8498	21	20	1	24,7	23,5	1,2	404,7	424,9	8498,0	
Jeleniogórskie	4380	26	22	4	59,4	50,2	9,1	168,5	199,1	1095,0	
Kaliskie	6512	20	17	3	30,7	26,1	4,6	325,6	383,1	2170,7	
Katowickie	6649	47	15	32	70,7	22,6	48,1	141,5	443,3	207,8	
Kieleckie	9210	17	13	4	18,4	14,1	4,3	541,8	708,5	2302,5	
Konińskie	5139	18	17	1	35,0	33,1	1,9	285,5	302,3	5139,0	
Kozalińskie	8471	17	13	4	20,1	15,3	4,7	498,3	651,6	2117,8	
Miejskie krakowskie	3254	10	9	1	30,7	27,6	3,1	325,4	361,6	3254,0	
Krośnieńskie	5701	11	8	3	19,3	14,0	5,3	518,3	712,6	1900,3	
Legnickie	4036	11	8	3	27,2	19,8	7,4	366,9	504,5	1345,3	
Leszczyńskie	4153	19	18	1	45,7	43,3	2,4	218,6	230,7	4153,0	
Lubelskie	6792	17	14	3	25,0	20,6	4,4	399,5	485,1	2264,0	
Łomżyńskie	6709	12	11	1	17,9	16,4	1,5	559,1	609,9	6709,0	
Miejskie łódzkie	1520	8	5	3	52,6	32,9	19,7	190,0	304,0	506,7	
Nowosądeckie	5576	14	11	3	25,1	19,7	5,4	398,3	506,9	1858,7	
Olsztyńskie	12329	21	18	3	17,0	14,6	2,4	587,1	684,9	4109,7	
Opolskie	8535	32	27	5	37,5	31,6	5,9	266,7	316,1	1707,0	
Ostrołęckie	6472	9	8	1	13,9	12,4	1,5	719,1	809,0	6472,0	
Piłskie	8205	24	23	1	29,2	28,0	1,2	341,9	356,7	8205,0	
Piotrkowskie	6261	10	7	3	16,0	11,2	4,8	626,1	894,4	2087,0	
Płockie	5114	9	7	2	17,6	13,7	3,9	568,2	730,6	2557,0	
Poznańskie	8152	33	31	2	40,5	38,0	2,5	247,0	263,0	4076,0	
Przemyskie	4430	9	7	2	20,3	15,8	4,5	492,2	632,8	2215,0	
Radomskie	7294	15	14	1	20,6	19,2	1,4	486,3	521,0	7294,0	
Rzeszowskie	4399	13	11	2	29,6	25,0	4,5	338,4	399,9	2199,5	
Siedleckie	8495	12	10	2	14,1	11,8	2,3	707,9	849,5	4247,5	
Sieradzkie	4870	9	7	2	18,5	14,4	4,1	541,1	695,7	2435,0	
Skierniewickie	3957	9	5	4	22,7	12,6	10,1	439,7	791,4	989,2	
Śląskie	7453	11	9	2	14,8	12,1	2,7	677,5	828,1	3726,5	
Suwalskie	10490	14	11	3	13,3	10,5	2,9	749,3	953,6	3496,7	
Szczecińskie	9980	29	26	3	29,1	26,1	3,0	344,1	383,8	3326,7	
Tarnobrzесьkie	6282	13	11	2	20,7	17,5	3,2	483,2	571,1	3141,0	
Tarnowskie	4151	9	6	3	21,7	14,4	7,2	461,2	691,8	1383,7	
Toruńskie	5345	13	11	2	24,3	20,6	3,7	411,1	485,9	2672,2	
Wałbrzyskie	4167	31	23	8	74,4	55,2	19,2	134,4	181,2	520,9	
Włocławskie	4404	14	13	1	31,8	29,5	2,3	314,6	338,8	4404,0	
Wrocławskie	6289	16	13	3	25,4	20,7	4,8	393,1	483,8	2096,3	
Zamojskie	6986	5	4	1	7,2	5,7	1,4	1397,2	1746,5	6986,0	
Zielonogórskie	8853	26	22	4	29,4	24,8	4,5	340,5	402,4	2213,2	

szych niż 20 tys. przekraczała średnią krajową (5,2/10 tys. km²), w części centralnej wskaźniki powyżej przeciętnej osiągnęły trzy województwa, w północnej zaś jedyny wyjątek stanowiło pod tym względem województwo gdańskie. Szesnaście województw pozbawionych było miast powyżej 50 tys., liczba ta wzrasta do 31 województw w przypadku miast ponad 100 tysięcy. Operując odwrotnością prezentowanych powyżej wskaźników otrzymujemy, iż — statystycznie rzecz biorąc — na 1 miasto (bez względu na wielkość), przypadał obszar obsługi 384 km². Najmniejszy obszar na 1 miasto przypada w woj. wałbrzyskim (134 km²), największy — w woj. zamojskim (1397 km²). Obszar prawie 480 km² przypada przeciętnie na jeden ośrodek poniżej 20 tys. mieszkańców i 1930 km² na miasto przekraczające tę wielkość (11,6 tys. km² na miasto powyżej 100 tys.). Dysproporcje w rozkładzie przestrzennym miast są wyrazem odmiennych dróg historycznego rozwoju poszczególnych obszarów, a także zróżnicowań regionalnych w warunkach środowiska naturalnego (np. występowanie surowców mineralnych, jakość gleby, występowanie cieków wodnych itp.).

Miasta jako ośrodki koncentracji ludności oraz działalności społecznej i gospodarczej

Ludność miast w 1973 r. wynosiła 18271292 mieszkańców, co odpowiadało 54,5% ludności całego kraju. Niemal połowa tej ludności (45,3%) zamieszkiwała miasta powyżej 100 tys., miasta średnie (20—100 tys.) skupiały 29,9% ludności miejskiej, a miasta małe — 24,8% (w tym ośrodki poniżej 5 tys. — 5,1%).

Największy potencjał ludności skupiony był w woj. katowickim (3,4 mln) i stołecznym warszawskim (2,1 mln). W sześciu innych województwach (kolejno: gdańskim, poznańskim, miejskim krakowskim, miejskim łódzkim, kieleckim i wrocławskim) liczba ludności ogółem przewyższała w każdym z nich 1 mln mieszkańców (tabl. 3). Najmniej ludnymi województwami były: chełmskie (220 tys.) i białkopodlaskie (279 tys.), a także łomżyńskie, leszczyńskie i słupskie (każde poniżej 350 tys.). Podobnie, jak w przypadku ludności ogółem również woj. katowickie i stołeczne warszawskie stanowią największe ośrodki koncentracji ludności miejskiej (odpowiednio 2,9 mln i 1,8 mln). Następne w kolejności województwa, to: miejskie łódzkie, gdańskie, poznańskie, miejskie krakowskie i wrocławskie (ponad 700 tys. każde). Województwa białkopodlaskie i chełmskie, mające po niespełna 70 tys. ludności mieszkającej w miastach, stanowiły przeciwieństwo największych skupisk miejskich. W grupie województw o najniższej liczbie ludności miejskiej (mniej niż 100 tys.) znalazły się także: łomżyńskie, ostrołęckie, zamojskie. Z wyjątkiem województw miejskiego krakowskiego i poznańskiego, wszystkie województwa o najwyższym potencjale ludności miejskiej wykazywały jednocześnie najwyższy jej udział w stosunku do ogółu ludności. Prym wiodło pod tym względem województwo miejskie łódzkie (90,5%). Niewiele ustępowały mu województwa stołeczne warszawskie (87,3%) i katowickie (85,6%). Ponad 70% ludności skupiało się w miastach województw: gdańskiego, szczecińskiego i wałbrzyskiego. Województwami najmniej zurbanizowanymi okazały się: zamojskie (18,4%), siedleckie (22,2%), ostrołęckie (23,2%), białkopodlaskie (24,1%) i łomżyńskie (25,7%).

Tabl. 3. Ludność oraz zatrudnienie według sektorów ekonomicznych w miastach w 1973 r.
Stan z dnia 31 XII

Województwa	Ludność		Zatrudnienie* w miastach			
	ogółem	w tym w miastach	ogółem	sektor I (rolnictwo i leśnictwo)	sektor II (przemysł i budownictwo)	sektor III (usługi)
P o l s k a	33512156	18271292	9889348	625379	5368412	3895557
Stoleczne warszawskie	2087654	1823295	979654	23231	450566	505857
Białkopodlaskie	279335	67211	38707	6583	14953	17171
Białostockie	609008	285599	150861	14791	69079	66991
Bielskie	760443	318038	247103	15861	161837	69405
Bydgoskie	971769	566426	279607	14464	156250	108893
Chełmskie	220239	69399	42153	4841	19841	17471
Ciechanowskie	396722	104258	52003	6499	19777	25727
Częstochowskie	719137	315095	174678	16736	103624	54318
Elbląskie	416162	218811	95011	8092	46478	40441
Gdańskie	1200481	894222	421432	17387	202391	201654
Gorzowskie	423869	225963	113991	13044	55958	44989
Jeleniogórskie	480620	292567	155628	8432	87169	60027
Kaliskie	635818	252106	146417	11641	83010	51766
Katowickie	3395343	2907617	1505930	77298	1003267	425365
Kieleckie	1023178	376415	255810	14611	147706	93493
Konińskie	420242	127196	58454	9098	24899	24457
Koszalińskie	422662	235339	112716	9974	47206	55536
Miejskie krakowskie	1090468	735047	402750	19527	218568	164655
Krośnińskie	413564	110923	95228	12085	52250	30893
Legnickie	396523	222049	111084	6407	64973	39704
Leszczyńskie	338298	135899	68671	8394	30357	29920
Lubelskie	866142	420041	235778	18969	110335	106474
Łomżyńskie	320849	82422	41466	7606	16256	17604
Miejskie łódzkie	1057447	956647	528201	10016	342140	176045
Nowosądeckie	588867	182598	118960	16002	48037	54921
Olsztyńskie	645569	303458	160432	12233	65964	82235
Opolskie	952464	427930	265654	16709	148305	100640
Ostrołęckie	359092	83224	46488	6585	21124	18779
Piłskie	410489	194027	92978	13299	42151	37528
Piotrkowskie	579108	208052	124507	7705	78956	37846
Płockie	474230	172806	100044	6668	53698	39678
Poznańskie	1143610	767643	390825	19994	198616	172215
Przemyskie	370724	114940	61181	9601	24809	26771
Radomskie	669448	250639	141076	10709	84119	46248
Rzeszowskie	595283	175064	151340	11101	81471	58768
Siedleckie	600007	133233	79952	10179	35647	34126
Sieradzkie	386347	100884	63614	5738	31984	25892
Skierniewickie	386624	136530	72984	5597	38357	29030
Słupskie	347288	166038	82612	6387	39412	36813
Suwalskie	408310	160499	75003	9878	30245	34880
Szczecińskie	828046	589107	286504	19349	129761	137394
Tarnobrzесьkie	528374	135264	87539	8491	50602	28446
Tarnowskie	568703	167635	112954	11293	64740	36921
Toruńskie	573820	310667	154723	9031	86773	58919
Wałbrzyskie	706868	499697	247995	13276	150332	84387
Włocławskie	399800	149901	74825	5387	39197	30241
Wrocławskie	1002574	700473	365011	15833	184569	164609
Zamojskie	471853	86859	49677	6544	20688	22445
Zielonogórskie	568685	311539	169137	12203	89965	66969

a Patrz uwagi dotyczące jednostki miary funkcji miast zawarte na str. 28.

Ośrodki miejskie skupiające ponad połowę ludności całego kraju koncentrują jednocześnie w obrębie swych granic 85% miejsc pracy poza rolnictwem. Znaczenie takie tracą jedynie miasta w przypadku działalności sektora I, charakteryzujących się wybitnie rozproszonym i pozamiejskim układem lokalizacji przestrzennej. Ze względu na możliwość pewnych rozbieżności w liczbie zatrudnionych w rolnictwie nieuspołecznionym trudno jest ocenić, w jakim stopniu działalność ta reprezentowana jest przez ośrodki miejskie. Ostrożne szacunki wskazywałyby, iż udział ten nie przekracza z pewnością 9% zatrudnienia ogólnopolskiego. W rolnictwie uspołecznionym udział ten jest znacznie wyższy i sięga 24% zatrudnienia uspołecznionego w kraju, podobnie zresztą jak zatrudnienie w leśnictwie (27%). Z wyjątkiem „Oświaty i wychowania”, a więc działalności wykazującej bardziej powszechny układ miejsc pracy w przestrzeni, każdy z pozostałych pozarolniczych działów gospodarki narodowej skupiał w miastach ponad 80% zatrudnienia krajowego. W najwyższym stopniu dotyczy to działu „Nauka”, w którym zaledwie 3% zatrudnionych w całym kraju zlokalizowana jest poza miastami. Wysokim stopniem koncentracji zatrudnienia krajowego w miastach cechują się także takie działy gospodarki narodowej, jak: „Kultura i sztuka”, „Ochrona zdrowia, opieka społeczna i kultura fizyczna” oraz „Przemysł” (odpowiednio: 89,8%, 89,2% i 89,0%).

W koncentracji miejsc pracy pozarolniczej szczególnie ważna rola przypada największym ośrodkom miejskim. Miasta powyżej 100 tys. skupiały 46% całkowitego zatrudnienia miejskiego i 38% ogólnokrajowego zatrudnienia poza rolnictwem. W ogólnej strukturze zatrudnienia miejskiego 27 największych ośrodków miejskich skupiało 82% potencjału naukowego (79% zatrudnienia krajowego) oraz 75% pracowników kultury i sztuki (67% zatrudnienia krajowego). W trzech innych działach („Budownictwie”, „Gospodarce komunalnej i mieszkaniowej” oraz „Oświacie i wychowaniu”) odsetek zatrudnionych w miastach tej wielkości przekraczał 50% zatrudnienia w miastach ogółem. Mniejszy był udział miast największych w koncentracji miejsc pracy w przemyśle. W 1973 r. wynosił on 44% miejskiego zatrudnienia przemysłowego i 39% zatrudnienia krajowego w tym dziale gospodarki.

Najwyższą liczbę zatrudnionych w miastach miały województwa: katowickie (1506 tys.) i stołeczne warszawskie (980 tys.). Znacznie ustępowały im pod tym względem województwa: miejskie łódzkie (528 tys.), gdańskie (421 tys.) i miejskie krakowskie (403 tys.). W czterech województwach (białskopodlaskim, chełmskim, ostrołęckim i zamojskim) globalne zatrudnienie w miastach nie osiągnęło poziomu 50 tys.

Zatrudnienie w poszczególnych sektorach ekonomicznych w miastach kształtowało się następująco:

Sektor ekonomiczny	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
O g ó l e m	9889348	100,0
I (Rolnictwo i leśnictwo)	625379	6,3
II (Przemysł i budownictwo)	5368412	54,3
III (Usługi)	3895557	39,4

Z danych powyższych wynika jak duża rola w gospodarce współczesnych miast przypada jeszcze sektorowi II. Jeżeli zatrudnienie w usługach przyjąć za 100%, na usługi o charakterze materialnym przypadało 55%, a na usługi o charakterze niematerialnym 45%.

Naniesienie podstawowych proporcji globalnego zatrudnienia miejskiego w trzech sektorach ekonomicznych dla każdego z 49 województw na trójkącie Ossana ujawnia, iż wszystkie te jednostki administracyjne mieszczą się w obrębie trzech klas wyróżnionych ze względu na dominację funkcjonalną (rys. 6). Najliczniejszą grupę (33 jednostki administracyjne) stanowią województwa o charakterze przemysłowo-usługowym (PU), 11 województw znalazło się w klasie o dominacji usługowo-przemysłowej (UP) oraz 5 województw w klasie o zdecydowanej dominacji przemysłu (P). Przykłady województw o ekstremalnych odsetkach w każdym z 3 sektorów ekonomicznych przedstawia tabl. 4.

Tabl. 4. Województwa o ekstremalnych odsetkach zatrudnienia w sektorach ekonomicznych w 1973 r.

Stan w dniu 31 XII

Sektor I (rolnictwo i leśnictwo)	Sektor II (przemysł i budownictwo)	Sektor III (usługi)
w % zatrudnienia ogółem		
Max.		
Łomżyńskie 18,3	Katowickie 66,6	Stołeczne warszawskie 51,6
Białkopodlaskie 17,0	Bielskie 65,5	Olsztyńskie 51,3
Przemyskie 15,7	Miejskie łódzkie 64,8	Ciechanowskie 49,5
Konińskie 15,6	Piotrkowskie 63,4	Koszalińskie 49,3
Piłskie 14,3	Wałbrzyskie 60,6	Szczecińskie 48,0
Min.		
Miejskie łódzkie 1,9	Ciechanowskie 38,0	Bielskie 28,1
Stołeczne warszawskie 2,4	Białkopodlaskie 38,6	Katowickie 28,3
Gdańskie 4,1	Łomżyńskie 39,2	Piotrkowskie 30,4
Wrocławskie 4,3	Suwalskie 40,3	Częstochowskie 31,1
Miejskie krakowskie . . . 4,8	Nowosądeckie 40,4	Krośnieńskie 32,4

Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej oraz stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych

Charakterystyka ogólna

Rejestracja danych zatrudnienia w obrębie formalnej, administracyjnej jednostki miejskiej wymaga, aby charakterystykę typów funkcjonalnych miast rozpocząć od prezentacji wyników ujawniających w jakim stopniu ośrodkom tym właściwe są funkcje produkcyjne, w jakim zaś funkcje mieszkaniowe. Przeprowadzona z tego punktu widzenia analiza potwierdziła w zasadzie przyjęte na wstępie założenia, iż warunek niezbędny dla istnienia i rozwoju funkcjonalnej jednostki miejskiej stanowi dobrze wykształcony, samodzielny rynek pracy. Otrzymane rezultaty pozwalają na stwierdzenie, iż własnościami takimi dysponowało 659 miast (81% całego zbioru), które skupiały 17215 tys. ludności, co stanowi 94% ogółu ludności miejskiej w kraju (tabl. 5). Liczbę tę uzyskano poprzez zsumowanie kategorii jednostek miejskich o wyrównanym udziale miejsc pracy i miejsc zamieszkania

Tabl. 5. Miasta według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych w 1973 r.
Stan w dniu 31 XII

Typy miast według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	Miasta		Ludność	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach
Ogółem	814	100,0	18271292	100,0
Bardzo silna funkcja miejsca pracy (P ₂)	113	13,9	1728965	9,4
Silna funkcja miejsca pracy (P ₁)	241	29,6	8347814	45,7
Zrównoważony udział funkcji miejsca pracy i funkcji mieszkaniowej (MP)	305	37,4	7137891	39,1
Silna funkcja mieszkaniowa (M ₁)	139	17,1	858998	4,7
Bardzo silna funkcja mieszkaniowa (M ₂)	16	2,0	197624	1,1

zatrudnionych (typ MP) oraz miast o silnej (typ P₁) i bardzo silnej (P₂) funkcji miejsca pracy. Mimo, że typ ośrodków o bilansującym się stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania reprezentowany jest przez największą liczbę miast (305), skupia on mniej ludności niż mniej liczny typ ośrodków o silnej funkcji miejsca pracy (P₁). Fakt ten związany jest z różną wielkością ośrodków miejskich w poszczególnych typach funkcjonalnych.

Miasta o funkcji mieszkaniowej, silnej (typ M₁) i bardzo silnej (typ M₂) obejmowały (łącznie 155 miast) 6% ogółu ludności miejskiej. Należy podkreślić jako rzecz wysoce znamienne, iż liczba miast tego rodzaju zasadniczo nie odbiega od ustaleń, jakie uzyskali w swoich badaniach J. Kostrowicki (1952 r.) i A. Ginsbert (1965 r.), mimo odmienności przyjętych przez tych autorów kryteriów i przekrojów czasowych. I tak w klasyfikacji miast przeprowadzonej przez J. Kostrowickiego (dane z 1949 r. — 1335 miast i osiedli miejskich), znajdujemy 137 ośrodków zidentyfikowanych przez autora jako: „ośrodki miejskie nie posiadające własnych podstaw gospodarczych, a stanowiące właściwie dzielnice mieszkaniowe innych miast”. A. Ginsbert w klasyfikacji miast poniżej 20 tys., a więc wielkości charakterystycznej dla funkcji omawianego rodzaju, wyróżnił z kolei (dane 1960 r.) 130 miast typu satelitarnego.

W niniejszym badaniu pełnej zbiorowości 814 miast, zdecydowanie wybijają się — ze względu na charakter dominacji funkcjonalnej (ustalonej na podstawie informacji o zatrudnieniu według miejsca pracy) — trzy typy ośrodków miejskich (tabl. 6). Były nimi: miasta o dominacji funkcji prze-

Tabl. 6. Miasta według charakteru dominacji funkcjonalnej w 1973 r.
Stan w dniu 31 XII

Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej	Miasta		Ludność	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach
Ogółem	814	100,0	18271292	100,0
Rolnicze (R)	23	2,8	56755	0,3
Rolniczo-przemysłowe (RP)	12	1,5	56405	0,3
Rolniczo-usługowe (RU)	51	6,2	125791	0,7
Przemysłowe (P)	197	24,2	6688020	36,6
Przemysłowo-rolnicze (PR)	25	3,1	110265	0,6
Przemysłowo-usługowe (PU)	188	23,1	5876949	32,2
Usługowe (U)	60	7,4	492928	2,7
Usługowo-rolnicze (UR)	34	4,2	104036	0,5
Usługowo-przemysłowe (UP)	164	20,1	4470261	24,5
Brak funkcji dominującej (X)	60	7,4	289882	1,6

mysłowej, przemysłowo-usługowej oraz usługowo-przemysłowej. Łącznie na te trzy kategorie funkcjonalne przypadało 549 miast i 17035 tys. ludności, co w stosunku do wielkości krajowych stanowiło odpowiednio 67,4% i 93,3%. Uwzględniając dodatkowo kategorię miast usługowych możemy dalej stwierdzić, iż około 75% pełnego zbioru jednostek miejskich (skupiających 96% ludności miejskiej kraju) stanowiły ośrodki, w gospodarce których zatrudnienie w rolnictwie kształtowało się poniżej 25%.

Liczba miast o wyraźnie wyodrębniającej się dominacji funkcjonalnej tylko jednego sektora, poza przemysłem (197 ośrodków), nie jest znaczna. Zdecydowana dominacja działalności usługowych zaznaczyła się w 60 miastach, a rolnictwa w 23 ośrodkach. Stanowiło to łącznie 1/3 liczebności wszystkich miast i prawie 2/5 stanu ich ludności. Biorąc za podstawę jeszcze inną agregację typów funkcjonalnych, a mianowicie: (P+PU+PR), (U+UP+UR) oraz (R+RU+RP), otrzymujemy następujące wielkości procentowe odnośnie stanu liczbowego miast i ludności (w stosunku do odpowiednich wielkości ogólnokrajowych): 50,4% i 69,4% w 1 przypadku, 31,7% i 27,7% w 2 przypadku i 10,5% i 1,3% w 3 przypadku. Na miasta o zrównoważonym udziale zatrudnionych w każdym z 3 sektorów przypadało 1,6% ogółu ludności miejskiej (60 miast).

Należy zauważyć, iż bez względu na sposób łączenia podstawowych typów funkcjonalnych miast w bardziej generalne klasy, ogólna wymowa uzyskanych wyników pozostaje ta sama. Ujawniają one, iż sektor II stanowi decydujący element podstawy gospodarczej większości ośrodków miejskich. Rezultaty powyższe ilustrują również osiągnięty przez miasta polskie etap rozwoju, w kształtowaniu którego podstawowe znaczenie w okresie powojennym miały procesy industrializacji.

Pomiędzy charakterem dominacji funkcjonalnej miast a rolą tych ośrodków jako miejsc pracy i zamieszkania istnieje określony związek, którego istotę ilustruje tabl. 7.

Tabl. 7. Miasta według charakteru dominacji funkcjonalnej oraz stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych w 1973 r.
Stan w dniu 31 XII

Typy miast według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	Ogółem	Funkcja mieszkaniowa		Zrównoważony udział funkcji miejsc pracy i funkcji mieszkaniowej (MP)	Funkcja miejsca pracy	
		bardzo silna (M ₂)	silna (M ₁)		silna (P ₁)	bardzo silna (P ₂)
Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej						
Ogółem	814	16	139	305	241	113
Rolnicze (R)	23	—	8	14	1	—
Rolniczo-przemysłowe (RP)	12	—	6	4	2	—
Rolniczo-usługowe (RU)	51	—	20	24	7	—
Przemysłowe (P)	197	1	15	77	61	43
Przemysłowo-rolnicze (PR)	25	—	6	15	3	1
Przemysłowo-usługowe (PU)	188	5	17	67	65	34
Usługowe (U)	60	3	12	16	20	9
Usługowo-rolnicze (UR)	34	1	17	10	5	1
Usługowo-przemysłowe (UP)	164	4	15	52	69	24
Brak funkcji dominującej (X)	60	2	23	26	8	1

Zarówno bardzo silne funkcje mieszkaniowe (typ M₂) jak również bardzo silne funkcje miejsca pracy (typ P₂) były zupełnie nietypowe dla miast o dominacji działalności rolniczej (typy: R, RP, RU) oraz miast, w których działalność ta osiągnęła znaczny udział (typy: PR, UR, w nieco mniejszym

stopniu X). Typ miast rolniczych, rolniczo-usługowych, przemysłowo-rolniczych oraz osiedli o braku dominacji jednego sektora ekonomicznego, charakteryzował się w pierwszym rzędzie zbilansowanym układem miejsc pracy i zamieszkania zatrudnionych (typ MP), wykazując również silny związek ze słabą funkcją mieszkaniową ośrodków miejskich (typ M_1). Ta ostatnia funkcja przeważała wśród miast rolniczo-przemysłowych i usługowo-rolniczych, podczas gdy funkcje silnych ośrodków pracy (typy P_1 i P_2) były najliczniej reprezentowane wśród miast przemysłowych, usługowo-przemysłowych, przemysłowo-usługowych i usługowych.

Wśród miast — ośrodków mieszkaniowych (M_1 i M_2) przewagę liczbowa wykazuje typ jednostek o znacznej dominacji rolnictwa i usług. Wraz ze wzrostem samodzielności ośrodków (MP) rośnie udział miast o dominacji działalności przemysłowej, zmniejsza się zaś względne znaczenie miast reprezentujących pozostałe dwa sektory ekonomiczne. W przypadku miast — silnych ośrodków pracy (P_1 i P_2) zaznacza się dalszy wzrost roli przemysłu, a także usług, radykalnie natomiast zmniejsza się udział funkcji rolniczych.

Podkreślenia wymaga fakt, iż charakterystyka typów miast ustalonych ze względu na rodzaj dominacji funkcjonalnej powinna w zasadzie przyjąć za podstawę kategorię ośrodków dysponujących własnym rynkiem pracy. Za miasta takie można przyjąć typy MP, P_1 i P_2 . W klasie tej najliczniej reprezentowane były typy P, PU i UP. Obejmowały one łącznie 492 miasta co stanowiło 75% całej zbiorowości względnie samodzielnych ośrodków miejskich.

Typ funkcjonalny a wielkość miast. Rozmieszczenie typów funkcjonalnych ośrodków miejskich

Rodzaj działalności dominującej, a także rola ośrodków miejskich jako miejsc pracy i zamieszkania zatrudnionych wykazują określoną zależność od wielkości miasta, chociaż zależność ta — w miarę ewolucji organizacji przestrzennej społeczeństwa — staje się w dużo mniejszym stopniu oczywista. Ze względu na relacje miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych w miastach zależność powyższą, w sposób najbardziej ogólny, można sformułować następująco: z wzrostem wielkości miasta rośnie jego rola jako rynku pracy (tabl. 8). Stwierdzenie to wymaga jednak dodatkowej modyfikacji w wypadku miast o bardzo silnej funkcji produkcyjnej (typ P_2) i mieszkaniowej (typ M_2). Wykazały one bowiem najsilniejszy związek

Tabl. 8. Miasta według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych oraz klas wielkości w 1973 r.

Stan w dniu 31 XII

Typy miast według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	Ogółem	Miasta o liczbie ludności			
		poniżej 5 tys.	5—20	20—100	100 tys. i więcej
O g ó ł e m	814	302	350	135	27
Bardzo silna funkcja miejsca pracy (P_2)	113	25	65	22	1
Silna funkcja miejsca pracy (P_1)	241	42	132	53	14
Zrównoważony udział funkcji miejsca pracy i funkcji mieszkaniowej (MP)	305	137	106	50	12
Silna funkcja mieszkaniowa (M_1)	139	94	39	6	—
Bardzo silna funkcja mieszkaniowa (M_2)	16	4	8	4	—

z wielkościami rzędu 5—20 tys. Podobnie do miast typu M_1 i M_2 również ośrodki o bardzo silnej funkcji miejsca pracy (P_2) były zupełnie nietypowe dla miast największych, ponad 100 tys. Poza jednym wyjątkiem (Bielsko-Biała — typ P_2), największe ośrodki miejskie odpowiadały silnym i względnie samodzielnym rynkom pracy (typy P_1 i MP). Typ P_1 charakteryzował się przy tym, w porównaniu z innymi typami, najmniejszym udziałem miast poniżej 5 tys. Podobnych ustaleń dostarcza łączne uwzględnienie ośrodków mieszkaniowych (M_1 i M_2) i produkcyjnych (MP, P_1 i P_2).

Dominacja działalności rolniczej występuje najwyraźniej w gospodarce najmniejszych miast. I tak, wśród miast powyżej 20 tys. mieszkańców w ogóle nie znajdujemy takich typów funkcjonalnych, jak: R, RP, RU i UR (tabl. 9). Także typy PR i X w tej klasie wielkości miały tylko po jednym przedstawicielu. Ponadto należy nadmienić, iż miasta typu rolniczego, rolniczo-usługowego i usługowo-rolniczego w znakomitej większości odpowiadały ośrodkom poniżej 5 tys. Niezbyt daleko odbiega pod tym względem struktura wielkości miast o wyraźnej dominacji usług. Ten rodzaj dominacji funkcjonalnej nie występuje w ogóle wśród miast największych, a poza czterema ośrodkami rzędu 20—100 tys., jest niemal w równym stopniu reprezentowany przez miasta dwóch najniższych klas wielkości.

Tabl. 9. Miasta według charakteru dominacji funkcjonalnej oraz klas wielkości w 1973 r.
Stan w dniu 31 XII

Typy miast według charakteru dominacji funkcjonalnej	Ogółem	Miasta o liczbie ludności			
		poniżej 5 tys.	5—20	20—100	100 tys. i więcej
O g ó ł e m	814	302	350	135	27
Rolnicze (R)	23	22	1	—	—
Rolniczo-przemysłowe (RP)	12	9	3	—	—
Rolniczo-usługowe (RU)	51	49	2	—	—
Przemysłowe (P)	197	40	89	54	14
Przemysłowo-rolnicze (PR)	25	19	5	1	—
Przemysłowo-usługowe (PU)	188	34	100	46	8
Usługowe (U)	60	26	30	4	—
Usługowo-rolnicze (UR)	34	32	2	—	—
Usługowo-przemysłowe (UP)	164	26	104	29	5
Brak funkcji dominującej (X)	60	45	14	1	—

Miasta największe były typowe dla pozostałych kategorii funkcjonalnych. Można uważać za specyfikę obecnego poziomu rozwoju fakt, iż 22 ośrodki — na liczbę 27 miast ponad 100 tys. — wykazują bardzo silną przewagę zatrudnienia o charakterze przemysłowym. Typ usługowo-przemysłowy, który uważa się powszechnie za standardowy model struktury zatrudnienia współczesnego wielkiego miasta, zidentyfikowany został jedynie w przypadku pięciu miast. Powyższy charakter dominacji funkcjonalnej występował najliczniej wśród miast 5—20 tys., osiągając jednocześnie — w porównaniu z miastami przemysłowymi i przemysłowo-usługowymi — najmniejsze znaczenie w przypadku miast poniżej 5 tys. Znacznie wyższy udział miast w klasie 5-20 tys. — w stosunku do ogólnokrajowej wielkości miast — wykazały ośrodki przemysłowo-usługowe, a w klasie 20—100 tys. ośrodki przemysłowe i przemysłowo-usługowe.

Związek pomiędzy charakterem dominacji funkcjonalnej miasta a jego rolą jako miejsca pracy lub zamieszkania zatrudnionych oraz zależność obu

tych aspektów funkcjonalnych od wielkości ośrodków miejskich uzyskują pełniejszego naświetlenia, gdy rozważymy je w kontekście przestrzennym. Odległość pomiędzy miastami, ich wzajemne sąsiedztwo lub jego brak, wraz z elementami infrastruktury technicznej — w pierwszym rzędzie siecią komunikacyjną, transportem i przepływem informacji — stanowią istotny czynnik modyfikujący wiele ustaleń opartych wyłącznie o aprzestrzenną charakterystykę statystyczną danych.

Punktem wyjścia w tego rodzaju analizie może być zagadnienie rozmieszczenia miast ze względu na ich funkcje jako ośrodków pracy i ośrodków zamieszkania zatrudnionych. Obraz przestrzenny tego zjawiska wykazuje znaczne różnicowania międzyregionalne (rys. 6). Ogólne cechy rozkładu przestrzennego ośrodków miejskich w skali całego kraju to: wyraźna dominacja miast — bardzo silnych ośrodków pracy (typ P_2 — duże dojazdy do pracy) na południu kraju oraz zjawisko osłabiania tego rodzaju funkcji, czego wyrazem jest występowanie miast — silnych ośrodków pracy (typ P_1) oraz miast o względnie zrównoważonym stosunku miejsc pracy i zamieszkania (typ MP) — w miarę przesuwania się w kierunku północnym, a zwłaszcza północno-zachodnim. Jest charakterystyczne, że obszary województw wschodnich znacznie słabiej zurbanizowane, o niższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego były reprezentowane w znacznie większym stopniu przez ośrodki koncentrujące nadwyżki miejsc pracy w stosunku do lokalnej ludności zawodowo-czynnej niż miasta położone na zachodzie i południowym-zachodzie Polski.

Z miastami — ośrodkami pracy współwystępują osiedla o funkcji mieszkaniowej, których rozkład w przestrzeni wykazuje określone prawidłowości. W rozmieszczeniu miast tego typu wyróżnić można dwa odmienne modele. Pierwszy typ związany jest z grupowymi formami rozmieszczenia miast, formami o różnym stopniu zaawansowania procesów koncentracji działalności społecznej i gospodarczej. Ma to więc miejsce zarówno w przypadku najprostszego zespołu dwu lub kilku miast położonych blisko siebie, jak i w przypadku najbardziej dojrzałej formy organizacji przestrzennej czego wyrazem są aglomeracje wielkomięskie. Dobrze rozwinięta sieć powiązań komunikacyjnych zapewnia codzienny przepływ siły roboczej do miast dysponujących znaczną podażą miejsc pracy.

Przykładów najprostszej formy tego rodzaju sprzężeń dostarczają np. następujące pary miast:

Stary Sącz (M_1)	—	Nowy Sącz (P_2);
Żarki (M_1)	—	Myszków (P_2);
Leśnica (M_1)	—	Zdzieszowice (P_2);
Koluszki (M_1)	—	Brzeziny (P_1);
Muszyna (M_1)	—	Krynica (P_1), itp.

Ośrodkami mieszkaniowymi były tu małe, kilkutyśne miasta typu rolniczo-przemysłowego (Stary Sącz, Żarki), rolniczo-usługowego (Leśnica), usługowo-rolniczego (Muszyna) oraz usługowego (Koluszki). Ośrodkami dojazdów do pracy były z kolei miasta większe lub podobnej wielkości, o funkcjach przemysłowych (Myszków, Zdzieszowice), usługowo-przemysłowych (Nowy Sącz, Brzeziny), usługowych (Krynica — dominacja działalności ochrony zdrowia) oraz o bardzo silnie rozwiniętym rynku pracy (typy: P_2 i P_1).

Znaczne wyjazdy do pracy poza miejsce zamieszkania reprezentowały także większe, ponad 20 tys. miasta, jak Tarnobrzeg (24 tys.) i Zgorzelec (29 tys.). Pierwsze miasto stanowi centrum i ośrodek koncentracji miejsc

zamieszkania pracowników okręgu siarkowego, drugie spełnia podobną funkcję dla pracowników zatrudnionych w zakładach „worka Turossowskiego”. Zarówno w Tarnobrzegu, jak i w Zgorzelcu lokalny rynek miejsc pracy wykazywał dominację usług i przemysłu (usługi o charakterze materialnym w przypadku Tarnobrzega).

Wyższą, bardziej złożoną formą grupowego osadnictwa miejskiego, wykształconą w oparciu o górnictwo i przemysł, w którym występują także jednostki o funkcjach mieszkaniowych są np. zespoły miast: Wałbrzycha (miejskie ośrodki mieszkaniowe: Boguszów, Szczawno-Zdrój, Jedlina-Zdrój), Jeleniej Góry (Sobieszów i Cieplice Śląskie-Zdrój) i Kędzierzyna (Kłodnica, Sławięcice, Ujazd). Wałbrzych i Jelenia Góra miały względnie wyrównany udział miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych, Kędzierzyn reprezentował silny rynek pracy; wszystkie zaś ośrodki cechowały się dominacją działalności przemysłowej (Jelenia Góra — przemysł i usługi o charakterze materialnym). Na lokalne miejsca pracy ośrodków mieszkaniowych składały się działalności pozarolnicze, nierzadko o wysocje monofunkcjonalnej strukturze (np. Kłodnica — transport; Sławięcice — oświata i wychowanie; Szczawno-Zdrój i Cieplice Śląskie-Zdrój — ochrona zdrowia). W zespołach tych, poza miastami stanowiącymi ich centra oraz otaczającymi je ośrodkami mieszkaniowymi występowały również, ściśle powiązane z nimi, ośrodki o rozwiniętym własnym rynku miejsc pracy (np. Głuszycza i Świebodzice w zespole miejskim Wałbrzycha lub Koźle w zespole miejskim Kędzierzyna). Lokalizacja miast o powyższym profilu funkcjonalnym w obrębie tego rodzaju zespołów miejskich stanowiła przyczynę wielokierunkowych codziennych migracji ludności w przeciwieństwie do jednokierunkowej, dośrodkowej orientacji przepływów (miejsce zamieszkania → miejsce pracy), którą cechowały się najprostsze formy osadnictwa.

Najbardziej wreszcie typowym przykładem lokalizacji ośrodków mieszkaniowych są największe aglomeracje miejskie w kraju. W sposób niemal klasyczny funkcje mieszkaniowe uwidaczniają się w przypadku miast aglomeracji warszawskiej. Położone wzdłuż linii komunikacyjnych tworzą one „wianuszek” wokół Warszawy, dostarczając — łącznie z sąsiednimi gminami wiejskimi — ponad 150 tys. pracowników dziennie na silny rynek pracy jakim jest stolica (typ P_1). Osiedla mieszkaniowe stanowią niemal 2/3 stanu liczbowego ośrodków miejskich województwa stołecznego warszawskiego, a jednocześnie ponad połowę ośrodków miejskich w kraju, które sklasyfikowano jako jednostki posiadające bardzo silne funkcje mieszkaniowe — typu M_2 (tabl. 10). Charakter dominacji funkcjonalnej tych miast prezentuje dużą różnorodność, począwszy od lokalnych miejsc pracy w przemyśle, cechą którego jest bardzo znaczny udział prywatnego rzemiosła przemysłowego, po naukę, ochronę zdrowia, oświatę i wychowanie oraz kombinację działalności usługowych i przemysłowych. Jedynie Zakroczym i Serock, w mniejszym zaś stopniu Karczew, były miastami o przewadze rolniczych lokalnych miejsc pracy (tabl. 11). Należy w tym miejscu zauważyć, iż były to równocześnie jednostki najbardziej odległe od stolicy. Obecność takich ośrodków miejskich w aglomeracji, jak: Ursus, Ożarów, Pruszków, Grodzisk Mazowiecki, Błonie czy Wołomin, a więc w większości jednostek o znacznej koncentracji miejsc pracy w przemyśle, wpływa niewątpliwie na wielokierunkowy charakter migracji wahałkowej, chociaż potencjał usługowo-produkcyjny Warszawy wyznacza przeważający, dośrodkowy charakter tego rodzaju ruchów ludności.

Znacznie mniej charakterystyczne, niż by się to mogło zdawać, są ośrodki o funkcji mieszkaniowej w konurbacji górnośląskiej. W obrębie

Tabl. 10. Miasta według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych
oraz województw w 1973 r.
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ogółem	Funkcja mieszkaniowa		Zrównoważony udział funkcji miejsc pracy i funkcji mieszkaniowej (MP)	Funkcja miejsca pracy	
		bardzo silna (M ₂)	silna (M ₁)		silna (P ₁)	bardzo silna (P ₂)
Polska	814	16	139	305	241	113
Stołeczne warszawskie	28	9	9	5	5	—
Białkopodlaskie	6	—	1	—	4	1
Białostockie	17	—	1	6	9	1
Bielskie	18	—	3	3	4	8
Bydgoskie	27	—	4	14	9	—
Chełmskie	4	—	—	—	3	1
Ciechanowskie	9	—	1	1	6	1
Częstochowskie	17	—	3	5	6	3
Elbląskie	15	—	1	11	3	—
Gdańskie	19	2	5	4	8	—
Gorzowskie	21	—	4	7	10	—
Jeleniogórskie	26	—	3	15	6	2
Kaliskie	20	—	2	7	6	5
Katowickie	47	1	4	22	12	8
Kieleckie	17	—	—	5	4	8
Konińskie	18	1	7	6	2	2
Koszalińskie	17	—	2	14	1	—
Miejskie krakowskie	10	—	3	1	5	1
Krośnieńskie	11	—	—	2	2	7
Legnickie	11	—	1	5	2	3
Leszczyńskie	19	—	8	4	7	—
Lubelskie	17	—	—	5	8	4
Łomżyńskie	12	—	—	7	5	—
Miejskie łódzkie	8	—	3	5	—	—
Nowosądeckie	14	—	2	5	2	5
Olsztyńskie	21	—	—	13	8	—
Opolskie	32	—	7	7	12	6
Ostrołęckie	9	—	2	1	4	2
Pilskie	24	—	—	14	8	2
Piotrkowskie	10	—	3	2	3	2
Płockie	9	—	1	3	4	1
Poznańskie	33	1	17	9	5	1
Przemyskie	9	—	—	2	5	2
Radomskie	15	—	1	4	5	5
Rzeszowskie	13	—	1	3	—	9
Siedleckie	12	—	2	4	2	4
Sieradzkie	9	—	1	3	3	2
Skierniewickie	9	—	1	4	4	—
Słupskie	11	—	1	6	3	1
Suwalskie	14	—	1	8	4	1
Szczecińskie	29	1	10	12	5	1
Tarnobrzeskie	13	—	3	4	1	5
Tarnowskie	9	—	3	1	2	3
Toruńskie	13	—	2	7	4	—
Wałbrzyskie	31	1	7	12	11	—
Wrocławskie	14	—	4	5	4	1
Wrocławskie	16	—	1	9	4	2
Zamojskie	5	—	—	1	3	1
Zielonogórskie	26	—	4	12	8	2

Tabl. 11. Miasta według charakteru dominacji funkcjonalnej
oraz województw w 1973 r.

Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ogółem	Rol- nicze (R)	Rol- niczo- przem- ysłowe (RP)	Rol- niczo- usłu- gowo- (RU)	Przem- ysłowe (P)	Przem- ysłowo- rol- nicze (PR)	Przem- ysłowo- usłu- gowo- (PU)	Usłu- gowe (U)	Usłu- gowo- rolnicze (UR)	Usłu- gowo- przem- ysłowe (UP)	Brak funkcji domi- nującej (X)
P o l s k a	814	23	12	51	197	25	188	60	34	164	60
Stołeczne											
warszawskie	28	1	—	—	9	1	8	2	1	5	1
Białkopodlaskie	6	—	—	—	—	—	1	—	2	3	—
Białostockie	17	2	—	3	3	—	3	1	1	2	—
Bielskie	18	—	1	1	8	—	2	1	1	1	3
Bydgoskie	27	—	—	—	7	—	9	2	1	8	—
Chełmskie	4	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—
Ciechanowskie	9	—	—	—	—	—	3	1	—	5	—
Częstochowskie	17	2	2	1	5	—	1	—	1	2	3
Elbląskie	15	—	—	—	1	—	4	2	—	6	2
Gdańskie	19	—	—	1	4	1	4	2	—	6	1
GORZOWSKIE	21	1	—	1	3	1	3	1	—	6	5
Jeleniogórskie	26	—	—	—	12	—	5	5	1	3	—
Kaliskie	20	1	—	2	4	—	8	—	—	3	2
Katowickie	47	—	1	—	33	2	6	2	—	1	2
Kieleckie	17	—	—	1	6	1	5	2	—	2	—
Konińskie	18	1	—	5	1	2	3	—	3	1	2
Koszalińskie	17	—	—	—	2	1	3	1	1	8	1
Miejskie											
krakowskie	10	—	—	1	1	2	3	1	—	1	1
Krośnieńskie	11	—	1	—	2	1	2	2	2	1	—
Legnickie	11	—	—	—	6	—	2	1	—	2	—
Leszczyńskie	19	—	—	5	1	—	5	—	3	4	1
Lubelskie	17	1	—	4	3	—	2	3	1	3	—
Łomżyńskie	12	2	—	4	—	—	2	2	—	1	1
Miejskie											
łódzkie	8	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—
Nowosądeckie	14	1	1	1	1	2	1	3	1	2	1
Olsztyńskie	21	—	—	—	1	1	4	1	1	12	1
Opolskie	32	—	1	1	11	—	9	2	—	7	1
Ostrołęckie	9	1	1	—	—	—	2	—	—	4	1
Piłskie	24	—	—	3	2	1	6	2	1	4	5
Piotrkowskie	10	—	—	—	5	1	1	2	—	—	1
Płockie	9	—	—	—	2	—	2	—	—	3	2
Poznańskie	33	—	—	2	4	—	11	1	6	3	6
Przemyskie	9	—	1	2	—	—	1	—	—	3	2
Radomskie	15	2	—	—	4	—	4	1	1	2	1
Rzeszowskie	13	2	—	1	3	1	5	—	—	1	—
Siedleckie	12	—	1	1	—	1	4	1	1	2	1
Sieradzkie	9	1	1	—	1	—	5	—	1	—	—
Skierniewickie	9	1	—	—	3	—	2	—	—	3	—
Słupskie	11	—	—	—	2	—	3	—	—	6	—
Suwalskie	14	—	—	—	1	—	4	1	—	8	—
Szczecińskie	29	1	—	6	2	—	8	1	2	2	7
Tarnobrzeskie	13	1	—	—	3	2	3	—	1	3	—
Tarnowskie	9	1	—	3	2	—	—	1	—	2	—
Toruńskie	13	1	—	—	2	—	2	1	1	5	1
Wałbrzyskie	31	—	—	—	16	—	9	4	—	2	—
Włocławskie	14	—	—	1	1	1	1	3	—	5	2
Wrocławskie	16	—	—	—	2	1	7	—	—	5	1
Zamojskie	5	—	1	—	—	—	2	1	—	1	—
Zielonogórskie	26	—	—	1	10	1	7	2	—	3	2

strefy centralnej funkcje takie zaznaczyły się tylko w Czeladzi, a w najbliższym sąsiedztwie wystąpiły jedynie w przypadku trzech miast. W sposób najbardziej wyraźny charakter jednostki mieszkaniowej reprezentują Pyskowice (typ M_2), pozostałe dwa miasta to Orzesze i Jeleń (to ostatnie jest zresztą satelitą Jaworzna). Tychy, które według pierwotnej koncepcji miały stanowić „sypialnię” dla pracowników zatrudnionych w strefie centralnej GOP przedstawiają sobą układ względnie zbilansowanych miejsc pracy i zamieszkania. Wobec lokalizacji w tym mieście zakładu produkcji samochodów osobowych, a więc działalności wybitnie dynamicznej, należy się liczyć z faktem, iż w najbliższym okresie ośrodek ten stanie się silnym rynkiem o nadwyżce miejsc pracy. W strefie zewnętrznej GOP liczba miast o funkcji mieszkaniowej jest również bardzo niewielka. Są to przede wszystkim małe, kilkutyśieczne miasteczka o dominacji lub dużym udziale lokalnego zatrudnienia w rolnictwie. Niektóre z nich położone są w strefie krzyżujących się wpływów kilku miast, inne wykazują zależność od najbliższego, dużego ośrodka produkcyjnego (np. Woźniki, Koziegłowy, Sławków, Wilamowice, Szczyrk, Strumień).

Cechą miast składających się na centralny trzon konurbacji górnośląskiej jest zrównoważony układ pomiędzy miejscami pracy a miejscami zamieszkania zatrudnionych oraz silna dominacja przemysłu. Funkcje silnego rynku pracy właściwe były jedynie Gliwicom i Katowicom. Katowice okazały się również jedynym miastem w tym zespole, które poza przemysłem — w przeciwieństwie zresztą do sąsiednich ośrodków miejskich, z dużym udziałem budownictwa — dysponowały równocześnie znacznie rozwiniętą sferą usług. Zjawisko to, w powiązaniu z wyższą niż w innych miastach dynamiką rozwojową, pokazuje rolę Katowic, wyrastających i utrwalających w coraz silniejszym stopniu pozycję lidera tego złożonego systemu miejskiego, a jednocześnie ilustruje proces przemian, jakim podlega ta wysoce policentryczna dotychczas, wewnętrzna struktura przestrzenna. Fakt zrównoważonego układu produkcyjno-mieszkaniowego, na co wskazują uzyskane wartości mierników dla miast centralnej części konurbacji górnośląskiej, wynika jednak nie ze względnej samodzielności i braku interakcji funkcjonalnych pomiędzy tymi ośrodkami, lecz z wielokierunkowego, wymiennego charakteru ruchów migracyjnych ludności. Miasta zlokalizowane w strefie zewnętrznej GOP zwłaszcza zaś na południu i południowym-wschodzie, charakteryzowały się bardzo silną dominacją funkcji przemysłowych (typ P) i bardzo silną nadwyżką miejsc pracy w stosunku do lokalnych zasobów siły roboczej (typ P_2).

Wykryształizowany miejski układ przestrzenny o strukturze policentryczno-linearnej, zawierający także jednostki o funkcjach mieszkaniowych, przedstawia aglomeracja miast portowych Zatoki Gdańskiej. Do jednostek tego typu, położonych wraz z miastami portowymi Gdańskiem (typ MP, PU_M) i Gdynią (typ P_1 , $U_{M(T)P}$) wzdłuż traktacji kolejki elektrycznej spinającej cały układ przestrzenny w ściśle zintegrowany i funkcjonalny system, należy zaliczyć w pierwszym rzędzie Sopot (dominacja działalności usługowych), a następnie: Rumie (typ M_2 , PU), Redę (typ M_1 , PR) i Wejherowo (M_1 , UP).

W przypadku miast leżących w obrębie Zatoki Gdańskiej, takich jak Jastarnia i Hel — a w zasadzie w stosunku do wszystkich małych ośrodków miejskich o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym, które nie dysponowały rozwiniętym społecznym systemem służby zdrowia — ujawnia się słabość liczby zatrudnionych jako miernika tego rodzaju funkcji miejskiej. Miernik powyższy ujmuje bowiem jedynie rzeczywiście istniejące

w mieście, formalnie zarejestrowane miejsca pracy stanowiące główne i stałe źródło dochodów ludności, nie uwzględnia natomiast specyfiki tych ośrodków w krajowej sieci osadniczej jaką niektóre z nich uzyskują sezonowo, np. w lecie — jednostki nadmorskie lub w zimie — uzdrowiska i miejscowości górskie. Nie bez wpływu na taki stan rzeczy ma także przyjęta w analizie metodologia badań ograniczająca się wyłącznie do wewnętrznej, indywidualnej struktury zatrudnienia ośrodków miejskich. Wydaje się, iż właściwą ocenę funkcji tego rodzaju należałoby dodatkowo uzupełnić pomiarem liczby osób zameldowanych na stałe w mieście oraz przebywających w nim okresowo.

Satelitami o charakterze mieszkaniowym, dysponowały także: Poznań (w szczególności są to: Luboń, Puszczykowo, Mosina, Swarzędz), Łódź (Aleksandrów Łódzki i Konstantynów Łódzki, a w dalszej odległości Tuszyn i Stryków, częściowo Koluszki) i Kraków (Wieliczka i Niepołomice). Znakomita większość tych ośrodków o przeważającej funkcji mieszkaniowej miała wybitnie monofunkcjonalną strukturę zatrudnienia (dominacja przemysłu lub usług).

Miast tego typu nie znajdujemy natomiast wokół innych dużych ośrodków miejskich, jeżeli zaś występują co ma w pewnym stopniu miejsce w przypadku Szczecina i Białegostoku, to w postaci nader sporadycznej. Poddaje to w wątpliwość poglądy głoszące o istnieniu wielu rozwiniętych i ukształtowanych aglomeracji wielkomiejskich w Polsce.

Drugi model rozkładu przestrzennego miast wykazujących przewagę zasobów siły roboczej w stosunku do możliwości podaży miejsc pracy na rynku lokalnym związany jest z regularną siecią jednostek miejskich położonych poza strefą bezpośredniego oddziaływania dużych aglomeracji miejsko-przemysłowych. Najbardziej typowy obszar występowania tego rodzaju ośrodków stanowi Wielkopolska (w szczególności województwa: poznańskie, leszczyńskie i konińskie) oraz Pomorze Zachodnie (zwłaszcza wschodnia część woj. szczecińskiego), a więc regiony o bardzo gęstej i starej sieci osadnictwa miejskiego (rys. 6). Ośrodki o których mowa stanowiły połowę stanu liczbowego wszystkich miast w woj. poznańskim oraz 2/5 ogółu jednostek miejskich w każdym z pozostałych, wymienionych wyżej województw (tabl. 10). Były to, niemal bez wyjątku, małe miasteczka nie przekraczające liczby 3,5 tys. mieszkańców. Gospodarke ich cechował znaczny udział rolnictwa i usług, czego wyrazem jest dominacja typów: rolniczo-usługowych (RU), usługowo-rolniczych (UR) oraz mieszanych — typ X (tabl. 11). W przeważającej mierze spełniają one rolę małych ośrodków lokalnych obsługujących okoliczne wsie. Fakt, iż mimo na wpół wiejskiego charakteru, utrzymują one w dalszym ciągu statut miasta stanowi rezultat wielowiekowej tradycji. Nadwyżka siły roboczej jaką posiadały powyższe miasteczka kierowała się do większych sąsiednich miast, które oferowały zatrudnienie w zakładach przemysłowych oraz w sferze usług.

Podsumowując powyższe uwagi należy nadmienić, iż w dziewięciu województwach miasta o funkcji mieszkaniowej nie wystąpiły w ogóle, w trzynastu zaś innych województwach zidentyfikowano po jednym ośrodku tego typu. Z ogólnej liczby wymienionych tu województw, 18 położonych było we wschodniej i północno-wschodniej części kraju.

Miasta o równowadze miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych stanowiły przeważający typ jednostek w województwach północnych — z wyjątkiem woj. gdańskiego, obejmując za to częściowo woj. bydgoskie i to-ruńskie — oraz południowo-zachodnich. W województwach północnych

zwłaszcza zaś tych, których północną granicą jest granica państwa, były to w większości ośrodki usługowo-przemysłowe, a także, mniej liczne ośrodki przemysłowo-usługowe, ośrodki o strukturze różnorodnej (typ X) oraz miasta o dużym udziale działalności rolniczych. Te ostatnie (typy RU i R) występowały przede wszystkim w północnej części woj. łomżyńskiego i w woj. białostockim. Dolina dolnej Wisły, z systemem miast przemysłowych i przemysłowo-usługowych (największe z nich: Toruń — typ PU, Bydgoszcz — P, Grudziądz — P, Elbląg — P) dzieliła tę strefę na dwie części. Rodzaj dominacji funkcjonalnej, na którą składała się przede wszystkim sfera usług oraz niezbyt duża wielkość miast leżących na wschód i zachód od Wisły wyznaczały jednocześnie ich przeważający lokalny i regionalny charakter powiązań przestrzennych z zapleczem. Zarówno w Olsztynie jak i w Koszalinie, dwóch miastach o podobnym typie usługowo-przemysłowym, sektor II reprezentował znaczny udział budownictwa.

Obszar południowo-zachodni obejmował z kolei południową część woj. zielonogórskiego oraz województwa: legnickie, jeleniogórskie, wałbrzyskie i wrocławskie (tutaj także należy zaliczyć, wymienione już wcześniej, miasta centralnej części woj. katowickiego). Wysoki stopień uprzemysłowienia tego obszaru oraz silna koncentracja działalności społecznej i gospodarczej odzwierciedlają typy dominacji funkcjonalnej zlokalizowanych tu ośrodków miejskich, głównie przemysłowych i przemysłowo-usługowych. W pasie górskim Sudetów występują również ośrodki usługowe o dominacji funkcji ochrony zdrowia (np. Świeradów-Zdrój, Karpacz, Polanica-Zdrój). Poza Zieloną Górą reprezentującą silny rynek miejsc pracy (typ P₁, PU_M), wszystkie pozostałe stolice wymienionych województw, łącznie z Wrocławiem (PU), cechował zbilansowany układ lokalizacji miejsc pracy i zamieszkania pracujących.

Wśród największych, ponad 100-tysięcznych miast do omawianej kategorii ośrodków należały, poza wymienionymi już poprzednio Łódź (wraz z Pabianicami i Zgierzem, wszystkie o silnej dominacji przemysłu), Szczecin (U_{M(T)P}) i Wodzisław Śląski (P). Jeżeli przeprowadzić linię przechodzącą przez Elbląg i Zespół Miejski Łodzi to okazuje się, iż na wschód od niej znajduje się zaledwie jedno miasto (Przemysł, PU), na ogólną liczbę 28 ośrodków miejskich tego typu (MP) powyżej 50 tys. ludności.

Ośrodki o rozwiniętej funkcji miejsca pracy (typ P₁) pokrywały rozległy obszar środkowego pasa Polski, występując ze szczególnym natężeniem w województwach położonych na wschód od Wisły, od ujścia Sanu na południu po ujście Drwęcy na północy. Występowały one także, jako element uzupełniający (ośrodki zazwyczaj większej rangi funkcjonalnej), wśród miast województw północnych, w mniejszym stopniu województw południowo-zachodnich. Cechy takie posiadało wreszcie 14 miast ponad 100 tys. łącznie z Warszawą (typ UP), Krakowem (P_BU), Poznaniem (PU), Katowicami (P_BU_M), Lublinem (UP), Gdynią (U_{M(T)P}) itd., a także znaczna liczba mniejszych ośrodków — siedzib nowych województw.

Rozkład przestrzenny miast o funkcjach bardzo silnych rynków koncentracji zatrudnienia (typ P₂) i tradycyjnie dużych dojazdach do pracy ograniczał się w pierwszym rzędzie do województw południowych i południowo-wschodnich. Obszar ten zaczynał się na zachodzie od woj. opolskiego i południowej części woj. katowickiego, zajmując następnie znaczną przestrzeń obejmującą województwa: nowosądeckie, krośnieńskie, tarnowskie i rzeszowskie. Silne rynki dojazdów do pracy tworzyły miasta woj. tarnobrzeskiego i kieleckiego (zespół miast doliny Kamiennej, tzw. Okręg Staropolski), a także miasta woj. radomskiego. W części zachodniej kraju

większą koncentrację miast tego typu spotykamy w południowej części woj. kaliskiego oraz w woj. legnickim (Lubiński Okręg Miedziowy). Większość tych miast stanowiły ośrodki przemysłowe, charakterystyczne zwłaszcza dla obszaru południowego, a także dla Okręgu Staropolskiego i Lubińskiego Okręgu Miedziowego. W miarę przesuwania się w kierunku północnym rośnie względne znaczenie usług w strukturze zatrudnienia (ma to także miejsce w przypadku ośrodków o silnej funkcji produkcyjnej — typ P_1), wyrazem czego jest znaczna liczba miast przemysłowo-usługowych oraz usługowo-przemysłowych. Cechą specyficzną dwóch ostatnich typów dominacji funkcjonalnej miast jest przewaga usług o charakterze materialnym, wśród których silnie zaznacza się działalność transportu.

Wysoka (typ P_1) i bardzo wysoka (typ P_2) nadwyżka miejsc pracy w stosunku do lokalnych zasobów siły roboczej cechowała też ośrodki wybitnie usługowe. W grupie tej znalazły się zarówno ośrodki o dominacji funkcji transportowej (np. Krzyż, Zbąszynek, Łazy), ochrony zdrowia (np. Krynica, Iwonicz-Zdrój), jak również miasta o wyrównanym udziale usług materialnych i niematerialnych (np. Garwolin, Busko-Zdrój, Lesko). Trudno natomiast ocenić, w jakim stopniu funkcje silnych, a tym bardziej bardzo silnych rynków pracy przysługiwały małym miasteczkom — o znacznym udziale rolnictwa — występującym licznie np. w południowo-wschodniej i wschodniej części kraju (czy miastom tym właściwe są rzeczywiście cechy takich ośrodków, czy też wynikają one z niedoskonałości materiału statystycznego, stanowiącego podstawę dokonanych ustaleń, co w szczególności uwidacznia się w przypadku miast tej wielkości).

Ogólnie biorąc, miasta o wyraźnie zaakcentowanej dominacji funkcjonalnej (struktura monofunkcjonalna) znamionował wysoce nieregularny rozkład w przestrzeni. Miasta te występowały też jako satelity większych i bardziej wszechstronnie rozwiniętych organizmów miejskich. W przeciwieństwie do nich sieć jednostek miejskich dysponujących wyższym udziałem sfery usług i bardziej zróżnicowaną strukturą zatrudnienia wykazywała w znacznie większym stopniu cechy uporządkowania i regularności w rozmieszczeniu.

Typy funkcjonalne miast i dynamika ich rozwoju

Wysoce niejednorodny w przestrzeni i czasie wzrost ośrodków miejskich stanowi rezultat współdziałania wielu złożonych czynników, wśród których niewątpliwie istotne znaczenie ma rodzaj działalności składających się na podstawę gospodarczą miasta. Podstawy do ujawnienia tego rodzaju zależności dała analiza rozwoju ludności poszczególnych typów funkcjonalnych miast, którą przeprowadzono dla okresu 1960—1973. Analizę taką — w przeciwieństwie do stosowanej powszechnie praktyki obliczania wzrostu ludności miast różnych klas wielkości — wykonano dla tego samego zbioru jednostek miejskich (814 miast), zarówno w pierwszym jak i w drugim przekroju czasowym. Podział miast na klasy wielkości oparto o dane z 1973 r. w podziale administracyjnym z 1 VI 1975 r. Dane dla 1960 r. ujęte zostały w podziale administracyjnym z 1 I 1971 r., z wyjątkiem 13 miast woj. katowickiego, które — ze względu na fakt przyłączenia do nich 22 innych, mniejszych ośrodków miejskich w okresie ostatniej reformy podziału terytorialnego kraju — uwzględniono w podziale administracyjnym z 1 VI 1975 r.

W świetle przeprowadzonej w powyższy sposób analizy wynika, iż lud-

ność miast wzrosła w okresie 1960—1973 o 4 miliony, osiągając w 1973 r. stan 18271 tys. mieszkańców (tabl. 12).

Tabl. 12. Ludność w miastach według klas wielkości

Miasta o liczbie ludności	Miasta	Ludność			
		1960	1973	przyrost w latach 1960—1973	1973 1960=100
	w liczbach bezwzględnych				
Ogółem	814	14271197	18271292	4000095	128,0
Poniżej 5 tys.	302	808982	937136	128154	115,8
5—20	350	2744478	3592154	847676	130,9
20—50	102	2260034	3122719	862685	138,2
50—100	33	1802672	2347836	545164	130,2
100 tys. i więcej	27	6655031	8271447	1616416	124,3

U w a g a. Obliczenia dokonane zostały dla jednorodnego zbioru miast, za podstawę którego przyjęto dane z 1973 r. w podziale administracyjnym z I VI 1975 r. Dane z 1960 r. ujęte zostały w podziale administracyjnym z I I 1971 r., poza 13 miastami woj. katowickiego, które — ze względu na fakt przyłączenia do nich 22 innych, mniejszych ośrodków miejskich w okresie ostatnich zmian administracyjnych — uwzględniono w podziale terytorialnym z I VI 1975 r.

Najniższą dynamiką rozwoju, poniżej przeciętnej krajowej, charakteryzowały się w szczególności najmniejsze (poniżej 5 tys.), a następnie największe (ponad 100 tys.) ośrodki miejskie. Podobne wskaźniki procentowe rozwoju ludności wykazały miasta 5—20 tys. i 50—100 tys. Najbardziej dynamicznie rozwijały się natomiast miasta 20—50 tys. Ogólnie biorąc, ośrodki miejskie o wielkości 5—100 tys. wykazały wzrost powyżej średniej dynamiki rozwoju ludności wszystkich miast. Dane powyższe potwierdzają ustalenia jakie uzyskał B. Wępa, przy wykorzystaniu tego samego sposobu obliczeń, dla okresu 1950—1960.

Wskaźnikom procentowym wzrostu ludności nie odpowiadają jednak te same wielkości przyrostów bezwzględnych. Miasta największe, mimo niskiej dynamiki rozwoju, dostarczyły niemal dwukrotnie więcej ludności w badanym okresie niż najbardziej dynamicznie rozwijające się miasta 20—50 tys. oraz trzykrotnie więcej ludności od miast 50—100 tys.

Tabl. 13. Ludność w miastach według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych

Typy miast ^a według stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	Miasta	Ludność			
		1960	1973	przyrost w latach 1960—1973	1973 1960=100
	w liczbach bezwzględnych				
Ogółem	814	14271197	18271292	4000095	128,0
Bardzo silna funkcja miejsca pracy (P ₂)	113	1172015	1728965	556950	147,5
Silna funkcja miejsca pracy (P ₁)	241	6327630	8347814	2020184	131,9
Zrównoważony udział funkcji miejsca pracy i funkcji mieszkaniowej (MP)	305	5900588	7137891	1237303	121,0
Silna funkcja mieszkaniowa (M ₁)	139	705129	858998	153869	121,8
Bardzo silna funkcja mieszkaniowa (M ₂)	16	165835	197624	31789	119,1

^a Obliczenia dokonane zostały dla jednorodnego zbioru miast, za podstawę którego przyjęto dane z 1973 r. w podziale administracyjnym z I VI 1975 r. Dane z 1960 r. ujęte zostały w podziale administracyjnym z I I 1971 r., poza 13 miastami woj. katowickiego, które — ze względu na fakt przyłączenia do nich 22 innych, mniejszych ośrodków miejskich w okresie ostatnich zmian administracyjnych — uwzględniono w podziale terytorialnym z I VI 1975 r.

Istnieje prosta zależność pomiędzy dynamiką wzrostu a funkcją miast wyrażoną poprzez stosunek miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych. Im wyższa jest podaż miejsc pracy względem lokalnych zasobów

siły roboczej, tym wyższą dynamikę rozwoju reprezentują ośrodki miejskie (tabl. 13). Wyjątek stanowi pod tym względem kategoria miast o zbilansowanym udziale miejsc pracy i miejsc zamieszkania pracowników, która wykazuje nieco niższą dynamikę wzrostu niż ośrodki miejskie o silnej funkcji mieszkaniowej (typ M_1), jakkolwiek różnica ta jest bardzo nieznaczna. Nieco wyższy wskaźnik wzrostu tych ostatnich miast jest, jak się wydaje, rezultatem polityki społeczno-gospodarczej państwa w okresie dziesięciolecia 1960 — 1970, której celem było ograniczenie wzrostu największych organizmów miejskich. Program powyższy realizowany był zarówno poprzez wprowadzenie restrykcji meldunkowych w największych miastach oraz niektórych silnie uprzemysłowionych ośrodkach miejskich Górnośląskiego Zespołu Miejskiego jak również poprzez deglomerację, w pierwszym rzędzie zakładów przemysłowych. Konsekwencją tych posunięć był znaczny napływ ludności do ośrodków leżących tuż poza strefą objętą obostrzeniami meldunkowymi oraz duże dojazdy do pracy. W rezultacie ośrodki te (choć należy zaznaczyć, iż nie wszystkie) cechowała znaczna dynamika rozwoju, często wyższa od miast względem których wykazywały one zależność.

Wśród 155 miast o funkcji mieszkaniowej (typy M_1 i M_2), 9 ośrodków miejskich wykazało spadek liczby ludności o okresie 1960—1973. Wszystkie miasta o bardzo silnej funkcji produkcyjnej (typ P_2) ujawniły w badanym okresie czasu wzrost liczby ludności, natomiast w grupie miast o silnej funkcji produkcyjnej (typ P_1) znalazły się trzy ośrodki o ujemnej dynamice rozwoju. Oznacza to jednocześnie, iż na ogólną liczbę 35 jednostek cechujących się ujemnymi wskaźnikami wzrostu ludności, 23 ośrodki należały do kategorii miast o zbilansowanym układzie miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych.

Dynamiką powyżej przeciętnej krajowej cechowały się miasta dwóch typów funkcjonalnych, a mianowicie silnych i bardzo silnych rynków pracy. Ta ostatnia kategoria jednostek miejskich miała ponad dwukrotnie wyższą dynamikę rozwoju niż miasta o funkcjach mieszkaniowych (typy M_1 i M_2) oraz miasta typu MP. Największy jednak przyrost ludności w liczbach bezwzględnych cechował miasta o funkcji silnych rynków pracy (typ P_1).

Tabl. 14. Ludność w miastach według klas wielkości oraz charakteru dominacji funkcjonalnej

Typy miast* według charakteru dominacji funkcjonalnej	Miasta	ogółem		przyrost w latach 1960—1973	1973 1960 = 100
		1960	1973		
		w liczbach bezwzględnych			
Ogółem	814	14271197	18271292	4000095	128,0
Rolnicze (R)	23	50639	56755	6116	112,0
Rolniczo-przemysłowe (RP)	12	51486	56405	4919	109,5
Rolniczo-usługowe (RU)	51	114001	125791	11790	110,3
Przemysłowe (P)	197	5398299	6688020	1289721	123,9
Przemysłowo-rolnicze (PR)	25	97382	110265	12883	113,2
Przemysłowo-usługowe (PU)	188	4430970	5876949	1445979	132,6
Usługowe (U)	60	404632	492928	88296	121,8
Usługowo-rolnicze (UR)	34	86096	104036	17940	120,8
Usługowo-przemysłowe (UP)	164	3395384	4470261	1074877	131,7
Brak funkcji dominującej (X)	60	242308	289882	47574	119,5

* Obliczenia dokonane zastąpiły dla jednorodnego zbioru miast, za podstawę którego przyjęto dane z 1973 r. w podziale woj. katowickiego, które — ze względu na fakt przyłączenia do nich 22 innych, mniejszych ośrodków miejskich w okresie ostatnich

Dostarczyły one ponad połowę ogólnego przyrostu ludności miejskiej w badanym okresie 13 lat. Łącznie z kategorią miast o względnie zrównoważonym udziale miejsc pracy i zamieszkania zatrudnionych na oba te typy funkcjonalne przypadało ponad 80% całkowitego przyrostu miejskiego. Udział miast o funkcji mieszkaniowej był pod tym względem nieduży, nie przekroczył bowiem 5% przyrostu ludności miejskiej ogółem.

Związek pomiędzy typem funkcjonalnym miast, ze względu na rodzaj działalności dominujących, a ich dynamikę rozwoju uwzględniają dane zawarte w tabl. 14. Ogólnie rzecz biorąc można stwierdzić, iż wraz z malejącym udziałem zatrudnienia w rolnictwie, miasta cechuje wyższa dynamika rozwoju. W zależności od wysokości względnych wskaźników wzrostu ludności miejskiej można wyróżnić trzy klasy funkcjonalne ośrodków miejskich. Do najwolniej rozwijających się miast należały ośrodki rolniczo-przemysłowe, rolniczo-usługowe, rolnicze i przemysłowo-rolnicze, o 1% lub nawet niższej rocznej stopie wzrostu. Drugą klasę o wyższych wskaźnikach wzrostu, też jednak poniżej przeciętnej krajowej, reprezentowały ośrodki o różnorodnej strukturze zatrudnienia (typ X), ośrodki usługowo-rolnicze oraz ośrodki o silnej dominacji jednego sektora ekonomicznego o charakterze pozarolniczym, a więc ośrodki przemysłowe i ośrodki usługowe. Różnica pomiędzy najwyższymi a najniższymi wskaźnikami rozwoju nie przekraczała tu 4%, kształtując się na poziomie 120% (typ X) — 124% (typ P), co daje przeciętną roczną stopę wzrostu rzędu 1,3 — 1,9 procent. Najbardziej dynamicznie rozwijającymi się kategoriami funkcjonalnymi miast były natomiast ośrodki przemysłowo-usługowe i usługowo-przemysłowe. Miasta tego typu, jako jedyne wśród wyróżnionych 10 kategorii funkcjonalnych, dysponowały wyższą od przeciętnej krajowej dynamiką rozwoju.

Wyniki przeprowadzonej analizy ujawniły, poza innymi elementami, zjawisko znacznego osłabienia dynamiki wzrostu najsilniej uprzemysłowionych ośrodków miejskich. Miało to w szczególności miejsce w przypadku ośrodków przemysłowych Górnośląskiego Zespołu Miejskiego, Zespołu Miejskiego Łodzi oraz ośrodków przemysłowych województw wałbrzyskiego i jeleniogórskiego. Stan taki był wyrazem świadomego dążenia odpowiednich

Ludność

w miastach o liczbie ludności											
poniżej 20 tys.				20—100 tys.				powyżej 100 tys.			
1960	1973	przyrost w latach 1960—1973	1973 1960 = 100	1960	1973	przyrost w latach 1960—1973	1973 1960 = 100	1960	1973	przyrost w latach 1960—1973	1973 1960 = 100
w liczbach bezwzględnych				w liczbach bezwzględnych				w liczbach bezwzględnych			
3553460	4529290	975830	127,5	4062706	5470555	1407849	134,7	6655031	8271447	1616416	124,3
50639	56755	6116	112,0	—	—	—	—	—	—	—	—
51486	56405	4919	109,5	—	—	—	—	—	—	—	—
114001	125791	11790	110,3	—	—	—	—	—	—	—	—
805751	1053354	247603	130,7	1960304	2598581	638277	132,6	2632244	3036085	403841	115,3
78288	89369	11081	114,1	19094	20896	1802	109,4	—	—	—	—
966633	1262372	295739	130,5	1251328	1698448	447120	135,7	2213009	2916129	703120	131,7
276047	344925	68878	124,9	128585	148003	19418	115,1	—	—	—	—
86096	104036	17940	120,8	—	—	—	—	—	—	—	—
910794	1181853	271059	129,8	674812	969175	294363	143,6	1809778	2319233	509455	128,2
213725	254430	40705	119,0	28583	35452	6869	124,0	—	—	—	—

administracyjnym z 1 VI 1975 r. Dane z 1960 r. ujęte zostały w podziale administracyjnym z 1 I 1971 r., poza 13 miastami zmian administracyjnych — uwzględniono w podziale terytorialnym z 1 VI 1975 r.

organów państwowych do ograniczenia dalszej koncentracji ludności w tych, już i tak zbyt gęsto zaludnionych i monofunkcyjnych skupiskach miejskich. W ośrodkach tego rodzaju zamiast tworzenia nowych miejsc pracy w działalnościach, które generują szybki wzrost liczby ludności, zaawansowane zostały procesy modernizacyjne oraz procesy mechanizacji i automatyzacji procesów produkcyjnych.

Niewątpliwie te generalne ustalenia uzyskują inną wymowę, gdy za podstawę weźmie się analizę dynamiki typów funkcjonalnych miast według ich wielkości. Okazuje się wówczas, iż wśród miast poniżej 20 tys. mieszkańców, najszybciej rozwijały się te, w których dominowały wyraźnie działalności przemysłowe. Były to więc przede wszystkim ośrodki przemysłowe i przemysłowo-usługowe, chociaż niewiele ustępowały im miasta usługowo-przemysłowe (tabl. 14). Dane te raz jeszcze potwierdzają wyniki analiz, jakie przeprowadził B. Welpa dla okresu 1950—1960 w oparciu o wysoce uproszczoną typologię funkcjonalną ośrodków miejskich. Z odmienną sytuacją mamy natomiast do czynienia w przypadku miast średnich, 20—100 tys., w ramach których najwyższy wskaźnik rozwoju reprezentowały ośrodki usługowo-przemysłowe (143,6%). Dynamika tych miast, zresztą najwyższa wśród badanych wszelkiego rodzaju i wielkości jednostek miejskich, zdecydowanie przekraczała wartości jakie uzyskały kolejne pod tym względem miasta przemysłowo-usługowe i przemysłowe. Wreszcie w grupie miast największych, powyżej 100 tys., którą reprezentowały tylko trzy klasy funkcjonalne, najwyższą dynamiką charakteryzowały się ośrodki przemysłowo-usługowe i usługowo-przemysłowe. Znacznie ustępowały im pod tym względem ośrodki o dominacji przemysłu.

Zróznicowanej dynamice wzrostu poszczególnych kategorii funkcjonalnych i wielkości miast odpowiada nieco odmiennie znaczenie, jakie jednostki te zajmują pod względem udziału w ogólnej liczbie przyrostu ludności miejskiej. Najwyższy udział w przyroście ludności miejskiej, analogicznie zresztą jak w przypadku dynamiki wzrostu, przypadł ośrodkom przemysłowo-usługowym (36,1% ogólnego przyrostu miejskiego w latach 1960—1973), a następnie ośrodkom przemysłowym (mimo, że dynamika ich rozwoju kształtowała się znacznie poniżej przeciętnej krajowej) i usługowo-przemysłowym. Łącznie te trzy kategorie funkcjonalne miast koncentrowały 95,2% całkowitego przyrostu ludności miejskiej w analizowanym trzynastoletciu. W grupie miast najmniejszych (poniżej 20 tys.), najwyższym przyrostem ludności charakteryzowały się ośrodki przemysłowo-usługowe. Kolejne miejsce przypadło ośrodkom usługowo-przemysłowym a następnie przemysłowym. Koncentracja całkowitego przyrostu ludności odpowiadająca tym trzem typom funkcjonalnym ośrodków, ze względu na ich wielkość, była w tym wypadku znacznie niższa i wynosiła 83,5%. W grupie miast średniej wielkości, prawie połowę ogólnego przyrostu ludności skupiły ośrodki przemysłowe, bez mała 1/3 — ośrodki przemysłowo-usługowe i 1/5 — ośrodki usługowo-przemysłowe. Miasta powyżej 100 tys. reprezentowały podobny rozkład przyrostów ludności jak ośrodki najmniejsze, a więc największy udział przypadł na ośrodki przemysłowo-usługowe, a następnie na usługowo-przemysłowe i przemysłowe.

Wśród miast z dynamiką ujemną (ogółem 35 jednostek) najliczniejsze były ośrodki rolniczo-usługowe (7 miast), rolnicze (5) i miasta o zróżnicowanej strukturze sektorów ekonomicznych (typ X — 5 miast), a także miasta o silnej dominacji jednego sektora ekonomicznego o charakterze pozarolniczym: ośrodki przemysłowe (5 jednostek) i usługowe (4 jednostki). Należy jednak zaznaczyć, iż silny spadek ludności (powyżej 10% stanu

z 1960 r.) wystąpił tylko w przypadku 7 miast. Średni krajowy wskaźnik dynamiki ludności miejskiej (128%) — przekroczyły 303 miasta. Najliczniej wystąpiły tu, w kolejności, ośrodki przemysłowo-usługowe (90 jednostek), usługowo-przemysłowe (87) i przemysłowe (82).

Dynamika rozwoju miast różnej wielkości i typów funkcjonalnych stanowi pewne wielkości przeciętne, na które składają się z jednej strony bardzo wysokie, z drugiej zaś strony niskie czy nawet ujemne wskaźniki wzrostu miast indywidualnych. Wzrost danego miasta nie zależy wyłącznie od sytuacji wewnętrznej, lokalnej, lecz jest wypadkową wielu złożonych czynników, wśród których niepoślednie miejsce ma także jego położenie względem innych miast, położenie względem bazy surowcowej czy nadwyżek siły roboczej, wreszcie względem lokalizacji ośrodków skupiających aparat podejmowania decyzji.

Ujmując zagadnienie dynamiki rozwoju indywidualnych ośrodków należy stwierdzić, iż najwyższe wskaźniki wzrostu w latach 1960 — 1973 osiągnęły miasta zlokalizowane na obszarach kluczowych inwestycji przemysłowych: Polkowice (najwyższy w Polsce wskaźnik wzrostu — 964%), Lubin (768%) i Głogów (311%) w Lubimskim Okręgu Miedziowym, Jastrzębie-Zdrój (521%) w Rybnickim Okręgu Węglowym oraz Puławy (295%), Konin (226%), Tarnobrzeg (367%) i Kędzierzyn (201%). Z miast powyżej 100 tys., najszybciej rozwijały się Białystok (153%) i Olsztyn (152%). Wysokie wskaźniki wzrostu, przekraczające średnią krajową, miały miasta — stolice województw położonych w strefie „pierścienia zewnętrznego”, sąsiadujące z granicą państwa (poza województwami południowymi i południowo-zachodnimi, a więc obszarami w których procesy industrializacji i urbanizacji osiągnęły najwyższe stadium). Miasta wykazujące stagnację oraz spadek ludności występowały przede wszystkim w zachodniej części kraju. Były one typowe dla Wielkopolski oraz silnie uprzemysłowionych obszarów województw wałbrzyskiego i jeleniogórskiego. Jednostki te w coraz większym stopniu zależne są od dużych organizmów miejskich w pobliżu których są zlokalizowane. Zjawiska powyższe są wyrazem długotrwałej ewolucji struktury przestrzennej sieci osadniczej, którą cechuje rozwój od małych, względnie izolowanych funkcjonalno-przestrzennie jednostek do silnie współzależnych o różnorodnej strukturze działowej aglomeracji i regionów miejskich.

Objaśnienia symboli

Miasta zakwalifikowano do jednego z pięciu typów funkcjonalnych, według stosunku miejsc pracy do miejsc zamieszkania zatrudnionych, oznaczając to odpowiednimi symbolami:

- P_2 — miasta o bardzo silnej funkcji miejsca pracy,
- P_1 — miasta o silnej funkcji miejsca pracy,
- MP — miasta o zrównoważonym udziale funkcji miejsca pracy i funkcji mieszkaniowej,
- M_1 — miasta o silnej funkcji mieszkaniowej,
- M_2 — miasta o bardzo silnej funkcji mieszkaniowej.

Na podstawie proporcji zatrudnienia (zarejestrowanego według miejsca pracy) w trzech sektorach ekonomicznych, każde miasto zaklasyfikowano do jednego z następujących typów dominacji funkcjonalnej:

Sektor I — miasta rolnicze

- R — rolnictwo i leśnictwo
- R_L — udział leśnictwa w sektorze I powyżej 33,3%

Sektor II — miasta — ośrodki przemysłowe

- P — przemysł i budownictwo
- P_B — udział budownictwa w sektorze II powyżej 33,3%

Sektor III — miasta — ośrodki usługowe

- U — usługi (zrównoważony udział usług materialnych i niematerialnych)
- U_M — usługi materialne (udział usług materialnych w sektorze III powyżej 55%)
- $U_{M(T)}$ — udział transportu w usługach materialnych powyżej 50%
- $U_{M(H)}$ — udział handlu w usługach materialnych powyżej 50%
- U_N — usługi niematerialne (udział usług niematerialnych w sektorze III powyżej 55%)
- $U_{N(Z)}$ — udział ochrony zdrowia w usługach niematerialnych powyżej 50%
- $U_{N(O)}$ — udział oświaty i wychowania w usługach niematerialnych powyżej 50%
- $U_{N(N)}$ — udział nauki w usługach niematerialnych powyżej 50%
- X — miasta wykazujące brak dominacji funkcjonalnej.

Miasta o przybliżonych proporcjach zatrudnienia w dwu sektorach ekonomicznych oznaczono symbolem, w którym pierwsza litera określa funkcję dominującą, druga — funkcję uzupełniającą, np.: PU_M — miasta — ośrodki przemysłowo-usługowe (funkcja dominująca — P — przemysł, funkcja uzupełniająca — U_M — usługi materialne).

Skorowidz alfabetyczny miast

(Typy funkcjonalne)

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
1.	Aleksandrów Kujawski	włocławskie	9839	P ₁	UP _B
2.	Aleksandrów Łódzki . . .	miejskie łódzkie	14922	M ₁	P
3.	Andrychów	bielskie	15430	P ₂	P
4.	Augustów	suwalskie	21276	MP	U _M P
5.	Babimost	zielonogórskie	3249	M ₁	PU _N
6.	Baborów	opolskie	3580	M ₁	X
7.	Baranów Sandomierski	tarnobrzeskie	1501	M ₁	U _{M(H)R}
8.	Barcin	bydgoskie	5263	MP	P _B
9.	Barczewo	olsztyńskie	5454	MP	U _N P
10.	Bardo	wałbrzyskie	2975	MP	PU _N
11.	Barlinek	gorzowskie	9990	MP	P
12.	Bartoszyce	olsztyńskie	17122	P ₁	PU
13.	Barwice	koszalińskie	3128	MP	PR
14.	Bełchatów	piotrkowskie	9750	P ₁	P
15.	Bełżyce	lubelskie	4973	P ₁	RU
16.	Będzin	katowickie	57982	MP	P
17.	Biała	opolskie	3176	MP	PU
18.	Biała Piska	suwalskie	3540	MP	U _M P _B
19.	Biała Podlaska	bialskopodlaskie	29062	P ₁	U _M P
20.	Biała Rawska	skierniewickie	2451	M ₁	R
21.	Białobrzegi	radomskie	4223	P ₁	U _M P _B
22.	Białogard	koszalińskie	21306	MP	U _{M(T)P}
23.	Biały Bór	koszalińskie	1777	MP	U _{N(O)R}
24.	Białystok	białostockie	184612	P ₁	PU
25.	Biecz	krośnieńskie	4274	MP	RP
26.	Bielawa	wałbrzyskie	31727	MP	P
27.	Bielsk Podlaski	białostockie	15714	P ₁	U _M P _B
28.	Bielsko-Biała	bielskie	114925	P ₂	P
29.	Bierutów	wrocławskie	4474	MP	X
30.	Biłgoraj	zamojskie	15075	P ₂	PU
31.	Biskupiec	olsztyńskie	7594	MP	UP
32.	Bisztynek	olsztyńskie	2214	MP	UR
33.	Błachownia	częstochowskie	9474	MP	PU
34.	Błaszki	sieradzkie	2730	M ₁	P
35.	Błażowa	rzyszowskie	1452	MP	RU
36.	Błonie	stołeczne warszawskie	12013	MP	PU _{M(T)}
37.	Bobolice	koszalińskie	3701	MP	U _{M(H)P_B}
38.	Bochnia	tarnowskie	20167	P ₁	U _M P
39.	Bogatynia	jeleniogórskie	16740	P ₂	P
40.	Boguszów-Gorce	wałbrzyskie	20435	M ₂	PU _M
41.	Bojanowo	leszczyńskie	3528	M ₁	U _N P
42.	Bolesławiec	jeleniogórskie	34412	MP	PU

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
43.	Bolków	jeleniogórskie	5196	MP	P
44.	Borek Wielkopolski	leszczyńskie	2013	M ₁	RU _M
45.	Braniewo	elbląskie	13018	MP	U _M P _B
46.	Brańsk	białostockie	2940	MP	RU _{M(H)}
47.	Brodnica	toruńskie	18034	P ₁	U _M P
48.	Brok	ostrołęckie	1727	M ₁	R
49.	Brwinów	stołeczne warszawskie	10781	M ₂	U _{N(O)} P
50.	Brzeg	opolskie	33121	P ₁	PU _M
51.	Brzeg Dolny	wrocławskie	11293	P ₁	P
52.	Brzesko	tarnowskie	10831	P ₂	U _M P
53.	Brzeszcze	katowickie	10980	P ₂	P
54.	Brześć Kujawski	włocławskie	4723	MP	PU _N
55.	Brzeziny	skierniewickie	9145	P ₁	UP
56.	Brzozów	krośnieńskie	5199	P ₂	UP
57.	Buk	poznańskie	5314	MP	PU
58.	Bukowno	katowickie	6749	P ₂	P
59.	Busko-Zdrój	kieleckie	12231	P ₂	U
60.	Bychawa	lubelskie	3846	P ₁	U _N R
61.	Byczyna	opolskie	2524	MP	PU _{M(T)}
62.	Bydgoszcz	bydgoskie	308133	MP	P
63.	Bystrzyca Kłodzka	wałbrzyskie	9655	P ₁	PU
64.	Bytom	katowickie	230676	MP	P
65.	Bytom Odrzański	zielenogórskie	3240	MP	P
66.	Bytów	śląskie	11746	P ₁	UP
67.	Cedynia	szczecińskie	1636	M ₁	R _L U _M
68.	Chełm	chełmskie	42580	P ₁	PU _{M(T)}
69.	Chełmek	bielskie	6193	P ₂	P
70.	Chełmno	toruńskie	18496	MP	PU
71.	Chełmża	toruńskie	14581	MP	P
72.	Chęciny	kieleckie	3618	MP	P _B R
73.	Chmielnik	kieleckie	4509	MP	PU _N
74.	Chocianów	legnickie	5794	MP	P
75.	Chociwel	szczecińskie	2291	M ₁	RU
76.	Chodaków	skierniewickie	5878	P ₁	P
77.	Chodecz	włocławskie	1405	MP	U _{M(H)} P
78.	Chodzież	piłskie	14633	P ₁	PU
79.	Chojna	szczecińskie	5411	MP	X
80.	Chojnice	bydgoskie	25391	P ₁	U _{M(T)} P
81.	Chojnów	legnickie	11546	MP	P
82.	Choroszcz	białostockie	4643	P ₁	U _{N(Z)}
83.	Chorzele	ostrołęckie	2586	M ₁	RP
84.	Chorzów	katowickie	154426	MP	P
85.	Choszczno	gorzowskie	10717	MP	U _{M(T)} P _B
86.	Chrzanów	katowickie	30982	MP	PU _M
87.	Ciechanowiec	łomżyńskie	3656	P ₁	X

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
88.	Ciechanów	ciechanowskie	26401	P ₁	U _{M(T)} P
89.	Ciechocinek	włocławskie	8609	MP	U _{N(Z)}
90.	Cieplice Śląskie-Zdrój	jeleniogórskie	15685	M ₁	U _{N(Z)} P
91.	Cieszanów	przemyskie	1360	MP	RU _{M(H)}
92.	Cieszyn	bielskie	30200	P ₁	P
93.	Cybinka	zielonogórskie	2619	M ₁	X
94.	Czaplinek	koszalińskie	5039	MP	PU _{M(H)}
95.	Czarna Białostocka	białostockie	7278	P ₁	P
96.	Czarne	ślupskie	4634	MP	U _N P
97.	Czarnków	pilskie	8126	P ₂	PU _M
98.	Czechowice-Dziedzice	katowickie	27433	P ₂	P
99.	Czeladź	katowickie	34287	M ₁	P
100.	Czempiń	poznańskie	3420	M ₁	X
101.	Czerniejewo	poznańskie	2004	M ₁	X
102.	Czersk	bydgoskie	7806	MP	PU _{M(T)}
103.	Czerwieńsk	zielonogórskie	2873	M ₁	U _{M(H)}
104.	Częstochowa	częstochowskie	194243	P ₁	P
105.	Człopa	pilskie	1756	MP	X
106.	Człuchów	ślupskie	8467	P ₂	UP _B
107.	Ćmielów	tarnobrzeskie	3788	MP	P
108.	Darłowo	koszalińskie	12405	MP	PU _M
109.	Dąbie	konińskie	2103	MP	X
110.	Dąbrowa Białostocka	białostockie	4159	P ₁	U _N R
111.	Dąbrowa Górnicza	katowickie	78118	MP	P
112.	Dąbrowa Tarnowska	tarnowskie	6998	P ₁	U
113.	Debrzno	ślupskie	3763	M ₁	UP
114.	Dębica	tarnowskie	25010	P ₂	P
115.	Dęblin	lubelskie	15411	MP	U _{M(T)}
116.	Dębno	gorzowskie	11514	P ₁	PU
117.	Dobczyce	miejskie krakowskie	3318	P ₁	PR
118.	Dobiegniew	gorzowskie	2960	M ₁	X
119.	Dobra	szczecińskie	2131	M ₁	RU _M
120.	Dobra	konińskie	1576	M ₁	RU _{M(H)}
121.	Dobre Miasto	olsztyńskie	7134	MP	P
122.	Dobrodzień	częstochowskie	4604	MP	X
123.	Dobrzany	szczecińskie	1903	MP	R
124.	Dobrzyń nad Wisłą	włocławskie	2215	M ₁	RU _N
125.	Dolsk	poznańskie	1489	M ₁	UR
126.	Drawno	gorzowskie	2365	M ₁	RU _{M(H)}
127.	Drawsko Pomorskie	koszalińskie	8696	MP	UP
128.	Drezdenko	gorzowskie	7537	MP	X
129.	Drohiczyn	białostockie	1964	MP	RU
130.	Dukla	krośnieńskie	1297	P ₂	U _{M(H)} R
131.	Duszniki-Zdrój	wałbrzyskie	5863	P ₁	PU _{N(Z)}
132.	Dynów	przemyskie	3722	P ₁	RP

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
133.	Działdowo	ciechanowskie	11552	P ₁	U _M P
134.	Działoszyce	kieleckie	1564	MP	UP
135.	Dzierżoń	elbąskie	4166	MP	PU _M
136.	Dzierżoniów	wałbrzyskie	34435	P ₁	P
137.	Elbląg	elbąskie	93667	MP	P
138.	Elk	suwalskie	29408	P ₁	PU _{M(T)}
139.	Frombork	elbąskie	1666	MP	U _N
140.	Garwolin	siedleckie	9748	P ₂	U
141.	Gąbin	płockie	3897	M ₁	X
142.	Gdańsk	gdańskie	397675	MP	PU _M
143.	Gdynia	gdańskie	209418	P ₁	U _{M(T)} P
144.	Giżycko	suwalskie	19689	MP	U _M P
145.	Gliwice	katowickie	190389	P ₁	P
146.	Głogów	legnickie	28506	P ₁	U _{M(T)} P _B
147.	Głogów Małopolski	rzeszowskie	2948	MP	PR
148.	Głogówek	opolskie	6743	MP	PU
149.	Głowno	miejskie łódzkie	13404	MP	P
150.	Głubczyce	opolskie	11569	P ₁	PU _{M(T)}
151.	Głuchołazy	opolskie	13679	MP	P
152.	Głuszycza	wałbrzyskie	7026	P ₁	P
153.	Gniew	gdańskie	5596	P ₁	P
154.	Gniewkowo	bydgoskie	6619	MP	PU _M
155.	Gniezno	poznańskie	53777	P ₁	PU _{M(T)}
156.	Gogolin	opolskie	6278	M ₁	P _B U _{M(T)}
157.	Goleniów	szczecińskie	15972	MP	PU
158.	Golina	konińskie	2849	M ₁	RU _{M(H)}
159.	Golub-Dobrzyń	toruńskie	7788	P ₁	UP _B
160.	Golańcz	pilskie	2599	MP	X
161.	Gołdap	suwalskie	9614	MP	U _N P _B
162.	Goniądz	łomżyńskie	1758	MP	RU _N
163.	Gorlice	nowosądeckie	16582	P ₂	P
164.	Gorzów Śląski	częstochofskie	2638	MP	X
165.	Gorzów Wielkopolski	gorzowskie	81097	P ₁	P
166.	Gostynin	płockie	12870	P ₂	PU
167.	Gostyń	leszczyńskie	13927	P ₁	PU _M
168.	Gozdnica	zielonogórskie	3389	MP	P
169.	Góra	leszczyńskie	8213	P ₁	UP
170.	Góra Kalwaria	stołeczne warszawskie	9247	P ₁	P _B
171.	Górowo Iławeckie	olsztyńskie	3508	MP	X
172.	Górzno	toruńskie	1181	MP	R
173.	Grabów nad Prosną	kaliskie	1422	P ₁	X
174.	Grajewo	łomżyńskie	11974	MP	U _M P _B
175.	Grodków	opolskie	6567	P ₂	UP
176.	Grodzisk Mazowiecki	stołeczne warszawskie	21597	MP	PU _M
177.	Grodzisk Wielkopolski	poznańskie	9593	M ₁	PU

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszka- nia zatrud- nionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
178.	Grójec	radomskie	10994	P ₁	U _{M(T)}
179.	Grudziądz	toruńskie	79109	MP	P
180.	Grybów	nowosądeckie	5006	MP	X
181.	Gryfice	szczecińskie	13736	MP	PU _{M(T)}
182.	Gryfino	szczecińskie	8703	P ₂	P _B
183.	Gryfów Śląski	jeleniogórskie	6620	P ₁	P
184.	Gubin	zielonogórskie	15611	MP	P
185.	Hajnówka	białostockie	15226	P ₁	PU
186.	Hel	gdańskie	3766	M ₁	P
187.	Hrubieszów	zamojskie	16306	P ₁	U _{M(T)}
188.	Ława	olsztyńskie	17935	P ₁	U _{M(T)} P
189.	Łłowa	zielonogórskie	4507	P ₁	P
190.	Łlża	radomskie	4592	P ₁	P
191.	Inowrocław	bydgoskie	57263	MP	U _{M(T)} P
192.	İnsko	szczecińskie	1688	M ₁	RU
193.	Iwonicz-Zdrój	krośnieńskie	1751	P ₂	U _{N(Z)}
194.	Izbica Kujawska	włocławskie	2475	MP	PR
195.	Jabłonowo Pomorskie	toruńskie	3529	M ₁	U _{M(T)} R
196.	Janikowo	bydgoskie	6657	P ₁	P
197.	Janowiec Wielkopolski	bydgoskie	3494	P ₁	PU
198.	Janów Lubelski	tarnobrzeskie	6433	P ₂	UP
199.	Jarocin	kaliskie	18837	P ₁	PU _{M(T)}
200.	Jarosław	przemyskie	30279	P ₁	U _{M(T)} P
201.	Jasień	zielonogórskie	4252	MP	P
202.	Jaśło	krośnieńskie	20713	P ₂	P _B U _{M(T)}
203.	Jastarnia	gdańskie	4231	M ₂	U
204.	Jastrowie	pilskie	6726	P ₁	PU _M
205.	Jastrzębie-Zdrój	katowickie	76916	P ₂	P
206.	Jawor	legnickie	15994	P ₁	PU
207.	Jaworzno	katowickie	72354	MP	P
208.	Jaworzyna Śląska	wałbrzyskie	5418	P ₁	U _{M(T)} P
209.	Jedlicze	krośnieńskie	4483	P ₁	P
210.	Jedlina-Zdrój	wałbrzyskie	6143	M ₁	PU _N
211.	Jedwabne	łomżyńskie	1944	MP	RU
212.	Jelenia Góra	jeleniogórskie	57727	MP	PU _M
213.	Jeleń	katowickie	6467	M ₁	P
214.	Jeżiorany	olsztyńskie	2995	MP	U _M
215.	Jędrzejów	kieleckie	14273	P ₂	PU _{M(T)}
216.	Jordanów	nowosądeckie	3796	P ₂	PR
217.	Józefów	stołeczne warszawskie	14510	M ₂	PU _N
218.	Jutrosin	leszczyńskie	1313	MP	RU
219.	Kalety	częstochofskie	8564	MP	P
220.	Kalisz	kaliskie	84486	P ₁	P
221.	Kalisz Pomorski	koszalińskie	3145	MP	U _M P
222.	Kalwaria Zebrzydowska	bielskie	4371	P ₁	PU _{M(H)}

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszka- nia zatrud- nionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
				stan w dniu 31 XII 1973 r.	
223.	Kałużyn	siedleckie	2572	MP	RP
224.	Kamienna Góra	jeleniogórskie	21206	P ₁	P
225.	Kamiień Krajeński	bydgoskie	1500	M ₁	U _N
226.	Kamiień Pomorski	szczecińskie	6831	P ₁	U _N
227.	Kańczuga	przemyskie	1978	P ₂	X
228.	Karczew	stołeczne warszawskie	6490	M ₁	PR
229.	Kargowa	zielonogórskie	2735	MP	PR
230.	Karlıno	koszalińskie	3997	MP	P
231.	Karpacz	jeleniogórskie	4539	MP	U _{N(Z)}
232.	Kartuzy	gdańskie	11099	P ₁	UP
233.	Katowice	katowickie	337084	P ₁	P _B U _M
234.	Kazimierz Dolny	lubelskie	4421	MP	RU _{N(O)}
235.	Kazimierza Wielka	kieleckie	5510	P ₂	U _{M(T)} P
236.	Kąty Wrocławskie	wrocławskie	4274	MP	PU
237.	Kcynia	bydgoskie	4924	M ₁	UP
238.	Kędzierzyn	opolskie	41611	P ₁	P
239.	Kępice	śląskie	3182	MP	P
240.	Kępno	kaliskie	10587	P ₂	U _{M(T)} P
241.	Kętrzyn	olsztyńskie	20454	P ₁	PU _M
242.	Kęty	bielskie	12709	P ₂	P
243.	Kielce	kieleckie	139891	P ₁	P _B U _M
244.	Kietrz	opolskie	6130	MP	P
245.	Kleczew	konińskie	2185	M ₁	UR
246.	Kluczbork	opolskie	18741	P ₂	U _{M(T)} P
247.	Kłecko	poznańskie	2094	M ₁	U _{M(H)} R
248.	Kłobuck	częstochofskie	12627	P ₁	X
249.	Kłodawa	konińskie	5622	P ₁	P
250.	Kłodnica	opolskie	4801	M ₁	U _{M(T)}
251.	Kłodzko	wałbrzyskie	27175	P ₁	U _{M(T)}
252.	Knurów	katowickie	33317	P ₂	P
253.	Knyszyn	białostockie	2593	MP	R
254.	Kobylin	leszczyńskie	2561	M ₁	U _M R
255.	Kobyłka	stołeczne warszawskie	10805	M ₂	U _{N(N)} P
256.	Kock	lubelskie	3099	MP	RU
257.	Kolbuszowa	rzyszowskie	4406	P ₂	PU
258.	Kolno	łomżyńskie	6362	P ₁	U
259.	Kolonowskie	opolskie	4103	M ₁	U _{M(T)} P
260.	Koluszki	piotrkowskie	9197	M ₁	U _{M(T)}
261.	Koło	konińskie	13962	P ₂	PU _M
262.	Koło Brzeg	koszalińskie	29810	MP	UP _B
263.	Koniecpol	częstochofskie	5919	P ₁	P
264.	Konin	konińskie	46498	MP	U _{M(T)} P
265.	Konstancin-Jeziorna	stołeczne warszawskie	13855	M ₁	PU _{N(Z)}
266.	Konstantynów Łódzki	miejskie łódzkie	13988	M ₁	P _B
267.	Końskie	kieleckie	15255	P ₂	P

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszka- nia zatrud- nionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
268.	Koronowo	bydgoskie	8339	MP	PU
269.	Korsze	olsztyńskie	4425	MP	U _{M(T)} P
270.	Kostrzyn	gorzowskie	12083	P ₁	PU _{M(T)}
271.	Kostrzyn	poznańskie	6464	M ₁	X
272.	Koszalin	koszalińskie	72770	P ₁	UP _B
273.	Kościan	leszczyńskie	19549	P ₁	PU
274.	Kościerzyna	gdańskie	16245	MP	U _{M(T)} P
275.	Kowal	włocławskie	3204	M ₁	X
276.	Kowalewo Pomorskie	toruńskie	3857	MP	X
277.	Kowary	jeleniogórskie	11427	MP	PU _{N(Z)}
278.	Koziegłowy	częstochowskie	2997	M ₁	R
279.	Kozienice	radomskie	10593	P ₂	P _B U _{M(H)}
280.	Koźle	opolskie	14208	P ₁	U _{M(T)} P
281.	Koźmin	kaliskie	6578	MP	PU
282.	Koźuchów	zielenogórskie	8804	P ₁	P
283.	Kórnik	poznańskie	5467	M ₁	U _N R
284.	Krajenka	pilskie	2884	MP	X
285.	Kraków	miejskie krakowskie	657276	P ₁	P _B U
286.	Krapkowice	opolskie	14876	P ₂	P
287.	Krasnystaw	chełmskie	13299	P ₁	UP
288.	Kraśnik	lubelskie	12555	P ₁	U _{M(T)}
289.	Kraśnik Fabryczny	lubelskie	15290	P ₂	P
290.	Krobia	leszczyńskie	3150	M ₁	RU
291.	Krosno	krośnieńskie	31339	P ₂	P
292.	Krosno Odrzańskie	zielenogórskie	8417	MP	UP
293.	Krośniewice	płockie	4007	MP	U _M P
294.	Krotoszyn	kaliskie	22769	P ₁	PU _{M(T)}
295.	Kruszwica	bydgoskie	6678	P ₁	P
296.	Krynica	nowosądeckie	10953	P ₁	U _{N(Z)}
297.	Krzepice	częstochowskie	4158	MP	RU
298.	Krzyszowice	miejskie krakowskie	6178	MP	PU _M
299.	Krzywiń	leszczyńskie	1267	M ₁	RU
300.	Krzyż	pilskie	5060	P ₂	U _{M(T)}
301.	Książ Wielkopolski	poznańskie	1660	M ₁	U _{M(H)} R
302.	Kudowa-Zdrój	wałbrzyskie	9675	M ₁	PU _{N(Z)}
303.	Kutno	płockie	31780	P ₁	PU _{M(T)}
304.	Kuźnia Raciborska	katowickie	5321	P ₂	P
305.	Kwidzyn	elbąskie	24707	MP	PU
306.	Lądek-Zdrój	wałbrzyskie	6592	M ₁	U _{N(Z)}
307.	Legionowo	stołeczne warszawskie	21312	M ₂	P _B
308.	Legnica	legnickie	79255	MP	PU _M
309.	Lesko	krośnieńskie	3615	P ₂	U
310.	Leszczyny	katowickie	21956	MP	P
311.	Leszno	leszczyńskie	35997	P ₁	U _{M(T)} P
312.	Leśna	jeleniogórskie	5103	MP	P

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
313.	Leśnica	opolskie	2798	M ₁	RU _{N(O)}
314.	Lewin Brzeski	opolskie	5170	MP	P
315.	Leżajsk	rzeszowskie	7927	P ₂	PU _M
316.	Lębork	śląskie	25520	MP	PU _M
317.	Libiąż	katowickie	10890	P ₁	P
318.	Lidzbark	ciechanowskie	5249	MP	PU _{M(H)}
319.	Lidzbark Warmiński	olsztyńskie	13588	MP	U _M P
320.	Limanowa	nowosądeckie	7244	P ₂	U _{M(H)} P
321.	Lipiany	szczecińskie	4378	P ₁	X
322.	Lipno	włocławskie	11245	P ₁	UP
323.	Lipsko	radomskie	3434	P ₂	P _B U _M
324.	Lubaczów	przemyskie	7421	P ₁	UP
325.	Lubań	jeleniogórskie	19647	P ₁	PU _M
326.	Lubartów	lubelskie	11551	P ₂	PU _M
327.	Lubawa	olsztyńskie	6674	MP	PU _N
328.	Lubawka	jeleniogórskie	6914	MP	P
329.	Lubień Kujawski	włocławskie	1284	MP	U
330.	Lubin	legnickie	41639	P ₂	P
331.	Lublin	lubelskie	258351	P ₁	UP
332.	Lubliniec	częstochońskie	20917	P ₁	UP
333.	Lubomierz	jeleniogórskie	1551	MP	U _{N(O)} R
334.	Luboń	poznańskie	17470	M ₁	P
335.	Lubraniec	włocławskie	2885	M ₁	UP
336.	Lubsko	zielonogórskie	13252	MP	PU
337.	Lwówek	poznańskie	2637	M ₁	RU _{M(H)}
338.	Lwówek Śląski	jeleniogórskie	7116	MP	U _M P
339.	Łabiszyn	bydgoskie	3209	M ₁	PU
340.	Łańcut	rzeszowskie	12628	P ₂	PU
341.	Łapy	białostockie	9866	P ₂	P
342.	Łasin	toruńskie	2897	MP	UP
343.	Łask	sieradzkie	13274	P ₁	PU _{M(T)}
344.	Łaskarzew	siedleckie	3844	MP	PR
345.	Łaziska Górne	katowickie	18942	P ₁	P
346.	Łazy	katowickie	6748	P ₁	U _{M(T)}
347.	Łeba	śląskie	3558	MP	PU _{M(H)}
348.	Łęczna	lubelskie	2663	MP	RU
349.	Łęczyca	płockie	14289	P ₁	UP
350.	Łęknica	zielonogórskie	2063	P ₁	P
351.	Łobez	szczecińskie	7700	P ₁	UP
352.	Łobżenica	pilskie	2758	P ₁	RU
353.	Łochów	siedleckie	4169	M ₁	UR
354.	Łomża	łomżyńskie	26905	P ₁	PU _M
355.	Łosice	białskopodlaskie	4528	P ₁	UR
356.	Łowicz	skierniewickie	22299	P ₁	PU _{M(T)}
357.	Łódź	miejskie łódzkie	780843	MP	P

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
358.	Łuków	siedleckie	18416	P ₂	PU _{M(T)}
359.	Maków Mazowiecki	ostrołęckie	6998	P ₂	UP
360.	Maków Podhalański	bielskie	5083	MP	X
361.	Malbork	elbląskie	31447	MP	U _{M(T)} P
362.	Małomice	zielonogórskie	3839	MP	P
363.	Margonin	pilskie	2065	P ₁	RU _{M(H)}
364.	Marki	stołeczne warszawskie	15203	M ₁	P
365.	Maszewo	szczecińskie	3267	M ₁	X
366.	Miastko	stupskie	9028	P ₁	UP
367.	Miechów	kieleckie	8969	P ₁	U
368.	Miejska Górka	leszczyńskie	2790	MP	P
369.	Mielec	rzeszowskie	34071	P ₂	P
370.	Mieroszów	wałbrzyskie	4981	MP	P
371.	Mieszkowice	szczecińskie	3446	MP	X
372.	Międzybórz	kaliskie	1517	MP	PU _M
373.	Międzychód	gorzowskie	8704	P ₁	UP
374.	Międzylesie	wałbrzyskie	2662	MP	UP
375.	Międzyrzec Podlaski	białskopodlaskie	12593	P ₁	PU _{M(T)}
376.	Międzyrzecz	gorzowskie	15669	P ₁	U _{N(Z)} P _B
377.	Mikołajki	suwalskie	3034	MP	PU
378.	Mikołów	katowickie	29247	MP	PU
379.	Mikstat	kaliskie	1315	MP	RU _{M(T)}
380.	Milanówek	stołeczne warszawskie	14393	M ₁	P
381.	Milicz	wrocławskie	8009	P ₂	UP
382.	Miłostaw	poznańskie	3083	MP	PU _{M(H)}
383.	Mińsk Mazowiecki	siedleckie	26151	MP	PU _M
384.	Mirosławiec	pilskie	2213	MP	RU _{M(T)}
385.	Mirsk	jeleniogórskie	4283	MP	P
386.	Mława	ciechanowskie	21631	P ₁	U _{M(T)} P
387.	Mogilno	bydgoskie	9168	P ₁	U _M P
388.	Mogielnica	radomskie	3128	MP	X
389.	Mońki	białostockie	5208	P ₁	U
390.	Morąg	olsztyńskie	10224	P ₁	UP
391.	Mordy	siedleckie	2243	M ₁	RU _{N(O)}
392.	Moryń	szczecińskie	1096	MP	U _{N(Z)} R
393.	Mosina	poznańskie	8927	M ₁	U _M P
394.	Mrażowo	olsztyńskie	13639	P ₁	UP _B
395.	Mrocza	bydgoskie	2868	M ₁	UP
396.	Mszana Dolna	nowosądeckie	5353	P ₁	PR
397.	Mszczonów	skierniewickie	4294	MP	P
398.	Murowana Goślina	poznańskie	4365	M ₁	X
399.	Muszyna	nowosądeckie	3925	M ₁	U _{M(T)} R
400.	Mysłowice	katowickie	60604	MP	P
401.	Myszków	częstochofskie	20593	P ₂	P
402.	Myślenice	miejskie krakowskie	13633	P ₂	UP

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsce pracy i miejsc zamieszka- nia zatrud- nionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
403.	Myślibórz	gorzowskie	9221	P ₁	UP
404.	Nakło nad Notecią	bydgoskie	17457	MP	PU _M
405.	Nałęczów	lubelskie	4053	P ₁	U _N
406.	Namysłów	opolskie	11960	P ₁	UP
407.	Nasielsk	ciechanowski	5882	M ₁	PU _{M(H)}
408.	Nidzica	olsztyńskie	10264	P ₁	UP
409.	Niemcza	wałbrzyskie	4064	M ₁	PU
410.	Niemodlin	opolskie	4543	P ₁	UP _B
411.	Niepołomice	miejskie krakowskie	5258	M ₁	RU
412.	Nieszawa	włocławskie	2174	M ₁	X
413.	Nisko	tarnobrzeskie	10414	MP	PU _{M(H)}
414.	Nowa Dęba	tarnobrzeskie	6191	P ₂	P
415.	Nowa Ruda	wałbrzyskie	26232	P ₁	P
416.	Nowa Sarzyna	rzeszowskie	3366	P ₂	P
417.	Nowa Sól	zielonogórskie	35148	P ₁	P
418.	Nowe	bydgoskie	5850	MP	P
419.	Nowe Miasteczko	zielonogórskie	2534	M ₁	X
420.	Nowe Miasto Lubawskie	toruńskie	7052	P ₁	UP
421.	Nowe Miasto nad Pilicą	radomskie	4412	M ₁	U _N R
422.	Nowe Skalmierzyce	kaliskie	4482	P ₁	P
423.	Nowe Warpno	szczęcińskie	1034	M ₁	X
424.	Nowogard	szczęcińskie	9205	MP	PU
425.	Nowogrodziec	jeleniogórskie	2437	P ₂	P
426.	Nowogród	łomżyńskie	1474	MP	RU
427.	Nowy Dwór Gdański	elbląskie	7501	P ₁	U _M P _B
428.	Nowy Dwór Mazowiecki	stołeczne warszawskie	18962	MP	P _B U
429.	Nowy Sącz	nowosądeckie	45604	P ₂	U _{M(T)} P
430.	Nowy Staw	elbląskie	4922	M ₁	X
431.	Nowy Targ	nowosądeckie	24010	P ₂	PU _M
432.	Nowy Tomyśl	poznańskie	7183	P ₂	PU
433.	Nysa	opolskie	35107	P ₁	PU _{M(T)}
434.	Oborniki	poznańskie	10800	P ₁	P _B U
435.	Oborniki Śląskie	wrocławskie	5977	MP	U _{N(Z)} P
436.	Odolanów	kaliskie	3225	MP	X
437.	Ogrodzieniec	katowickie	4376	MP	P
438.	Okonek	pilskie	3378	MP	PR
439.	Olecko	suwalskie	9733	P ₁	UP _B
440.	Olesno	częstochowskie	8769	P ₂	UP
441.	Oleśnica	wrocławskie	29734	MP	PU _{M(T)}
442.	Olkusz	katowickie	21363	P ₂	PU _M
443.	Olsztyn	olsztyńskie	105641	P ₁	U _M P _B
444.	Olsztynek	olsztyńskie	5088	MP	UP
445.	Oława	wrocławskie	22013	MP	·PU
446.	Opalenica	poznańskie	6363	MP	PU _M
447.	Opatów	tarnobrzeskie	6521	P ₂	UP

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
448.	Opoczno	piotrkowskie	13167	P ₂	PU _M
449.	Opole	opolskie	94599	P ₁	U _M P _B
450.	Opole Lubelskie	lubelskie	4809	P ₂	U _M P
451.	Orneta	elbląskie	7871	MP	PU _M
452.	Orzesze	katowickie	16790	M ₁	RP
453.	Orzysz	suwalskie	5013	M ₁	U _M P
454.	Osieczna	leszczyńskie	1765	MP	UR
455.	Ostrołęka	ostrołęckie	25122	P ₂	P _B U _M
456.	Ostroróg	poznańskie	1362	M ₁	U _{M(H)} R
457.	Ostrowiec Świętokrzyski	kieleckie	54540	P ₁	P
458.	Ostróda	olsztyńskie	22665	MP	U _{M(T)} P _B
459.	Ostrów Lubelski	lubelskie	2189	MP	R
460.	Ostrów Mazowiecka	ostrołęckie	15381	P ₁	U _M P
461.	Ostrów Wielkopolski	kaliskie	52313	P ₂	PU _{M(T)}
462.	Ostrzeszów	kaliskie	9222	P ₂	PU _M
463.	Ośno Lubuskie	gorzowskie	3335	M ₁	X
464.	Oświęcim	bielskie	41786	P ₁	P
465.	Otmuchów	opolskie	4470	MP	P
466.	Otwock	stołeczne warszawskie	41625	M ₁	U _N
467.	Ozimek	opolskie	7008	P ₂	P
468.	Ozorków	miejskie łódzkie	18599	MP	P
469.	Ożarów Mazowiecki	stołeczne warszawskie	6677	P ₁	P
470.	Pabianice	miejskie łódzkie	64952	MP	P
471.	Paczków	opolskie	8027	P ₁	P
472.	Pajęczno	częstochofskie	4299	P ₁	UR
473.	Pakość	bydgoskie	5098	MP	P
474.	Parczew	białkopodlaskie	7366	P ₁	UP
475.	Paśłek	elbląskie	7918	P ₁	U _M P _B
476.	Pelplin	gdańskie	6743	M ₁	PU _M
477.	Pełczyce	gorzowskie	2277	P ₁	R
478.	Piaseczno	stołeczne warszawskie	21821	P ₁	PU _{M(T)}
479.	Piastów	stołeczne warszawskie	18887	M ₁	PU
480.	Piechowice	jeleniogórskie	6222	P ₁	P
481.	Piekary Śląskie	katowickie	61607	MP	P
482.	Pieniężno	elbląskie	1906	MP	X
483.	Pieńsk	jeleniogórskie	5404	P ₁	P
484.	Pieszyce	wałbrzyskie	11533	M ₁	P
485.	Pilzno	tarnowskie	3312	MP	R
486.	Piła	piłskie	46272	MP	PU _{M(T)}
487.	Piława Górna	wałbrzyskie	7260	MP	P
488.	Pińczów	kieleckie	7998	P ₂	PU
489.	Pionki	radomskie	15160	P ₂	P
490.	Piotrków Trybunalski	piotrkowskie	62395	P ₁	P
491.	Pisz	suwalskie	12466	P ₁	PU
492.	Piwniczna	nowosądeckie	5013	MP	R

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsce pracy i miejsc zamieszka- nia zatrud- nionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
493.	Pleszew	kaliskie	14069	P ₁	PU
494.	Płock	płockie	81546	P ₁	P _B
495.	Płońsk	ciechanowskie	12631	P ₁	U _{M(T)} P _B
496.	Płoty	szczecińskie	3947	M ₂	PU _{N(O)}
497.	Pniewy	poznańskie	5146	M ₁	PU _N
498.	Pobiedziska	poznańskie	6051	M ₁	X
499.	Poddębice	sieradzkie	4758	P ₂	PU
500.	Podkowa Leśna	stołeczne warszawskie	3307	M ₂	U _N
501.	Pogorzela	leszczyńskie	1781	P ₁	RU _M
502.	Polanica-Zdrój	wałbrzyskie	6958	MP	U _{N(Z)}
503.	Polanów	koszalińskie	2318	M ₁	X
504.	Police	szczecińskie	16933	MP	P
505.	Polkowice	legnickie	14511	P ₂	P
506.	Połczyn-Zdrój	koszalińskie	7957	MP	U _{N(Z)}
507.	Poniatowa	lubelskie	4951	P ₂	P
508.	Poniec	leszczyńskie	2976	M ₁	U _{M(H)} R
509.	Poznań	poznańskie	498984	P ₁	PU
510.	Prabuty	elbląskie	6150	MP	U _{N(Z)} P
511.	Praszka	częstochowskie	3148	P ₂	P
512.	Prochowice	legnickie	2804	P ₂	P
513.	Proszowice	miejskie krakowskie	5827	P ₁	U
514.	Prudnik	opolskie	21319	P ₁	PU
515.	Pruszcz Gdański	gdańskie	15502	P ₁	P _B U _M
516.	Pruszków	stołeczne warszawskie	45371	MP	P
517.	Przasnysz	ostrołęckie	11863	P ₁	UP
518.	Przedbórz	piotrkowskie	3403	MP	X
519.	Przedecz	konińskie	1619	M ₁	RU _{M(H)}
520.	Przemków	legnickie	4949	MP	P
521.	Przemyśl	przemyskie	55770	MP	PU
522.	Przeworsk	przemyskie	9302	P ₂	U _{M(T)} P
523.	Przysucha	radomskie	3665	P ₂	PU _M
524.	Pszczyna	katowickie	35452	MP	X
525.	Puck	gdańskie	10223	P ₁	U _M P
526.	Puławy	lubelskie	39818	P ₁	PU
527.	Pułtusk	ciechanowskie	13316	P ₁	UP
528.	Puszczykowo	poznańskie	7683	M ₂	U
529.	Pyrzyce	szczecińskie	9856	P ₁	X
530.	Pyskowice	katowickie	23617	M ₂	U _{M(T)} P
531.	Pyzdry	konińskie	2937	MP	PR
532.	Rabka	nowosądeckie	11173	MP	U _{N(Z)}
533.	Raciąż	ciechanowskie	3635	P ₁	PU
534.	Racibórz	katowickie	44831	P ₁	PU _{M(T)}
535.	Radków	wałbrzyskie	2532	MP	P
536.	Radom	radomskie	166911	P ₁	P
537.	Radomsko	piotrkowskie	32803	P ₂	P

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
538.	Radomyśl Wielki	tarnowskie	1193	M ₁	RU _N
539.	Radymno	przemyskie	3738	P ₁	X
540.	Radziejów	włocławskie	4348	P ₂	U _M
541.	Radzymin	stołeczne warszawskie	7882	M ₁	U _N P
542.	Radzyń Chełmiński	toruńskie	1518	M ₁	U _{M(H)}
543.	Radzyń Podlaski	białskopodlaskie	9457	P ₂	U _M P
544.	Rajgród	łomżyńskie	1670	MP	R
545.	Rakoniewice	poznańskie	2120	MP	X
546.	Raszków	kaliskie	1240	MP	RU
547.	Rawa Mazowiecka	skierniewickie	10583	P ₁	PU
548.	Rawicz	leszczyńskie	16545	P ₁	PU
549.	Recz	gorzowskie	2138	MP	PR
550.	Reda	gdańskie	5608	M ₁	PR
551.	Rejowiec Fabryczny	chełmskie	4048	P ₁	P
552.	Resko	szczecińskie	3846	MP	UR
553.	Reszel	olsztyńskie	5424	MP	PU _N
554.	Rogoźno	piłskie	8805	MP	PU
555.	Ropczyce	rzeszowskie	4593	P ₂	UP _B
556.	Różan	ostrołęckie	1793	P ₁	X
557.	Ruciane-Nida	suwalskie	3646	P ₂	P
558.	Ruda Śląska	katowickie	146854	MP	P
559.	Rudnik	tarnobrzeskie	6528	MP	P _B R
560.	Rumia	gdańskie	25669	M ₂	PU
561.	Rybnik	katowickie	100645	P ₁	P
562.	Rychwał	konińskie	1421	MP	RU _{M(H)}
563.	Rydzyzna	leszczyńskie	1794	P ₁	PU _{N(O)}
564.	Ryki	lubelskie	6792	P ₁	U _M P
565.	Rymanów	krośnieńskie	3321	MP	PR
566.	Ryn	suwalskie	2102	MP	PU _{M(H)}
567.	Rypin	włocławskie	10468	P ₁	U _M P _B
568.	Rzepin	gorzowskie	4633	P ₁	U _{M(T)}
569.	Rzeszów	rzeszowskie	89550	P ₂	P _B U _M
570.	Sandomierz	tarnobrzeskie	18667	P ₂	P _B U _{M(T)}
571.	Sanok	krośnieńskie	30092	P ₂	PU _{M(T)}
572.	Sejny	suwalskie	3371	P ₁	U _N
573.	Serock	stołeczne warszawskie	2777	M ₂	U _N R
574.	Sędziszów Małopolski	rzeszowskie	4453	P ₂	P
575.	Sępólno	olsztyńskie	2387	MP	PR
576.	Sępólno Krajeńskie	bydgoskie	6143	P ₁	UP
577.	Sianów	koszalińskie	4372	M ₁	P
578.	Siedlce	siedleckie	41625	P ₁	PU _{M(T)}
579.	Siemianowice Śląskie	katowickie	70369	MP	P
580.	Siemiatycze	białostockie	7292	P ₁	U _M
581.	Sieniawa	przemyskie	1370	P ₁	R _L U
582.	Sieradz	sieradzkie	20389	P ₁	PU _{M(T)}

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
583.	Sieraków	poznańskie	4978	MP	PU
584.	Sierpc	łódzkie	13375	P ₁	U _{M(T)} P
585.	Siewierz	katowickie	4982	MP	P _B R
586.	Skalbmierz	kieleckie	1686	MP	RU
587.	Skarszewy	gdańskie	4121	MP	X
588.	Skaryszew	radomskie	2693	MP	R
589.	Skarżysko-Kamienna	kieleckie	40969	P ₂	P
590.	Skawina	miejskie krakowskie	18536	P ₁	P
591.	Skierniewice	skierniewickie	26147	MP	U _{M(T)} P
592.	Skoczów	bielskie	8777	P ₁	P
593.	Skoki	poznańskie	2836	M ₁	U _M R
594.	Skórcz	gdańskie	2455	P ₁	R _L U
595.	Skwierzyna	gorzowskie	7419	MP	X
596.	Sława	zielenogórskie	2612	P ₁	RU
597.	Sławęcice	opolskie	3772	M ₁	U _{N(O)}
598.	Sławków	katowickie	6279	M ₁	X
599.	Sławno	słupskie	11128	P ₁	UP
600.	Słomniki	miejskie krakowskie	4303	M ₁	X
601.	Słubice	gorzowskie	12482	MP	UP
602.	Słupca	konińskie	7467	P ₂	PU _N
603.	Słupsk	słupskie	73504	MP	PU _M
604.	Sobieszów	jeleniogórskie	4973	M ₁	PU _N
605.	Sobótka	wrocławskie	6012	MP	PU
606.	Sochaczew	skierniewickie	21914	MP	U _{M(T)} P
607.	Sokołów Małopolski	rzyszowskie	2469	M ₁	R
608.	Sokołów Podlaski	siedleckie	10294	P ₂	U _M P
609.	Sokolka	białostockie	11390	P ₁	U _M P
610.	Solec Kujawski	bydgoskie	11379	MP	P
611.	Sompolno	konińskie	3115	MP	U _{M(T)} R
612.	Sopot	gdańskie	50654	M ₁	U
613.	Sosnowiec	katowickie	191920	MP	P
614.	Stalowa Wola	tarnobrzeskie	36722	P ₂	P
615.	Starachowice	kieleckie	44657	P ₁	P
616.	Stargard Szczeciński	szczecińskie	48588	P ₁	PU _{M(T)}
617.	Starogard Gdański	gdańskie	36513	P ₁	P
618.	Stary Sącz	nowosądeckie	6352	M ₁	RP
619.	Staszów	tarnobrzeskie	10146	P ₁	PU _{M(T)}
620.	Stawiski	łomżyńskie	2307	MP	R
621.	Stawiszyn	kaliskie	1533	M ₁	P
622.	Stąporków	kieleckie	4191	P ₂	P
623.	Stęszew	poznańskie	3827	MP	U _{N(N)} P
624.	Stoczek Łukowski	siedleckie	2379	P ₁	PU _M
625.	Stronie Śląskie	wałbrzyskie	5834	P ₁	P
626.	Strumień	bielskie	2315	M ₁	X
627.	Stryków	miejskie łódzkie	3675	M ₁	PR

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
628.	Strzegom	wałbrzyskie	14745	MP	P
629.	Strzelce Krajeńskie . .	gorzowskie	5609	P ₁	UP
630.	Strzelce Opolskie . . .	opolskie	15627	P ₁	PU
631.	Strzelin	wrocławskie	10141	P ₁	PU
632.	Strzelno	bydgoskie	5732	MP	UR
633.	Strzyżów	rzeszowskie	4533	P ₂	PU _M
634.	Sucha Beskidzka	bielskie	7765	P ₂	U _{M(T)}
635.	Suchań	szczezińskie	1216	M ₁	RU _{M(H)}
636.	Suchedniów	kieleckie	9059	MP	P
637.	Sulechów	zielenogórskie	10851	MP	UP _B
638.	Sulejów	piotrkowskie	5379	M ₁	PR
639.	Sulejówek	stołeczne warszawskie	15673	M ₂	X
640.	Sulęcín	gorzowskie	7930	P ₁	PU
641.	Sulmierzyce	kaliskie	2216	MP	R
642.	Sułkowie	miejskie krakowskie	4721	P ₁	PR
643.	Supraśl	białostockie	4208	M ₁	PU _N
644.	Suraż	białostockie	1105	MP	R
645.	Susz	elbląskie	3953	MP	U _M P
646.	Suwałki	suwalskie	28357	MP	U _M P
647.	Swarzędz	poznańskie	12872	M ₁	P
648.	Syców	kaliskie	5973	P ₂	UP _B
649.	Szadek	sieradzkie	2060	MP	RP
650.	Szamocin	piłskie	3115	MP	X
651.	Szamotuły	poznańskie	14945	MP	UP
652.	Szczawnica-Krościenko	nowosądeckie	9038	MP	RU _{N(Z)}
653.	Szczawnno-Zdrój . . .	wałbrzyskie	7110	M ₁	U _{N(Z)}
654.	Szczecbrzeszyn	zamojskie	5015	MP	RP
655.	Szczecin	szczezińskie	357989	MP	U _{M(T)P}
656.	Szczecinek	koszalińskie	31012	MP	U _M P
657.	Szczekociny	częstochofskie	3860	P ₁	RP
658.	Szczuczyn	łomżyńskie	3604	MP	RU _N
659.	Szczyrk	bielskie	4947	M ₁	U _M R
660.	Szczytna	wałbrzyskie	5408	M ₁	P
661.	Szczytno	olsztyńskie	19029	P ₁	UP
662.	Szklarska Poręba . . .	jeleniogórskie	7490	MP	U _{N(Z)}
663.	Szlichtyngowa	leszczyńskie	1243	M ₁	U _M P
664.	Szprotawa	zielenogórskie	11543	P ₁	PU
665.	Sztum	elbląskie	7337	P ₁	U _N
666.	Szubin	bydgoskie	7208	MP	U
667.	Szydłowiec	radomskie	6733	P ₂	PU
668.	Ścinawa	legnickie	4634	M ₁	U _{M(H)}
669.	Ślesin	konin'skie	2000	M ₁	U _{M(H)R}
670.	Śmigiel	leszczyńskie	4888	M ₁	X
671.	Śrem	poznańskie	18260	P ₁	P
672.	Środa Śląska	wrocławskie	7431	P ₁	UP

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
673.	Środa Wielkopolska . . .	poznańskie	15558	MP	PU _M
674.	Świdnica	wałbrzyskie	49360	P ₁	P
675.	Świdnik	lubelskie	25269	P ₁	P
676.	Świdwin	koszalińskie	12864	MP	U _M P
677.	Świebodzice	wałbrzyskie	21171	MP	P
678.	Świebodzin	zielenogórskie	15940	P ₁	PU
679.	Świecie	bydgoskie	19450	P ₁	PU _{N(Z)}
680.	Świeradów-Zdrój	jeleniogórskie	4418	MP	U _{N(Z)}
681.	Świętochłowice	katowickie	58006	MP	P
682.	Świnoujście	szczecińskie	39520	MP	PU _M
683.	Tarnobrzeg	tarnobrzeskie	24765	M ₁	U _M P
684.	Tarnowskie Góry	katowickie	60319	P ₁	PU _{M(T)}
685.	Tarnów	tarnowskie	92112	P ₂	P
686.	Tczew	gdańskie	44572	MP	U _{M(T)} P
687.	Terespol	białkopodlaskie	4205	M ₁	U _M R
688.	Tłuszcz	ostrołęckie	4473	MP	U _{M(T)} P
689.	Tolkicko	elbląskie	2582	MP	PU
690.	Tomaszów Lubelski . . .	zamojskie	13339	P ₁	UP
691.	Tomaszów Mazowiecki .	piotrkowskie	56919	P ₁	P
692.	Toruń	toruńskie	140346	P ₁	PU
693.	Toszek	katowickie	4860	MP	U _{N(Z)}
694.	Trzcianka	pilskie	11601	P ₁	X
695.	Trzciel	gorzowskie	2411	M ₁	X
696.	Trzcińsko-Zdrój	szczecińskie	2600	MP	RU
697.	Trzebiatów	szczecińskie	9047	M ₁	P _B U
698.	Trzebinia-Siersza	katowickie	20468	P ₂	P
699.	Trzebnica	wrocławskie	8100	P ₁	UP
700.	Trzemeszno	bydgoskie	5988	MP	PU
701.	Tuchola	bydgoskie	9732	P ₁	UP
702.	Tuchów	tarnowskie	4862	M ₁	RU
703.	Tuczno	pilskie	1988	MP	U _N P
704.	Tuliszków	konińskie	2284	M ₁	R
705.	Turek	konińskie	19456	P ₁	PU _{M(T)}
706.	Tuszyn	piotrkowskie	7479	M ₁	U _{N(Z)}
707.	Twardogóra	wrocławskie	4657	P ₂	P
708.	Tychy	katowickie	127524	MP	P _B
709.	Tyczyn	rzeszowskie	2668	MP	R
710.	Ujazd	opolskie	2716	M ₁	RP
711.	Ujście	pilskie	3019	MP	P
712.	Ulanów	tarnobrzeskie	1530	MP	PR
713.	Uniejów	konińskie	2695	M ₁	PR
714.	Ursus	stołeczne warszawskie	33858	P ₁	P
715.	Ustka	ślupskie	11508	MP	P
716.	Ustroń	bielskie	11845	P ₂	P
717.	Ustrzyki Dolne	krośnieńskie	4839	P ₁	U _M R

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
718.	Wadowice	bielskie	12529	P ₂	U _{M(T)} P
719.	Wałbrzych	wałbrzyskie	127388	MP	P
720.	Wałcz	pilskie	19349	MP	U _M P _B
721.	Warka	radomskie	7496	MP	P
722.	Warszawa	stołeczne warszawskie	1387833	P ₁	UP
723.	Warta	sieradzkie	4051	MP	U _{N(Z)} R
724.	Wasilków	białostockie	5819	MP	P
725.	Wąbrzeźno	toruńskie	12279	MP	UP
726.	Wągrowiec	pilskie	16996	P ₁	U _M P
727.	Wejherowo	gdańskie	35347	M ₁	UP
728.	Wesoła	stołeczne warszawskie	8484	M ₂	PU _{N(O)}
729.	Węgliniec	jeleniogórskie	3530	P ₁	U _{M(T)}
730.	Węgorzewo	suwalskie	9250	MP	UP
731.	Węgorzyno	szczecińskie	2058	M ₁	X
732.	Węgrów	siedleckie	8090	P ₂	UP
733.	Wiązów	wrocławskie	2385	M ₁	PR
734.	Wieleń	pilskie	4396	MP	PU _{N(Z)}
735.	Wielichowo	poznańskie	1379	MP	RU _{M(H)}
736.	Wieliczka	miejskie krakowskie	15997	M ₁	PU _M
737.	Wieluń	sieradzkie	15317	P ₂	PU _{M(T)}
738.	Wieruszów	kaliskie	4905	P ₂	PU
739.	Więcbork	bydgoskie	5138	MP	PU _N
740.	Wilamowice	bielskie	2499	M ₁	RP
741.	Wisła	bielskie	10319	MP	X
742.	Witkowo	konińskie	7245	M ₂	X
743.	Witnica	gorzowskie	5872	MP	P
744.	Wleń	jeleniogórskie	1827	MP	U _{N(Z)}
745.	Władysławowo	gdańskie	8785	P ₁	P
746.	Włocławek	włocławskie	85027	P ₁	P
747.	Włodawa	chełmskie	9472	P ₂	U _M P
748.	Włoszczowa	kieleckie	7495	P ₂	P _B U _M
749.	Wodzisław Śląski	katowickie	98785	MP	P
750.	Wojcieszów	jeleniogórskie	4724	MP	P
751.	Wojkowice	katowickie	9530	P ₁	P
752.	Wolbrom	katowickie	7682	P ₁	P
753.	Wolin	szczecińskie	3079	M ₁	PU _M
754.	Wolsztyn	zielonogórskie	9579	P ₂	PU
755.	Wolczyn	opolskie	4895	P ₁	P
756.	Wołomin	stołeczne warszawskie	25404	MP	P _B
757.	Wołów	wrocławskie	10828	MP	UP
758.	Woźniki	częstochowskie	4326	M ₁	R
759.	Wrocław	wrocławskie	560260	MP	PU
760.	Wronki	pilskie	8795	P ₁	P
761.	Września	poznańskie	19532	P ₁	P
762.	Wschowa	leszczyńskie	10599	MP	PU

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
763.	Wyrzysk	pilskie	3484	MP	U _N
764.	Wysoka	pilskie	1826	MP	UR
765.	Wysokie Mazowieckie	łomżyńskie	5706	P ₁	U
766.	Wyszków	ostrolęckie	13281	P ₁	P _B U
767.	Wyszogród	płockie	2697	MP	X
768.	Wysmierzyce	radomskie	873	MP	R
769.	Zabłudów	białostockie	1582	MP	RU
770.	Zabrze	katowickie	201206	MP	P
771.	Zagórów	konińskie	2162	MP	RU _{M(H)}
772.	Zakopane	nowosądeckie	28549	MP	U _{N(Z)}
773.	Zakroczym	stołeczne warszawskie	3619	M ₁	R
774.	Zambrów	łomżyńskie	15062	P ₁	PU
775.	Zamość	zamojskie	37124	P ₁	PU _{M(T)}
776.	Zator	bielskie	2834	MP	RU
777.	Zawadzkie	opolskie	7963	P ₂	P
778.	Zawichost	tarnobrzescie	2058	M ₁	R
779.	Zawidów	jeleniogórskie	3654	MP	P
780.	Zawiercie	katowickie	49456	P ₁	P
781.	Ząbki	stołeczne warszawskie	17148	M ₂	U _{N(Z)} P _B
782.	Ząbkowice	katowickie	20896	MP	PR
783.	Ząbkowice Śląskie	wałbrzyskie	15455	P ₁	PU
784.	Zbąszynek	zielonogórskie	3568	P ₂	U _{M(T)}
785.	Zbąszyń	zielonogórskie	6453	MP	PU _{M(H)}
786.	Zduny	kaliskie	3638	MP	P
787.	Zduńska Wola	sieradzkie	35481	P ₁	PU _{M(T)}
788.	Zdzieszowice	opolskie	6249	P ₂	P
789.	Zelów	piotrkowskie	7560	MP	P
790.	Zgierz	miejskie łódzkie	46264	MP	P
791.	Zgorzelec	jeleniogórskie	29722	M ₁	UP
792.	Zielona Góra	zielonogórskie	79744	P ₁	PU _M
793.	Zielonka	stołeczne warszawskie	13761	M ₁	P
794.	Ziębice	wałbrzyskie	10485	MP	PU
795.	Złocieniec	koszalińskie	11042	MP	PU _M
796.	Złoczew	sieradzkie	2824	MP	R
797.	Złotoryja	legnickie	12417	MP	UP
798.	Złotów	pilskie	12183	P ₁	UP
799.	Złoty Stok	wałbrzyskie	3174	P ₁	P
800.	Zwoleń	radomskie	5732	P ₁	UP
801.	Żabno	tarnowskie	3150	M ₁	RU
802.	Żagań	zielonogórskie	22133	MP	U _M P
803.	Żarki	częstochowskie	3959	M ₁	RP
804.	Żarów	wałbrzyskie	6226	MP	P
805.	Żary	zielonogórskie	32584	MP	P
806.	Żelechów	siedleckie	3702	MP	X
807.	Żerków	kaliskie	1779	M ₁	UP

Lp.	Miasta	Województwo	Ludność	Typy miast według	
				stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszka- nia zatrud- nionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej
stan w dniu 31 XII 1973 r.					
808.	Żmigród	wrocławskie	4885	MP	PU _M
809.	Żnin	bydgoskie	9939	P ₁	U _M P
810.	Żory	katowickie	17932	P ₁	P _B
811.	Żuromin	ciechanowskie	3961	P ₂	U
812.	Żychlin	płockie	8345	MP	P
813.	Żyrardów	skierniewickie	33819	MP	P
814.	Żywiec	bielskie	23511	P ₂	PU _M

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R.

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrownego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

P o l

OGÓŁEM	×	×	18844,2	18271292	1006	8,0	+9,2	9273693	510
-------------------------	----------	----------	----------------	-----------------	-------------	------------	-------------	----------------	------------

Stołeczne

R A Z E M	×	×	966,3	1823295	1887	3,5	+13,2	929712	510
Warszawa	P ₁	UP	445,9	1387833	3112	2,5	+13,8	784535	565
Pruszków	MP	P	19,0	45371	2388	5,1	+10,2	22351	493
Otwock	M ₁	UN	47,1	41625	884	9,1	+6,7	14111	339
Ursus	P ₁	P	9,5	33858	3564	7,6	+26,9	18763	554
Wołomin	MP	P _B	16,5	25404	1540	8,5	+25,1	11474	452
Piaseczno	P ₁	PUM(T)	16,3	21821	1339	6,3	+17,0	11081	508
Grodzisk Maz.	MP	PUM	13,7	21597	1576	3,5	+5,9	8998	417
Legionowo	M ₂	P _B	12,2	21312	1747	5,3	+5,7	4303	202
Nowy Dwór Maz.	MP	P _B U	24,5	18962	774	16,7	+16,1	7962	420
Piastów	M ₁	PU	5,8	18887	3256	8,7	+20,4	4804	254
Ząbki	M ₂	UN(Z)P _B	11,2	17148	1531	10,4	+11,1	1088	63
Sulejówek	M ₂	X	18,3	15673	856	5,5	+17,2	812	52
Marki	M ₁	P	25,5	15203	596	8,9	+23,6	4303	283
Józefów	M ₂	PUN	24,0	14510	605	3,5	-13,1	1114	77
Milanówek	M ₁	P	12,9	14393	1116	-0,1	+15,2	3443	239
Konstancin-Jeziorna	M ₁	PUN(Z)	11,0	13855	1260	5,3	+2,7	5227	377
Zielonka	M ₁	P	78,3	13761	176	9,0	+27,7	3073	223
Blonie	MP	PUM(T)	9,2	12013	1306	5,6	+8,8	5585	465
Kobyłka	M ₂	UN(N)P	18,5	10805	584	14,6	-28,9	2424	224
Brwinów	M ₂	UN(O)P	10,1	10781	1067	—	+1,2	947	88
Góra Kalwaria	P ₁	P _B	13,7	9247	675	-13,8	+33,2	4778	517
Wesoła	M ₂	PUN(O)	23,3	8484	364	5,5	+6,9	327	39
Radzymin	M ₁	UNP	23,8	7882	331	3,2	+9,1	2241	284
Ożarów Mazowiecki	P ₁	P	5,7	6677	1171	6,0	+5,0	3844	576
Karczew	M ₁	PR	28,2	6490	230	8,5	-8,6	1170	180
Zakroczym	M ₁	R	19,8	3619	183	2,5	-7,4	322	89
Podkowa Leśna	M ₂	UN	10,1	3307	327	-1,2	-3,3	287	87
Serock	M ₂	UNR	12,2	2777	228	10,8	+2,5	345	124

Białsko

R A Z E M	×	×	109,4	67211	614	11,7	+12,4	33148	493
Biała Podlaska	P ₁	UM _P	38,5	29062	755	11,6	+14,4	13568	467
Międzyrzec Podlaski	P ₁	PUM(T)	20,4	12593	617	12,3	+8,2	5987	475
Radzyń Podlaski	P ₂	UM _P	21,7	9457	436	12,1	+18,8	6235	659
Parczew	P ₁	UP	8,0	7366	921	13,0	+0,4	4068	552
Łosice	P ₁	UR	11,8	4528	384	9,0	+19,3	2201	486
Terespol	M ₁	UM _R	9,0	4205	467	9,2	+10,0	1089	259

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym w rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

s k a

140161	67230	61,6	145	24,0	1,6	13,7	1,22	1028	32,3	83,2	72,8	25,1
--------	-------	------	-----	------	-----	------	------	------	------	------	------	------

warszawskie

24449	7547	127,6	190	25,1	1,5	14,0	1,16	1277	38,3	82,4	74,9	20,3
16628	5533	154,8	193	28,0	1,8	14,4	1,13	1476	43,6	91,9	84,7	20,6
618	157	56,2	169	19,4	0,7	13,2	1,21	556	17,3	36,7	37,2	21,8
516	246	42,6	160	19,3	0,6	12,2	1,32	1028	30,7	35,9	36,0	14,1
437	102	48,7	275	12,6	0,3	12,7	1,25	1115	32,4	73,7	67,3	15,6
236	105	36,9	150	18,8	0,6	12,1	1,26	1459	45,5	21,7	21,6	17,3
480	145	54,8	121	24,0	1,0	12,8	1,31	222	8,3	42,1	34,7	9,2
491	125	58,4	127	24,5	0,8	12,5	1,30	127	4,9	36,4	32,4	19,8
135	99	39,5	179	14,1	0,7	12,6	1,29	165	7,4	—	2,7	12,8
498	125	51,9	143	23,3	1,0	12,5	1,27	1902	49,3	52,3	53,1	33,2
345	83	28,0	230	15,9	0,8	13,1	1,19	382	17,8	29,1	31,5	18,8
252	82	12,4	381	5,4	0,2	11,6	1,41	677	27,0	—	—	10,5
343	61	19,0	356	6,7	0,2	13,3	1,25	770	29,2	—	—	30,6
389	30	12,8	217	9,9	0,6	11,1	1,53	308	12,4	—	—	14,1
952	70	30,2	309	7,9	0,3	13,7	1,24	143	7,5	—	—	13,6
475	119	66,4	192	11,1	0,5	15,6	1,10	869	30,7	9,2	9,2	13,2
194	53	65,0	190	16,1	0,6	13,8	1,23	93	3,9	42,1	37,3	35,8
217	50	21,7	306	8,6	0,5	12,2	1,26	1029	40,0	15,4	15,4	36,3
114	56	27,3	172	15,2	0,6	11,6	1,36	80	3,2	52,8	47,8	23,1
100	40	22,4	235	8,5	0,5	12,8	1,27	400	19,9	—	—	12,0
153	61	35,2	200	13,8	0,6	14,3	1,16	376	13,4	—	—	21,5
74	28	30,6	138	24,7	1,4	12,2	1,38	2144	68,1	73,2	40,8	23,4
380	33	23,1	257	5,8	0,8	13,5	1,21	422	17,1	3,3	1,3	—
81	11	26,1	109	27,8	0,7	11,6	1,48	108	4,4	—	—	22,8
31	22	48,1	152	18,3	1,0	12,3	1,31	1030	35,3	40,7	26,4	—
125	55	21,4	138	13,4	0,7	11,7	1,43	97	4,9	—	—	25,4
19	11	27,9	181	13,1	1,1	10,7	1,49	83	4,1	—	—	42,8
151	34	156,0	144	17,1	1,6	21,9	0,88	97	4,6	—	—	77,4
15	11	54,0	103	25,6	2,3	11,3	1,43	524	18,4	22,2	1,7	44,3

podlaskie

407	239	46,6	101	28,1	1,6	12,5	1,31	948	32,5	24,5	18,1	37,0
164	99	42,2	109	27,0	1,5	12,7	1,29	1183	42,1	27,8	21,4	43,9
69	40	37,4	106	26,1	1,2	11,6	1,39	276	9,2	1,4	1,4	18,7
46	23	45,6	113	25,4	1,7	12,7	1,30	1383	52,6	40,3	30,6	33,3
69	44	55,9	86	33,1	1,6	12,1	1,37	418	17,4	21,6	19,2	33,9
51	18	91,0	65	43,7	2,0	13,0	1,27	289	14,1	38,3	14,6	57,4
8	15	43,3	114	22,9	3,0	13,3	1,19	1727	44,3	—	—	35,2

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzne- go ruchu wędrow- kowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnio- nych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględ- nych	na 1000 ludności

Biało

R A Z E M	×	×	403,5	285599	708	11,1	+14,7	139110	487
Białystok	P ₁	PU	89,4	184612	2065	11,6	+14,6	93956	509
Bielsk Podlaski	P ₁	UMPB	27,0	15714	582	12,4	+14,7	6867	437
Hajnówka	P ₁	PU	19,4	15226	785	8,4	+7,0	7902	519
Sokółka	P ₁	UMP	9,2	11390	1238	15,1	+26,8	5617	493
Łapy	P ₂	P	11,9	9866	829	12,6	+15,3	6367	645
Siemiatycze	P ₁	UM	34,5	7292	211	13,7	+6,2	3326	456
Czarna Białostocka	P ₁	P	13,2	7278	551	5,4	-0,4	3740	514
Wasilków	MP	P	27,9	5819	209	10,2	+11,3	2386	410
Mońki	P ₁	U	5,7	5208	914	18,0	+44,2	2426	466
Choroszcz	P ₁	UN(Z)	16,9	4643	275	-5,7	+36,5	1339	288
Supraśl	M ₁	PUN	5,6	4208	751	2,4	+7,4	1148	273
Dąbrowa Białostocka	P ₁	UNR	22,7	4159	183	14,1	+20,7	1711	411
Brańsk	MP	RUM(H)	32,6	2940	90	13,6	-8,2	736	250
Knyszyn	MP	R	23,8	2593	109	-1,6	+11,7	448	173
Drohiczyń	MP	RU	15,7	1964	125	9,3	+26,9	522	266
Zabludów	MP	RU	14,2	1582	111	3,8	+18,5	520	329
Suraz	MP	R	33,8	1105	33	6,4	+15,5	99	90

Biel

R A Z E M	×	×	494,3	318038	643	8,3	+6,7	230147	724
Bielsko-Biała	P ₂	P	55,5	114925	2071	7,0	+5,6	94286	820
Oświęcim	P ₁	P	30,1	41786	1388	10,0	-1,4	26380	631
Cieszyn	P ₁	P	26,5	30200	1140	1,0	+15,2	20841	690
Zywiec	P ₂	PUM	32,1	23511	732	7,7	+5,6	17448	742
Andrychów	P ₂	P	10,2	15430	1513	16,1	+2,8	15052	976
Kęty	P ₂	P	23,3	12709	545	9,5	+19,4	8558	673
Wadowice	P ₂	UM(T)P	10,1	12529	1240	7,5	+23,6	10655	850
Ustroń	P ₂	P	59,2	11845	200	4,3	+2,6	8787	742
Wisła	MP	X	110,0	10319	94	9,4	+2,5	3007	291
Skoczów	P ₁	P	9,9	8777	887	8,6	+24,4	4752	541
Sucha Beskidzka	P ₂	UM(T)	25,7	7765	302	10,6	-15,2	5277	680
Chelmek	P ₂	P	8,1	6193	765	23,2	+8,4	8418	1359
Maków Podhalański	MP	X	21,3	5083	239	3,2	+9,5	1916	377
Szczyrk	M ₁	UMR	38,7	4947	128	16,9	+0,8	1274	258
Kalwaria Zebrzydowska	P ₁	PUM(H)	5,4	4371	809	12,1	+14,4	1504	344
Zator	MP	RU	11,6	2834	244	12,6	+22,0	852	301
Wilamowice	M ₁	RP	10,4	2499	240	18,1	-4,0	572	229
Strumięń	M ₁	X	6,2	2315	373	22,4	+5,3	568	245

Bydgo

R A Z E M	×	×	375,0	566426	1510	8,1	+10,2	265738	469
Bydgoszcz	MP	P	127,5	308133	2417	7,5	+9,1	156468	508
Inowrocław	MP	UM(T)P	30,7	57263	1865	8,6	+6,3	23924	418

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w uśrednionym handlu detalicznym rynkowym	w uśrednionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII				stan w dniu 31 XII				na 1000 zawartych małżeństw	na 1000 ludności	stan w dniu 31 XII		

stockie

1798	1060	50,5	151	23,8	1,4	12,1	1,26	1013	34,8	74,5	49,0	18,3
925	542	56,3	192	22,7	1,2	11,8	1,26	1109	40,0	86,5	58,6	14,1
121	78	47,0	110	27,4	1,4	12,8	1,18	1045	33,1	43,4	29,0	22,9
156	61	41,6	114	24,4	1,4	12,2	1,31	378	13,3	72,5	20,9	19,4
92	92	44,0	102	32,1	1,7	12,0	1,30	1728	46,2	38,9	8,8	22,5
46	39	53,4	115	24,7	1,6	12,4	1,24	823	29,5	39,0	28,6	30,7
124	44	57,0	74	40,8	2,6	13,0	1,17	192	6,8	64,9	12,1	26,3
36	15	19,6	178	12,9	0,7	11,8	1,32	747	30,8	55,9	44,8	—
18	18	15,8	201	9,8	1,6	12,6	1,22	451	14,6	42,7	—	27,3
53	42	49,9	88	45,9	2,2	12,2	1,28	1204	43,8	47,5	39,7	38,4
14	10	10,6	290	5,8	0,8	13,7	1,14	1472	38,9	53,3	53,0	32,3
18	6	23,8	162	11,6	1,5	13,3	1,25	333	11,3	—	—	36,1
34	33	49,8	83	38,2	2,6	12,7	1,29	563	29,4	46,8	35,9	47,1
52	21	32,7	86	39,2	2,5	13,9	1,18	91	2,4	4,8	—	51,0
39	26	31,6	65	20,8	1,3	14,4	1,19	762	27,3	—	—	42,4
25	18	41,8	68	27,6	2,9	13,9	1,18	900	34,2	—	—	50,9
26	4	48,7	75	27,2	2,7	12,5	1,28	643	25,6	—	—	—
19	11	28,1	123	6,5	0,1	16,3	1,10	1000	48,4	—	—	—

skie

3125	837	59,9	115	28,2	2,6	14,8	1,19	1205	37,8	68,6	60,2	22,3
1130	259	66,4	156	24,9	1,9	14,7	1,19	1234	41,4	82,9	75,4	13,6
129	61	67,3	124	23,4	1,7	13,5	1,27	874	20,4	93,0	82,1	20,4
255	22	46,6	116	34,1	2,3	16,1	1,14	1294	44,4	80,2	72,4	26,4
274	97	55,6	82	39,8	3,6	15,8	1,15	1806	60,5	44,9	43,6	22,3
119	63	50,9	108	27,7	2,3	13,1	1,29	1277	26,8	70,9	37,3	19,6
118	73	41,1	127	24,3	1,7	14,6	1,23	2050	57,9	40,0	34,4	20,8
93	34	88,0	71	52,9	3,2	14,2	1,23	1117	36,1	86,4	71,6	18,8
76	19	59,5	108	22,4	4,2	16,4	1,08	644	19,5	16,2	8,7	18,7
88	9	73,5	104	27,5	4,7	16,7	1,02	478	15,5	8,8	1,5	34,1
136	19	65,6	90	36,4	2,5	16,1	1,07	1582	77,6	69,1	57,7	25,5
62	54	38,8	87	32,6	4,5	14,2	1,23	85	3,3	1,4	1,6	36,2
13	7	19,4	129	15,8	2,1	13,9	1,18	2077	51,7	45,7	47,7	45,2
74	32	61,8	82	25,1	4,5	15,4	1,12	2689	87,7	43,8	26,4	47,2
10	40	34,2	190	18,2	12,6	15,5	1,14	140	6,5	21,9	—	64,7
481	16	58,8	57	33,2	3,9	14,5	1,30	196	9,4	44,0	29,0	30,4
33	17	44,1	113	23,1	2,6	14,4	1,29	625	22,3	17,6	—	71,3
12	9	20,4	104	18,6	2,1	14,8	1,31	167	7,6	—	—	44,0
22	6	46,7	89	29,2	3,5	15,4	1,25	1308	45,7	91,6	51,5	86,4

skie

4330	1513	67,7	150	23,2	1,5	12,8	1,27	1035	35,0	80,3	70,7	24,3
2526	557	79,6	187	21,0	1,3	12,9	1,24	1057	37,0	83,9	74,4	16,8
318	121	76,9	140	23,5	1,6	12,5	1,35	821	28,6	94,1	87,1	20,2

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
						na 1000 ludności			

Bydgo

Chojnice	P ₁	UM(T)P	19,3	25391	1316	11,9	+20,6	12822	505
Świecie	P ₁	PUN(Z)	12,0	19450	1620	7,9	+28,9	10895	560
Nakło nad Notecią	MP	PUM	10,5	17457	1663	8,0	-2,8	7053	404
Solec Kujawski	MP	P	18,6	11379	612	10,5	+7,7	4571	402
Żnin	P ₁	UMP	8,5	9939	1169	11,1	+31,6	5422	546
Tuchola	P ₁	UP	17,6	9732	553	6,8	+1,6	4250	437
Mogilno	P ₁	UMP	8,8	9168	1042	5,5	+9,1	4963	541
Koronowo	MP	PU	28,2	8339	296	7,7	-2,9	2986	358
Czersk	MP	PUM(T)	9,7	7806	805	7,4	+12,0	2528	324
Szubin	MP	U	7,6	7208	948	12,3	-1,5	2896	402
Kruszwica	P ₁	P	6,8	6678	982	7,5	-1,8	3018	452
Janikowo	P ₁	P	9,7	6657	686	12,5	+41,3	3046	458
Gniewkowo	MP	PUM	9,1	6619	727	16,9	+8,3	2150	325
Sępólno Krajeńskie	P ₁	UP	5,8	6143	1059	12,9	+10,3	3007	490
Trzemeszno	MP	PU	5,3	5988	1130	8,2	+26,7	1934	323
Nowe	MP	P	3,4	5850	1721	4,6	-1,2	2476	423
Strzelno	MP	UR	4,5	5732	1274	5,2	-5,2	1786	312
Barcin	MP	Pb	3,7	5263	1422	16,9	+106,1	1613	306
Więcbork	MP	PUN	4,0	5138	1285	7,2	-4,3	1903	370
Pakość	MP	P	3,4	5098	1499	5,7	+2,0	1835	360
Kcynia	M ₁	UP	6,7	4924	735	6,3	-13,5	1123	228
Janowiec Wielkopolski	P ₁	PU	3,1	3494	1127	2,9	+5,8	1505	431
Łabiszyn	M ₁	PU	2,7	3209	1186	12,1	-3,1	734	229
Mrocza	M ₁	UP	4,2	2868	683	3,6	+12,8	508	177
Kamień Krajeński	M ₁	UN	3,6	1500	417	-23,1	+17,2	322	215

Chelm

R A Z E M	x	x	124,0	69399	560	10,3	+18,8	37709	543
Chelm	P ₁	PUM(T)	34,7	42580	1227	9,7	+13,7	22997	540
Krasnystaw	P ₁	UP	42,0	13299	317	8,7	+10,3	7451	560
Włodawa	P ₂	UMP	32,9	9472	288	14,8	+62,1	5202	549
Rejowiec Fabryczny	P ₁	P	14,4	4048	281	11,5	+0,5	2059	509

Ciecha

R A Z E M	x	x	119,7	104258	871	9,9	+13,6	46705	448
Ciechanów	P ₁	UM(T)P	21,5	26401	1228	8,1	+3,3	12374	469
Mława	P ₁	UM(T)P	23,6	21631	917	9,3	+18,1	9098	421
Pułtusk	P ₁	UP	23,3	13316	572	9,3	+1,4	5926	445
Płońsk	P ₁	UM(T)Pb	8,8	12631	1435	9,2	+22,7	6840	542
Działdowo	P ₁	UMP	9,7	11552	1191	17,2	+31,9	5257	455
Nasielsk	M ₁	PUM(H)	12,7	5882	463	7,2	+14,3	1560	265
Lidzbark	MP	PUM(H)	4,9	5249	1071	11,8	+13,7	1978	377
Żuromin	P ₂	U	11,1	3961	357	17,6	+23,9	2463	622
Raciąż	P ₁	PU	4,1	3635	887	2,2	+6,1	1209	333

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym	w uspołecznionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

165	56	74,0	130	27,1	1,7	13,2	1,27	1155	36,1	91,1	74,7	33,0
85	56	43,3	133	24,9	0,8	13,0	1,22	2245	62,8	87,1	79,1	39,8
154	54	39,4	149	21,1	1,6	12,0	1,38	537	21,6	93,3	84,6	30,5
39	21	16,3	181	12,2	1,2	11,4	1,38	394	14,3	44,1	46,4	29,9
69	57	50,6	96	36,0	2,0	14,1	1,17	2196	91,3	71,7	54,1	38,5
73	38	74,4	105	33,6	2,2	13,3	1,23	295	11,6	75,1	49,8	39,0
65	52	64,4	101	48,6	2,4	13,2	1,30	256	9,3	85,6	43,6	35,6
71	28	35,1	135	23,2	1,8	11,7	1,42	246	9,1	71,9	70,3	25,9
100	34	41,4	128	21,8	1,9	13,6	1,19	733	24,2	18,1	18,6	39,3
58	34	56,7	118	31,6	1,7	12,3	1,35	143	7,0	46,2	33,1	25,5
35	24	35,2	104	28,6	2,2	12,0	1,37	2188	54,8	85,2	46,3	40,1
8	5	24,3	190	10,4	0,7	11,4	1,44	2712	78,2	81,8	75,7	29,7
84	28	36,4	127	20,4	1,8	11,4	1,44	—	—	85,0	76,4	27,6
60	46	57,5	90	37,2	1,8	13,1	1,23	1318	57,0	26,9	—	61,0
31	29	27,6	109	16,2	1,9	12,7	1,31	2279	56,5	94,1	54,6	43,8
58	30	40,0	108	27,2	6,9	11,5	1,46	—	—	91,0	77,7	47,0
42	24	49,4	80	31,5	2,0	12,6	1,35	255	11,0	91,0	68,8	49,9
37	16	33,1	120	24,2	2,4	14,6	1,01	5548	177,5	10,6	10,5	33,6
58	46	43,8	83	25,3	2,1	12,5	1,28	391	15,7	10,1	—	40,3
32	29	31,6	121	21,6	0,9	11,5	1,42	—	—	13,9	28,5	35,7
38	41	51,4	91	35,9	1,9	13,2	1,29	429	15,5	90,9	64,0	36,6
46	37	50,4	90	35,1	2,9	14,0	1,21	—	—	—	9,0	30,6
24	10	36,8	94	25,3	2,0	12,7	1,38	391	14,9	74,1	46,9	51,4
40	35	45,0	90	30,2	2,3	13,3	1,20	3176	57,8	20,6	—	38,7
14	5	36,7	83	24,4	2,0	15,9	1,02	—	—	—	—	126,7

skie

371	234	39,3	118	25,3	1,2	12,7	1,30	1439	45,2	69,4	49,7	23,5
207	141	37,0	131	23,6	1,0	12,2	1,34	1253	36,1	76,6	54,3	22,5
117	33	52,9	96	31,8	1,4	14,3	1,21	1951	66,0	52,7	35,4	15,8
45	52	41,9	93	29,6	2,3	12,4	1,28	1760	70,5	57,5	40,5	31,7
2	8	12,8	169	10,9	0,9	12,9	1,29	718	25,7	75,9	68,7	39,5

nowskie

1197	513	55,3	93	33,4	1,5	11,8	1,36	883	30,3	67,0	46,6	31,6
244	120	69,0	117	27,4	0,9	11,5	1,38	705	25,2	76,5	62,3	34,4
210	84	33,9	113	28,3	1,0	11,9	1,35	943	33,0	62,3	34,6	26,6
117	75	57,1	87	34,2	2,0	11,7	1,40	475	21,2	67,0	46,9	20,3
208	98	70,3	75	48,5	1,8	12,3	1,29	1740	57,7	44,4	30,0	34,7
90	57	60,6	94	37,3	1,7	11,6	1,42	823	30,8	89,6	75,8	17,8
80	28	42,0	76	28,6	1,9	11,9	1,34	1100	31,2	48,7	23,4	41,0
59	21	41,3	86	22,8	2,4	12,6	1,33	486	15,1	93,5	29,2	55,2
122	15	66,1	64	58,6	2,1	12,3	1,33	541	18,6	58,7	32,6	60,1
67	15	36,6	63	36,6	1,6	11,4	1,37	913	24,0	34,2	—	34,7

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
						na 1000 ludności			

Często

R A Z E M	×	×	668,9	315095	471	6,3	+4,7	157297	499
Częstochowa	P ₁	P	93,0	194243	2089	5,5	+3,3	97928	504
Lubliniec	P ₁	UP	90,0	20917	232	7,1	+0,6	11277	539
Myszków	P ₂	P	38,6	20593	533	8,7	+6,7	15576	756
Kłobuck	P ₁	X	47,5	12627	266	14,5	-2,1	5213	413
Blachownia	MP	PU	35,7	9474	265	9,7	-3,4	3545	374
Olesno	P ₂	UP	15,1	8769	581	9,2	+37,3	5201	593
Kalety	MP	P	76,7	8564	112	9,8	+3,9	2902	339
Koniecpol	P ₁	P	36,4	5919	163	9,4	+16,1	3261	551
Dobrodzień	MP	X	19,4	4604	237	5,7	+11,6	1582	344
Woźniki	M ₁	R	70,6	4326	61	5,1	+3,9	860	199
Pajęczno	P ₁	UR	20,2	4299	213	15,0	+15,0	2106	490
Krzepice	MP	RU	27,7	4158	150	-1,4	-6,5	981	236
Żarki	M ₁	RP	25,4	3959	156	5,6	-10,4	674	170
Szczekociny	P ₁	RP	18,0	3860	214	—	+7,8	2052	532
Praszka	P ₂	P	9,4	3148	335	-7,0	+74,1	3012	957
Koziegłowy	M ₁	R	26,7	2997	112	3,0	-5,7	338	113
Gorzów Śląski	MP	X	18,5	2638	143	-3,4	+1,1	789	299

Elblą

R A Z E M	×	×	251,5	218811	870	13,4	+6,3	89213	408
Elbląg	MP	P	32,1	93667	2918	13,1	+7,5	39587	423
Malbork	MP	UM(T)P	17,2	31447	1828	12,0	+3,7	12865	409
Kwidzyn	MP	PU	13,9	24707	1777	12,6	+6,6	9021	365
Braniewo	MP	UMPB	12,4	13018	1050	13,6	+5,0	4670	359
Pastęk	P ₁	UMPB	11,4	7918	695	14,1	+2,8	3668	463
Orneta	MP	PUM	9,7	7871	811	13,3	-5,8	2863	364
Nowy Dwór Gdański	P ₁	UMPB	5,1	7501	1471	15,3	+8,7	4006	534
Sztum	P ₁	UN	4,6	7337	1595	16,4	+18,6	3897	531
Prabuty	MP	UN(Z)P	6,4	6150	961	15,3	+13,1	2182	355
Nowy Staw	M ₁	X	4,6	4922	1070	10,1	+2,5	1291	262
Dzierżgoń	MP	PUM	3,9	4166	1068	37,3	+13,8	1531	367
Susz	MP	UMP	6,9	3953	573	18,4	-11,1	1370	347
Tolkicko	MP	PU	112,5	2582	23	-12,2	+6,1	976	378
Pieniężno	MP	X	3,8	1906	502	10,5	-9,4	758	398
Frombork	MP	UN	7,0	1666	238	11,5	+27,9	528	317

Gdań

R A Z E M	×	×	662,6	894222	1350	10,2	+10,9	403112	451
Gdańsk	MP	PUM	261,3	397675	1522	10,1	+8,6	200060	503
Gdynia	P ₁	UM(T)P	123,6	209418	1694	8,1	+13,1	104395	499
Sopot	M ₁	U	17,3	50654	2928	5,8	-0,2	13580	268
Tczew	MP	UM(T)P	22,5	44572	1981	13,7	+22,4	18222	409
Starogard Gdański	P ₁	P	20,3	36513	1799	11,4	+10,4	19445	533

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym w rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	w % ogółu ludności	
stan w dniu 31 XII						stan w dniu 31 XII		na 1000 zawartych małżeństw	na 1000 ludności	stan w dniu 31 XII		

chowskie

3439	1195	43,8	133	21,4	1,2	13,9	1,26	910	28,0	78,9	62,5	25,5
2292	379	47,6	150	21,0	1,0	13,4	1,28	959	29,0	94,1	74,8	13,0
76	35	51,6	145	25,2	1,6	15,2	1,19	318	13,2	67,7	60,7	37,7
147	148	32,7	154	19,0	1,1	14,3	1,24	942	30,2	51,5	35,1	36,5
161	232	54,2	104	14,3	1,4	12,9	1,35	260	11,6	55,3	35,1	28,4
62	22	17,3	526	13,7	0,2	12,5	1,37	523	14,9	46,5	40,9	—
119	91	59,1	93	36,0	2,5	17,9	0,98	5281	128,7	89,7	58,1	42,2
33	16	11,1	195	11,0	0,7	14,8	1,25	406	18,5	33,7	23,0	47,3
52	42	19,6	99	17,7	1,7	12,2	1,48	571	17,1	11,1	8,4	29,6
86	17	53,0	110	26,8	2,6	17,3	1,03	467	11,4	77,6	65,4	112,5
16	20	12,9	155	11,9	1,4	16,2	1,18	750	22,2	49,5	24,2	92,2
56	25	66,1	51	65,6	2,9	12,7	1,29	636	21,2	22,8	16,2	43,3
43	72	33,2	65	26,2	2,1	14,5	1,31	400	10,6	—	—	40,4
146	13	22,2	90	16,4	1,8	14,1	1,31	568	25,3	4,1	—	127,8
26	36	32,6	76	23,9	3,3	13,5	1,33	214	8,1	—	—	48,2
73	21	33,4	85	24,2	2,5	16,9	1,04	1600	69,4	19,2	7,4	56,5
33	10	34,0	79	21,1	1,8	15,4	1,22	111	4,0	—	—	106,8
18	16	34,5	98	22,2	2,6	17,1	1,04	769	18,8	—	—	75,8

skie

1208	856	50,6	135	22,4	1,6	12,6	1,23	861	29,2	97,2	85,9	34,5
434	201	51,2	171	18,4	1,0	12,4	1,20	926	33,1	99,0	94,9	29,7
184	84	37,7	146	23,2	1,6	12,2	1,26	642	22,5	97,7	83,1	31,8
146	120	51,7	125	21,3	1,3	13,7	1,20	1039	35,7	99,3	76,8	14,3
75	63	61,4	143	27,6	1,8	12,9	1,23	2289	66,0	94,6	86,2	38,9
52	56	71,7	102	31,4	2,5	12,8	1,24	169	8,5	96,7	81,0	36,4
53	52	52,1	119	22,1	2,4	12,7	1,36	16	0,8	98,1	84,1	50,8
80	89	71,5	67	40,1	3,8	11,8	1,30	869	38,6	94,3	84,1	55,2
38	66	61,7	92	40,9	2,0	13,4	1,15	589	18,9	90,9	77,2	45,0
30	39	38,7	158	17,5	2,3	13,1	1,23	717	21,7	94,0	69,7	49,4
21	14	24,0	149	18,9	2,2	13,0	1,30	28	0,2	95,4	83,4	37,6
24	16	38,2	116	22,3	2,3	10,8	1,42	379	18,0	92,4	67,8	74,9
40	31	57,9	81	27,0	2,3	13,1	1,29	1634	36,1	94,3	76,2	53,6
8	4	32,5	89	15,1	—	12,8	1,21	—	—	99,1	55,5	58,1
6	5	47,2	83	34,0	4,5	12,5	1,35	1000	12,6	96,5	73,5	104,9
17	16	72,0	60	19,3	7,0	11,7	1,37	818	17,6	53,3	58,9	63,0

skie

6689	3036	71,7	168	21,6	1,4	12,8	1,25	1008	31,2	90,5	76,7	18,2
2471	1102	82,2	195	21,9	1,1	12,6	1,26	969	29,3	99,9	86,6	17,2
1900	724	75,4	166	20,9	1,5	12,8	1,24	1010	31,9	96,1	74,0	17,9
730	345	115,1	146	24,9	3,8	15,6	1,12	498	15,6	98,7	94,9	31,4
184	68	34,7	166	16,1	1,3	12,5	1,27	1645	48,7	97,1	86,2	17,7
171	112	45,0	171	22,4	1,1	12,5	1,30	1806	49,3	87,2	66,5	20,6

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzного ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Gdań

Wejherowo	M ₁	UP	24,4	35347	1449	11,3	- 3,8	10556	299
Rumia	M ₂	PU	37,5	25669	685	16,4	+12,6	2509	98
Kościerczyna	MP	UM(T)P	15,8	16245	1028	16,5	+ 7,0	5562	342
Pruszcz Gdański	P ₁	PbUM	16,5	15502	940	12,4	+96,4	6630	428
Kartuzy	P ₁	UP	6,1	11099	1820	13,2	+4,9	5350	482
Puck	P ₁	UMP	4,7	10223	2175	9,2	+20,2	4435	434
Władysławowo	P ₁	P	33,8	8785	260	14,2	+21,0	3508	399
Pelplin	M ₁	PUM	4,6	6743	1466	11,3	- 2,2	1707	253
Reda	M ₁	PR	25,5	5608	220	11,9	- 1,8	866	154
Gniew	P ₁	P	5,9	5596	948	9,6	+ 5,8	2371	424
Jastarnia	M ₂	U	8,1	4231	522	14,5	- 8,3	540	128
Skarszewy	MP	X	9,6	4121	429	7,5	- 3,9	1238	300
Hel	M ₁	P	21,2	3766	178	22,3	+23,1	1163	309
Skórcz	P ₁	R LU	3,9	2455	629	20,4	+ 7,9	975	397

Gorzów

R A Z E M	x	x	307,1	225963	736	11,9	+ 9,4	106796	473
Gorzów Wielkopolski	P ₁	P	53,6	81097	1513	11,7	+16,3	43528	537
Międzyrzecz	P ₁	UN(Z)Pb	9,6	15669	1632	11,9	+ 4,3	7329	468
Słubice	MP	UP	17,5	12482	713	17,3	+1,0	5130	411
Kostrzyn	P ₁	PUM(T)	34,1	12083	354	16,1	- 5,2	5459	452
Dębno	P ₁	PU	19,5	11514	590	9,8	+ 8,7	5576	484
Choszczno	MP	UM(T)Pb	9,6	10717	1116	13,7	+0,7	5002	467
Barlinek	MP	P	17,5	9990	571	12,7	+13,3	4313	432
Myślibórz	P ₁	UP	15,0	9221	615	11,9	+18,9	4829	524
Międzychód	P ₁	UP	7,0	8704	1243	9,8	+22,0	4257	489
Sulęcín	P ₁	PU	8,5	7930	933	9,2	+1,0	4118	519
Drezdenko	MP	X	7,2	7537	1047	11,8	+10,4	3179	422
Skwierzyna	MP	X	36,5	7419	203	12,4	+ 3,0	2633	355
Witnica	MP	P	8,1	5872	725	8,8	-11,1	1794	306
Strzelce Krajeńskie	P ₁	UP	4,9	5609	1145	12,3	- 1,6	3149	561
Rzepin	P ₁	UM(T)	11,4	4633	406	12,6	+ 5,0	2538	548
Ośno Lubuskie	M ₁	X	8,1	3335	412	- 0,6	+0,9	788	236
Dobiegniew	M ₁	X	5,8	2960	510	9,2	+21,5	612	207
Trzciel	M ₁	X	3,2	2411	753	10,0	+1,3	635	263
Drawno	M ₁	RUM(H)	4,7	2365	503	1,7	+13,7	379	160
Pełczyce	P ₁	R	13,0	2277	175	15,2	+ 4,0	968	425
Recz	MP	PR	12,3	2138	174	15,6	+10,8	580	271

Jelenia

R A Z E M	x	x	596,7	292567	490	11,0	+ 1,4	148088	506
Jelenia Góra	MP	PUM	46,8	57727	1233	8,2	- 0,5	30990	537
Bolesławiec	MP	PU	22,8	34412	1510	11,2	+14,0	15518	451
Zgorzelec	M ₁	UP	15,6	29722	1905	9,0	+ 8,7	10306	347
Kamienna Góra	P ₁	P	17,9	21206	1185	14,4	- 8,7	13456	635

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

270	80	30,0	172	20,7	1,3	11,6	1,38	399	13,5	91,8	61,2	7,9
241	107	25,7	357	9,7	0,5	11,9	1,36	346	16,2	85,4	23,4	9,7
121	86	57,7	119	27,5	1,1	12,3	1,28	1408	34,4	77,0	64,0	24,6
147	158	51,2	112	22,1	2,6	12,0	1,27	3362	122,1	51,3	43,1	27,9
160	71	81,9	86	38,5	2,0	13,2	1,22	828	24,3	97,4	68,5	19,8
69	46	73,0	125	37,3	0,9	12,9	1,25	1325	36,4	96,6	83,1	16,4
32	27	40,6	82	21,6	1,8	17,2	0,95	2867	88,3	59,4	21,1	15,8
39	29	36,2	116	21,0	1,7	12,1	1,32	204	8,9	34,4	25,8	43,3
42	12	8,0	208	11,7	1,5	11,7	1,35	333	17,1	13,9	0,9	30,3
44	17	32,0	106	19,8	1,6	12,5	1,30	82	4,2	93,7	67,5	28,6
8	8	76,6	66	20,7	3,6	18,0	0,90	579	23,0	78,9	—	45,4
22	14	41,5	86	22,4	2,4	11,6	1,35	520	16,7	7,4	4,4	44,4
3	5	25,0	97	16,9	1,7	12,1	1,21	20	0,5	94,7	70,4	149,8
35	25	46,0	85	36,0	2,2	13,7	1,12	48	5,0	—	—	53,0

wskie

1068	1145	49,1	130	23,3	1,9	13,5	1,19	893	29,2	87,6	77,9	33,7
411	211	62,7	166	22,3	1,2	13,3	1,21	1398	44,7	95,5	90,3	19,3
65	89	46,0	124	22,4	1,6	14,2	1,14	1021	34,8	85,7	76,7	52,2
57	101	28,4	130	19,4	2,4	13,4	1,23	308	10,8	95,0	89,1	28,1
17	13	23,0	180	13,9	1,7	13,3	1,23	389	15,7	94,1	91,1	53,5
41	76	54,9	112	28,6	1,3	12,9	1,23	784	27,8	90,2	80,4	17,5
48	47	47,1	107	33,9	2,4	12,6	1,23	759	29,0	89,6	85,2	24,1
44	71	34,3	149	21,3	1,7	11,6	1,33	735	32,2	94,9	78,0	31,5
46	119	76,3	90	35,8	1,9	13,9	1,13	571	22,3	96,3	96,6	41,6
73	81	53,5	107	27,2	2,7	13,9	1,22	936	37,9	19,7	21,0	35,5
41	95	26,7	113	29,0	3,3	15,0	1,07	265	3,7	66,8	39,9	56,7
59	51	29,3	97	33,9	2,6	14,8	1,09	1243	38,3	95,8	87,5	26,7
25	32	35,2	140	17,2	2,2	12,9	1,29	441	13,5	88,8	62,8	36,1
40	34	31,0	159	14,8	1,8	13,7	1,14	130	3,9	—	—	37,6
21	28	49,9	89	22,8	4,1	13,6	1,16	123	8,8	89,7	70,5	50,6
12	19	54,2	93	24,6	2,4	16,5	0,96	423	13,3	10,4	5,5	44,0
25	30	43,2	119	16,8	2,7	15,9	1,04	115	5,4	96,5	28,7	60,0
7	8	39,2	93	17,2	3,0	14,2	1,10	263	9,2	25,3	13,1	66,9
14	12	41,1	93	17,8	2,1	15,8	1,09	250	8,3	—	—	78,4
7	10	35,1	95	15,6	2,4	12,2	1,25	—	—	—	—	63,4
6	8	43,5	91	20,4	3,1	11,9	1,31	304	6,7	—	—	87,8
9	10	26,2	126	18,9	2,5	11,3	1,31	1500	25,0	—	—	94,9

górskie

1429	1567	45,1	122	22,4	2,0	14,3	1,18	579	20,6	92,0	76,9	36,0
345	365	64,1	129	25,6	1,5	15,0	1,15	627	22,9	94,5	84,7	33,3
159	233	30,9	152	24,9	2,1	13,5	1,21	1559	50,3	94,5	92,3	32,2
100	111	44,1	139	21,6	1,7	13,6	1,21	368	15,0	97,7	91,2	13,9
80	115	45,1	115	23,6	1,2	12,3	1,42	397	14,1	97,0	83,8	27,0

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznych ruchów wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Jeleniogór

Lubań	P1	PUM	16,2	19647	1213	14,8	+6,9	11948	608
Bogatynia	P2	P	60,3	16740	278	15,4	-2,8	13572	811
Cieplice Śląskie-Zdrój	M1	UN(Z)P	17,9	15685	876	6,3	-5,4	5350	341
Kowary	MP	PUN(Z)	37,3	11427	306	-12,7	-5,1	5408	473
Szklarska Poręba	MP	UN(Z)	75,7	7490	99	13,7	-1,9	3267	436
Lwówek Śląski	MP	UMP	7,6	7116	936	12,5	+10,6	3535	497
Lubawka	MP	P	22,5	6914	307	14,0	+1,6	3356	485
Gryfów Śląski	P1	P	6,6	6620	1003	10,5	-0,3	4053	612
Piechowice	P1	P	42,6	6222	146	12,7	+21,5	3370	622
Pieńsk	P1	P	9,7	5404	557	16,5	-13,3	3009	557
Bolków	MP	P	7,7	5196	675	12,5	-7,1	2555	492
Leśna	MP	P	8,6	5103	593	14,9	+2,6	2412	473
Sobieszów	M1	PUN	32,0	4973	155	9,3	-14,1	1630	328
Wojcieszów	MP	P	30,8	4724	153	14,8	-14,8	1671	354
Karpacz	MP	UN(Z)	38,2	4539	119	5,3	+8,1	2405	530
Świeradów-Zdrój	MP	UN(Z)	20,1	4418	220	8,6	-1,1	1944	440
Mirsk	MP	P	14,6	4283	293	-4,4	+2,3	1730	404
Zawidów	MP	P	5,4	3654	677	15,9	-2,7	1765	483
Węgliniec	P1	UM(T)	8,6	3530	410	18,1	-22,1	1860	527
Nowogrodzic	P2	P	16,0	2437	152	18,6	-4,1	1710	702
Wleń	MP	UN(Z)	7,2	1827	254	-1,1	+4,4	678	371
Lubomierz	MP	UN(O)R	8,0	1551	194	-2,0	+10,5	590	380

Kali

R A Z E M	x	x	200,8	252106	1256	7,2	+8,5	134852	535
Kalisz	P1	P	30,1	84486	2807	7,1	+6,2	44679	529
Ostrów Wielkopolski	P2	PUM(T)	29,1	52313	1798	6,5	+14,9	32577	623
Krotoszyn	P1	PUM(T)	22,4	22769	1016	10,5	+7,3	10997	483
Jarocin	P1	PUM(T)	14,9	18837	1264	7,9	-0,3	10348	549
Pleszew	P1	PU	12,6	14069	1117	7,0	+9,5	6755	480
Kępno	P2	UM(T)P	7,8	10587	1357	6,7	+10,0	6383	603
Ostrzeszów	P2	PUM	10,0	9222	922	8,2	+26,5	6438	698
Koźmin	MP	PU	5,9	6578	1115	6,7	+5,0	1812	275
Syców	P2	UPB	17,1	5973	349	9,3	+4,7	3718	622
Wieruszów	P2	PU	5,9	4905	831	3,7	+12,0	3522	718
Nowe Skalmierzyce	P1	P	1,5	4482	2988	11,0	-2,2	2114	472
Zduny	MP	P	5,6	3638	650	-3,5	-4,6	1238	340
Odolanów	MP	X	4,8	3225	672	7,2	+6,9	1023	317
Sulmierzyce	MP	R	16,7	2216	133			387	175
Zerków	M1	UP	2,1	1779	847	5,7	+11,4	498	280
Stawiszyn	M1	P	1,0	1533	1533	-4,5	-6,4	431	281
Międzybórz	MP	PUM	6,5	1517	233	12,7	+23,4	620	409
Grabów nad Prosną	P1	X	2,3	1422	618	12,6	-18,2	726	511
Mikstat	MP	RUM(T)	2,5	1315	526	14,3	+40,4	308	234
Raszków	MP	RU	2,0	1240	620	-0,8	-9,6	278	224

Zatrudnienie w przemyśle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym	w społecznym handlu gastronomicznym	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

86	50	51,0	112	29,5	1,7	14,7	1,11	820	32,8	84,4	78,1	24,7
34	9	29,7	128	18,9	2,0	13,5	1,18	449	14,9	95,8	79,8	31,7
175	127	44,8	149	16,1	2,2	15,6	1,12	734	24,6	94,0	73,0	23,6
51	37	49,3	126	18,9	1,8	13,7	1,24	22	1,1	93,9	57,4	30,2
35	106	79,8	90	22,5	5,6	16,4	1,07	338	16,4	87,7	24,5	57,7
32	85	59,0	96	30,3	2,4	15,6	1,12	200	10,9	100,0	93,6	41,6
13	4	19,1	154	12,8	0,8	11,7	1,47	153	3,1	37,4	90,8	29,4
32	24	38,4	103	22,1	1,1	13,8	1,19	68	1,2	94,3	83,6	42,3
29	12	22,5	156	14,2	2,1	15,5	1,09	957	32,4	80,4	53,7	50,1
8	7	19,6	146	14,7	1,9	12,3	1,28	357	13,5	97,8	91,6	44,0
24	50	26,4	102	20,6	2,4	14,6	1,24	404	9,8	92,7	14,9	69,3
29	24	28,8	91	17,8	—	13,1	1,27	86	2,8	91,7	85,6	46,6
68	31	28,8	104	18,5	0,3	15,8	1,10	283	10,3	96,4	38,4	44,8
10	11	19,3	143	18,9	1,4	15,9	1,09	113	3,0	42,8	36,6	54,8
29	68	101,8	50	40,3	10,2	17,0	1,02	302	18,9	86,3	33,2	70,7
18	37	55,0	92	19,6	4,5	17,2	1,03	45	3,4	50,5	36,1	59,1
12	21	26,6	116	16,8	1,4	14,7	1,18	—	—	77,9	72,7	50,4
7	2	30,1	131	13,2	2,0	13,9	1,14	955	28,6	92,1	62,6	78,8
8	6	23,5	153	11,0	3,7	13,3	1,17	56	1,1	98,9	79,5	77,6
20	14	34,1	97	22,7	2,1	16,8	1,05	2286	50,4	70,5	—	101,8
22	6	37,2	107	16,8	2,6	16,7	1,07	45	1,1	83,8	47,7	74,4
4	6	41,9	91	18,9	2,4	18,1	1,02	67	2,0	98,5	86,5	127,7

skie

2952	987	51,6	118	28,0	1,8	14,1	1,23	975	29,0	84,7	66,9	21,2
769	222	45,7	162	24,1	1,4	13,4	1,29	940	32,0	89,7	80,2	15,8
641	104	59,3	130	25,0	1,8	14,5	1,23	901	29,8	86,2	61,3	9,2
229	104	53,0	124	29,2	1,7	14,4	1,24	876	26,1	82,7	60,6	7,2
197	55	40,7	112	32,2	1,8	13,8	1,21	826	20,5	80,9	64,2	19,5
190	121	45,9	107	30,4	1,7	14,7	1,16	1200	36,3	87,6	64,9	43,6
205	68	82,0	70	43,5	3,0	15,8	1,13	1044	32,9	96,6	73,6	23,3
157	72	45,9	91	33,8	2,0	15,5	1,13	1538	39,2	87,0	61,9	38,5
90	30	56,7	97	28,3	1,8	14,1	1,19	1078	25,5	7,8	45,1	30,4
55	52	79,7	103	38,3	2,3	14,1	1,15	2203	41,0	96,6	73,6	38,8
80	16	84,8	58	44,8	3,0	14,4	1,16	1333	34,1	44,2	19,9	41,6
17	13	33,2	136	11,3	1,3	11,7	1,45	344	12,6	92,2	96,7	46,9
17	13	22,5	121	17,2	1,6	14,7	1,23	1056	23,0	—	—	44,0
76	27	25,1	101	28,9	2,1	15,8	1,22	1235	29,8	97,6	37,7	62,0
57	13	22,1	117	16,0	2,0	14,9	1,22	—	—	—	30,4	—
24	10	57,3	77	23,0	2,5	14,1	1,23	83	0,6	—	—	70,3
33	15	32,6	57	31,3	3,7	14,7	1,16	231	12,2	88,9	9,3	84,8
6	6	46,1	89	29,4	1,6	12,7	1,35	1000	28,0	86,3	5,4	73,8
60	22	82,3	43	60,7	5,3	19,2	0,96	231	13,3	—	—	70,3
12	10	64,6	57	39,2	3,1	16,0	1,19	143	4,8	88,8	66,9	76,0
37	14	56,5	54	24,2	3,3	19,6	0,90	250	12,0	—	8,3	—

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Kato

RAZEM	×	×	2903,0	2907617	1002	6,2	+7,0	1420141	491
Katowice	P ₁	P(B)UM	164,6	337084	2048	3,5	+5,7	226540	672
Bytom	MP	P	82,8	230676	2786	6,0	+5,1	106096	460
Zabrze	MP	P	80,5	201206	2499	5,5	+2,4	74992	373
Sosnowiec	MP	P	91,1	191920	2107	2,7	+1,7	91314	476
Gliwice	P ₁	P	135,6	190389	1404	5,8	+5,6	109849	614
Chorzów	MP	P	33,4	154426	4624	2,4	-3,2	72028	466
Ruda Śląska	MP	P	77,9	146854	1885	5,2	+1,7	57895	395
Tychy	MP	P _B	252,5	127524	505	9,3	+8,0	47841	375
Rybnik	P ₁	P	99,5	100645	1012	9,1	-3,1	56764	564
Wodzisław Śląski	MP	P	110,8	98785	892	9,4	-2,4	40148	406
Dąbrowa Górnicza	MP	P	66,3	78118	1178	3,4	+2,4	39133	501
Jastrzębie-Zdrój	P ₂	P	85,2	76916	903	21,9	+116,7	42287	550
Jaworzno	MP	P	114,3	72354	633	9,6	-0,4	34005	474
Siemianowice Śląskie	MP	P	25,4	70369	2770	3,8	+13,3	27708	394
Piekary Śląskie	MP	P	39,6	61607	1556	4,0	-1,9	21281	345
Mysłowice	MP	P	51,5	60604	1177	6,0	+3,9	25250	417
Tarnowskie Góry	P ₁	PUM(T)	173,5	60319	348	8,4	+11,6	32272	535
Świętochłowice	MP	P	13,1	58006	4428	2,0	+4,2	22472	387
Będzin	MP	P	38,0	57982	1526	4,6	-5,0	26544	458
Zawiercie	P ₁	P	65,4	49456	756	4,5	+5,0	33040	668
Racibórz	P ₁	PUM(T)	51,2	44831	876	7,5	+10,4	22771	539
Pszczyna	MP	X	159,8	35452	222	8,4	+6,1	10897	307
Czeladź	M ₁	P	15,9	34287	2156	5,4	+20,2	11021	321
Knurów	P ₂	P	30,3	33317	1100	13,0	+8,3	21077	633
Chrzanów	MP	PUM	38,2	30982	811	8,6	+7,5	15203	491
Mikołów	MP	PU	65,3	29247	448	7,1	+8,1	13177	448
Czechowice-Dziedzice	P ₂	P	32,9	27433	834	8,2	+16,8	19391	707
Pyskowitz	M ₂	UM(T)P	30,1	23617	785	9,2	-8,8	4608	195
Leszczyny	MP	P	22,9	21956	959	11,5	-3,8	7653	349
Olkusz	P ₂	PUM	25,7	21363	831	11,4	+23,7	15676	734
Ząbkowice	MP	PR	141,2	20896	148	5,6	-2,1	7263	348
Trzebinia-Siersza	P ₂	P	31,3	20468	654	12,7	+6,2	19303	943
Łaziska Górne	P ₁	P	20,1	18942	942	7,1	-2,6	10668	563
Żory	P ₁	P _B	57,5	17932	312	14,6	+95,1	6528	364
Orzesze	M ₁	RP	82,9	16790	203	8,4	+1,3	2953	176
Brzeszcze	P ₂	P	19,2	10980	572	7,5	-7,5	6658	606
Libiąż	P ₁	P	36,1	10890	302	14,3	+1,5	5304	487
Wojkowice	P ₁	P	12,8	9530	745	3,3	+3,3	4888	513
Wolbrom	P ₁	P	10,1	7682	761	9,2	+8,9	4328	563
Bukowno	P ₂	P	46,9	6749	144	7,7	-6,5	6108	905
Łazy	P ₁	UM(T)	8,6	6748	785	7,2	+12,0	4586	680
Jeleni	M ₁	P	17,9	6467	361	3,7	+3,0	2043	316
Ślawków	M ₁	X	36,7	6279	171	11,3	-7,5	1881	300
Kuźnia Raciborska	P ₂	P	31,5	5321	169	10,2	+2,3	3305	621
Siewierz	MP	P _B R	38,2	4982	130	6,5	+18,1	1676	336
Toszek	MP	UN(Z)	9,7	4860	501	1,8	+1,6	1589	327
Ogrodzieniec	MP	P	29,0	4376	151	7,2	+4,4	2127	486

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecz-nionym handlu detalicznym rynkowym	w społecz-nionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodo-ciągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

wickie

14434	6858	35,4	170	19,7	1,4	14,8	1,17	1047	29,1	91,8	76,2	23,0
2753	1078	74,9	167	32,1	2,1	15,3	1,16	768	23,5	98,2	85,1	41,7
1033	181	34,9	184	20,1	1,3	15,1	1,16	884	23,8	97,7	94,0	13,9
565	329	29,6	187	18,0	1,2	14,8	1,13	640	15,4	99,9	90,7	19,9
959	352	38,5	186	17,2	0,7	14,3	1,20	1214	37,3	95,8	72,5	18,8
749	326	45,1	178	21,7	1,6	15,4	1,10	841	22,2	99,0	86,3	24,9
773	604	45,9	157	20,5	2,2	14,5	1,19	581	16,1	99,3	98,2	18,3
472	378	20,9	189	14,5	0,7	14,2	1,18	948	24,7	98,7	89,3	28,6
324	199	35,1	213	18,3	1,2	14,3	1,18	1372	36,1	89,4	68,6	16,2
677	260	30,4	150	22,1	1,6	15,5	1,13	1062	27,0	74,9	49,5	24,4
482	261	19,6	186	16,2	1,4	15,7	1,14	825	22,8	73,7	45,4	14,9
365	157	30,2	155	15,8	0,8	14,7	1,14	1422	48,4	90,7	65,9	17,4
103	94	14,6	275	11,7	1,3	14,5	1,17	6975	103,2	54,7	56,5	3,2
184	150	30,5	175	15,3	0,8	13,7	1,27	785	21,5	93,9	65,7	20,1
392	173	14,9	193	14,2	1,3	14,2	1,20	1413	39,4	98,0	88,6	27,3
271	118	6,4	171	11,9	0,8	14,2	1,20	408	11,7	91,4	77,8	25,8
307	177	24,5	155	17,3	1,5	14,2	1,24	619	18,9	95,7	74,8	23,6
321	151	33,9	155	21,7	1,9	15,3	1,16	1177	36,4	75,7	49,3	24,0
289	226	27,0	176	15,2	1,3	14,5	1,17	1377	39,9	99,9	92,4	22,7
460	210	35,6	137	19,8	1,2	14,9	1,16	1024	36,0	95,1	65,9	18,4
306	126	33,3	141	20,4	0,8	15,1	1,16	1191	38,8	89,4	55,5	28,9
269	138	46,5	134	28,3	2,0	16,2	1,09	910	22,3	96,1	81,8	19,5
275	157	35,6	136	21,4	1,6	15,3	1,27	1358	39,3	77,9	56,9	6,4
132	63	8,7	189	12,7	0,5	13,9	1,17	1126	39,7	95,0	69,8	11,7
105	30	7,3	186	14,0	1,1	13,5	1,16	1125	21,1	86,3	72,7	26,1
156	112	64,3	116	28,2	1,4	14,3	1,19	1056	32,9	90,0	88,6	41,1
303	76	31,6	150	20,3	1,3	15,6	1,13	1179	33,7	91,2	56,8	16,8
42	82	21,3	155	18,0	1,3	14,4	1,23	1319	37,6	76,7	50,9	33,2
42	21	16,0	166	15,1	1,1	12,6	1,28	335	8,4	95,7	82,3	9,6
71	48	13,5	209	14,3	1,7	14,0	1,22	342	10,4	97,0	80,2	22,6
155	65	47,4	91	31,7	1,7	14,4	1,17	1268	46,1	73,9	52,9	14,0
73	63	16,1	154	11,9	1,2	15,1	1,17	1791	50,8	65,7	34,9	14,4
84	53	22,5	126	16,8	1,3	14,2	1,29	107	4,1	87,1	55,6	53,3
91	34	10,4	199	17,2	2,1	15,2	1,13	427	10,3	96,6	59,3	37,1
192	73	26,2	149	15,7	1,0	17,0	1,08	2750	69,8	76,3	50,1	23,3
89	49	16,0	189	14,0	1,1	16,9	1,11	938	32,0	45,4	7,1	16,6
38	13	23,0	136	17,1	1,2	14,2	1,25	272	5,6	86,5	65,6	37,3
27	10	7,9	218	10,7	1,2	15,0	1,15	2859	62,7	59,4	11,3	25,6
46	61	10,1	134	13,9	0,9	16,2	1,08	944	22,2	92,0	30,3	23,1
142	35	24,7	91	29,0	1,3	14,7	1,12	1682	75,0	70,6	53,6	32,5
19	17	18,1	153	13,1	2,5	16,4	1,06	397	19,5	77,3	—	—
28	15	40,3	138	16,2	0,9	14,5	1,23	667	26,7	72,4	41,4	—
2	5	6,8	180	6,3	0,7	14,9	1,26	196	6,5	93,1	—	42,7
23	13	13,9	134	13,1	0,8	15,9	1,09	397	14,6	24,5	—	—
15	8	20,1	121	15,8	2,1	15,4	1,11	1676	28,6	55,4	56,7	55,6
122	41	50,0	92	25,5	2,0	16,4	1,13	447	17,2	10,8	—	33,1
40	16	21,2	131	21,3	2,0	14,9	1,22	135	5,9	91,7	69,2	42,2
68	10	33,8	107	13,5	3,0	18,5	1,04	1231	49,8	73,2	30,1	68,6

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Kiele

R A Z E M	×	×	371,2	376415	1014	9,5	+ 12,8	241644	642
Kiele	P ₁	PBUM	54,8	139891	2553	10,5	+ 15,5	86320	617
Ostrowiec Świętokrzyski	P ₁	P	46,3	54540	1178	8,7	+ 21,9	32395	594
Starachowice	P ₁	P	19,2	44657	2326	10,3	+ 0,5	29984	671
Skarżysko-Kamienna	P ₂	P	41,6	40969	985	7,7	+ 4,8	30456	743
Końskie	P ₂	P	17,6	15255	867	10,3	+ 21,7	15234	999
Jędrzejów	P ₂	PUM(T)	11,5	14273	1241	10,2	+ 13,2	9205	641
Busko-Zdrój	P ₂	U	12,3	12231	994	13,1	+ 22,2	7549	617
Suchedniów	MP	P	59,3	9059	153	8,9	+ 4,5	3226	356
Miechów	P ₁	U	14,9	8969	602	5,7	+ 7,3	4874	543
Pińczów	P ₂	PU	14,5	7998	552	6,3	+ 22,5	5298	662
Włoszczowa	P ₂	PBUM	30,3	7495	247	8,2	+ 0,1	5385	718
Kazimierza Wielka	P ₂	UM(T)P	5,9	5510	934	6,2	+ 23,8	4097	744
Chmielnik	MP	PUN	7,8	4509	578	10,6	- 11,3	1263	291
Stąporków	P ₂	P	11,0	4191	381	8,4	+ 6,0	4543	1084
Chęciny	MP	PBR	14,9	3618	243	7,9	+ 24,9	914	253
Skalbmierz	MP	RU	7,2	1686	234	- 2,3	- 3,4	408	242
Działoszyce	MP	UP	2,1	1564	745	9,6	- 24,2	493	315

Koniń

R A Z E M	×	×	145,6	127196	874	11,3	+ 14,7	49590	390
Koniń	MP	UM(T)P	30,0	46498	1550	14,9	+ 22,5	17736	381
Turek	P ₁	PUM(T)	14,0	19456	1390	11,5	+ 12,1	10252	527
Koło	P ₂	PUM	13,9	13962	1004	8,8	+ 22,1	8308	595
Słupca	P ₂	PUN	10,3	7467	725	14,5	+ 31,1	4545	609
Witkowo	M ₂	X	8,3	7245	873	13,9	+ 15,2	764	105
Kłodawa	P ₁	P	4,3	5622	1307	8,2	- 7,8	2339	416
Sompolno	MP	UM(T)R	6,2	3115	502	- 2,2	- 8,0	804	258
Pyzdry	MP	PR	12,2	2937	241	9,9	+ 0,7	913	311
Golina	M ₁	RUM(H)	3,6	2849	791	11,4	- 0,4	436	153
Uniejów	M ₁	PR	4,7	2695	573	5,4	+ 5,4	544	202
Tuliszków	M ₁	R	7,0	2284	326	11,9	+ 5,3	229	100
Kleczew	M ₁	UR	4,9	2185	446	7,0	+ 4,2	337	154
Zagórów	MP	RUM(H)	3,5	2162	618	2,3	+ 13,4	544	252
Dąbie	MP	X	2,8	2103	751	- 8,0	- 8,5	574	273
Ślesin	MP	UNP	5,2	2000	385	9,0	+ 2,0	435	218
Przedecz	M ₁	RUM(H)	3,1	1619	522	12,0	+ 22,1	294	182
Dobra	M ₁	RUM(H)	1,8	1576	876	- 1,3	+ 8,3	187	119
Rychwał	MP	RUM(H)	9,8	1421	145	5,5	- 27,6	349	246

Kosza

R A Z E M	×	×	338,7	235339	695	12,2	+ 13,9	106159	451
Koszalin	P ₁	UPB	65,3	72770	1114	11,3	+ 22,7	40935	562
Szczecinek	MP	UMP	37,1	31012	836	11,2	+ 4,9	14220	459
Kołobrzeg	MP	UPB	25,4	29810	1174	15,8	+ 32,0	13560	455
Białogard	MP	UM(T)P	25,7	21306	829	7,9	+ 1,1	8654	406
Świdwin	MP	UMP	22,1	12864	582	16,3	+ 1,2	4935	384

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w uśrednionym handlu detalicznym w rynkowym	w uśrednionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

ckie

2434	984	55,6	127	26,7	1,4	12,9	1,27	1065	33,9	74,7	61,3	32,7
710	322	70,1	166	28,7	1,1	12,5	1,31	1386	44,3	82,8	73,2	40,5
272	86	40,9	152	22,6	1,3	13,0	1,26	1439	41,2	68,2	57,2	23,5
217	80	37,4	134	20,1	1,1	12,7	1,29	712	25,1	78,4	61,5	21,8
404	104	36,8	117	19,8	1,3	13,2	1,20	612	20,9	92,0	64,1	30,8
165	34	59,5	96	32,3	1,8	13,3	1,23	971	27,7	57,3	53,7	28,5
129	43	62,4	74	39,0	1,6	12,9	1,27	913	38,7	36,3	0,9	11,8
41	30	77,0	98	36,0	3,3	13,0	1,22	1581	41,8	83,7	66,5	30,6
75	28	27,4	206	13,6	0,4	14,1	1,26	155	7,2	7,8	21,9	21,6
101	95	82,7	96	35,7	3,2	14,7	1,14	910	30,3	77,0	67,6	33,2
31	33	73,8	99	39,7	2,2	13,4	1,17	561	13,2	96,3	63,5	29,8
137	54	51,4	94	33,6	2,7	13,1	1,29	600	19,1	54,2	37,2	36,7
16	14	72,6	86	48,2	2,9	14,7	1,13	855	41,0	—	—	63,7
55	29	48,8	41	27,8	3,1	10,4	1,67	50	1,3	23,4	25,9	43,2
14	8	34,8	97	15,3	0,8	13,6	1,19	316	13,6	50,2	49,7	39,4
36	10	24,9	117	13,5	2,8	11,1	1,59	286	11,3	81,7	—	33,4
13	5	29,7	56	33,7	1,7	16,9	1,09	733	27,3	17,7	—	75,9
18	9	62,7	52	34,8	4,0	14,3	1,21	83	2,5	—	—	104,2

skie

1084	478	46,4	96	29,2	1,6	12,9	1,22	952	28,5	70,5	59,3	33,5
261	90	51,3	151	24,3	1,1	12,3	1,21	1164	31,2	86,3	75,8	19,1
117	42	47,6	90	29,5	1,8	12,8	1,21	918	25,9	44,5	85,4	25,5
161	49	53,6	71	37,4	2,1	14,1	1,13	2220	88,9	42,6	35,6	19,2
98	74	60,4	87	40,2	2,3	13,3	1,23	1143	43,9	18,1	25,6	34,7
42	31	14,9	207	14,7	1,3	11,7	1,46	70	2,5	81,2	72,2	69,0
47	14	59,1	70	33,4	1,3	13,5	1,18	77	2,1	46,5	41,0	58,9
48	23	32,4	72	24,6	1,7	13,2	1,24	500	8,0	23,8	10,7	70,3
41	34	27,6	68	26,8	2,3	14,8	1,18	—	—	55,6	—	—
24	19	24,9	98	27,4	2,4	12,3	1,29	421	11,4	—	—	75,1
48	19	37,1	93	36,4	0,2	11,7	1,46	176	6,3	54,6	17,8	70,1
11	6	24,1	85	20,9	1,5	12,6	1,37	56	2,6	—	—	78,8
37	21	36,6	49	33,1	1,7	13,2	1,26	—	—	83,6	—	76,9
40	8	48,1	57	49,0	2,9	17,5	1,02	91	5,1	—	—	143,4
33	15	41,4	70	27,8	2,6	14,8	1,14	—	—	—	—	—
20	9	41,0	45	45,3	3,2	13,0	1,26	300	8,0	44,3	—	75,0
32	7	37,7	62	31,7	1,7	11,3	1,43	—	—	—	—	58,1
17	12	48,2	48	39,0	2,7	13,1	1,27	200	11,4	—	—	—
7	5	40,1	62	49,9	2,4	14,3	1,24	—	—	—	—	—

lińskie

1479	1489	64,4	119	29,5	2,0	13,0	1,21	960	31,1	88,2	82,3	38,1
493	377	89,9	148	33,0	1,9	13,0	1,21	1350	42,9	98,2	96,5	32,5
158	145	48,6	115	30,2	1,5	13,6	1,20	813	29,3	95,8	95,3	23,4
265	298	80,0	94	30,2	3,1	12,3	1,28	1340	50,7	97,4	93,1	39,6
155	160	48,5	119	25,5	1,3	13,0	1,19	705	23,7	94,8	88,7	42,1
61	46	42,6	125	27,0	1,2	13,1	1,19	701	21,3	—	—	48,3

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrownego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Koszaliń

Darłowo	MP	PUM	20,2	12405	614	11,2	+5,1	4183	337
Złocieniec	MP	PUM	32,3	11042	342	13,9	+17,6	3752	340
Drawsko Pomorskie	MP	UP	21,4	8696	406	12,7	-2,4	3801	437
Połczyn-Zdrój	MP	UN(Z)	7,2	7957	1105	11,0	-5,8	3008	378
Czaplinek	MP	PUM(H)	13,4	5039	376	16,8	+1,8	1876	372
Sianów	M1	P	16,1	4372	272	9,6	-1,4	1165	266
Karlino	MP	P	9,2	3997	434	16,7	+36,0	1552	388
Bobolice	MP	UM(H)Pb	4,5	3701	822	11,7	+6,3	1246	337
Kalisz Pomorski	MP	UMP	11,1	3145	283	14,5	-5,5	1120	356
Barwice	MP	PR	7,5	3128	417	14,1	+47,6	1093	349
Polanów	M1	X	7,5	2318	309	12,7	-3,5	592	255
Biały Bór	MP	UN(O)R	12,7	1777	140	13,2	+7,4	467	263

Miejskie

R A Z E M	x	x	460,9	735047	1595	6,9	+10,5	377912	514
Kraków	P1	PbU	322,4	657276	2039	6,7	+10,8	345356	525
Skawina	P1	P	20,4	18536	909	13,5	-0,2	9891	534
Wieliczka	M1	PUM	13,5	15997	1185	5,2	+4,3	4884	305
Myślenice	P2	UP	30,2	13633	451	10,5	+34,1	7513	551
Krzyszowice	MP	PUM	7,3	6178	846	3,6	-0,8	2582	418
Proszowice	P1	U	7,4	5827	787	17,2	+10,9	2714	466
Niepołomice	M1	RU	27,0	5258	195	5,9	+2,3	1328	253
Sułkowice	P1	PR	16,3	4721	290	9,4	+3,4	1813	384
Słomniki	M1	X	3,4	4303	1266	7,2	-	597	139
Dobczyce	P1	PR	13,0	3318	255	0,3	-10,5	1234	372

Krośnice

R A Z E M	x	x	218,5	110923	508	9,4	+12,7	84475	762
Krosno	P2	P	43,5	31339	720	9,5	+15,9	28035	895
Sanok	P2	PUM(T)	71,1	30092	423	11,3	+9,7	21071	700
Jaśło	P2	PbUM(T)	21,7	20713	955	10,2	+5,3	19230	928
Brzozów	P2	UP	11,5	5199	452	8,8	+15,1	4348	836
Ustrzyki Dolne	P1	UMR	10,1	4839	479	7,7	-5,2	2421	500
Jedlicze	P1	P	10,5	4483	427	5,9	+49,3	2187	488
Biecz	MP	RP	17,7	4274	241	3,1	+12,8	1409	330
Lesko	P2	U	8,7	3615	416	13,7	+48,3	2621	725
Rymanów	MP	PR	12,4	3321	268	1,5	+8,5	1012	305
Iwonicz-Zdrój	P2	UN(Z)	5,8	1751	302	-0,6	-9,1	1314	750
Dukla	P2	UM(H)R	5,5	1297	236	17,1	-4,7	827	638

Legnica

R A Z E M	x	x	150,3	222049	1477	12,2	+21,9	106738	481
Legnica	MP	PUM	35,1	79255	2258	9,2	-2,7	36805	464
Lubin	P2	P	19,9	41639	2092	15,0	+63,2	23498	564
Głogów	P1	UM(T)Pb	12,8	28506	2227	16,0	+73,0	11679	410

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w uśrednionych handlu detalicznym rynekowym	w uśrednionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodo-ciągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												
na 1000 zawar- tych mał- żeństw												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

55	61	53,7	123	24,9	2,5	12,5	1,29	292	9,3	97,8	98,3	35,0
51	82	36,0	158	18,5	1,2	12,4	1,27	1082	33,2	98,3	78,0	16,3
40	63	65,8	94	30,3	1,3	13,2	1,14	14	0,5	7,8	31,7	28,9
54	79	49,8	88	26,8	2,5	14,1	1,10	235	9,2	95,7	86,2	81,2
20	36	38,9	97	20,2	2,7	14,3	1,16	462	13,8	—	—	41,7
51	20	24,9	151	44,2	1,6	11,2	1,43	129	5,7	—	36,2	65,6
26	33	44,5	118	19,4	2,2	12,2	1,19	1974	66,6	3,0	26,3	50,0
11	25	30,8	109	56,9	2,9	13,2	1,20	550	18,8	46,9	42,1	51,3
9	29	43,2	108	19,4	2,5	12,3	1,27	40	1,6	23,7	13,2	61,7
16	14	51,8	98	23,5	2,4	13,1	1,23	897	27,6	2,2	—	57,5
7	10	41,4	77	26,4	3,2	12,2	1,32	182	5,2	—	—	73,3
7	11	59,7	89	26,6	3,1	16,0	0,99	—	—	—	—	132,2

krakowskie

5798	2630	56,5	177	21,7	1,7	13,8	1,27	1152	30,3	86,1	83,1	14,9
5012	2245	57,5	191	21,5	1,6	13,9	1,26	1191	31,8	88,6	86,0	13,1
58	40	37,0	173	17,6	1,1	12,2	1,39	89	2,4	80,0	70,1	33,0
88	43	50,1	136	19,7	1,7	14,3	1,27	837	21,1	78,8	58,0	15,6
222	76	53,4	89	35,4	3,3	12,6	1,38	2650	60,9	48,9	42,6	25,7
60	41	81,4	91	33,2	3,1	14,0	1,25	469	10,6	94,9	97,7	17,2
76	113	99,4	74	41,1	3,3	12,0	1,38	130	3,6	67,2	65,4	59,7
42	16	39,6	135	13,9	1,9	16,3	1,14	380	13,6	2,2	—	32,5
71	15	20,1	163	11,4	1,6	13,7	1,35	1172	33,3	55,8	4,4	28,6
110	31	35,1	77	29,3	2,0	12,1	1,33	—	—	23,8	2,4	55,8
59	10	14,8	74	20,6	2,9	13,9	1,23	350	6,6	—	—	54,2

skie

742	374	64,9	95	30,8	2,5	14,6	1,20	1507	48,6	47,0	45,8	32,8
208	68	58,4	112	29,0	1,6	14,4	1,19	1125	38,3	48,5	44,5	24,6
118	75	42,5	120	24,1	2,7	14,0	1,25	1512	51,9	46,4	38,7	22,3
189	88	88,2	86	36,7	2,0	14,8	1,18	1825	57,4	67,5	62,2	35,4
56	35	89,1	73	49,0	3,4	16,0	1,13	2955	88,9	26,3	43,9	32,3
34	31	89,7	71	35,4	4,3	13,2	1,33	207	8,5	62,0	64,9	41,7
20	4	22,3	118	15,2	1,5	16,6	1,06	3179	89,0	21,1	19,6	42,8
18	12	44,9	91	26,5	2,3	14,6	1,25	882	33,8	21,6	39,5	57,8
54	37	154,9	55	56,1	5,0	14,0	1,29	3500	68,9	37,1	59,1	32,4
20	9	39,1	90	26,5	1,8	16,5	1,17	79	3,3	5,6	16,5	72,3
15	10	121,6	80	25,9	6,7	18,0	0,90	4000	105,3	17,7	—	87,4
10	5	126,4	29	61,3	7,3	15,7	1,22	158	7,8	70,0	68,1	108,7

ckie

956	749	48,8	152	22,9	1,6	13,3	1,24	1483	40,2	90,7	86,0	28,0
432	198	63,7	169	20,7	1,5	14,6	1,20	710	23,5	99,0	98,0	28,5
114	91	50,5	202	20,1	1,1	11,0	1,36	3288	62,6	80,2	77,6	18,0
133	118	49,8	158	31,9	1,8	12,6	1,23	3946	86,8	97,6	97,5	20,5

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrownego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
Legni									
Jawor	P1	PU	18,8	15994	851	12,7	- 3,5	8947	559
Polkowice	P2	P	8,2	14511	1769	15,9	+ 53,8	7902	545
Złotoryja	MP	UP	13,9	12417	893	14,3	- 10,2	5528	445
Chojnów	MP	P	5,2	11546	2220	9,6	- 1,9	5396	467
Chocianów	MP	P	7,4	5794	769	9,8	- 7,4	1959	338
Przemków	MP	P	5,6	4949	884	2,0	- 8,6	1720	348
Ścinawa	M1	UM(H)	13,6	4634	341	13,9	+ 3,3	1099	237
Prochowice	P2	P	9,8	2804	286	16,9	+ 0,4	2205	786
Lesz									
R A Z E M	×	×	110,1	135899	1234	7,4	+ 7,2	60955	449
Leszno	P1	UM(T)P	19,5	35997	1846	8,9	+ 12,7	18883	525
Kościan	P1	PU	7,0	19549	2793	8,0	- 0,4	9550	489
Rawicz	P1	PU	7,3	16545	2266	8,1	+ 13,9	7978	482
Gostyń	P1	PUM	10,7	13927	1302	10,5	+ 16,1	7347	528
Wschowa	MP	PU	7,6	10599	1395	10,7	- 4,4	4838	456
Góra	P1	UP	13,5	8213	608	8,2	+ 3,9	4319	526
Śmigiel	M1	X	2,3	4888	2125	2,7	+ 1,0	1159	237
Bojanowo	M1	UNP	2,3	3528	1534	4,3	+ 8,9	689	195
Krobia	M1	RU	7,0	3150	450	5,7	+ 6,0	588	187
Poniec	M1	UM(H)R	3,9	2976	763	2,0	+ 0,3	566	190
Miejska Górka	MP	P	3,0	2790	930	5,4	- 7,9	1153	413
Kobylin	M1	UMR	3,0	2561	854	- 5,1	- 8,6	596	233
Borek Wielkopolski	M1	RUM	6,3	2013	320	9,6	+ 5,0	466	231
Rydzyzna	P1	PUN(O)	2,5	1794	718	3,4	+ 14,0	800	446
Pogorzela	P1	RUM	4,5	1781	396	- 11,0	+ 2,7	597	335
Osieczna	MP	UR	4,8	1765	368	- 1,7	+ 8,5	479	271
Jutrosin	MP	RU	1,7	1313	772	- 7,7	+ 6,1	385	293
Krzywiń	M1	RU	1,7	1267	745	4,0	+ 15,2	256	202
Szlichtyngowa	M1	UMP	1,5	1243	829	11,4	+ 2,4	306	246
Lubel									
R A Z E M	×	×	447,8	420041	938	10,7	+ 12,4	218544	523
Lublin	P1	UP	120,5	258351	2144	10,4	+ 9,0	131210	512
Puławy	P1	PU	50,6	39818	787	13,7	+ 24,6	23411	588
Świdnik	P1	P	20,0	25269	1263	14,5	+ 35,6	12445	493
Dęblin	MP	UM(T)	33,6	15411	459	9,0	+ 9,6	5528	359
Kraśnik Fabryczny	P2	P	9,6	15290	1593	13,8	+ 24,4	11165	730
Kraśnik	P1	UM(T)	15,8	12555	795	10,5	+ 1,4	6201	494
Lubartów	P2	PUM	13,9	11551	831	11,5	+ 24,4	7428	643
Ryki	P1	UMP	27,4	6792	248	9,2	+ 16,1	3574	526
Bełżyce	P1	RU	23,3	4973	213	8,9	- 8,9	1766	355
Poniatowa	P2	P	10,1	4951	490	15,2	+ 30,1	5611	1133
Opole Lubelskie	P2	UMP	5,8	4809	829	6,3	+ 3,8	3929	817
Kazimierz Dolny	MP	RUN(O)	30,6	4421	144	3,4	- 9,5	915	207
Nałęczów	P1	UN	13,9	4053	292	- 1,5	- 3,7	1577	389
Bychawa	P1	UNR	7,3	3846	527	12,5	- 5,7	1833	477

Zatrudnienie w rzemieśle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecz-nionym handlu detalicznym rynkowym	w społecz-nionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodo-ciągowej	
stan w dniu 31 XII				stan w dniu 31 XII				na 1000 zawar-tych mał-żeństw	na 1000 ludności	stan w dniu 31 XII		

ckie (dok.)

69	114	36,6	107	29,8	1,8	15,1	1,17	671	19,4	98,8	85,8	25,9
18	35	19,9	210	15,8	2,6	10,3	1,36	9311	92,7	54,9	58,3	17,0
72	90	46,8	99	27,4	2,0	14,4	1,18	535	20,9	95,7	88,5	34,6
44	45	27,9	123	18,2	1,9	14,1	1,25	706	24,7	95,0	89,7	29,9
14	11	23,3	149	22,0	1,9	12,8	1,28	—	—	95,5	85,9	48,7
23	20	28,1	160	17,4	1,6	15,3	1,09	83	2,6	19,7	1,8	87,3
22	14	27,4	119	28,1	2,0	11,9	1,35	24	0,4	92,3	62,0	45,3
15	13	30,0	50	35,2	3,1	12,9	1,30	304	8,6	91,9	56,2	92,0

czyńskie

1603	944	54,2	99	31,0	1,9	14,7	1,19	699	24,8	86,3	67,9	23,9
470	181	77,5	114	28,7	1,9	14,7	1,22	802	30,8	95,7	82,0	16,4
208	99	37,5	115	29,1	1,4	13,2	1,28	456	18,5	80,3	56,2	18,9
113	74	46,1	106	29,4	1,8	15,4	1,14	1425	44,8	88,3	74,4	14,3
188	77	42,8	101	33,7	1,7	13,8	1,24	1167	32,9	58,0	22,7	19,0
91	118	57,6	109	27,8	1,4	15,1	1,18	430	16,9	89,1	85,3	26,1
55	50	57,2	87	36,6	2,5	14,7	1,15	512	19,0	94,5	87,7	38,8
49	41	48,9	86	32,4	2,3	14,4	1,22	149	7,4	93,8	62,3	49,1
15	28	18,7	107	16,0	1,6	15,1	1,15	43	0,9	—	—	39,7
75	72	64,1	88	43,2	2,4	15,9	1,10	433	25,7	—	—	—
78	23	43,7	85	34,1	2,0	14,8	1,20	—	—	—	—	63,2
39	37	40,1	78	38,6	3,0	15,0	1,11	643	12,2	—	—	43,0
55	44	45,3	71	37,2	1,7	16,2	1,10	143	6,6	—	28,1	69,1
36	19	55,1	61	41,0	3,0	16,5	1,06	—	—	—	—	—
17	8	33,4	94	20,8	2,7	15,3	1,17	1000	32,5	—	—	—
24	15	47,7	77	39,7	3,2	16,2	1,12	1059	51,0	—	—	125,2
37	14	45,9	80	33,0	2,4	14,8	1,18	438	19,3	—	—	56,7
34	29	84,5	49	61,7	3,8	19,0	0,99	455	16,9	—	—	—
12	12	37,9	53	33,4	2,5	16,5	1,00	100	4,8	—	—	—
7	3	30,6	78	29,8	3,0	13,7	1,28	—	—	—	—	—

skie

2376	1078	64,9	160	24,1	1,5	12,2	1,31	1119	40,3	79,8	70,7	24,4
1261	537	76,1	199	23,8	1,5	11,8	1,32	1190	42,1	87,5	75,2	18,6
169	99	50,8	149	22,4	1,3	12,8	1,22	1630	37,5	87,0	79,9	15,1
59	22	37,6	220	15,3	1,2	11,7	1,32	1044	44,6	90,9	85,0	20,6
60	28	15,7	147	19,5	1,0	12,9	1,28	129	3,5	36,5	36,1	55,8
36	21	37,5	201	17,2	0,7	11,4	1,37	1402	39,4	97,1	92,0	30,1
236	86	62,9	100	30,6	2,1	13,5	1,25	1718	69,2	56,1	36,5	21,9
115	61	61,2	89	37,7	2,0	12,2	1,31	1587	57,4	56,1	48,5	20,3
45	40	62,1	76	44,0	2,2	14,8	1,12	2948	86,6	60,5	42,8	63,3
120	27	53,3	77	25,9	1,9	13,2	1,46	109	5,0	16,9	13,4	64,3
12	8	40,4	138	22,6	1,7	11,1	1,54	1320	24,2	91,7	84,9	60,6
88	31	93,8	57	59,5	4,6	14,0	1,22	1756	55,4	53,4	35,7	36,2
29	29	47,0	103	16,7	2,9	14,7	1,20	34	0,9	14,0	—	40,9
28	23	75,7	176	17,8	2,6	15,4	1,14	800	19,9	21,5	13,7	66,6
54	37	55,9	78	29,5	2,8	12,9	1,40	795	34,3	42,6	22,8	78,0

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Lubel

Kock	MP	RU	16,9	3099	183	6,2	+4,5	742	239
Łęczna	MP	RU	19,1	2663	139	5,7	+12,4	736	276
Ostrów Lubelski	MP	R	29,4	2189	74	-6,0	-0,5	473	216

Łomżyń

R A Z E M	×	×	228,9	82422	360	13,5	+7,5	34587	420
Łomża	P1	PUM	28,3	26905	951	13,9	+10,0	12715	473
Zambrów	P1	PU	19,1	15062	789	16,8	-1,5	7682	510
Grajewo	MP	UMPB	16,0	11974	748	17,4	+15,3	4614	385
Kolno	P1	U	25,3	6362	251	14,3	+15,6	2836	446
Wysokie Mazowieckie	P1	U	15,1	5706	378	16,1	+0,2	2764	484
Ciechanowiec	P1	X	26,2	3656	140	6,0	-7,9	1199	328
Szczuczyn	MP	RUN	13,3	3604	271	3,1	+3,6	899	249
Stawiski	MP	R	13,2	2307	175	15,1	+29,3	533	231
Jedwabne	MP	RU	11,5	1944	169	6,7	-5,6	346	178
Goniądz	MP	RUN	4,3	1758	409	-2,3	+13,2	383	218
Rajgród	MP	R	34,8	1670	48	2,4	+7,8	225	135
Nowogród	MP	RU	21,8	1474	68	12,2	+11,5	391	265

Miejskie

R A Z E M	×	×	333,9	956647	2865	2,7	+5,8	511879	536
Łódź	MP	P	214,3	780843	3644	1,9	+5,8	429895	551
Pabianice	MP	P	24,7	64952	2630	3,7	+7,9	34123	525
Zgierz	MP	P	30,6	46264	1512	8,2	+9,0	23169	501
Ozorków	MP	P	11,5	18599	1617	5,5	+2,3	8201	441
Aleksandrów Łódzki	P1	UPB	5,2	14922	2870	8,0	-5,1	5620	377
Konstantynów Łódzki	M1	PB	21,7	13988	645	6,9	+6,8	4560	345
Głowno	MP	P	17,7	13404	757	6,4	-0,0	5408	403
Stryków	M1	PR	8,2	3675	448	7,9	-4,9	903	246

Nowosa

R A Z E M	×	×	524,8	182598	348	10,4	+8,5	102251	560
Nowy Sącz	P2	UM(T)P	24,8	45604	1839	10,4	+12,0	28248	619
Zakopane	MP	UN(Z)	84,9	28549	336	8,4	+5,3	12469	437
Nowy Targ	P2	PUM	51,2	24010	469	15,9	+7,9	18249	760
Gorlice	P2	P	16,3	16582	1017	8,5	+3,7	14828	894
Rabka	MP	UN(Z)	36,2	11173	309	9,3	+4,3	5001	448
Krynica	P1	UN(Z)	39,7	10953	276	8,4	+11,5	6024	550
Szczawnica-Krościenko	MP	RUN(Z)	116,7	9038	77	9,9	-1,5	2773	307
Limanowa	P2	UM(H)P	11,1	7244	653	16,4	+8,0	5876	811
Stary Sącz	M1	RP	16,6	6352	383	9,7	+6,5	952	150
Mszana Dolna	P1	PR	26,8	5353	200	12,7	+28,5	2288	427
Piwniczna	MP	R	38,1	5013	132	10,4	+0,4	1102	220
Grybów	MP	X	16,9	5006	296	2,8	+12,1	1411	282
Muszyna	M1	UM(T)R	24,5	3925	160	12,9	+5,4	991	252
Jordanów	P2	PR	21,0	3796	181	0,8	+26,4	2039	537

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
										na 1000 zawartych małżeństw	na 1000 ludności	stan w dniu 31 XII

skie (dok.)

26	11	28,4	91	27,3	3,0	12,3	1,49	227	7,8	37,1	—	45,2
27	9	39,8	54	35,6	3,3	14,3	1,30	952	32,4	40,9	—	67,6
11	9	36,1	100	24,5	2,0	13,8	1,38	1000	30,4	18,0	—	78,6

skie

744	535	50,2	99	27,0	1,6	12,3	1,27	1038	33,6	60,1	51,3	36,9
212	136	60,0	110	26,8	1,1	12,6	1,21	1035	36,7	77,6	59,9	25,3
97	72	38,8	120	24,5	1,2	11,5	1,37	1593	43,2	78,7	71,6	27,1
106	66	43,2	109	27,3	1,7	11,3	1,32	1355	51,8	30,0	24,1	29,0
44	26	57,2	81	35,2	2,1	11,8	1,32	792	29,1	56,9	36,1	43,7
65	49	84,3	92	29,5	2,3	13,7	1,18	735	30,7	32,7	31,7	47,3
74	36	38,6	76	31,6	3,0	12,7	1,24	188	6,8	1,4	—	46,0
43	45	36,1	97	24,9	2,2	9,9	1,56	40	1,9	—	—	36,6
18	17	32,5	110	20,7	1,9	11,6	1,41	1091	24,4	—	—	62,4
42	18	41,2	50	28,9	2,0	12,7	1,29	250	9,2	—	—	92,1
32	25	30,7	57	24,4	1,8	22,5	0,79	308	8,6	—	—	105,8
5	33	27,5	88	19,7	3,3	14,8	1,18	364	11,4	—	—	73,1
6	12	33,2	82	21,1	2,5	12,1	1,28	2000	25,7	—	—	88,9

ódzkie

6545	2242	60,9	182	21,0	0,8	13,7	1,20	1095	36,3	80,5	75,9	15,6
5682	1790	66,1	185	22,3	0,8	14,0	1,18	1135	37,7	87,4	82,6	15,5
287	92	46,8	171	15,7	0,6	12,9	1,27	1152	40,3	58,1	54,5	11,6
230	100	43,0	179	14,2	0,6	12,5	1,27	598	21,0	69,9	63,1	15,0
50	36	19,9	139	17,6	0,2	12,4	1,26	809	23,4	23,5	24,1	18,1
96	50	21,6	174	16,0	0,4	11,7	1,37	1414	45,4	37,5	36,2	13,8
144	39	22,8	189	11,9	0,3	12,4	1,33	1224	50,1	15,0	14,6	15,4
18	114	29,2	213	9,0	0,7	12,3	1,33	202	7,5	15,7	7,5	32,5
38	21	35,4	108	18,7	0,9	11,8	1,42	—	—	—	—	47,1

deckie

1778	980	69,0	97	30,4	3,7	14,4	1,18	1167	34,7	61,1	48,9	31,8
329	118	33,4	114	28,4	2,5	13,7	1,26	1190	41,7	73,3	62,4	30,3
428	183	129,3	89	39,5	7,9	15,4	1,09	790	24,9	77,1	47,2	32,8
383	167	63,6	108	30,3	2,2	13,7	1,24	1406	43,2	62,5	49,8	4,7
145	101	86,1	81	36,2	2,0	15,0	1,14	1655	51,0	73,2	68,1	40,8
106	62	74,8	82	27,8	3,1	17,3	0,97	1506	44,7	42,9	43,5	27,2
53	130	103,2	83	34,9	4,5	13,5	1,15	2423	52,1	70,5	67,2	44,0
51	49	53,6	86	20,8	4,3	16,3	0,96	700	27,8	48,5	23,2	33,7
50	44	91,1	76	46,3	5,7	12,6	1,42	181	9,8	50,2	39,6	49,3
78	42	35,7	127	19,9	2,1	14,9	1,20	600	15,6	1,9	4,3	48,6
56	25	60,2	99	22,4	3,6	15,5	1,20	1444	31,1	—	—	51,7
13	3	24,7	167	13,8	2,5	11,3	1,66	538	6,8	26,7	—	31,3
32	19	47,9	109	22,4	2,8	12,5	1,58	—	—	12,0	9,7	50,1
24	21	67,0	91	23,5	3,4	14,0	1,21	91	3,1	10,5	2,6	35,7
30	16	37,4	100	17,1	4,2	14,7	1,22	3944	49,2	67,4	28,0	31,6

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznych ruchów wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce społecznej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Olsztyn

R A Z E M	X	X	212,1	303458	1431	10,5	+10,8	153380	505
Olsztyn	P1	UMPB	58,4	105641	1809	9,3	+20,4	62541	592
Ostróda	MP	UM(T)PB	9,4	22665	2411	12,7	+1,1	9843	434
Kętrzyn	P1	PUM	6,9	20454	2964	9,0	-2,0	10667	522
Szczytno	P1	UP	10,0	19029	1903	14,1	+17,5	8669	456
Ilawa	P1	UM(T)P	22,6	17935	794	13,0	+8,0	9851	549
Bartoszyce	P1	PU	7,5	17122	2283	12,1	+13,3	7974	466
Mragowo	P1	UPB	12,0	13639	1137	10,3	+5,8	6586	483
Lidzbark Warmiński	MP	UMP	14,4	13588	944	12,2	-8,6	6184	455
Nidzica	P1	UP	6,0	10264	1711	13,1	+2,9	5079	495
Morań	P1	UP	5,3	10224	1929	13,8	+0,2	5279	516
Biskupiec	MP	UP	4,6	7594	1651	15,9	+6,2	3815	502
Dobre Miasto	MP	P	4,8	7134	1486	11,6	+8,5	3394	476
Lubawa	MP	PUN	16,8	6674	397	10,3	+10,5	2131	319
Barczewo	MP	UNP	4,6	5454	1186	0,6	+57,1	1853	340
Reszel	MP	PUN	3,8	5424	1427	9,9	-0,7	1906	351
Olsztynek	MP	UP	7,7	5088	661	-5,1	+12,1	1660	326
Korsze	MP	UM(T)P	4,0	4425	1106	8,8	-13,1	1902	430
Górowo Iławeckie	MP	X	2,9	3508	1210	8,9	+2,6	1473	420
Jeziorany	MP	UM	3,4	2995	881	9,4	+0,7	986	329
Sępól	MP	PR	4,9	2387	487	8,8	-7,6	972	407
Bisztynek	MP	UR	2,1	2214	1054	12,8	-7,3	615	278

Opole

R A Z E M	X	X	627,1	427930	682	9,7	+10,0	252870	594
Opole	P1	UMPB	63,0	94599	1502	8,4	+8,8	62540	675
Kędzierzyn	P1	P	48,3	41611	862	11,5	+10,7	26194	629
Nysa	P1	PUM(T)	27,4	35107	1281	11,6	+11,2	20393	581
Brzeg	P1	PUM	14,6	33121	2269	13,1	+0,6	17438	526
Prudnik	P1	PU	20,4	21319	1045	11,0	+18,0	11826	555
Kluczbork	P2	UM(T)P	12,5	18741	1499	7,3	+6,4	12951	691
Strzelce Opolskie	P1	PU	30,0	15627	521	10,2	+8,4	8628	552
Krapkowice	P2	P	21,2	14876	702	11,7	+8,5	12371	832
Koźle	P1	UM(T)P	13,0	14208	1093	11,1	+18,9	8676	611
Głuchołazy	MP	P	6,8	13679	2012	7,9	-9,3	7311	534
Namysłów	P1	UP	22,6	11960	529	11,9	+16,2	6377	533
Głubczyce	P1	PUM(T)	12,5	11569	926	9,1	+2,3	7605	657
Paczków	P1	P	6,6	8027	1216	10,4	-11,9	4145	516
Zawadzkie	P2	P	16,3	7963	489	11,7	+6,9	6016	755
Ozimek	P2	P	3,1	7008	2261	8,9	+127,4	8272	1180
Głogówek	MP	PU	22,2	6743	304	6,0	+4,2	2468	366
Grodków	P2	UP	9,8	6567	670	9,2	-1,1	4308	656
Gogolin	M1	PBUM(T)	20,3	6278	309	2,9	+5,8	1363	217
Zdzieszowice	P2	P	12,5	6249	500	9,8	+13,5	3684	590
Kietrz	MP	P	18,6	6130	330	13,2	+2,2	2884	470
Lewin Brzeski	MP	P	10,5	5170	492	9,7	-3,3	2087	404
Wołczyn	P1	P	7,4	4895	661	11,7	-12,7	2837	580

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w uspołecznionym handlu detalicznym rynkowym	w uspołecz-nionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodo-ciągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie

1777	1422	60,2	125	29,3	2,1	12,1	1,30	1103	35,7	92,7	80,0	29,6
582	303	76,1	157	32,9	1,9	12,2	1,29	1391	39,4	96,8	89,3	23,0
113	65	53,8	129	24,1	2,3	11,9	1,31	354	14,8	89,9	83,0	34,1
103	130	47,9	126	28,0	2,0	12,4	1,30	1094	36,2	97,1	85,6	39,4
109	114	52,7	124	27,0	1,7	11,9	1,29	1116	48,4	88,1	71,5	17,1
147	101	52,1	124	26,6	2,5	11,7	1,30	1820	70,3	82,8	60,6	21,6
75	115	32,9	148	26,8	1,9	11,7	1,32	1510	45,8	92,7	85,2	33,3
102	112	65,0	103	32,3	2,0	12,7	1,23	1305	33,6	91,9	68,3	27,1
82	80	53,7	107	27,8	1,6	13,0	1,19	1471	45,1	95,8	79,7	24,1
72	53	56,3	110	32,1	2,1	10,9	1,41	296	16,4	76,9	71,3	35,1
44	80	56,8	101	36,6	2,1	12,1	1,27	781	30,3	89,4	83,6	41,3
48	43	85,3	78	38,8	2,3	12,3	1,30	218	12,5	96,7	74,5	44,5
44	32	54,1	106	22,3	2,1	10,8	1,46	121	6,1	99,9	76,4	25,8
78	72	41,4	88	33,2	1,8	12,7	1,33	208	6,8	89,4	53,1	18,0
40	17	46,4	147	17,9	1,7	12,9	1,28	2422	108,8	97,0	90,2	51,2
42	10	38,3	100	16,1	1,9	11,8	1,42	575	17,6	96,5	88,2	36,9
33	23	57,4	85	25,6	2,8	10,4	1,52	45	1,2	80,7	64,5	30,1
10	15	28,5	123	17,5	2,6	10,3	1,46	69	1,6	80,3	77,0	36,2
17	21	63,6	92	29,1	3,2	12,6	1,29	2500	82,2	89,5	69,5	55,9
14	21	44,1	97	26,2	3,0	13,6	1,31	63	1,7	95,0	55,1	72,8
11	4	39,0	109	16,1	2,8	14,1	1,16	71	2,1	93,9	18,1	62,8
11	11	47,4	96	26,2	3,7	14,9	1,15	—	—	91,0	—	88,5

skie

2474	1667	50,4	123	26,3	2,0	15,7	1,12	1050	30,1	90,1	78,2	34,1
495	234	80,9	150	34,6	2,0	16,2	1,06	1118	35,8	94,5	82,3	33,1
136	65	39,2	168	15,5	1,3	14,9	1,06	1433	31,4	85,9	82,1	30,4
219	197	54,3	114	25,8	1,8	15,0	1,18	1187	35,6	88,8	82,5	34,8
209	140	38,9	119	23,6	1,8	15,1	1,19	682	26,3	95,7	93,8	18,5
103	89	49,7	106	25,3	2,1	16,1	1,17	749	25,6	93,4	91,0	25,6
185	79	72,1	124	30,4	2,0	16,0	1,10	1760	51,0	96,5	89,3	20,0
119	99	35,5	115	34,2	2,4	16,1	1,06	2338	61,3	82,7	69,0	27,9
55	59	33,8	132	25,8	1,8	15,3	1,15	1030	20,4	88,5	65,9	44,9
102	22	56,1	101	33,8	2,1	17,5	1,01	1304	47,9	85,4	70,4	30,6
83	56	39,2	110	19,3	2,2	14,2	1,32	535	14,8	96,9	92,4	21,5
77	73	47,2	102	29,8	2,8	14,3	1,16	546	18,7	93,9	83,2	31,3
75	95	47,5	90	38,4	2,1	16,5	1,12	1750	46,5	97,1	90,1	52,1
72	77	32,0	104	20,9	2,2	15,1	1,30	84	5,1	90,6	84,1	42,0
16	28	18,8	147	16,4	1,2	14,2	1,14	83	2,5	90,7	74,8	32,7
12	5	21,1	140	21,3	2,0	12,3	1,33	1000	24,8	81,5	79,9	72,3
53	29	35,9	123	23,8	2,6	18,7	1,01	238	6,7	96,4	75,5	39,0
69	52	53,6	94	38,3	2,8	15,2	1,19	1164	42,6	86,9	86,3	34,1
37	23	15,8	157	13,7	1,5	16,5	1,11	644	25,5	75,7	3,1	28,7
26	10	13,3	156	14,7	1,9	15,5	1,06	370	12,4	83,9	41,8	85,5
20	15	23,5	114	16,0	1,6	15,2	1,18	1333	39,4	92,5	51,7	51,2
25	18	31,5	118	13,7	1,4	14,1	1,26	118	2,3	60,5	—	28,2
23	18	67,0	75	23,0	2,1	14,1	1,21	1158	30,3	96,6	85,6	55,8

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzne-ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
						na 1000 ludności			

Opol

Kłodnica	M1	UM(T)	22,4	4801	214	2,9	+23,9	1483	309
Niemodlin	P1	UPB	13,1	4543	347	14,5	+0,4	2631	579
Otmuchów	MP	P	28,0	4470	160	14,0	+10,7	2143	479
Kolonowskie	M1	UM(T)P	56,0	4103	73	-5,1	+16,4	1230	300
Sławięcice	M1	UN(O)	27,1	3772	139	1,1	+21,8	757	201
Baborów	M1	X	11,8	3580	303	9,9	+20,7	1077	301
Biała	MP	PU	14,8	3176	215	5,4	+13,0	1308	412
Leśnica	M1	RUN(O)	14,6	2798	192	-4,6	+19,7	478	171
Ujazd	M1	RP	13,9	2716	195	1,9	+12,3	465	171
Byczyna	MP	PUM(T)	5,8	2524	435	13,1	+1,2	924	366

Ostro

R A Z E M	X	X	175,6	83224	474	11,0	+11,5	40905	492
Ostrołęka	P2	PBUM	28,5	25122	881	12,6	+8,1	14393	573
Ostrów Mazowiecka	P1	UMP	22,4	15381	687	11,7	+16,8	6436	418
Wyszków	P1	PBU	21,2	13281	626	13,6	+1,4	7215	543
Przasnysz	P1	UP	24,4	11863	486	7,4	+11,4	5640	475
Maków Mazowiecki	P2	UP	10,3	6998	679	11,3	+39,8	3976	568
Łuszcz	MP	UM(T)P	8,1	4473	552	9,0	+3,4	2077	464
Chorzęle	M1	RP	25,2	2586	103	7,9	+10,6	397	154
Różan	P1	X	6,6	1793	272	4,0	+22,2	648	361
Brok	M1	R	28,9	1727	60	—	-7,0	123	71

Pil

R A Z E M	X	X	353,4	194027	549	9,6	+10,4	85828	442
Piła	MP	PUM(T)	88,2	46272	525	13,1	+7,5	19117	413
Wałcz	MP	UMPB	37,3	19349	519	12,4	+4,6	8141	421
Wągrowiec	P1	UMP	16,2	16996	1049	9,7	+21,1	7311	430
Chodzież	P1	PU	12,1	14633	1209	4,5	+4,9	8247	564
Złotów	P1	UP	11,6	12183	1050	9,1	+16,3	5419	445
Trzcianka	P1	X	17,1	11601	678	13,4	+12,7	5761	497
Rogoźno	MP	PU	11,2	8805	786	9,2	+16,9	3182	361
Wronki	P1	P	4,6	8795	1912	9,5	+4,0	4980	566
Czarnków	P2	PUM	6,3	8126	1290	10,5	+31,9	4967	611
Jastrowie	P1	PUM	73,0	6726	92	17,1	+1,4	2953	439
Krzyż	P2	UM(T)	5,7	5060	888	5,1	-12,0	3145	622
Wielęń	MP	PUN(Z)	3,1	4396	1418	-12,8	+15,1	1327	302
Wyrzysk	MP	UN	3,8	3484	917	—	+4,3	1372	394
Okonek	MP	PR	5,9	3378	573	16,6	+5,9	1338	396
Szamocin	MP	X	4,8	3115	649	-4,2	+40,5	1181	379
Ujście	MP	P	5,8	3019	521	-5,6	-2,6	1269	420
Krajenka	MP	X	3,8	2884	759	8,7	+7,7	805	279
Łobżenica	P1	RU	3,3	2758	836	-4,4	+16,4	1041	377
Golańcz	MP	X	12,4	2599	210	13,5	-4,2	843	324
Mirosławiec	MP	RUM(T)	1,8	2213	1229	29,6	-9,6	829	375
Margonin	P1	RUM(H)	5,4	2065	382	-6,8	+9,2	976	473

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII						stan w dniu 31 XII		na 1000 zawartych małżeństw	na 1000 ludności	w % ogółu ludności		stan w dniu 31 XII

skie (dok.)

26	16	8,7	185	17,4	1,9	17,0	1,04	188	5,7	99,2	38,0	—
45	26	72,6	86	33,1	2,3	15,2	1,15	1806	45,4	92,6	68,8	55,9
42	31	48,1	81	28,7	3,1	14,4	1,21	49	1,6	96,4	90,6	53,2
9	27	14,4	171	10,3	2,3	16,6	1,11	684	15,9	64,5	35,0	42,7
23	10	24,4	140	13,3	4,3	17,6	1,03	909	28,2	56,3	29,0	55,1
18	8	29,6	81	19,8	1,9	17,1	1,09	238	7,1	75,9	20,7	60,3
33	37	49,4	79	30,9	3,1	20,1	0,96	800	21,3	96,3	60,5	75,6
18	12	20,4	117	14,2	1,2	19,1	1,02	500	10,0	90,3	—	—
19	1	12,5	118	13,4	1,6	16,6	1,09	444	3,7	45,0	—	—
30	16	77,3	68	34,2	4,0	14,8	1,13	444	14,3	84,0	46,1	96,3

łęckie

777	373	50,4	96	27,4	1,4	11,9	1,33	1079	33,6	51,1	41,7	40,9
142	68	39,7	113	22,0	1,5	11,2	1,42	862	26,0	54,6	45,9	44,2
182	84	56,1	93	26,7	0,9	12,0	1,29	857	27,5	36,4	31,3	25,0
162	67	41,6	112	29,2	1,1	11,6	1,40	367	14,2	34,0	39,8	41,9
106	57	70,9	85	31,6	1,1	13,2	1,20	2747	88,2	76,5	46,0	31,6
99	61	77,5	80	38,1	2,7	12,1	1,32	1941	48,8	58,1	54,5	40,0
20	7	33,1	104	32,0	1,6	12,0	1,41	500	20,5	—	—	34,9
29	18	44,9	74	25,6	1,6	13,4	1,22	696	26,7	—	18,9	73,1
27	9	45,7	46	31,8	2,4	11,1	1,43	263	8,5	59,3	—	94,3
10	2	30,7	133	12,6	2,0	15,0	1,15	118	2,3	—	—	104,2

skie

1192	950	42,8	111	24,9	1,7	13,5	1,21	909	28,9	77,6	61,2	37,9
148	109	32,3	150	18,8	1,4	12,4	1,31	1077	33,4	97,7	78,7	21,5
148	120	53,6	109	26,0	1,1	14,7	1,12	1226	53,4	96,0	84,0	64,6
142	73	35,3	111	30,4	1,9	13,2	1,27	1036	35,5	44,5	26,2	16,5
89	78	43,4	93	26,6	2,0	13,7	1,20	358	12,8	93,5	68,1	43,3
76	68	59,2	94	36,6	1,3	15,4	1,04	1304	38,5	84,0	74,4	22,5
106	114	54,7	107	30,5	1,7	13,8	1,19	741	25,4	93,9	69,4	23,8
52	38	27,5	116	20,4	1,3	12,5	1,32	1877	51,5	11,4	28,9	32,4
89	40	29,1	142	19,0	1,5	11,6	1,41	145	7,2	71,2	69,0	27,5
67	40	82,7	75	36,5	2,1	14,0	1,18	1524	54,8	—	20,3	42,5
42	65	33,7	149	17,2	1,7	13,6	1,21	38	1,4	—	—	41,8
13	1	32,2	127	17,1	2,6	14,2	1,09	143	6,5	89,8	76,7	46,4
20	9	31,2	105	15,9	1,2	15,3	1,10	40	1,1	—	—	26,6
34	24	80,9	94	45,1	2,7	13,4	1,25	367	9,3	12,4	43,8	64,6
4	13	35,5	113	15,8	1,5	11,9	1,31	100	2,4	2,3	19,9	56,8
18	17	29,9	115	21,4	2,5	14,8	1,17	4071	67,4	—	—	44,0
5	6	26,2	104	16,4	1,9	12,7	1,20	368	12,9	21,7	46,1	49,7
27	31	62,1	93	21,8	2,0	12,8	1,24	138	6,6	72,2	—	53,7
31	22	45,7	86	29,3	2,6	14,7	1,13	571	21,9	92,9	52,4	74,3
21	19	31,9	93	34,4	2,3	12,0	1,47	1462	22,4	—	—	46,2
9	5	61,9	111	17,0	2,7	20,3	0,78	154	9,1	77,0	78,1	203,8
13	14	43,1	71	31,3	3,3	14,6	1,19	842	29,1	94,8	—	83,3

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzne ruchu wędrow- kowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsce pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględ- nych	na 1000 ludności

Piłskie

Tuczno	MP	UNP	8,9	1988	223	11,7	+4,1	659	331
Wysoka	MP	UR	4,8	1826	380	8,6	+90,8	399	219
Człopa	MP	X	6,3	1756	279	13,1	-16,0	566	322

Piotr

R A Z E M	x	x	190,0	208052	1095	8,8	+6,5	116223	559
Piotrków Trybunalski	P ₁	P	39,8	62395	1568	7,6	+4,9	34528	553
Tomaszów Mazowiecki	P ₁	P	20,1	56919	2832	8,9	+2,2	32598	573
Radomsko	P ₂	P	19,8	32803	1657	9,0	+12,9	24052	733
Opoczno	P ₂	PUM	24,1	13167	546	13,3	+32,6	8409	639
Belchatów	P ₁	P	14,6	9750	668	11,4	+20,7	6185	634
Koluszki	M ₁	UM(T)	9,4	9197	978	10,3	-2,8	3197	348
Zelów	MP	P	10,7	7560	707	9,7	-2,5	3536	468
Tuszyn	M ₁	UN(Z)	23,2	7479	322	7,1	-12,0	1463	196
Sulejów	M ₁	PR	22,5	5379	239	4,1	-0,7	1324	246
Przedbórz	MP	X	5,8	3403	587	6,5	+3,3	931	274

Płoc

R A Z E M	x	x	178,0	172806	971	7,3	+17,1	93910	543
Płock	P ₁	P _B	51,9	81546	1571	9,5	+22,9	47583	584
Kutno	P ₁	PUM(T)	14,8	31780	2147	4,4	+19,1	18888	594
Łęczyca	P ₁	UP	9,0	14289	1588	8,2	+4,4	7178	502
Sierpc	P ₁	UM(T)P	18,7	13375	715	7,3	+15,6	6175	462
Gostynin	P ₂	PU	32,5	12870	396	7,2	+5,6	7685	597
Żychlin	MP	P	8,7	8345	959	2,4	+6,4	3629	435
Krośniewice	MP	UMP	2,1	4007	1908	-0,2	-6,0	1266	316
Gąbin	M ₁	X	27,3	3897	143	2,6	+37,5	766	197
Wyszogród	MP	X	13,0	2697	207	5,2	-6,3	740	274

Poznań

R A Z E M	x	x	492,6	767643	1558	6,1	+10,2	366352	477
Poznań	P ₁	PU	228,4	498984	2185	5,2	+9,9	265797	533
Gnieszno	P ₁	PUM(T)	27,6	53777	1948	8,5	+10,9	25079	466
Września	P ₁	P	12,9	19532	1514	8,5	+23,1	10239	524
Śrem	P ₁	P	12,4	18260	1473	8,0	+29,9	9751	534
Luboń	M ₁	P	13,4	17470	1303	6,4	+2,8	3977	228
Środa Wielkopolska	MP	PUM	17,9	15558	869	9,0	+6,5	6780	436
Szamotuły	MP	UP	10,1	14945	1480	6,9	-8,9	6261	419
Swarzędz	M ₁	P	7,8	12872	1650	5,8	+13,9	3862	300
Oborniki	P ₁	PBU	13,9	10800	777	10,6	+8,4	6355	588
Grodzisk Wielkopolski	M ₁	PU	4,6	9593	2085	7,9	+26,7	2507	261
Mosina	M ₁	UMP	14,0	8927	638	4,7	+11,9	2002	224
Puszczykowo	M ₂	U	16,0	7683	480	5,8	+2,9	857	112
Nowy Tomyśl	P ₂	PU	3,7	7183	1941	9,8	-3,2	5083	708

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym w rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

(dok.)

7	20	52,8	69	27,7	2,4	13,6	1,14	95	4,6	—	14,5	100,6
14	17	41,6	76	44,2	3,3	11,5	1,40	—	—	60,0	33,0	73,4
17	7	62,6	73	23,2	2,8	14,8	1,10	250	6,3	68,5	46,7	—

kowskie

1687	758	51,9	135	21,9	1,0	12,7	1,32	916	33,0	58,8	59,6	24,1
528	159	62,2	139	19,6	1,1	12,6	1,32	713	26,1	77,1	81,1	15,7
238	131	43,1	166	17,3	0,7	12,2	1,37	928	34,6	50,4	62,7	18,5
416	253	69,0	114	35,6	1,0	13,5	1,25	1105	36,4	62,2	47,5	27,1
93	47	40,3	118	28,2	1,6	12,1	1,40	1705	60,0	53,5	42,3	42,5
80	35	64,6	108	25,4	1,0	13,8	1,19	2361	102,2	37,2	35,1	29,9
48	39	45,4	131	16,7	1,5	13,3	1,27	266	13,3	44,9	38,8	42,3
31	26	26,5	184	15,9	1,1	13,1	1,33	238	9,7	23,9	20,7	38,6
57	19	21,8	134	15,7	0,8	12,0	1,41	231	9,9	—	—	18,7
101	25	25,7	103	21,7	1,6	12,2	1,39	636	15,5	44,7	—	35,3
95	24	38,2	83	15,3	2,3	12,2	1,43	111	4,5	51,1	11,2	70,5

kie

1297	465	62,9	123	28,2	1,3	12,3	1,27	1564	50,8	72,8	68,0	32,4
370	210	70,8	174	24,8	1,4	12,1	1,27	1915	61,7	87,4	82,7	26,2
315	26	59,8	118	31,2	1,2	12,6	1,24	2017	65,6	59,1	63,3	31,0
80	47	74,3	95	31,3	1,1	12,6	1,28	991	24,6	84,1	82,4	40,7
170	75	61,5	89	34,5	1,3	12,2	1,28	1000	40,8	60,5	34,6	20,2
120	60	44,3	99	29,0	0,8	12,6	1,26	1146	46,0	45,5	44,5	31,1
52	1	36,3	95	24,6	1,5	11,7	1,38	898	30,5	47,2	39,9	79,1
31	2	24,5	85	26,2	1,9	12,1	1,39	182	4,5	42,5	33,0	49,7
124	30	51,8	61	41,5	1,3	12,7	1,34	77	2,6	—	—	61,6
35	14	47,1	77	34,9	3,1	13,5	1,25	214	7,8	50,7	20,2	48,9

skie

10143	4201	61,6	154	25,7	1,9	14,0	1,22	990	31,4	82,3	74,5	17,0
6815	2351	74,9	182	25,3	2,0	14,4	1,19	1047	33,4	90,8	85,6	14,1
342	213	45,3	150	23,1	1,7	13,3	1,28	682	24,0	90,7	83,2	16,6
214	105	28,0	107	36,3	1,8	13,0	1,27	1176	29,4	91,6	74,6	24,1
154	88	36,7	124	28,3	1,6	12,1	1,38	2289	58,7	92,4	72,9	33,4
212	145	5,6	291	9,6	0,4	12,7	1,27	1000	33,6	12,2	9,4	10,3
185	108	66,6	122	30,4	1,7	12,2	1,37	622	19,9	94,9	64,5	17,5
168	143	29,0	107	30,7	1,9	13,6	1,27	393	15,5	78,7	65,7	13,4
648	67	20,3	222	17,8	1,0	12,0	1,40	256	11,0	75,3	42,1	12,9
95	93	57,5	106	36,8	2,2	12,4	1,35	1484	42,4	31,6	21,5	18,0
82	53	44,8	95	30,1	1,1	13,2	1,27	1333	41,3	4,0	23,9	16,8
82	49	20,3	121	27,4	1,3	13,5	1,22	612	20,2	24,0	5,9	19,2
171	72	34,5	208	11,8	1,0	16,8	1,07	333	11,5	—	—	24,7
67	82	77,1	79	42,7	2,8	14,5	1,17	1227	44,3	87,8	52,2	27,8

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzne ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Poznań

Kostrzyn	M1	X	8,1	6464	798	9,6	+11,8	1007	156
Opalenica	MP	PUM	6,5	6363	979	5,7	+3,5	2357	370
Pobiedziska	M1	X	7,7	6051	786	3,7	+7,0	1380	228
Kórnik	M1	UNR	6,0	5467	911	5,4	+20,7	764	140
Buk	MP	PU	2,8	5314	1898	10,1	+48,7	1526	287
Pniewy	M1	PUN	3,7	5146	1391	5,3	+2,0	1293	251
Sieraków	MP	PU	14,2	4978	351	7,5	+14,7	1786	359
Murowana Goślina	M1	X	7,1	4365	615	12,6	+1,6	808	185
Stęszew	MP	UN(N)P	5,1	3827	750	1,1	-0,5	1313	343
Czempiń	M1	X	2,1	3420	1629	3,5	-	584	171
Miłosław	MP	PUM(H)	4,0	3083	771	7,8	-2,3	1126	365
Skoki	M1	UMR	11,2	2836	253	9,6	-6,0	447	158
Lwówek	M1	RUM(H)	1,6	2637	1648	9,9	-7,2	561	213
Rakoniewice	MP	X	3,5	2120	606	11,0	+24,9	619	292
Kłecko	M1	UM(H)R	9,5	2094	220	10,3	+31,5	451	215
Czarniejewo	M1	X	10,2	2004	196	9,6	+2,5	459	229
Książ Wielkopolski	M1	UM(H)R	2,1	1660	790	3,6	+1,2	387	233
Dolsk	M1	UR	2,0	1489	745	11,5	-2,0	343	230
Wielichowo	MP	RUM(H)	1,3	1379	1061	13,8	-2,2	335	243
Ostroróg	M1	UM(H)R	1,2	1362	1135	-0,7	+2,2	256	188

Przemyś

R A Z E M	x	x	170,3	114940	675	5,7	+3,7	52824	460
Przemyśl	MP	PU	32,6	55770	1711	4,9	+2,3	22745	408
Jarosław	P1	UM(T)P	32,8	30279	923	4,6	+7,1	14377	475
Przeworsk	P2	UM(T)P	20,1	9302	463	7,0	+0,8	6883	740
Lubaczów	P1	UP	25,7	7421	289	15,7	+14,3	3871	522
Radymno	P1	X	13,6	3738	275	10,6	-25,2	1698	454
Dynów	P1	RP	15,9	3722	234	4,1	-4,6	1359	365
Kańczuga	P2	X	7,6	1978	260	5,2	+39,6	1013	512
Sieniawa	P1	RLU	7,3	1370	188	4,4	+19,3	513	374
Cieszanów	MP	RUM(H)	14,7	1360	93	-9,3	-12,1	365	268

Radom

R A Z E M	x	x	280,3	250639	894	10,1	+8,1	128883	514
Radom	P1	P	65,6	166911	2544	10,2	+4,0	86215	517
Pionki	P2	P	18,1	15160	838	9,6	+12,5	8957	591
Grójec	P1	UM(T)	10,5	10994	1264	10,1	-2,7	6010	547
Kozienice	P2	PBUM(H)	8,7	10593	1009	13,7	+62,9	6858	647
Warka	MP	P	25,7	7496	292	7,0	+1,3	2362	315
Szydłowiec	P2	PU	21,9	6733	307	7,3	+22,2	3892	578
Zwoleń	P1	UP	15,7	5732	365	13,1	+14,7	2770	483
Ilża	P1	P	16,1	4592	285	7,0	+3,3	2264	493
Nowe Miasto n/Pilicą	M1	UNR	10,4	4412	424	4,3	+15,3	566	128
Białobrzegi	P1	UMPB	7,5	4223	563	12,8	+38,3	2026	480
Przysucha	P2	PUM	7,0	3665	524	11,9	+3,3	2840	775

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonen- ci telefo- niczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Miesz- kania	Izby	Ludność korzy- stająca z sieci		Miejsca na wi- downi w kinach stałych na 1000 ludności
przemy- słowym	nieprze- mysło- wym			w społecz- nym handlu detalicz- nym ryn- kowym	w społecz- nionych zakładach gastro- nomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodo- ciągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

106	65	9,7	150	20,0	2,1	13,0	1,29	643	36,7	5,3	—	18,6
43	45	49,7	112	24,5	1,3	14,6	1,17	893	43,3	56,6	16,3	35,4
99	47	23,5	144	20,6	1,2	12,0	1,34	196	6,7	17,2	30,1	30,7
66	46	24,3	93	28,5	2,6	12,9	1,34	1537	37,4	21,4	8,7	25,4
56	29	38,2	93	26,2	1,8	14,1	1,18	2239	66,5	67,9	67,2	40,6
83	58	35,2	107	29,5	2,1	14,5	1,20	532	25,6	—	8,0	25,3
31	42	33,7	77	20,2	1,9	13,6	1,21	1771	55,0	10,1	—	21,3
89	45	17,4	106	23,1	2,4	12,4	1,36	294	9,4	56,1	13,7	35,7
35	34	18,6	89	34,6	3,2	13,5	1,23	333	13,4	—	24,8	47,0
59	19	20,8	88	26,8	2,3	13,1	1,32	467	20,2	—	—	45,0
29	36	34,7	79	30,0	2,4	13,4	1,26	625	25,7	84,0	—	78,8
30	22	32,4	118	24,6	2,4	11,4	1,46	—	—	74,2	—	66,6
33	18	69,4	71	34,6	2,7	16,4	0,48	250	9,1	—	—	—
17	30	57,5	68	37,6	2,6	15,1	1,18	800	22,5	—	9,4	—
24	7	37,7	65	47,9	2,6	12,5	1,36	2615	55,7	58,4	12,8	57,3
17	10	28,4	111	16,0	1,8	11,6	1,45	—	—	21,0	29,0	—
49	39	56,0	52	50,1	2,5	15,2	1,12	1143	26,4	—	9,1	—
16	20	47,0	71	44,5	3,2	12,9	1,30	200	4,1	—	—	107,5
15	10	52,9	81	41,6	2,0	17,0	1,04	—	—	—	—	—
11	10	30,1	72	32,9	2,9	14,0	1,16	167	6,6	—	—	—

skie

670	414	74,6	97	25,5	1,8	14,4	1,27	871	27,5	78,6	66,0	33,1
348	178	65,1	120	20,1	1,6	13,8	1,32	755	23,6	84,4	83,2	26,8
157	116	90,4	92	27,5	1,6	15,1	1,21	1397	44,1	96,2	69,6	31,7
57	42	94,5	74	40,2	2,3	15,2	1,18	209	9,1	34,3	31,4	23,0
36	37	94,2	94	33,9	2,3	14,5	1,27	1464	35,6	23,7	22,5	30,2
15	8	65,8	71	27,8	1,7	13,7	1,37	342	16,7	—	11,1	42,8
24	12	34,9	74	26,4	1,9	15,1	1,27	867	20,5	—	9,2	52,4
26	14	64,7	55	27,0	2,3	14,6	1,19	150	6,3	56,3	—	91,5
3	2	51,1	57	35,3	3,5	15,3	1,25	83	3,0	—	—	186,1
4	5	44,1	68	31,8	3,3	15,9	1,38	500	12,8	—	—	92,6

skie

2901	1216	57,0	138	24,0	1,4	12,1	1,39	1222	37,5	75,9	68,4	21,2
1550	633	59,5	177	20,7	1,0	11,6	1,45	1130	36,1	82,1	76,1	17,0
47	69	25,9	241	14,8	0,9	13,2	1,26	2510	56,8	74,5	70,0	17,7
135	138	69,4	87	46,1	1,6	12,3	1,30	70	2,7	65,7	44,6	18,1
85	76	70,2	119	31,9	2,3	14,3	1,17	4259	104,5	67,8	68,8	22,7
191	38	34,6	81	31,6	1,6	11,7	1,44	238	9,1	44,7	34,5	17,1
68	29	47,2	90	31,1	2,2	13,6	1,22	1709	51,7	67,1	43,0	29,3
172	78	62,3	73	37,6	2,4	13,6	1,20	1343	37,9	34,4	35,4	37,9
50	27	49,0	78	22,2	2,0	13,5	1,28	220	8,1	66,1	60,0	26,1
98	10	47,6	83	25,8	2,0	12,6	1,26	2303	53,0	67,5	51,8	37,6
165	44	51,1	73	38,2	5,2	12,8	1,29	1786	61,5	70,3	24,3	28,4
43	13	86,5	75	32,0	4,0	13,6	1,19	707	27,6	53,0	47,3	67,4

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Radom

Lipisko	P ₂	PbUM	15,8	3434	217	15,7	+5,9	2792	813
Mogielnica	MP	X	13,0	3128	241	3,8	+2,6	784	251
Skaryszew	MP	R	27,7	2693	97	15,8	+6,8	427	159
Wysmierzyce	MP	R	16,6	873	53	-4,6	—	120	137

Rzeszów

R A Z E M	X	X	188,2	175064	930	10,2	+19,2	141607	809
Rzeszów	P ₂	PbUM	40,3	89550	2222	8,1	+19,6	76296	852
Mielec	P ₂	P	20,9	34071	1630	12,4	+17,0	27658	812
Łańcut	P ₂	PU	19,4	12628	651	8,4	+2,9	8393	665
Leżajsk	P ₂	PUM	20,3	7927	390	15,7	+6,6	5979	754
Ropczyce	P ₂	UPB	12,9	4593	356	10,3	+7,0	3135	683
Strzyżów	P ₂	PUM	8,9	4533	509	15,6	+0,4	4104	905
Sędziszów Małopolski	P ₂	P	7,7	4453	578	14,6	+103,7	4315	969
Kolbuszowa	P ₂	PU	7,9	4406	558	21,1	+27,4	4838	1098
Nowa Sarzyna	P ₂	P	6,6	3366	510	19,6	+95,0	4073	1210
Głogów Małopolski	MP	PR	13,6	2948	217	10,3	+7,9	1217	413
Tyczyn	MP	R	9,7	2668	275	7,9	-1,5	755	283
Sokołów Małopolski	M ₁	R	15,7	2469	157	7,3	-2,0	325	132
Błazowa	MP	RU	4,3	1452	338	0,7	+6,2	519	357

Siedle

R A Z E M	X	X	207,6	133233	642	10,8	+13,3	70755	531
Siedlce	P ₁	PUM(T)	31,9	41625	1305	8,1	+16,8	23546	566
Mińsk Mazowiecki	MP	PUM	8,9	26151	2938	9,1	+7,9	12081	462
Łuków	P ₂	PUM(T)	35,6	18416	517	18,1	+30,5	13399	728
Sokołów Podlaski	P ₂	UMP	9,1	10294	1131	12,6	+0,9	6239	606
Garwolin	P ₂	U	22,0	9748	443	9,8	+10,2	5762	591
Węgrów	P ₂	UP	35,4	8090	229	20,7	+5,0	4762	589
Łochów	M ₁	UR	13,2	4169	316	6,8	+13,4	641	154
Łaskarzew	MP	PR	15,3	3844	251	1,6	+5,2	1168	304
Żelechów	MP	X	11,0	3702	337	6,0	+2,5	905	244
Kałużyn	MP	RP	12,2	2572	211	8,2	+1,2	659	256
Stoczek Łukowski	P ₁	PUM	8,6	2379	277	16,7	+27,0	1172	493
Mordy	M ₁	RUN(O)	4,4	2243	510	7,1	+7,6	421	188

Siera

R A Z E M	X	X	118,3	100884	853	6,7	+13,4	57843	581
Zduńska Wola	P ₁	PUM(T)	24,5	35481	1448	5,6	+3,1	19219	564
Sieradz	P ₁	PUM(T)	16,7	20389	1221	10,2	+26,8	12702	623
Wieluń	P ₂	PUM(T)	13,4	15317	1143	6,0	+17,3	11919	778
Łask	P ₁	PUM(T)	15,4	13274	862	9,1	+24,8	7343	553
Poddębice	P ₂	PU	4,1	4758	1160	14,4	+9,1	3391	713
Warta	MP	UN(Z)R	10,9	4051	372	0,7	+5,2	1166	288
Złoczew	MP	R	13,8	2824	205	-3,9	+11,0	674	239

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności		
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym	w społecznym handlu gastronomicznym	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodoociągowej		kanalizacyjnej	w % ogółu ludności

skie (dok.)

49	26	69,3	55	44,7	3,8	13,1	1,31	1379	47,3	63,1	53,5	46,6
107	14	44,8	68	36,3	3,1	12,4	1,39	—	—	57,4	—	55,6
124	18	55,7	168	19,8	1,3	11,3	1,71	179	7,2	—	—	33,4
17	3	34,4	109	19,5	2,4	14,4	1,34	500	11,5	—	—	171,8

skie

1290	612	72,1	105	35,0	2,5	14,1	1,24	1591	45,9	75,4	67,9	35,9
545	291	84,6	133	38,5	2,4	13,6	1,24	1694	49,9	86,2	83,7	24,9
311	86	57,3	118	26,0	2,0	13,2	1,28	1409	42,3	77,4	71,0	36,3
107	62	79,3	72	39,9	2,8	15,7	1,18	592	25,0	63,7	50,0	25,3
70	48	55,3	78	32,8	3,1	15,8	1,17	2633	64,6	23,8	22,1	32,8
30	18	36,4	84	29,1	1,8	15,0	1,32	421	6,4	41,2	38,6	37,4
25	19	71,5	62	47,0	3,9	14,0	1,21	388	17,8	25,5	39,3	67,5
32	12	65,1	75	29,3	3,2	14,4	1,25	7348	110,5	60,6	30,2	60,2
43	29	78,8	59	47,3	4,4	16,2	1,15	1292	55,0	—	27,2	35,7
1	3	40,1	91	26,1	3,7	14,0	1,17	3000	130,2	96,9	96,9	154,5
20	15	33,9	109	20,1	2,6	15,5	1,43	111	3,4	—	8,5	91,6
16	13	31,9	111	22,2	1,7	13,4	1,46	200	4,9	37,9	8,0	73,1
64	9	51,0	67	29,9	2,9	18,7	1,14	813	22,4	—	—	64,4
26	7	61,3	44	40,6	2,9	18,1	1,05	4000	49,9	—	12,4	124,0

skie

1445	531	67,0	100	29,3	1,4	12,4	1,29	1104	37,2	46,3	41,5	48,4
316	111	89,9	98	28,4	1,0	12,6	1,26	1143	41,8	54,9	47,7	52,6
276	80	63,2	128	26,5	0,8	11,9	1,31	603	19,1	38,4	37,5	55,2
95	13	48,5	115	29,2	1,9	12,6	1,27	2517	82,5	46,3	36,9	26,1
144	102	71,9	69	39,1	1,7	12,9	1,25	1000	37,9	45,2	32,7	58,9
176	54	62,9	90	36,8	2,1	13,7	1,22	1518	47,5	53,7	44,0	51,3
112	44	71,0	88	34,2	1,5	12,2	1,35	463	21,4	46,4	—	20,8
69	34	36,5	134	24,7	1,7	12,2	1,40	486	20,5	1,2	—	42,7
76	13	27,1	96	18,0	0,6	11,6	1,45	118	4,4	—	—	46,8
44	11	40,2	77	26,0	1,6	12,6	1,39	474	9,3	—	—	44,8
69	19	31,9	107	26,1	2,7	11,0	1,52	318	11,3	—	—	77,8
49	40	48,3	68	29,5	3,9	12,8	1,34	1300	25,7	38,5	—	65,6
19	10	46,4	112	23,2	2,3	11,3	1,42	625	9,4	—	—	81,1

skie

1061	406	48,6	112	28,4	1,2	13,4	1,25	1213	36,0	54,1	50,3	37,5
258	114	38,2	138	18,1	0,8	12,7	1,34	602	23,0	36,4	39,5	25,8
165	82	56,6	120	36,2	1,0	13,1	1,25	2662	64,6	65,0	67,8	26,1
150	22	57,1	79	48,0	1,4	15,3	1,10	1705	53,0	82,2	68,4	32,5
233	69	54,8	149	22,2	1,2	13,4	1,21	1190	38,9	34,2	36,3	69,0
70	47	68,3	95	25,0	2,3	12,7	1,27	636	18,0	68,5	51,6	51,3
52	25	35,3	90	22,2	0,9	13,4	1,30	400	6,2	72,9	52,0	46,4
37	10	39,3	94	30,4	3,3	14,3	1,21	545	12,1	—	—	53,1

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzny ruchu wędrownego	Zatrudnienie w gospodarce społecznej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
						na 1000 ludności			

Sieradz

Błaszki	M ₁	P	1,6	2730	1706	3,7	-4,0	691	253
Szadek	MP	RP	17,9	2060	115	-7,8	+2,9	738	358

Skiernie

R A Z E M	×	×	127,6	136530	1070	6,9	+7,5	67251	493
Żyrardów	MP	P	11,2	33819	3020	3,6	+4,1	17232	510
Skierniewice	MP	U _{M(T)} P	20,8	26147	1257	4,5	+7,1	12563	480
Łowicz	P ₁	P _{U(M(T))}	23,4	22299	953	8,4	+13,2	12503	561
Sochaczew	MP	U _{M(T)} P	11,2	21914	1957	9,3	+8,2	8035	367
Rawa Mazowiecka	P ₁	PU	14,1	10583	751	14,2	+6,5	6265	592
Brzeziny	P ₁	UP	21,5	9145	425	6,6	-3,4	4493	491
Chodaków	P ₁	P	7,3	5878	805	10,7	-15,2	3934	669
Mszczonów	MP	P	8,5	4294	505	8,5	+62,6	1684	392
Biała Rawska	M ₁	R	9,6	2451	255	2,1	+5,7	542	221

Słup

R A Z E M	×	×	185,6	166038	895	12,2	+10,0	78585	473
Słupsk	MP	P _{U(M)}	43,1	73504	1705	10,1	+6,8	36487	496
Lębork	MP	P _{U(M)}	15,2	25520	1679	11,4	-8,1	11618	455
Bytów	P ₁	UP	8,8	11746	1335	15,2	+26,4	5685	484
Ustka	MP	P	10,1	11508	1139	18,4	+54,1	4341	377
Sławno	P ₁	UP	15,7	11128	709	12,8	-6,5	5572	501
Miastko	P ₁	UP	5,6	9028	1612	17,6	+13,0	4933	546
Człuchów	P ₂	UP _B	12,0	8467	706	15,6	+32,0	5199	614
Czarne	MP	UNP	46,5	4634	100	17,4	+5,7	1371	296
Debrzno	M ₁	UP	7,5	3763	502	12,0	+12,0	731	194
Łeba	MP	P _{U(M(H))}	14,8	3558	240	4,0	+5,4	1181	332
Kępicze	MP	P	6,3	3182	505	13,0	+17,7	1467	461

Suwał

R A Z E M	×	×	242,8	160499	661	6,7	+6,8	69956	436
Elk	P ₁	P _{U(M(T))}	19,7	29408	1493	13,4	+14,8	14008	476
Suwałki	MP	U _{M(P)}	37,3	28357	760	8,8	+21,5	11243	396
Augustów	MP	U _{M(P)}	81,0	21276	263	13,6	+9,5	9066	426
Giżycko	MP	U _{M(P)}	13,7	19689	1437	10,3	+12,4	9050	460
Pisz	P ₁	PU	8,1	12466	1539	20,4	+30,6	6014	482
Olecko	P ₁	UP _B	10,7	9733	910	11,1	-2,5	4667	480
Gołdap	MP	UNP _B	17,5	9614	549	17,8	+15,8	3801	395
Węgorzewo	MP	UP	10,9	9250	849	11,5	+21,8	3633	393
Orzysz	M ₁	U _{M(P)}	8,1	5013	619	18,5	-5,4	1040	207
Ruciane-Nida	P ₂	P	17,6	3646	207	15,8	+1,9	2503	687
Biała Piska	MP	U _{M(P)} _B	3,7	3540	957	17,8	-14,4	1009	285
Sejny	P ₁	UN	4,5	3371	749	13,3	+11,2	1682	499
Mikołajki	MP	PU	8,8	3034	345	11,2	-10,2	1374	453
Ryn	MP	P _{U(M(H))}	1,2	2102	1752	18,4	+14,1	866	412

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecz-nionym handlu detalicz-nym ryn-kowym	w społecz-nionych zakładach gastro-nomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodo-ciągowej	
stan w dniu 31 XII				stan w dniu 31 XII				na 1000 zawar-tych mał-żeństw	na 1000 ludności	stan w dniu 31 XII		

kie (dok.)

52	19	40,7	72	29,3	2,1	12,2	1,42	143	5,9	86,8	39,6	87,9
44	18	42,7	76	33,9	1,5	14,4	1,27	625	21,3	43,0	19,5	41,3

wickie

1147	581	41,0	105	24,0	0,9	12,7	1,29	779	26,6	56,5	49,5	28,7
181	62	24,1	137	20,4	0,5	12,0	1,37	740	24,8	79,2	64,2	26,9
191	111	39,2	93	25,0	0,8	13,3	1,20	1079	40,9	55,8	48,7	19,7
48	161	52,6	114	17,8	1,1	13,5	1,20	991	35,0	44,3	38,1	17,3
218	112	39,7	88	29,0	1,1	11,5	1,37	547	17,2	64,6	56,7	42,6
130	21	72,0	82	39,9	1,3	12,2	1,29	369	15,0	47,5	44,9	23,2
134	60	62,3	120	20,2	1,0	13,3	1,32	949	24,6	37,1	42,1	35,1
42	27	19,9	159	12,3	0,6	11,6	1,38	94	4,4	29,7	27,7	56,5
160	21	32,1	77	30,1	1,8	13,5	1,19	1400	34,0	17,5	—	39,1
43	6	54,7	70	36,5	2,8	12,1	1,40	227	9,4	34,3	16,9	42,0

skie

1396	1150	62,3	124	25,4	1,9	12,8	1,23	945	32,5	96,7	84,5	31,6
661	477	76,3	151	22,6	1,7	13,0	1,21	848	32,1	97,9	94,2	21,4
135	116	50,5	100	24,7	1,2	12,3	1,29	500	15,9	96,6	87,7	20,3
177	99	44,0	117	28,9	2,3	12,4	1,24	1329	34,1	96,5	84,9	42,6
115	42	33,5	119	33,4	2,2	12,5	1,22	2633	87,9	97,5	92,1	53,3
113	162	79,0	117	28,1	2,3	13,6	1,16	574	20,0	95,7	85,7	25,2
56	90	57,5	122	30,1	2,8	12,1	1,33	2173	57,6	97,7	77,1	35,4
57	80	52,3	94	36,0	2,5	13,3	1,20	1238	44,2	97,7	86,8	30,7
12	17	35,4	116	20,0	2,0	12,6	1,30	43	2,2	—	15,2	38,0
8	20	51,0	111	19,0	1,8	12,6	1,25	—	—	78,3	50,2	121,7
45	18	64,9	73	27,4	5,5	13,6	1,17	170	12,7	95,3	7,4	76,4
17	29	35,2	152	20,0	2,3	12,2	1,29	1840	43,4	85,4	40,6	87,1

skie

848	763	51,6	115	25,9	1,9	12,0	1,31	1085	36,3	76,3	61,5	36,9
173	112	53,5	131	25,8	1,4	12,0	1,34	1268	42,7	93,6	79,8	45,4
160	105	39,1	131	23,1	1,1	12,0	1,29	1184	38,4	57,3	45,2	20,3
135	113	37,6	120	24,7	1,6	11,6	1,33	904	35,0	38,0	24,1	16,0
118	64	78,9	133	27,2	2,1	12,9	1,24	1467	53,3	93,9	85,7	48,6
45	61	56,7	125	27,6	1,8	10,8	1,40	1317	54,9	92,4	65,3	29,3
48	84	63,3	91	34,5	2,1	12,7	1,21	989	32,1	94,4	82,9	27,8
32	62	50,3	111	26,1	2,2	11,8	1,34	506	19,3	89,4	73,5	27,7
37	73	50,1	87	28,2	2,3	12,3	1,31	1147	35,3	94,1	81,2	22,5
13	19	30,5	135	15,5	2,5	11,9	1,36	—	—	48,9	46,1	108,7
20	10	28,3	101	17,9	3,7	11,0	1,46	800	16,9	66,3	50,2	102,9
14	10	28,8	126	18,4	1,7	10,7	1,53	154	3,4	74,9	28,5	67,8
35	18	75,9	65	44,7	3,4	13,4	1,22	1343	50,5	47,8	—	29,7
12	23	69,5	62	24,4	5,0	13,8	1,19	136	3,3	98,0	50,4	53,4
6	9	74,2	75	28,0	3,5	11,4	1,40	—	—	92,6	57,5	88,0

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowkowego	Zatrudnienie w gospodarce społecznej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
						na 1000 ludności			

Szcze

R A Z E M	×	×	1037,9	589107	568	11,4	+6,3	272130	462
Szczecin	MP	UM(T)P	299,9	357989	1194	10,7	+4,1	173309	484
Stargard Szczeciński	P1	PUM(T)	33,1	48588	1468	15,2	+7,1	24665	508
Swinoujście	MP	PUM	314,0	39520	126	11,3	+14,0	16524	418
Police	MP	P	36,8	16933	460	11,8	+4,7	7779	459
Goleniów	MP	PU	11,7	15972	1365	15,8	+20,8	7356	461
Gryfice	MP	PUM(T)	12,2	13736	1126	12,9	+1,1	6350	462
Pyrzyce	P1	X	38,8	9856	254	12,3	+3,0	4694	476
Nowogard	MP	PU	10,0	9205	921	13,3	+21,2	4309	468
Trzebiatów	M1	PBU	10,4	9047	870	10,5	+3,9	1513	167
Gryfino	P2	PB	9,6	8703	907	11,9	+28,8	5634	647
Łobez	P1	UP	11,6	7700	664	13,4	+6,4	3829	497
Kamień Pomorski	P1	UN	8,5	6831	804	12,6	+11,1	3808	557
Chojna	MP	X	53,7	5411	101	9,0	+13,2	1788	330
Lipiany	P1	X	5,5	4378	796	13,6	+10,7	1901	434
Płoty	M2	PUN(O)	5,0	3947	789	8,7	+8,2	483	122
Resko	MP	UR	4,5	3846	855	8,5	+13,0	1382	359
Mieszkowice	MP	X	34,4	3446	100	9,4	+7,6	832	241
Maszewo	M1	X	5,6	3267	583	19,0	+15,0	667	204
Wolin	M1	PUM	14,8	3079	208	2,6	-6,7	879	285
Trzcianko-Zdrój	MP	RU	16,0	2600	163	3,9	+2,3	745	287
Chociwel	M1	RU	3,7	2291	619	8,9	-18,7	537	234
Dobra	M1	RUM	2,4	2131	888	13,3	+2,8	564	265
Węgorzyno	M1	X	6,8	2058	303	7,4	+4,9	464	225
Dobrzany	MP	R	5,3	1903	359	15,0	-4,7	639	336
Ińsko	M1	RU	6,0	1688	281	12,5	+3,6	331	196
Cedynia	M1	RLUM	29,6	1636	55	14,3	+13,7	433	265
Suchań	M1	RUM(H)	3,5	1216	347	12,5	+1,6	181	149
Moryń	MP	UN(Z)R	19,9	1096	55	6,4	+2,7	330	301
Nowe Warpno	M1	X	24,6	1034	42	-3,0	+33,9	204	197

Tarno

R A Z E M	×	×	298,8	135264	453	12,6	+18,5	79363	587
Stalowa Wola	P2	P	55,0	36722	668	15,0	+16,1	32131	875
Tarnobrzeg	M1	UMP	12,2	24765	2030	16,9	+36,0	7011	286
Sandomierz	P2	PBUM(T)	24,5	18667	762	8,9	+12,7	10959	587
Nisko	MP	PUM(H)	61,1	10414	170	15,5	-4,8	4779	459
Staszów	P1	PUM(T)	28,9	10146	351	15,3	+23,8	5440	536
Rudnik	MP	PBR	36,9	6528	177	7,3	+4,2	2373	364
Opatów	P2	UP	9,4	6521	694	6,1	+21,5	4115	631
Janów Lubelski	P2	UP	13,2	6433	487	6,9	+39,7	3313	515
Nowa Dęba	P2	P	6,4	6191	967	14,7	+28,4	6270	1013
Ćmielów	MP	P	13,2	3788	287	—	+5,0	1618	427
Zawichost	M1	R	20,8	2058	99	4,9	-2,9	383	186
Ulanów	MP	PR	8,1	1530	189	5,9	+3,3	585	382
Baranów Sandomierski	M1	UM(H)R	9,1	1501	165	6,6	-6,6	386	257

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w uśrednionym handlu detalicznym rynkowym	w uśrednionych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII				stan w dniu 31 XII								

cińskie

3339	2768	72,3	163	24,0	1,9	13,1	1,23	758	37,4	89,9	80,8	32,7
2343	1483	83,9	204	22,7	1,4	13,2	1,23	718	26,0	95,4	87,6	17,5
165	196	58,5	165	23,9	1,5	12,3	1,28	946	31,9	95,1	94,0	11,9
184	142	58,6	121	25,8	4,8	13,5	1,19	1577	56,0	91,5	83,1	159,5
35	6	11,6	186	12,9	1,4	11,7	1,32	7	0,1	81,6	72,6	27,2
111	158	47,5	152	26,3	2,3	12,0	1,26	1012	35,4	96,3	71,4	40,1
61	112	53,4	106	32,9	1,6	12,8	1,22	101	3,6	45,4	50,4	23,3
45	54	56,7	112	41,4	2,4	11,0	1,46	114	2,0	82,4	74,5	16,3
64	71	73,4	102	35,1	2,8	12,8	1,22	1179	41,4	80,7	51,9	29,9
43	41	40,1	126	21,1	2,6	14,5	1,13	658	25,0	41,9	33,8	39,8
64	94	78,6	102	37,3	3,3	12,1	1,25	2172	82,9	91,6	76,4	30,1
51	65	83,8	105	35,3	2,0	13,9	1,12	813	30,1	62,0	40,2	29,1
32	119	82,9	66	44,5	4,3	12,3	1,23	532	20,2	95,3	82,9	54,2
18	32	54,3	142	17,7	2,4	13,6	1,15	41	2,4	76,3	64,3	49,0
10	11	45,0	151	13,0	2,5	13,4	1,15	894	34,6	94,9	82,1	42,9
11	18	42,8	107	22,4	2,1	12,4	1,22	26	1,3	57,7	48,7	43,3
12	21	72,8	99	22,4	3,0	13,1	1,19	226	8,7	45,1	54,3	59,8
14	19	35,4	133	19,4	2,0	14,6	1,05	—	—	36,8	28,8	56,9
16	10	35,5	109	21,3	3,0	13,5	1,18	38	0,9	27,3	17,1	74,1
15	28	59,8	154	24,0	3,9	12,3	1,22	600	9,6	91,2	48,0	66,3
8	11	49,2	104	19,0	2,2	15,0	1,07	—	—	96,8	54,3	62,3
4	10	39,3	109	21,2	2,8	11,8	1,33	750	11,5	—	14,3	92,1
13	4	48,3	107	23,5	2,8	14,7	1,06	—	—	11,0	17,7	93,9
3	12	52,5	86	27,7	3,2	12,7	1,20	138	8,8	95,5	51,5	50,0
4	1	35,7	95	19,5	2,8	12,3	1,35	1286	28,0	—	8,5	42,0
2	7	48,0	99	14,1	3,7	14,5	1,10	2250	42,2	—	—	117,3
5	10	58,7	109	18,7	3,1	12,0	1,36	727	13,1	79,4	67,2	74,0
—	5	29,6	72	22,8	4,2	15,9	1,04	154	9,4	—	—	123,4
4	10	73,0	78	19,8	5,0	18,6	0,87	—	—	—	—	115,0
2	18	41,6	94	10,6	2,7	18,7	0,85	400	17,9	—	—	151,8

brzeskie

744	340	55,7	114	25,1	2,3	13,5	1,23	1283	39,5	70,4	53,3	28,5
127	43	56,1	134	22,4	2,5	13,1	1,24	1448	58,8	82,2	79,4	41,4
62	39	60,7	150	29,6	1,6	13,1	1,20	1646	36,6	73,8	75,1	10,1
106	60	48,2	109	32,8	2,7	13,2	1,21	1241	31,9	62,3	57,7	19,9
49	32	48,9	124	19,8	2,4	15,2	1,25	370	13,6	—	10,3	18,5
139	44	87,9	104	25,6	2,2	12,6	1,24	1068	31,9	61,8	—	25,8
34	14	32,8	133	14,3	2,3	15,3	1,34	761	22,1	—	—	38,9
50	33	63,9	60	33,6	3,6	13,3	1,24	1590	53,4	52,5	28,0	27,6
64	35	61,2	97	32,5	2,3	13,7	1,29	1673	51,1	38,5	18,0	46,3
24	11	55,6	126	21,5	1,7	12,7	1,21	4146	97,8	94,8	94,6	32,3
47	15	20,9	111	16,2	2,2	14,1	1,26	—	—	—	—	44,4
14	6	49,1	51	17,0	2,6	14,1	1,26	182	12,7	59,8	—	80,2
10	3	39,2	48	25,7	2,2	17,4	1,20	—	—	—	—	—
18	5	46,6	71	27,5	3,7	16,0	1,25	417	11,9	8,1	—	—

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznego ruchu wędrowczego	Zatrudnienie w gospodarce społecznej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Tarno

R A Z E M	×	×	214,4	167635	782	11,4	+10,7	101895	608
Tarnów	P ₂	P	72,4	92112	1272	10,7	+10,7	59696	648
Dębica	P ₂	P	28,4	25010	881	15,6	+1,8	20087	803
Bochnia	P ₁	UM _P	30,0	20167	672	11,1	+23,4	9263	459
Brzesko	P ₂	UM _P	10,7	10831	1012	13,9	+15,6	6903	637
Dąbrowa Tarnowska	P ₁	U	23,0	6998	304	12,5	+1,7	3259	466
Tuchów	M ₁	RU	18,1	4862	269	5,2	+7,5	963	198
Pilzno	MP	R	16,0	3312	207	6,7	+17,5	729	220
Żabno	M ₁	RU	10,8	3150	292	6,8	+12,9	710	225
Radomyśl Wielki	M ₁	RU _N	5,0	1193	239	-0,0	-11,0	285	239

Toruń

R A Z E M	×	×	209,0	310667	1486	8,5	+7,7	147830	476
Toruń	P ₁	PU	93,9	140346	1495	8,0	+12,5	75120	535
Grudziądz	MP	P	40,7	79109	1944	8,0	+7,7	36975	467
Chełmno	MP	PU	11,2	18496	1651	10,5	-3,3	6911	374
Brodnica	P ₁	UM _P	13,4	18034	1346	10,5	-0,9	7568	420
Chełmża	MP	P	7,8	14581	1869	9,3	-6,7	4910	337
Wąbrzeźno	MP	UP	8,6	12279	1428	9,2	-0,1	5281	430
Golub-Dobrzyń	P ₁	UP _B	7,7	7788	1011	10,4	+22,3	3710	476
Nowe Miasto Lubawskie	P ₁	UP	8,1	7052	871	8,7	+5,1	3376	479
Kowalewo Pomorskie	MP	X	4,4	3857	877	9,6	-5,0	1325	344
Jabłonowo Pomorskie	M ₁	UM(T) _R	3,3	3529	1069	8,2	-13,8	892	253
Łasin	MP	UP	4,8	2897	604	6,6	+5,5	1143	395
Radzyń Chełmiński	M ₁	UM(H)	1,7	1518	893	5,2	+11,1	346	228
Górzno	MP	R	3,4	1181	347	11,8	+33,8	273	231

Wałbrzy

R A Z E M	×	×	729,8	499697	685	9,9	-3,3	235864	472
Wałbrzych	MP	P	84,6	127388	1506	7,4	-5,0	57262	450
Świdnica	P ₁	P	21,2	49360	2328	9,5	-1,3	27260	552
Dzierżoniów	P ₁	P	20,0	34435	1722	12,2	-4,0	21756	632
Bielawa	MP	P	35,9	31727	884	11,9	-4,3	15489	488
Kłodzko	P ₁	UM(T)	24,8	27175	1096	10,9	-1,3	14290	526
Nowa Ruda	P ₁	P	37,2	26232	705	11,2	-5,1	12524	477
Świebodzice	MP	P	30,4	21171	696	11,9	-0,7	10976	518
Bogusów-Gorce	M ₂	PU _M	27,0	20435	757	8,3	-2,8	3116	152
Ząbkowice Śląskie	P ₁	PU	11,7	15455	1321	8,1	-9,7	7711	499
Strzegom	MP	P	20,5	14745	719	12,3	-2,9	5912	401
Pieszycy	M ₁	P	64,0	11533	180	16,6	-13,2	3820	331
Ziębice	MP	PU	15,0	10485	699	7,9	+9,4	4273	408
Kudowa-Zdrój	M ₁	PU _{N(Z)}	33,9	9675	285	11,5	+10,5	3711	384
Bystrzyca Kłodzka	P ₁	PU	10,6	9655	911	12,7	+0,4	6000	621
Piława Górna	MP	P	20,9	7260	347	12,8	-11,3	3045	419

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym w tym rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkownika mieszkań w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

wskie

1363	618	66,1	121	27,1	1,6	13,6	1,31	1057	28,8	77,0	66,7	22,8
760	312	71,0	144	23,7	1,2	13,3	1,33	1255	34,8	89,2	78,2	13,4
179	63	52,1	119	29,9	1,2	12,8	1,34	662	18,1	66,2	54,9	33,1
152	105	65,6	107	30,6	2,0	14,6	1,24	722	20,8	65,0	64,7	24,7
107	63	70,1	78	40,0	3,9	15,2	1,20	1023	31,2	66,0	51,2	26,2
77	40	95,3	83	32,3	2,3	14,1	1,28	814	27,1	54,3	16,0	49,7
19	10	46,9	125	24,4	2,0	13,1	1,42	1724	29,7	26,7	26,3	32,1
37	10	29,6	92	28,0	2,7	15,4	1,29	318	9,2	—	—	47,1
22	13	39,4	113	20,8	1,5	14,3	1,37	1500	30,6	51,4	—	33,3
10	2	35,2	50	43,4	3,8	15,3	1,41	—	—	—	—	177,7

skie

1879	951	58,9	144	24,9	1,6	12,8	1,27	1063	33,9	87,0	76,7	25,3
820	381	66,7	191	25,4	1,6	13,2	1,23	1399	42,2	88,7	75,4	19,1
281	150	59,5	154	19,8	1,3	12,8	1,27	1040	35,8	93,0	88,0	19,9
129	86	32,4	127	20,2	1,8	11,7	1,40	93	3,5	91,0	81,7	53,4
123	61	51,2	92	31,3	1,3	12,8	1,28	1237	46,0	81,0	68,6	17,7
92	46	30,5	120	23,5	1,8	10,5	1,53	38	1,8	95,5	84,0	29,1
123	29	67,5	112	30,5	1,5	12,5	1,30	609	23,8	87,7	82,9	53,8
62	35	51,4	89	33,6	2,1	12,1	1,37	1554	46,0	—	18,4	51,0
99	64	72,9	77	43,0	2,1	13,7	1,19	825	24,7	11,1	—	36,3
42	20	44,6	96	26,5	2,2	13,5	1,24	583	16,7	82,5	41,5	66,1
40	24	26,4	90	25,0	2,4	13,6	1,16	51	3,1	5,7	25,5	34,0
28	19	54,9	69	41,6	2,7	13,1	1,29	83	1,0	93,5	80,3	69,0
20	20	53,4	61	26,6	4,1	12,5	1,26	545	17,7	85,3	—	—
20	16	21,2	79	24,8	3,5	14,6	1,14	400	8,5	—	9,0	—

skie

2016	1974	32,7	141	18,8	1,6	14,0	1,27	511	17,3	91,0	79,7	32,9
343	286	35,4	168	18,6	1,0	14,1	1,25	347	12,7	95,3	85,4	26,1
363	297	36,1	143	21,6	1,4	14,2	1,28	488	17,3	97,6	95,7	26,9
120	144	37,4	128	23,3	1,9	12,5	1,31	808	31,9	99,2	94,1	35,6
108	99	14,0	200	13,5	1,0	11,9	1,39	601	20,1	100,0	96,4	17,0
155	177	54,5	116	26,5	2,4	15,4	1,20	477	16,6	95,4	88,1	38,7
90	62	35,4	125	19,3	1,9	13,6	1,30	353	13,1	93,6	54,1	50,8
92	68	18,9	174	18,0	1,0	13,5	1,30	1034	28,0	91,3	69,0	34,3
62	82	13,5	178	11,5	1,0	14,9	1,25	482	12,4	99,6	65,3	28,0
90	65	40,1	103	34,1	1,4	16,0	1,16	168	5,5	91,8	90,4	25,7
55	44	17,1	146	22,0	2,0	13,1	1,32	406	9,5	87,6	84,6	29,7
24	15	18,0	177	9,1	0,6	13,6	1,33	321	13,7	16,8	14,9	26,6
47	37	36,1	100	21,7	2,3	15,2	1,20	469	13,0	90,8	88,4	29,2
45	72	38,7	113	15,0	3,2	14,0	1,24	1247	37,2	56,7	48,9	34,5
79	106	54,6	80	32,2	2,1	14,9	1,22	1381	52,1	94,2	91,3	31,9
21	8	21,5	186	8,4	1,2	13,3	1,30	678	23,1	20,5	20,5	32,0

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (cd.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrznych wędrówkowego	Zatrudnienie w gospodarce społecznej	
	I stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Wałbrzy

Szczawno-Zdrój	M ₁	U _{N(Z)}	14,9	7110	477	6,8	-7,1	1753	247
Głuszycza	P ₁	P	15,9	7026	442	10,6	-17,8	5249	747
Polanica-Zdrój	MP	U _{N(Z)}	17,2	6958	405	8,5	-8,9	3739	537
Łądek-Zdrój	M ₁	U _{N(Z)}	20,2	6592	326	10,0	-5,3	1990	302
Żarów	MP	P	5,2	6226	1197	11,5	-13,7	2849	458
Jedlina-Zdrój	M ₁	P _{UN}	17,5	6143	351	10,4	-13,2	1870	304
Duszniki-Zdrój	P ₁	P _{UN(Z)}	22,3	5863	263	7,9	-6,5	3505	598
Stronie Śląskie	P ₁	P	2,5	5834	2334	14,1	+31,8	3166	543
Jaworzyna Śląska	P ₁	U _{M(T)P}	4,0	5418	1355	12,5	-3,5	3620	668
Szczytna	M ₁	P	80,3	5408	67	6,9	+9,6	1732	320
Mieroszów	MP	P	10,3	4981	484	5,4	-3,4	2603	523
Niemcza	M ₁	PU	19,9	4064	204	20,5	+6,9	1232	303
Złoty Stok	P ₁	P	7,9	3174	402	6,7	+10,2	1653	521
Bardo	MP	P _{UN}	4,6	2975	647	-1,3	+5,3	1343	451
Międzylesie	MP	UP	14,3	2662	186	10,7	+6,5	1242	467
Radków	MP	P	15,1	2532	168	13,5	+0,4	1173	463

Włocła

R A Z E M	X	X	108,3	149901	1384	7,9	+12,4	69028	460
Włocławek	P ₁	P	42,1	85027	2020	8,6	+16,0	42704	502
Lipno	P ₁	UP	8,2	11245	1371	3,1	+2,1	5047	449
Rypin	P ₁	U _M P _B	10,7	10468	978	10,4	+5,2	4884	467
Aleksandrów Kujawski	P ₁	U _P B	7,2	9839	1367	8,3	+2,0	5257	534
Ciechocinek	MP	U _{N(Z)}	7,2	8609	1196	6,0	+17,3	3977	462
Brześć Kujawski	MP	P _{UN}	6,7	4723	705	8,1	+28,0	1543	327
Radziejów	P ₂	U _M	5,6	4348	776	17,5	-8,3	2223	511
Kowal	M ₁	X	2,2	3204	1456	8,5	-0,3	624	195
Lubraniec	M ₁	UP	2,0	2885	1443	7,8	+16,0	611	212
Izbica Kujawska	MP	PR	2,2	2475	1125	-7,8	+25,1	611	247
Dobrzyń nad Wisłą	M ₁	R _{UN}	5,6	2215	396	7,3	+5,9	352	159
Nieszawa	M ₁	X	5,0	2174	435	4,2	+37,9	347	160
Chodecz	MP	U _{M(H)P}	1,4	1405	1004	-2,8	-22,5	410	292
Lubień Kujawski	MP	U	2,2	1284	584	9,3	-3,9	438	341

Wrocław

R A Z E M	X	X	521,8	700473	1342	8,8	+7,2	349873	499
Wrocław	MP	PU	293,1	560260	1911	8,1	+5,3	282421	504
Oleśnica	MP	P _U M _(T)	20,8	29734	1430	11,3	+10,1	14122	475
Oława	MP	PU	27,3	22013	806	13,0	+71,6	7694	350
Brzeg Dolny	P ₁	P	16,3	11293	693	9,6	+0,3	6689	592
Wołów	MP	UP	22,1	10828	490	10,5	-5,9	4976	460
Strzelin	P ₁	PU	8,7	10141	1166	14,3	+0,5	5898	582
Trzebnica	P ₁	UP	7,9	8100	1025	12,7	+6,2	4804	593
Milicz	P ₂	UP	13,7	8009	585	14,6	+6,0	4969	620

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

46	79	19,3	139	12,1	4,3	17,4	1,08	217	17,9	96,3	90,3	—
24	23	8,1	153	11,0	1,0	12,5	1,40	13	0,6	95,0	88,2	30,3
50	51	59,1	95	21,0	5,1	15,4	1,13	646	26,6	73,3	59,4	51,7
45	70	59,8	92	19,7	4,1	15,5	1,21	636	11,7	90,2	65,3	80,1
13	25	35,8	130	21,2	1,4	12,3	1,38	1607	43,1	97,7	90,6	43,8
24	24	26,0	162	7,2	0,5	14,9	1,19	—	—	90,9	84,4	44,6
17	42	57,6	111	17,3	3,8	13,2	1,38	266	6,1	85,0	83,4	51,2
4	13	20,9	146	12,0	1,7	13,5	1,25	2375	42,0	66,0	65,7	21,9
23	16	22,9	139	13,3	1,9	12,7	1,33	1233	39,6	98,9	76,7	58,1
10	16	20,7	200	11,7	1,5	13,5	1,35	31	0,7	84,7	7,3	29,0
11	17	28,1	128	11,5	1,4	15,4	1,29	207	3,2	99,2	84,3	77,7
11	3	25,3	131	10,4	1,4	13,0	1,40	200	2,2	80,2	55,6	54,9
10	12	35,3	138	14,7	1,8	15,2	1,27	583	24,3	98,3	96,5	65,5
17	6	34,6	157	9,6	1,9	13,8	1,28	77	2,0	87,6	72,9	80,7
12	11	47,3	72	21,0	2,4	15,8	1,34	313	9,5	91,5	80,2	83,8
5	4	25,3	90	17,3	0,2	15,3	1,33	—	—	97,3	—	72,7

wskie

1091	658	54,1	114	26,1	1,5	12,5	1,29	881	33,6	74,1	59,4	28,8
494	224	52,6	162	20,9	1,2	12,1	1,31	952	37,7	80,9	68,1	12,2
117	57	58,9	102	34,2	1,3	12,2	1,32	689	20,2	70,6	48,7	21,5
77	71	69,5	79	36,8	1,7	12,3	1,34	770	26,0	71,3	64,5	42,2
59	47	66,5	105	28,4	0,9	12,1	1,38	109	6,4	71,2	25,9	54,8
63	83	67,6	78	27,3	4,1	16,3	1,00	1412	75,1	88,4	60,8	65,3
27	24	33,5	121	17,3	0,9	12,5	1,29	1537	60,8	77,2	23,5	48,1
56	44	45,5	46	55,8	2,7	13,2	1,19	1457	63,3	41,8	26,7	48,3
33	17	28,7	103	20,4	1,2	11,9	1,46	273	3,1	20,3	—	65,5
43	31	57,2	72	44,6	1,8	13,3	1,22	667	12,1	11,9	—	60,7
56	11	38,0	63	41,2	1,4	13,9	1,17	—	—	22,3	—	61,0
29	17	47,0	85	27,1	1,7	12,6	1,20	1091	27,4	75,3	39,9	75,8
4	14	21,2	104	15,3	1,1	11,8	1,38	—	—	—	—	82,8
14	7	59,8	56	39,3	3,7	12,7	1,23	545	7,0	—	—	—
19	11	57,6	40	59,6	3,9	11,8	1,38	—	—	—	—	134,0

wskie

4802	2521	70,9	175	24,7	1,4	13,8	1,24	848	31,2	94,5	88,4	20,8
4057	1767	77,7	193	24,2	1,3	14,0	1,24	800	31,1	95,0	89,8	18,5
105	97	39,5	162	23,6	1,3	12,6	1,27	1284	42,8	92,6	93,6	13,2
85	56	47,7	151	24,8	1,8	12,7	1,25	3296	76,0	85,7	73,7	25,5
25	17	13,5	151	12,8	1,4	12,7	1,20	382	15,0	97,2	99,6	34,6
78	71	51,7	102	32,5	2,0	13,4	1,22	96	2,9	87,4	65,4	17,1
47	45	51,4	107	31,7	1,9	13,6	1,25	1089	38,6	93,3	90,0	33,1
100	66	56,9	89	53,0	2,4	13,0	1,32	654	19,0	95,3	86,5	53,3
53	51	58,3	95	37,2	2,7	14,7	1,14	1284	36,5	96,6	87,1	30,6

WYBRANE DANE DLA MIAST W 1973 R. (dok.)

Miasta	Typy miast według		Powierzchnia w km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII)		Przyrost naturalny	Saldo wewnętrzny ruchu wędrownego	Zatrudnienie w gospodarce społecznej	
	stosunku miejsc pracy i miejsc zamieszkania zatrudnionych	rodzaju dominacji funkcjonalnej		ogółem	na 1 km ²			w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności

Wrocław

Środa Śląska	P1	UP	14,7	7431	506	12,2	+ 2,2	4442	598
Sobótka	MP	PU	33,9	6012	177	10,7	+ 9,1	2039	339
Oborniki Śląskie	MP	UN(Z)P	14,6	5977	409	12,1	- 2,5	2542	425
Żmigród	MP	PUM	16,4	4885	298	12,5	- 10,0	2160	442
Twardogóra	P2	P	8,3	4657	561	12,7	+ 11,4	2817	605
Bierutów	MP	X	8,6	4474	520	4,5	+ 20,1	1493	334
Kąty Wrocławskie	MP	PU	6,3	4274	678	5,4	+ 12,5	2140	501
Wieżów	M1	PR	9,1	2385	262	19,6	+ 14,5	667	280

Zamoj

R A Z E M	X	X	126,7	86859	686	10,9	+ 6,6	43625	502
Zamość	P1	PUM(T)	30,3	37124	1225	9,3	+ 4,1	19954	537
Hrubieszów	P1	UM(T)	33,0	16306	494	10,2	+ 6,6	6380	391
Biłgoraj	P2	PU	21,0	15075	718	15,7	+ 18,7	9032	599
Tomaszów Lubelski	P1	UP	13,4	13339	995	14,7	+ 4,7	6555	491
Szczebrzeszyn	MP	RP	29,0	5015	173	1,2	- 5,0	1704	340

Zielono

R A Z E M	X	X	334,5	311539	931	12,7	+ 4,3	160411	515
Zielona Góra	P1	PUM	55,5	79744	1437	12,1	+ 11,4	50269	631
Nowa Sól	P1	P	17,5	35148	2008	9,9	+ 5,0	19462	554
Żary	MP	P	33,3	32584	978	15,2	- 2,6	16841	517
Żagań	MP	UMP	40,7	22133	544	14,7	- 0,3	9644	436
Świebodzin	P1	PU	9,3	15940	1714	10,6	- 6,5	8810	553
Gubin	MP	P	20,7	15611	754	19,0	+ 9,0	6022	386
Lubsko	MP	PU	12,2	13252	1086	14,6	- 4,9	5699	430
Szprotawa	P1	PU	11,2	11543	1031	14,2	+ 12,1	5842	506
Sulechów	MP	UPB	6,8	10851	1596	13,6	+ 12,0	5026	463
Wolsztyn	P2	PU	4,8	9579	1996	10,2	+ 9,1	5676	593
Koźuchów	P1	P	5,7	8804	1545	12,5	- 6,0	4374	497
Krosno Odrzańskie	MP	UP	8,1	8417	1039	15,0	- 4,1	3451	410
Zbąszyń	MP	PUM(H)	5,4	6453	1195	7,4	- 0,5	2106	326
Łłowa	P1	P	9,1	4507	495	9,1	+ 0,9	2263	502
Jasień	MP	P	3,1	4252	1372	14,6	+ 5,0	1678	395
Małomice	MP	P	5,2	3839	738	0,3	- 2,1	1422	370
Zbąszynek	P2	UM(T)	3,1	3568	1151	14,6	- 6,7	2847	798
Gozdnica	MP	P	23,9	3389	142	14,7	- 18,6	1435	423
Babimost	M1	PUN	3,7	3249	878	10,5	- 0,3	758	233
Bytom Odrzański	MP	P	2,3	3240	1409	14,4	+ 3,7	1164	359
Czerwieńsk	M1	UM(H)	9,3	2873	309	9,2	+ 9,5	630	219
Kargowa	MP	PR	4,1	2735	667	10,9	- 13,1	1185	433
Cybinka	M1	X	5,2	2619	504	10,8	+ 10,0	510	195
Sława	P1	RU	13,8	2612	189	10,9	+ 9,4	1414	541
Nowe Miasteczko	M1	X	4,1	2534	618	11,6	+ 46,2	553	218
Łęknica	P1	P	16,4	2063	126	19,0	+ 3,4	1330	645

Zatrudnienie w rzemiośle prywatnym		Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	Liczba ludności na 1 punkt sprzedaży detalicznej	Sprzedaż na 1 mieszkańca w tys. zł		Przeciętna		Mieszkania	Izby	Ludność korzystająca z sieci		Miejsca na widowni w kinach stałych na 1000 ludności
przemysłowym	nieprzemysłowym			w społecznym handlu detalicznym rynkowym	w społecznych zakładach gastronomicznych	powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	liczba osób na izbę			oddane do użytku	wodociągowej	
stan w dniu 31 XII												
stan w dniu 31 XII												

skie (dok.)

45	94	47,9	92	42,1	2,2	13,3	1,26	792	18,9	98,0	70,2	35,0
14	58	50,6	154	18,4	3,9	13,1	1,32	267	11,9	88,3	69,9	42,4
48	86	34,8	157	15,3	2,0	15,1	1,13	734	27,2	95,7	78,8	46,3
19	21	57,1	114	24,2	2,1	14,0	1,21	163	3,3	99,8	84,9	36,8
55	29	39,7	119	23,6	2,3	13,0	1,26	1424	37,8	84,5	57,4	45,3
31	22	23,2	132	18,0	1,5	14,5	1,23	114	3,2	93,0	84,6	55,2
22	31	64,1	116	27,0	3,3	14,3	1,24	227	12,5	99,9	89,3	63,6
18	10	23,9	119	18,1	1,8	14,0	1,26	—	—	—	—	—

skie

734	339	44,9	94	31,4	1,6	12,4	1,35	1186	35,1	39,9	33,0	30,3
199	110	45,2	97	28,6	1,2	12,3	1,33	953	31,3	47,4	43,8	22,8
160	107	31,2	93	37,2	1,8	12,1	1,32	2028	41,9	23,7	20,6	61,6
222	33	44,1	97	29,7	1,9	12,2	1,41	1784	48,2	51,4	30,5	21,2
119	69	66,9	90	39,3	2,0	13,0	1,33	924	36,6	36,7	21,2	19,2
34	20	31,7	90	18,0	1,7	13,8	1,44	195	5,8	11,3	—	39,9

górskie

1653	1482	47,4	119	25,2	1,7	13,7	1,20	619	22,7	91,8	75,9	34,8
404	295	74,6	145	28,8	1,9	12,8	1,25	994	36,4	96,9	85,5	27,1
182	143	39,9	145	20,7	1,3	12,6	1,26	626	20,7	88,3	82,1	26,4
163	161	32,5	118	27,4	1,2	14,2	1,18	574	22,4	96,6	80,8	30,9
76	152	39,8	119	23,9	1,2	13,7	1,22	638	27,1	85,6	71,9	47,3
113	125	47,4	98	28,0	1,9	13,6	1,21	315	13,8	93,1	89,8	32,4
53	27	21,5	138	16,1	1,1	14,3	1,18	303	9,0	96,8	81,7	42,3
54	70	35,2	96	25,1	1,4	13,7	1,21	613	25,7	92,4	84,7	27,2
46	49	46,5	96	26,9	1,9	15,4	1,10	1238	35,4	86,8	73,6	45,5
106	82	43,5	91	33,3	2,0	14,3	1,18	692	23,5	99,1	84,7	33,2
159	75	66,2	77	45,4	2,6	15,2	1,16	486	23,1	94,5	30,5	33,4
38	44	30,1	157	17,5	2,3	15,1	1,12	37	1,4	96,3	88,2	28,9
32	35	49,7	82	29,9	2,0	14,6	1,14	242	11,8	98,5	81,9	28,5
49	49	39,2	113	22,0	1,5	14,4	1,20	173	7,7	1,1	11,9	23,2
19	37	30,6	133	14,2	1,4	14,1	1,14	—	—	—	23,2	39,7
11	8	32,5	115	15,6	1,5	12,9	1,19	—	—	97,4	3,3	33,9
12	10	18,5	167	13,0	2,4	14,0	1,18	87	1,8	—	18,1	62,8
5	16	28,6	123	20,3	2,0	13,7	1,09	95	2,2	93,2	90,4	84,1
21	6	34,5	109	13,4	2,5	15,1	1,10	—	—	99,6	93,6	58,7
21	25	40,9	130	15,7	1,5	14,4	1,14	118	7,4	—	—	88,3
8	3	28,4	141	15,0	3,2	13,5	1,24	385	15,3	91,4	28,7	—
11	7	23,3	103	15,8	1,8	11,1	1,47	—	—	91,0	59,8	—
26	12	38,8	109	16,7	1,9	14,5	1,19	1579	34,8	28,6	—	68,4
4	12	34,7	101	20,3	3,0	16,6	0,96	130	6,1	—	—	61,5
17	16	62,4	64	37,6	7,4	14,5	1,17	63	3,9	—	—	38,7
13	14	36,7	94	20,9	2,8	16,2	1,03	2667	68,6	—	—	78,9
10	9	15,5	103	10,5	1,8	15,2	1,05	231	9,8	85,4	65,4	150,3

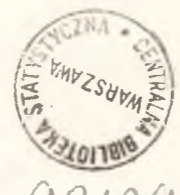

**Publikacje Głównego Urzędu Statystycznego
wydane w serii „Statystyka Polski”
w latach 1976 i 1977**

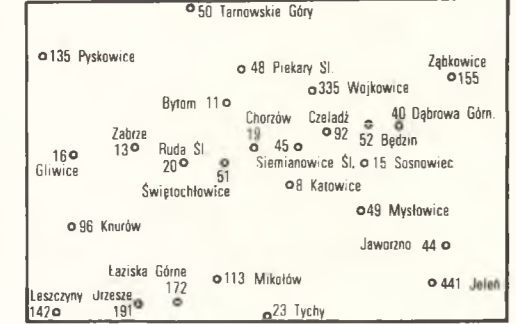
	Cena w zł
Nr 69. Zmiany struktury i ruchliwość społeczno-zawodowa w Polsce	66,—
Nr 70. Ludność i zasoby mieszkaniowe w latach 1946—1974 według podziału administracyjnego kraju z 1 czerwca 1975 r.	100,—
Nr 71. Wybrane dane o kwalifikacjach i dojazdach do pracy zatrudnionych w gospodarce uspołecznionej. Wyniki spisu kadrowego 1973 r. przeliczone według podziału administracyjnego kraju z 1 VI 1975 r.	30,—
Nr 72. Wybrane zagadnienia patologii rodziny	47,—
Nr 73. Wybrane dane o ludności i zasobach mieszkaniowych. Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 1970 r. przeliczone według podziału administracyjnego kraju z 1 VI 1975 r.	18,—
Nr 74. Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 1976	60,—
Nr 75. Zatrudnienie w gospodarce narodowej 1976	22,—
Nr 76. Rocznik Statystyczny Szkolnictwa 1975/76	39,—
Nr 77. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe 1976	10,—
Nr 78. Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, zwierzęta gospodarskie w 1976 r.	21,—
Nr 79. Rocznik Demograficzny 1976	80,—
Nr 80. Usługi dla ludności 1976	15,—
Nr 81. Budżety gospodarstw domowych w 1975 r.	23,—
Nr 82. Rocznik Statystyczny Województw 1976	44,—
Nr 83. Rocznik Statystyczny Transportu 1976	100,—
Nr 84. Rocznik Statystyczny Przemysłu 1976	58,—

ROZMIESZCZENIE MIAST W POLSCE
Stan w dniu 31 XII 1973 r.

Rys. 1

ZESPÓŁ MIAST GÓRNEGO ŚLĄSKA

Uwaga: Numeracja ustalona została na podstawie wielkości miast wyrażonej liczbą ludności (stan w dniu 31 XII 1973 r.)
Podział administracyjny z dnia 1 VI 1975 r.

Rys. 2

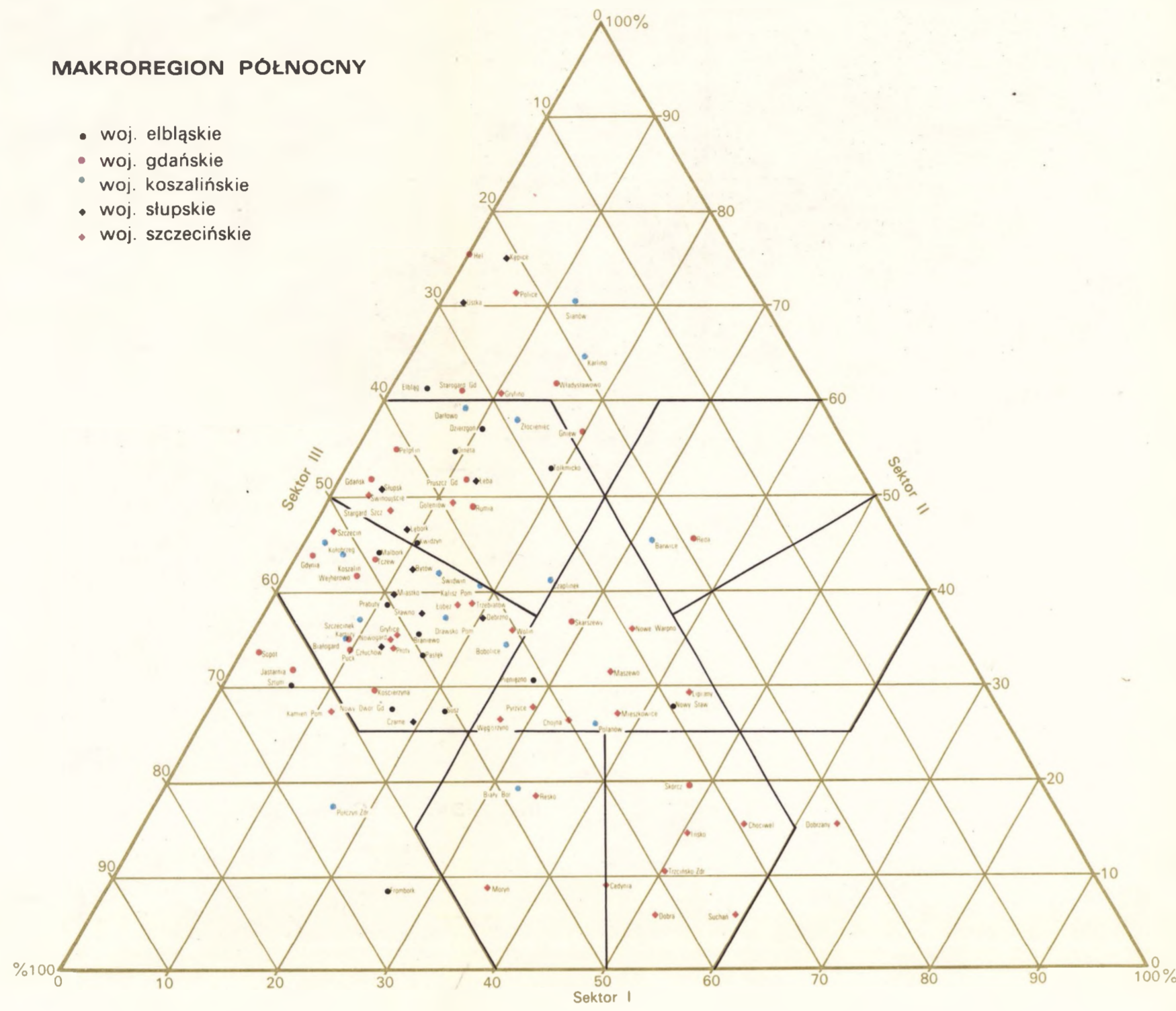
MAKROREGIONY PLANOWANIA

MIASTA WEDŁUG PROPORCJI ZATRUDNIENIA W SEKTORACH EKONOMICZNYCH W MAKROREGIONACH PLANOWANIA Stan w dniu 31 XII 1973 r.

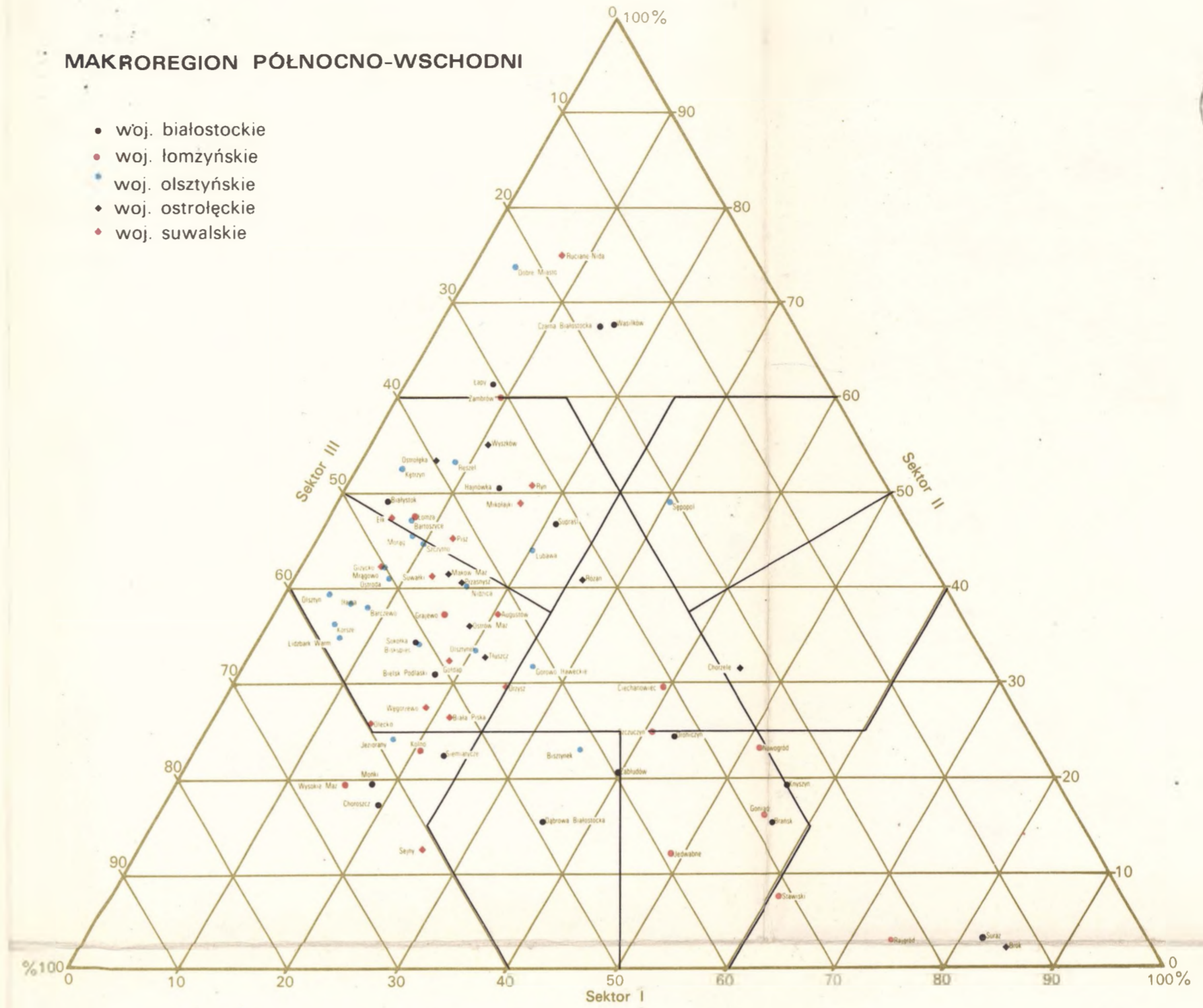
MAKROREGION PÓŁNOCNY

- woj. elbląskie
- woj. gdańskie
- woj. koszalińskie
- woj. słupskie
- woj. szczecińskie

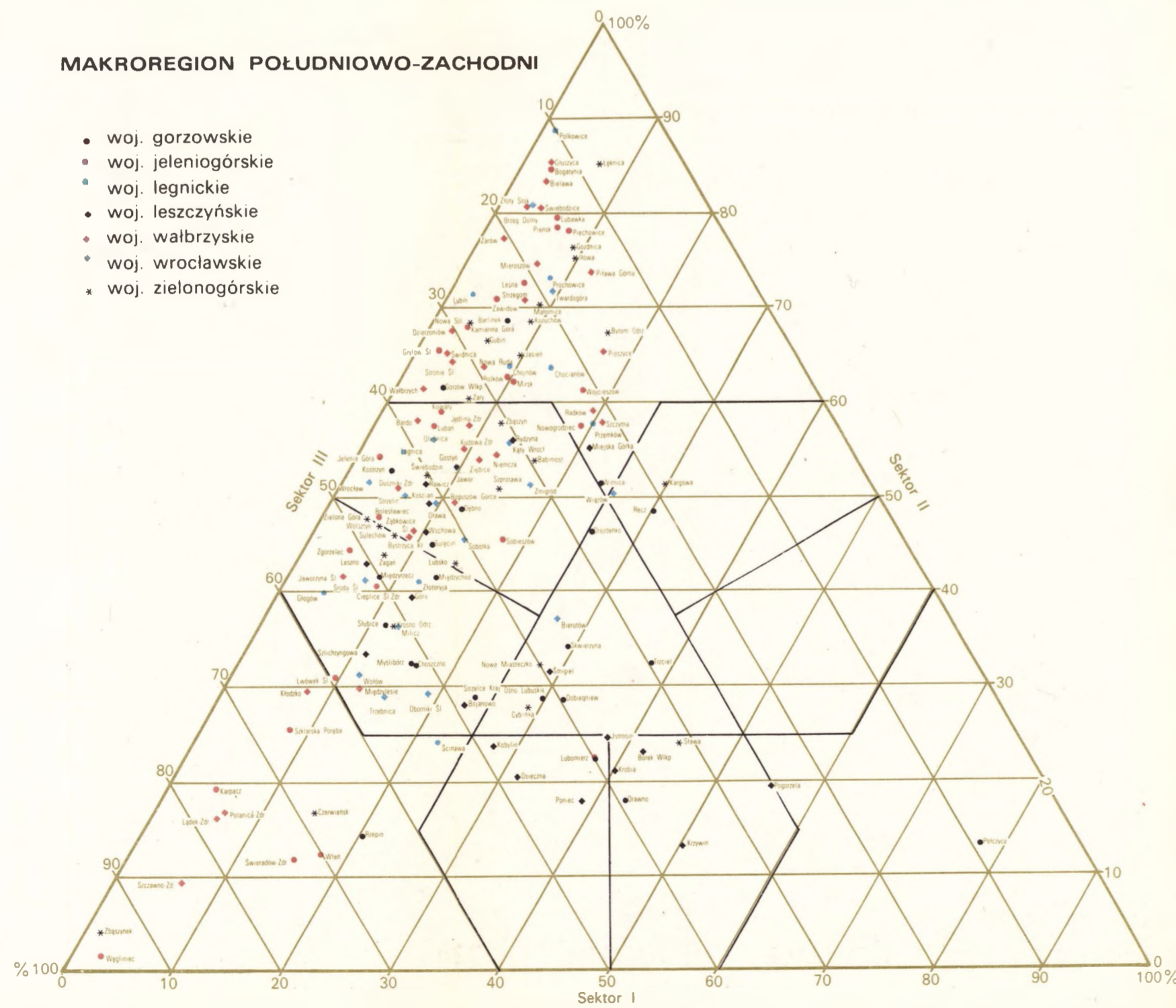
MAKROREGION PÓŁNOCNO-WSCHODNI

- woj. białostockie
- woj. łomżyńskie
- woj. olsztyńskie
- woj. ostrołęckie
- woj. suwalskie

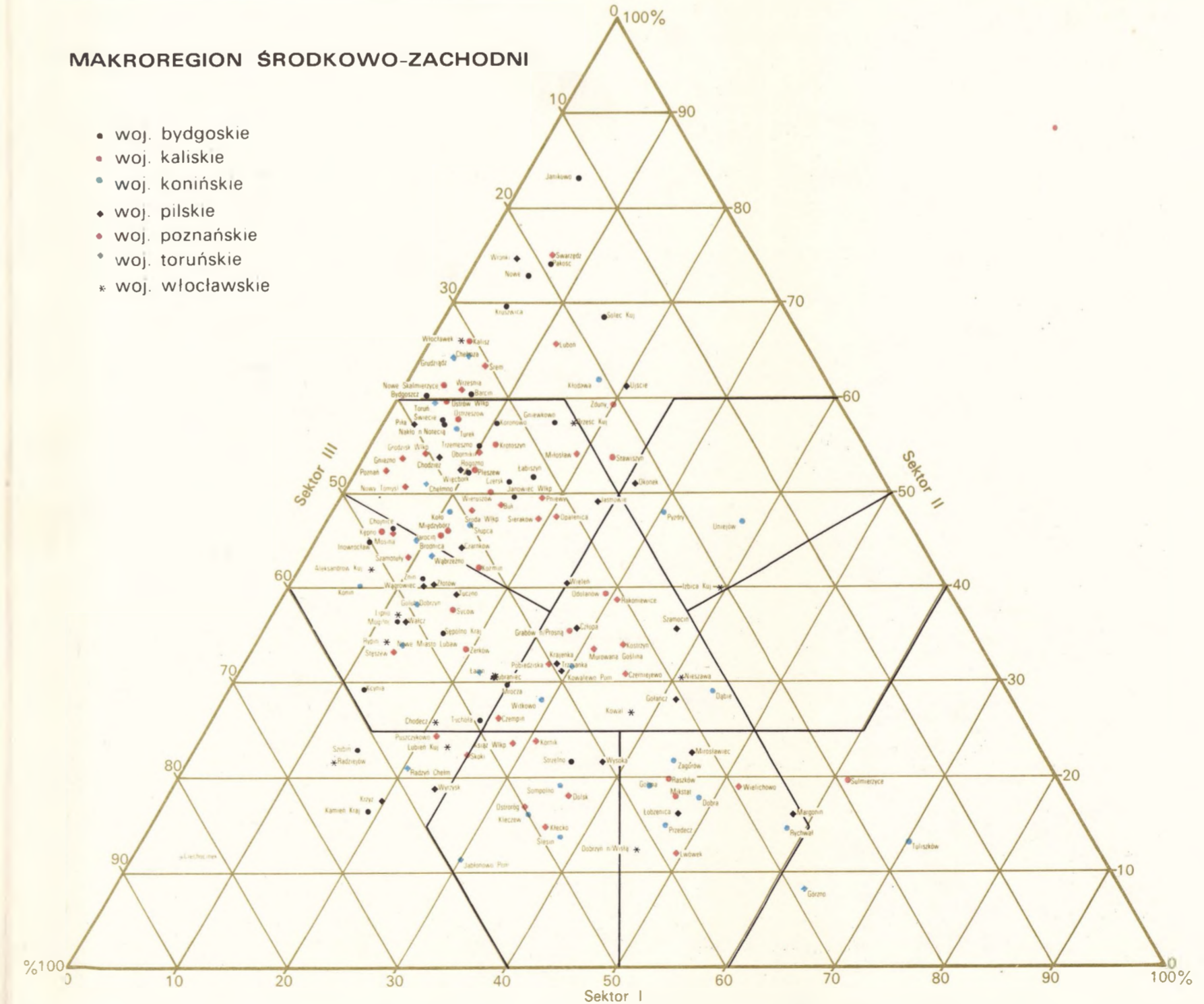
MAKROREGION PÓŁDNIOWO-ZACHODNI

- woj. gorzowskie
- woj. jeleniogórskie
- woj. legnickie
- woj. leszczyńskie
- woj. wałbrzyskie
- woj. wrocławskie
- * woj. zielonogórskie

MAKROREGION ŚRODKOWO-ZACHODNI

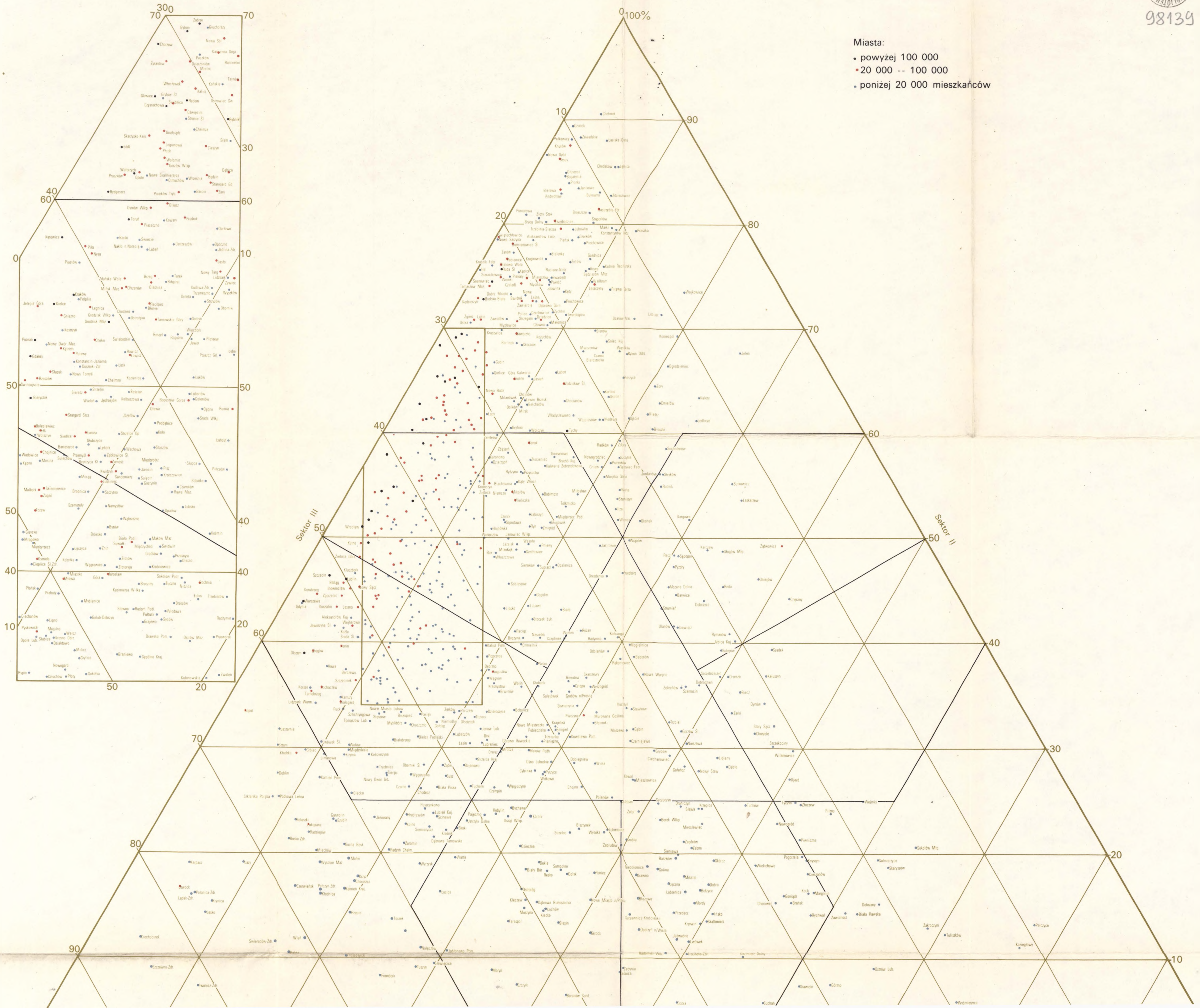
- woj. bydgoskie
- woj. kaliskie
- woj. konińskie
- woj. pilskie
- woj. poznańskie
- * woj. toruńskie
- * woj. wrocławskie

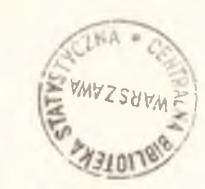

MIASTA WEDŁUG PROPORCJI ZATRUDNIENIA W SEKTORACH EKONOMICZNYCH
 Stan w dniu 31.XII.1973 r.

98139

- Miasta:
- powyżej 100 000
 - 20 000 -- 100 000
 - poniżej 20 000 mieszkańców

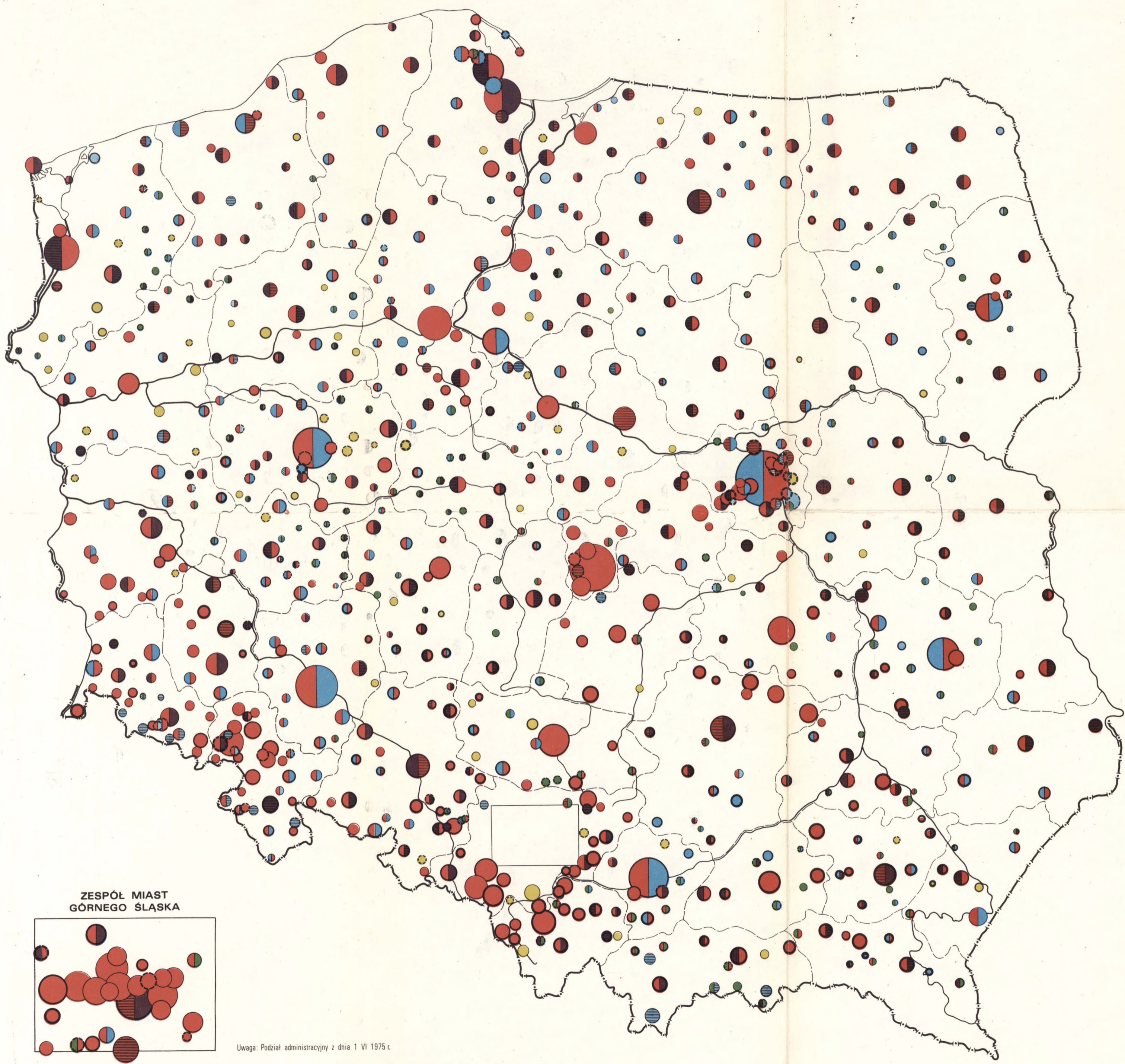

98139

TYPY FUNKCJONALNE MIAST

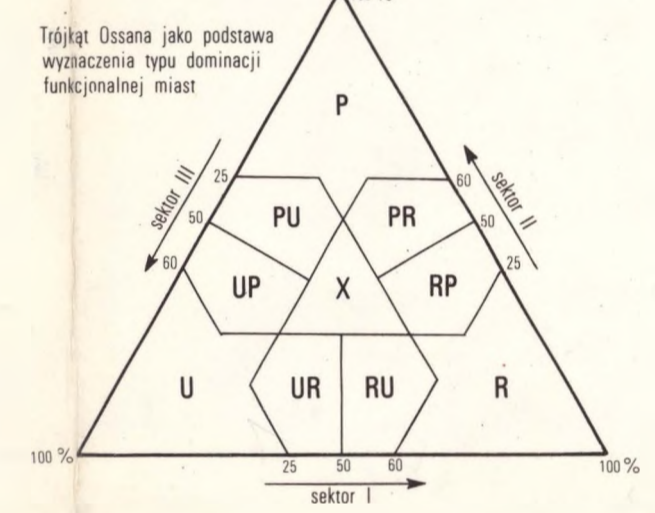
Stan w dniu 31 XII 1973 r.

FUNKCJE MIAST WEDŁUG STOSUNKU MIEJSC PRACY DO MIEJSC ZAMIESZKANIA ZATRUDNIONYCH

- P₂ Miasta o bardzo silnej funkcji miejsca pracy
- P₁ Miasta o silnej funkcji miejsca pracy
- MP Miasta o zrównoważonym udziale funkcji miejsca pracy i funkcji mieszkaniowej
- M₁ Miasta o silnej funkcji mieszkaniowej
- M₂ Miasta o bardzo silnej funkcji mieszkaniowej

TYPY DOMINACJI FUNKCJONALNEJ MIAST

Sektor I (miasta rolnicze)

- R ROLNICTWO I LEŚNICTWO
- R_L Udział leśnictwa w sektorze I powyżej 33,3%

Sektor II (miasta - ośrodki przemysłowe)

- P PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO
- P_B Udział budownictwa w sektorze II powyżej 33,3%

Sektor III (miasta - ośrodki usługowe)

- U USŁUGI (zrównoważony udział usług materialnych i niematerialnych)
- U_M Usługi materialne (U_M > 55% U)
- U_{MIT} Udział transportu w usługach materialnych powyżej 50%
- U_{MH} Udział handlu w usługach materialnych powyżej 50%
- U_N Usługi niematerialne (U_N > 55% U)
- U_{NIZ} Udział ochrony zdrowia powyżej 50% usług niematerialnych
- U_{NIO} Udział oświaty i wychowania powyżej 50% usług niematerialnych
- U_{NIN} Udział nauki powyżej 50% usług niematerialnych

X OŚRODKI WYKAZUJĄCE BRAK FUNKCJI DOMINUJĄCEJ

PU_M Funkcja dominująca (P-przemysł) z funkcją uzupełniającą (U_M-usługi materialne) Miasta przemysłowo-usługowe

Uwaga: Podział administracyjny z dnia 1 VI 1975 r.

A/ 78386

CENTRALNA BIBLIOTEKA
STATYSTYCZNA - GUS

104520